Hamadhānī al-Amīr al-Kabīr ʿAlī ibn Shihāb al-Dīn...

...Ẕeḫīret ül-mülūk [mütercimi Surūrī Selīm]

C7 .H1982d
INSTITUTE .T
OF
ISLAMIC
STUDIES
41041 ★
McGILL
UNIVERSITY

1 Supplément Turc 811

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
R.F.
185

علی بن شهاب الدین الهمدانی

ذخیرة الملوك

Turkish transl.

118

4136957

Hamadhani al-Amir al-Kabir.

Zehiret ül-mülük

BIBLIOTHÈQUE IMPÉRIALE

C7
H1982d
T

كتاب ذخيرة الملوك

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بسيار حضرت ملك الذكريه كه اسباب معاش سكان
حطه ملك دنيايه تمهيد قوانين سياست حكمي ايله نظام ورد
ونشاي بي شمار جناب سلطان عليه كه جيوش ملك معنوي يه
الطس قواعد مكارم اخلاق ومحامد اوصاف ورله الباس انتظام
كوردي برقاهر دكه سطوة مهتري رقاب جباران ظلمه
حضيضه انددي برعادل دركه آثار ذات عدلي
اوعيه مظلومان منعفه اوج محل قبوله ايركردي صلوات
زاكيات وتحيات نابيات صاحب لواء اعظم ورافع رتبه
اكرمه وممهد سياسات اوتمه وباسط قانون اخر كمه
اعني هادي هركمراه محمد رسول الله جنابنه اولسون كه
سيد زمرهٔ ملوك انبياء ومقتداي ارباب سلوك واوليا
وسلام ومحمدت آلنه واصحابه كه منار انوار ولايت در دركه
وتعظيم ومرحمت اصحابنه اولسون كه مثار آثار هدايت در دركه
اما بعده بوبنده بفقير سروري حقير شوله لسان ايله
تقرير وقلم برله تحرير قيلودركه اول زمانده وشول آوانده كه
شهزاده صاحب لقدر ونوباوهٔ كاميده ملك وارث
ملك سليمان وملك لدن لباس انسان وزين الملك بن النظام
عمدة المواثيق الكرام حضرت سلطان مصطفى بن السلطان سليمان
ادام الله ايامهما واقام اعلامهما مدتنده ايدم

سيد

41041

سيد صوري بمانه بيله شكاره دولت موبد نيتابدوف
وبو بنده كمينه بن رفيق سفر ظفرات قلوب وكتاب همايونلرنجه
شرف قرين اولم ● اتفاقاً عزم حضور سرور وانجام لوازمه
وحجاب عزت خبور اختتام لزمنه ● ذخيرة الملوك نام كتاب
مذكور فارسي زبان ايله معتبر والفاظ مشكله ايله منثور
اولوب ناظر عواطر جواهر مآثر لرينه ● بو معنى لايخ وضمير
مشتري تنوير لرينه بو مضمون واضح اولمشدر كه كتاب مزبور
تركي دليله تفسير ودوشن عبارات له تعبير اولنه نفع عام
ومعقول خاص وعوام اولورايدي وبو عبد كمترينه بعض كتب تمتع
اتمك فرمان اولمشدي اما همان بين قرين وعنايت رب مقرين
ذكر اولان كتاب ذخي منح وبيان ● وحسن تعبير ايله عنوان
قلمق اعجوبهٔ غايت عاليه اولوب امر عالي يه امتثال قلنوب
سفر اودزنده اكمال اليفه معاً مباشرت وشروع اولوب عون
حقه اعتماد قلدي وبذلكه مصنف كتاب مولانا علي
بن شهاب الدين الهمداني خفي الرحمة الجليلة والغفران التجاني
وبو كتابي اون باب اودزنه ترتيب اولمش باب اوّل ●
شرايط واحكام ايماندة ● اولوفركمال اعتقاده دد ●

باب ثاني اداي حقوق وعبودتده دد ● باب ثالث
مكارم اخلاق قاري وحسن خلقده وحاكم وپادشاه سيرت
خلفاء الراشدين تمسك اتمك وجويندة دد ● باب رابع
حقوق والدين وزوج وزوجه واولاد وعباد واقربا
واصدقاء دد ● باب خامس احكام سلطنت وولايت
وامارت وحقوق رعايا وشرايط حكومتده واندن عهده سنك

خطرنده وجوب عدل واحسانده دردنجی باب شرح سلطنت
معنویده واسرار خلافت انسانیه ده دردنجی باب سایع در
امر معروف ونهی منکر بیانده در واندن نصایح وشرایط در بیانده
باب ثامن حقایق شکریت بیانده وذکر اصناف انعام
وافضال حضرت صمدیتده در باب تاسع مکارم صبرك
حقیقتی بیانده رسالت ونبوتده ذکر اول لوازم امور دولت
وسلطنتده باب عاشر مدحت بکر وعضده وانکحقیقتده
وختم کتابده در باب اول شرایط واحکام امامتده ولوازم
کمال امامتده در قال الله تعالی فآمنوا بالله ورسوله والنور الذی
انزلنا وعن عمر بن الخطاب رضی الله عنه انه قال بینما نحن عند
رسول الله صلی الله علیه وسلم اذ طلع علینا رجل شدید بیاض
الثوب شدید سواد الشعر لا یری علیه اثر السفر ولا یعرفه منا احد
حتی جلس الی النبی صلی الله علیه وسلم واسند رکبتیه الی رکبتیه
ووضع یدیه علی فخذیه فقال یا محمد اخبرنی عن الایمان
فقال الایمان ان تؤمن بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الآخر
وتؤمن بالقدر خیره وشره فقال صدقت قال فاخبرنی عن الاسلام
فقال الاسلام ان تشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله
وتقیم الصلوة وتؤتی الزکوة وتصوم رمضان وتحج البیت
ان استطعت الیه سبیلا قال صدقت قال فاخبرنی عن الاحسان
قال الاحسان ان تعبد الله کانك تراه فان لم تکن تراه فانه
قال فاخبرنی عن الساعة قال ما المسئول عنها باعلم من السائل
قال فاخبرنی عن امارتها قال ان تلد الامة ربتها وان ترى
الحفاة العراة العالة رعاء الشاء یتطاولون فی البنیان ثم انطلق

نبشت

فلبثت ملیا ثم قال لی یا عمر هل تدری من السائل قلنا الله ورسوله
اعلم قال فانه جبریل اتاکم یعلمکم دینکم عمر رضی الله عنه
روایت اولنوركه بر زمانده پیغمبر صلی الله علیه الصلوة والسلام
قعنده ایدك ناگاه بر آدم كلدی كندیسنی تانیتمدی فضاننك آغیر زیاده
كورنمز آنوك اوزینده سفر اثری ویلمزلرایدی بزدن برکسنه
حتی رسول الله علیه الصلوة والسلام محمود زینده اولدوغی
والکی دیزلرینی رسولكم دیزلرینه اولشدردی والکی الترینی
الکی اویلوقلری اوزینه قودی ویا محمد خبر ویرکا
ایمان دن رسول الله دیدی صدقت اولدوکه امانه سن اللهه
وملائکه وکتابلرینه ورسولنه وروز آخره وامانه سن
قدرینه وخیر وشرینه دیدی صدقت دیدی ایوی خبر ویرکا
اسلامدن دیدی اسلام شهادتنامکدر که هیچ تانری
عبادت اولمقدر که الا الله ومحمد رسول الله
ونمازی قیلمقدر وزکوة ویرمکدر رمضانی صایم اولمقدر
وحج البیتی اکر قادر ایسه اولوزسه دیدی صدقت دیدی
ایوی خبر ویرکا احساندن دیدی احسان سکا
عبادت ایلمکدر الله کوریا انی سنی کورسن الکی کورمزسنك
اول سنی کوردوکی ایوی خبر ویرکا قیامتدن
دیدی صورلن کسه یکدیکر صورمزسه دیدی ایوی خبر ویرکا
علامتلرندن دیدی جاریه سیدسنی طوغورجه سنی وسن کوردکی
یالین ایاقلری وعریانلری وقصیر یون چوبانلری تطاول
یعنی یوکسك بنالرایله اوغراشمقلری اول کسه کیدی بن بیرقا
کلندم اندن صکره دیدی یا عمر سیین کیدکم بوسؤال ایدن

جهنم اولورلر دیمکدر • رسول الله علیه السلام بیورمشلر اهل الدعه
کلاب اهل النار • چون معلوم قلدك حقیقت ایمان اوچ اصل
اوزره مبنی در اصل اول که معرفة الله در بکلکده معرفت الهه
نهایت بولمقدر ویوکا متعطشار اولمقدر ومقصود ایجاد
جمیع کائناتدن تحقیق ظهور واظهار اصل مذکور در • و
ملائکه وجن وانس عقولی بحر لایموت وعبادتنه کتورمکلری
دل حضرتك معرفتنه سنت که وما قدروا الله حق قدره
ولا یحیطون به علما وهر بر فردك افراد اکابر اولیادن و
عظماء انبیادن بو بحر ظاهردن ریاضت وبجاهده ی مقدار
مشرب خاصی اولمر • وهر بر عارفه میدان طریقت
مبادرلرندن تزکیه نفوس وتصفیه قلوب جهتیله
اسرار جناب کبریادن لرندن برنه اطلاع ویرلمور • ولی
اول اسرار جوهری نفوذنی عوام اعمالی نظرنه عرض
اعمالدر • وبر یوك که بر یوکی طاقت کتورمیه رکن ضعیف
کتورمز • واما اول مقدار که صحت ایمان ایچون عامه خلقه
ضروریدر اولدرکه رب العالمین واحددرکه اکا شریك
یوقدر • برقدیمدرکه اکا اول یوقدر • وبر قیومدرکه اکا
آخر یوقدر • بر ازلیدرکه اکا اولدن ابتدا یوقدر • بر ابدیدر
که اکا آخردن انتها یوقدر • بر باطندرکه کنه اسرار بطونته
هیچ مخلوقك اطلاعی یوقدر • بر جوادرکه جمیع کائناتك
خیر وانواع رحمتی فیضندن بولمقدر • بر عالمدرکه
جمله مخلوقات انوك علمنه دائره سندن بر نقطه در بیرمیدر
مجموع مرادات انوك مشیتی کتابندن بر قدر • بر قادیردرکه

جهنم

بسم الله الرحمن الرحیم • الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام
علی سیدنا محمد وآله وصحبه اجمعین • اما بعد فقیر حقیر
عبد مسکین محمد امین اوسکوری دیر که ابوی یوحدیث شریف
حقیقت ایمان الحی اصل اوزره مبنی در اصل اول
الله معلوم یلمکدر اصل ثانی ملائکه یی بلمکدر اصل ثالث
کتابلرینی بلمکدر اصل رابع پیغمبرلرینی بلمکدر
اصل خامس آخرتی بلمکدر اصل سادس هر نه الله تعالی
قضا ایلیه ایده کن بلمکدر وحقیقت ایمانی بش اصل
اوزرنه مبنی در اصل اول کلمه شهادت در اصل ثانی
نماز در اصل ثالث صوم در اصل رابع زکوة در اصل خامس حج
بیت الله در بو بش شیئ بر بنا کبی بیقیلدن ساقط در واجماع علمای امت بویله در
اصل ایمان تصدیق قلبی در اما کمال ایمان مانع در عذاب
جهنمدن ووسیله در وصول درجاته موقوفدر
در درت اصلك استحکامنه که هر اصل بر رکن در ارکان
کلمه ایماندن اصل اول قلب ایله تصدیقدر اصل ثانی
دیله اقرار در اصل ثالث بدن ایله عمل در اصل رابع
سائر طاعت سنتدر هر هر بیر در تا اصلدن محروم مدر اول
کلمه سقط قدر وهر هر دل ایله اقرار ایمن قلب ایله
تصدیق اعتقاد منافقدر وهر هر دل ایله اقرار وقلب ایله تصدیق
ایمن اما بدن ایله عمل اعتقاد فاسقدر وقصور عبادتی
مقتضاسنجه عذابه مستحق اولورکه اقللی بر ساعت واکثری
حد تخلید بویله وارد اولمشدرکه یدی بیك ملیدر وهر هر
قلب ایله تصدیق ودیل ایله اقرار وبدن ایله عمل ایده
اما سابقات سنت نیتیله اعتقاد ومبتدعدر ومبتدع علی کلا

جميع مقدورات انوك قبضه قدرتنك مقهوري دور برسيد
اختلاف لغات • واصناف خطرات آنوك مسموعي دور بصير دركه
درنجه تحت وضوره آنوك منظور ديدر برمتكلم دركه
طوق وامتثال وامر نواهي جميع مخلوقات بوينده آنوك
تكلم سرتنك نتيجه سيدر برلطيفدركه ذات متعاليه يي
جسم دكلدر وجوهر دكلدر وعرض دكل وآنكا صورت بوقدر
وكيفيت ومقدار وجهات وانتقال ونجه ونجون ونجه در
دي كه ذات پاكه وآه بوقدر • وذاتيه مكان دخي بو
وآندن علمي ومدركي واراده‌ي احاطه ايدوكي مكان بوقدر
وجناب عزتي تمكن واستقرار دن وحلول وانتضرار دن
وقرب وبعد زمان ومكان وتغير وحدثاندن وعروض
ذوالذة وتحول وانتقال دن منزه در • وآنكدكبرياي
عرشه خاكه نسبتي كيدر وجلالت رفعتي وكمال عظمتي
قوله اقرب در بدنك نفسنه قرينلدن وسائر خواصه وقوايه
دخي شريله در برقرب ايله كه صفات مقدسه سنه لايقدر
شول قرب ايله • كه افهام مكدره واوهام مدنسه
آنى تصويرايده يله كه لم يزل ولايزال آنوك ذات مقدسي موصوفدر
صفات كبريا وكمال ايله ومنعوتدر • آنوك ذاتنك
خطقي ظاهرا ولمز مكر انوار صفاتده • وآنوك انوار صفاتي
اشراقي مشهوده كلدر • بوسبكي بجليات ذات نقار قندره
آنوك بساط قربنه ايرشمك اولمز مكر انوك رحمتي ايله
آنوك كمالي نيلكدر اولمز • مكر انوك مشيتي ايله وآنوك ذاتنك
تجلي جمالني مشاهده ايتمك اولمز • مكر انوك نوري ايله

الكرد اولمز

اكرد لرسنه خلقك غايت حقيرد ن كمند وذات مقدسنك
آسمان وزمين آندن معرفتك بوكن كوردكمدن عاجزاولوزلر
وهرنسنه كه انواع عقايدن وعقايدن وبيانات
ودرخ وبخط وحوف وعضه ودرخت وخوارلق ومحرقت وكوفتا
عالمده اولور جمله اول حضرتك عدلي اثرلري در وهرنسنه كه
اصناف وراحتدن وسهولتدن وسرور وفراغتدن
وامن وسعادتدن وعيش وعشرتدن خلق اوزره كيدر جمله
آنوك احساني نتايجي در • وهرنسنه كه وجود وليدي وبولسه كمكدر
قليلدن وكثيردن واشكار ونهاندن وكفر وعصيانلدن
وعطا وحرماندن وآجي وزياندن وزيادة نقصاندن وطاعت
ومعصيتدن ودولت وبختدن جمله آنوك قضا وارادتيله
هرنه كه ديله دي ايلدي حيث لاراد لقضائه ولامعقب لحكمه
وشويدركه عالم وقادر در علم وقدرتيله اعلمدن سميع وبصير
ومتكلم در كلام والات وحواس سز وبعد قرب وكوجك
وبيوك وظلمت ونور آنوك سمع وبصر اولسنده برابر در وهرنه كه
تو لرينه اعلام ايلدي اخبار عنيدن ووعد ووعيددن
وحدود وحراماتدن وامر ونهيدن جمله حمد در وجميع كتابلركه
انبيايه كوندردي جمله آنوك كلامي در وآنوك كلامي ازلي
صفتيدر وآنوك صفتي عدتمدن وآنوك كلامي حرف وصوت ايله
دكلدر ومحفوظده مكتوب ومتلوده مذكور وكوكلده محفوظ
وقرأت وكتابت وحفظ مخلوقدر ومكتوب ومحفوظ عنمخلوقدر
وبوعالم منزلكاه مسافران عالم بقا وكذركاه طالبان سعادت
لقا قلدي وهركيسه بونزلين برمدت تقديرايتدي

تا بو منزل دنیاده ن که مکان نهلت آوان قرضت ومزدعه
آخرت در زاد راه سعادت ابدیه کوده لر • وبی زاد ویبی دلیل
قصد وبادیه قیامت ایمیه لر • وهر بسنه که پیغمبر لر علیهم السلام
لسانیله خلقه کوندردی ایجل لر وروزقلر وعذاب قبر
ودوذیه حوض ودرجات جنت ودرکات جهنم وشفاعت انبیا
واولیا وعلماء دین ومومنین جمله حقده وجمیع ایمان ایجدد
وافضل خلق پیغمبر لردر وافضل پیغمبر لر رسول لردر وافضل
اولوالعزم اولنلردر • وانلر بشدر نوح وابراهیم
وموسی وعیسی ومحمد صلوات الله علیهم وسلامه
ومحمد صلی الله علیه وسلم سید انبیادر وحون درجه نبوت
وجود محمدی ایله کماله ایرشدی مراتب نبوتی آنوك وجودیله ختم
ایتدیلر وآنوك صحابه کرامی ایچنده مرکوه افضل خلق در تیلر
وبو نلرك افضلی خلفاء راشدین یعنی ابوبکر وعمر
وعثمان وعلی در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بو مقدارك
معرفتی اصول ایمانده اجمال طریقیله جمله مسلمانلره واجبدر
وهرکسه بو مقداری حقایق ایمانده بلمیه اول خطرا وزره در
وچون معلوم اولدیکه عمل صالح بو رکندر اوکان کمال ایمانده
بوجمله ندر حق جل وعلا هر یرده که قرآنده ذکر ایمان قیلدی
عمل صالحی اکا مقرون قیلدی الآیة ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات
وچون اقسام اعمال صالحه چوقدر رسولهم امتی اولنده
خبردار ایلدی وبیوردیکه ایمان یمنی وبرنجه بوقدر
وبو اقسامك بیانده احادیث چوقدر وهر حدیث اشاریدر
برقسمه اقسام اعمالدن واول اعمالدن مرکوه امتثال

اوامر

اوامر واجتنابدن وبعض اجتناب محذوراتدن وکروهاتدن
وبو مختصره اول حدیثلردن بعض ذکر اولنوركه اول اثباتك
اصولنه مشیردر عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم الایمان بضع وسبعون شعبة افضلها قول
لا اله الا الله وادناها اماطة الاذی عن الطریق والحیاء شعبة
من الایمان ابوهریره دن روایتیله اولنوركه رسول الله
سوردیکه ایمان یمنش وبرقاچ بوقدر افضلی لا اله الا الله
ادناسی زائل قلمقدر اخیر درسنه بولدن واوتاغی دینی برپوقدر
ایماندن وعن فضالة بن عبید رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم المسلم من سلم المسلمون من لسانه
ویده والمؤمن من آمنه الناس علی دمائهم واموالهم والمجاهد
من جاهد نفسه فی طاعة الله فضالة بن عبیدن روایتیله
اولنوركه رسول الله صلی الله علیه وسلم سوردیکه مسلمان
اولدركه مسلمانلر سالم اولالر آنوك دیلیندن والیندن
ومومن اولدركه ناس آنی امین قبله لر قانلری ومالنری اوزرینه
وغازی اولدركه کندوسبیله غزا ایده الله طاعتنده وعن انس
ابن مالك رضی الله عنه قال قلما خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم
الا قال لا ایمان لمن لا امانة له ولا دین لمن لا عهد له آنس
بن مالکدن رضی الله عنه روایتیله اولنوركه رسول الله
بیوردیکه هیچ بیوزخطبه اتمزدی الا دیرایدی ایمانی
یوقدركه امانتی اولمیه نك ودینی دخی یوقدر عهدی اولمیه نك
وعن ابن عباس رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
لا یزنی الزانی حین یزنی وهو مومن ولا یشرب الخمر حین

یشرب وهو مؤمن ولا یقتل القاتل نفسا حین یقتل وهو مؤمن فایاکم ایاکم ابن عباسدن روایت
اولنوركه رسول الله صلعم بیورمشكه زنا ایدجی كمسه زنا
ایدركن مؤمن اولدیغی حالده وخمر ایچر خمر ایچدیكی
حینده مؤمن اولدیغی حالده وقتل ایدر قاتل قتل ایدركی
حینده مؤمن اولدیغی حالده صفندن چون بوحدیثه
خمر آفت دینیلدیكی ذكر اولندی بنجه حدیثده كیوبا بیمز وارد
اولمشدر ذكر اولنوركه عن عائشه رضی الله عنها قالت قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم ان اول ما یكفاء الاسلام
كما یكفاء الاناء الفی الخمر قیل یكیف یا رسول الله لقد
حتی الله فیها ما بین قال یستحونها بغیر اسمها فیشربونها
عائشه دن رضی الله عنها روایت اولنوركه رسول الله
صلعم بیورمشكه محتیقا اول كسنه كه اسلام اكریلوب
دوریلوب دوكلوب چناق اكریلوب دوریلوب دوكلدوكی
كبی حمزه دوندیلدی بنجه خمر ایچرلر یا رسول الله تحقوحونی
بیان ایلدی حمزه بیاض ایلدوكی رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردی خمر عینی اسملر وبرولدوغی ایچرلر وعن ابی
رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
كل مسكر خمر وكل مسكر حرام ابن عمردن روایت اولنوركه
رسول الله صلعم بیورمشكه هركسنه كه مست ایدر خمردر وهركسنه كه
مست ایدر حرامدر وعن عائشه رضی الله عنها رسول الله دن
روایت ایدر بیورمشكه هركسنه كه ترق مست ایدر ترك فرض
ایدن حرامدر - جابر بن عبد الله دن روایت ایدر هركسنه كه

مرتبه

مست ایدر حرامدر وحق تعالی اوزرینه عهد وكه هركسنه
كه اچنه طینه خبالدن ویرر طینه خبالدن ویرر
بیورد یكدر جهنم اهلندن صیقدیغی در ویرر واتقده رادد
اولمشدر كه اول الله حقیقتجون كه محمدك جانی النده قدرتنده در
اكر برقطره اول عصاره دن دنیایه
دوشسه اهل دنیا آنون مرداری تعفونندن هلاك
اولورلر ایدی عایشه دن روایت اولنوركه رسول الله
بیورمشكه هركم شارب الخمری برلقمه ایله طعام یدیرسه
حق تعالی آنون اوزرینه مسلط ایدر یلان وعقرب یدیرنه
وهركم شارب الخمرك حاجتین روا ایلسه اول كسنه اسلامی
یقینه معاونت ایدر وهركم شارب الخمر ایله اوتوردسه
الله تعالی قیامت كونندن آنی اغیر حشر ایلیه وعن ابی هریره
رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من سلم علی
شارب الخمر اوصافنی احبط الله عمله اربعین سنة ابوهریره
روایت اولنوركه رسول الله بیورمشكه هركم شارب الخمره
سلام ویرسه الله تعالی آنون ترق یلق عملنی باطل ایدر
بدكلركه بوتهدید شارب الخمر طعام وسلام ورؤف
رعایت ایدلمك حقندن در شارب الخمرك حاجتی روا ایدن فقهركه
بنجه اولسه كركدر وعن علی رضی الله عنه دن روایت اولنوركه
رسول الله صلعم بیورمشكه اكر سزدن بركسه بوقدر الا یحتمل
آنون برینی جهنمدن ویردی دیلر یا رسول الله بركا یلریمز
اعتقاد ایتدیكمز لوم ی وعملی ترك ایتدیكمز لوم ی دیدی عمل ایلك
هركسه میسر اولدیغنه كوره ایلمكدن ایسه اما شول كمسه كه

یا رسول الله

اهل سعادت مذدد آسان قلنور عمن عائشه رضي الله عنها
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشكه
التي كميه الله تعالى لعنت ايلسون ديدي لعنت ايتمك دد
وجمله پيغمبر لر مستجاب الدعوه دردلر بري كتاب الله ده زياده
ايدن ودد بري دخي بقدر حفته انا يعنه بري كبر لوحا كملرني
وبري اولدوكه حلالي حرام قلدي بري دخي بيوردي سنتمي ترك
ايتمك اوله ودخي رسول الله ع م بيوردي اول الله حضورنده
بم جانم آنوك قدرت المنده دد هيچ بر قول مؤمنك اولرضتي
استمنيه برقوناغي يحوز شول سنه كه كندو نفسي يحوز استر
عن انس ابن مالك رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ترى المؤمنين في تراحمهم وتوادهم وتعاطفهم كمثل الجسد
اذا شتكى عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى انس ديمكدر
روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشكه
كه درس مؤمنلري بربرينه رحمتده ومحبتده وشفقتده ترجيد
كيمسه دخي برعضوجسداولنه دعوت ايدر لرومثل اولنور لر
انوكجون جمله جسد اويله تعلق ايله وسمه ايله ابو هريره دن
رضي الله عنه روايتا اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشكه
علامت منافق اوچدر اكوچه اورديج طوتوب ونماز دخي
قلرسه مسلمانم سوزسويلدوكي زمانده يالان سويلر وجون وعده
ايدر خلاف ايلر وجون امين قلنه خيانت ايدر عبد الله بن عمر
روايتنده جون خصومتايده فحش ايدر عن ابي سعيد الخدري
رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم سلط على الكافر في قبره
تسعة وتسعون تنينا تنهشه وتلدغه حتى تقوم الساعة

لو ان

لو ان تنينا منها نفخ في الارض ما انبتت خضرا ديمكدر
حضرت ابن عمر روايت اولنوركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورمشكه كافره برتنين طقوز طقوز اوزدرها جوارلرنده
آكاطولاشور لرودخي صوقرلر قيامت نوبجه اكرادل ازدر جالك
برعالمه چقوبدا نوره يرليشيل بنات بيورمزادر
وعن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
لا يؤمن احدكم حتى يكون هواه تبعا لما جئت به عبد الله بن عمرو
روايتا اولنوركه رسول ع م سوزمشكه مؤمن اولمز سن دخي بكز
حتى تابع اولنجه هواسي نم كتوردوكه يعني حقيقت كامل ايمان
سبيه حاصل اولمز تا مراد نفسي من غير ما وخالفه وامر اجنبه
تابع اولنجه اي عمر بن حقيقت ايمان نورخورشيدم
جيوردندركه مشرق عنايتدن سالكلرك جانه ومنازل
ملاءمه بلدوردنيض سرمدي اسرار ملكوتدن كه هدايت
بلوتنوي واسطه سيله مخاطبك صدر لوي وروضه لوث
وزده يغمر كتاب اسرار هويتدن كه عالم علوي نقاشي
وتنيك كتب في قلوبهم ديمكدر اشارتيله قلبه لوي
مدد شه تقوي ملازملرينك فهملوي توحيدي اوزره نقش
ايدن لوكوهر بحر وحدتدركه توفيق موحدلوي قرنشه واسطه
سيله بحر صدره بيندن صوواعمال صالحه نيله جواريح وبعضا
ساحلوي دن زده ظهوره كلور ملعنه نار يحت دركه بادبريا
يا تمشلرينك وجودي بخره سندن بلدوردن ق انوار وايدركه
وادي ايمن مدن سيدنا عالم يقظن سائر لرينك قلبي آينه تجرده
جلوه ايدوب نور معنادي بركمسه فهم ايدركه وهمدن فانك

چشمنی تیر توحید ایله دلکش اولہ ○ وخاشاك حرص وحسدی
آتش شوق ایله یاقش اولہ ○ وعقل معائبك مقراض اعراض ایله
زبان فضولن کسمش ونفس وعنابی میدان غیرتده
پایمال ریاضت اغش ○ وهوا وشهوتی برداراده باغش ولشکر شهوتی
صوك غشقله صیمش وکوکل آینه سین صیقل صدق ایله اچمش
وروضه روحی روح ریحانی مفارق ایله مزین ایلمش اولباده
نفس طبع وخبیث عادتدن قورتلمش ○ وجودی شبهی بحر
احدیته اولاشمش مزدوا ولان تردامنلرکه انلرك
ترس جهانی امور فانیه نقشلری کبرلری ایله محو ویدد
وانلرك عقل وکدوی هواجهتنده معتبر وکبرلو نقشلری
دنیا پرده لرینك عشوه سی مستلکی ایله اشفته وایمان کوزینی
تقلید لری ○ خواطر نفسانیه ووسواس شیطانیه چکشدیرمدن
اضطرابن قالمشدر ○ انوار ایمان تجلیسیه جالمدن واسرار عرفان
تجلیسیه کالمدن نه جزء اولدی

[illegible]

ناپولجق بادیه دردنهایت ○ بلکل توقی هیچ وجهله درمانه تر
تاکم سرنام انزده قدم قویمه کن کن ○ هرکز حرم وصلت جانانه ارمز

ای عزیز بو آیت کریمه توقیعی قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ
وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ
تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ
فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ
بیان ایدوکه اناللرو کوزو قرنداشلرکوزو وسایرقرباتلرمزالکز
حاروجس راه سعادت ابدیه دوتانلرندن خالی وجاهد وا

في الله حق جهاده وحکمی ایله راه سعادتی بولمق ایچون
جمله سندن بالخاصه هریکیمز بیلمکایچون لطایفی نفسلرندن
وبرقوچی عالم عرفان عطری رایحه لرندن آنکه مشام جانمزه
پرشمه وتماشاطه بجرتدیو تقریبه نقاب علایقی جمال ایمانیه
اجبه کلام انامؤمن حقا قایلدن ودست کلمزان مالک بن
رضی الله عنه روایت اولنوزکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
سوردیکه لایزال قول لا اله الا الله یدفع بخط الله
عن العباد حتی اذا قالوا بالقول الذی لم یبالوا ما ینقص
من دینهم اذا سلمت لهم دنیاهم فاذا فعلوا ذلک
قال الله خاکوبتر کذبتم لستم بصادقین بعنی متصل لی
لا اله الا الله دفع ایدر الله تعالی سنك خشمنی قولدوقت
تا غفلت وحرصدن دنیا قوتنه لوشول منزله که قرمیه لر
نفسلرندن وبندن قچن سالم اولسه انلره دنیالری پرا ولماده
چون بوکلمه ده لر حق تعالی بیوردوکه یالان سویلرسز
صادق وکامل سز دنیا نور ایمان ظلمت کبر وحرص وهوا برده
جمع اولمز وبوخطر عظیم خوفندن انبیا وصدیقلرك قلبلرینی
تمان اولمشدر وهیچ کیسه معلوم دکلدرکه بوآزادن قاچمش کمه
آنی ایمان تصور اتمشلردر اول حضرته لایق میدر دکلمیدر
حکایت حضرت رسالت پناه علیه افضل الصلوات
برادملا یحیی جنازه سی اوزره نماز قلدقدن صکره اشتدی یوزولدی
عابنی کاهسیز دنیادن کندی برمرغ اولسه کرکدر
جنت مرغلرندن رسولم غضبالدی وددی بندن بلکه اکا
شبیه چیکدین بن الله لک رسولی ابن بلزم نکاح ایلیه کرکدر

برقایل دیرکه

حسن بصري يين ايدر ايدي الله حضرتلري هيچ كمسه ايمن اولمدي
ذوالي ايمان دن الا حالت نزعده ايماني اندن الور ديلر حكايت
عيسى عم جوار ينده كوردي اغلار ايدي انكله چاغيرين صورديلر
ديدي اي الله رسولي كناهلرمزه اغلار عيسى عم ديدكه
سزكناهلرن توبه قيلسز بزكه بهشت ويرمكه نور قوز

حكايت يحيى پيغمبر عم سؤيلندر علمكه
ايكي يكانه اوغلي وار ايدي بيرون دشلري كورسيوردي
بركون باباسيه ديكر ما عليه السلام ستدي يا اوغل
حق تعالى دن اوغل طلب ايلدم تاكوزم اينه نور دندارى ايله
روشن اوله بونرايه اوغلم اسمعيل جهانى سيوم كوزمه
قره كوايلدك ديدي اي بابا جبرائيل عم بكا خبر ويردكه
جنتايله جهنم اورتسنده عقبه وار ايمش اندن خلاص اولمز
كمسه مكر شول كشى كه حق تعالى خوفندن متصل اغلايه
ذكريا عم ديدي اي اوغل اعله فاتحه اولدوغك قدر
اندن اولكه اغلاسون فاطمه اتمز وهم اول دعشى هرنه تك
اغلاسون وارد اولمز الا بعد قورتغك وجنته اشتياقك
اغلاسون هرد

حكايت ابراهيم پيغمبر عليه السلام
عمرنده اوچ يلدن سونرايدي مصلحت دن اوچون هربار كه
آغلى ياد ايدر ايدي آنون خوفندن بيهوش اولورايدي
بوره كى اونبا مسى اوازنى ايشدرلردي جبرائيل عم
باندن اولدي وددي حق تعالى سكا سلام كوندردي
ديوردي كه هركز كوزدكى دوست دوستدن قره
ابراهيم عم اغلادوقدن وددي الهى بن كناهم يادايدي

دوستلق بكا اوريتلور حكايت عمر رضى الله عنه
برعثمان بيراغن كوردي يولده دوشمش ديدي واغلادي
نوليدي عمر عثمان بيراغنى اولسيدي وخوف حسابدن خلاص
بولسيدي حكايت ابوعبيده بن جراح اغلادي ويراغى
نوليدي بن برقيوزاولديم وعذاب قيلدن وقيامت
كرفتار اولمقدن خلاص بولديم حكايت

عطاى سلمى قدس سره حق تعالى خوفندن قره ويل سمايه نظر ايدي
وكولدي ددوغيه طعام دخى يمدي وهربار كه بولغط
وبلا اولسه ديرايدي بوهب بنمنبه شويله ايشدم ددوغى
ديرايدي كاشكى عطا اولسيدي تاخلق آنون شويله اغلاسونلر
ورتوليدى بلكه كه احوال انبيا وصحابه وتابعين
مذكور اولمديلر وكندولرك اولوغ ايله بوكى اشتدك
ولكن عادة الله بويله دركه اكابردين وارباب يقين
متصل نفسلرين وقتلرين كوزلك وانام وساعتلرين
حساب ايتمكدن دوه ملاذت ايدرلر وعمرزمانتى انواع
طاعات واصناف عبادت ايله معمور ايدوب ترلرلو با
بتلرين وتقوس مرضه لرين مجاهده وريا ضت بوزنده
ايدرلر ربونلر بوله سيلاب حسرت ونداممى كوزدن
دوان ايدرلر وكندولرى بردوكاهده خطا ايدجى عاصيلر
كمتر بيلورلر امتا معذور وهم پرستلر وحالبوكه اولاد
قره كوكونليلر جمله عمرلرين مخالفت حق ايله ضايع وكوكلرى
سياه ايتمشلر ونفس شيطانه اطاعت كمرين جان تلنه
بغلامشلر ودنيا يى فانيه ومكدره ومردار لذاتنى كندو

كمند وقبله كري قلمشلر • وهوا باعثلرين كمند ومعبود لري
اتمشلر كمند ولري مسلمان حقيقي صايرلر ونماز وصوم وسائر
مفروضلرلر وتقليد مزورايله فخر ايدرلر وتقليد نامومن
حقا لافتي الاكه ارشد ذوالجلال حضرتي غافلاره
تنبيه ايچون بيورديكه الم احسب الناس ان يقولوا آمنا وهم
لايفتنون • ولقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله الذين
صدقوا وليعلمن الكاذبين • يعني ناس بوسيله ظن ايدرلركه
بونلرترك اولنه لركه ديلرلر بزايمانه كلدك وبونلر امتحان
اولمنيه لر تحقيق بزامتحان قلدق انلري كه بونلردن اول
ايدلر بلكه الله صادق اولانلري وكذبي كاذب اولانلري
اي عزيز • اكر برحاكم برقوله امر ايده فلان اشي اشله
وفلان اشي اشلمه واكر مخالفت ايده دسك سوقتل ايدرم
وآنوك اوزرنه بركشه توكل ايده تا آنوك احوالن تجسس
چون اول قول توكلي كوره وحاكمك سياستنه اعتقاد ايمه
شكيبه ترك مخالفت وامثال امر ايده رايدي چون
چون تا امرنه كلمه اشيد دكه حق تعالى امر ايتمشدركه
اقيموا الصلوة وآتوا الزكوة ولتكن منكم امة يدعون الى الخير
ويامرون بالمعروف وينهون عن المنكر ولا تاكلوا اموالكم
بينكم بالباطل انما الخمر والميسر والانصاب والازلام
رجس من عمل الشيطان فاجتنبوه لعلكم تفلحون والى
ملكي ملائكه كرامدن آنوك اوزرنه توكل ايتمشدركه آنوك
احوالنه شاهد اولالر واول بوجمله اشيدوب بيلوز
وانكله هيچ عمل ايتمز بوآنوك دركه سياست حاكمه علمي واد

خدايه علمي بوقدر • واول دلايله ديديكي بلاشدر
كوكلنده اذعان بوقدر اكر بعض بيدي حق تعالى وعدينه
ووعيدنه صادقدر وانفاذ كلنده قادردر وهرزه بوردي
بيهوده كوكدر • وعذاب آخرت دنيادن بختردر •
وهلاك ابدي مشكلدر وهلاك دنيه ويدن هركز مخالفت
فرمان حق اتمز ايدي • وچون بو معنى محققدن سز بلورسكه
خلقك اكثري ايمانى بوقدر الا ماشاء الله وحق تعالى
بيورديكه ومن الناس من يقول آمنا بالله وباليوم الآخر
وماهم بمومنين وما يومن اكثرهم بالله الا وهم مشركون
حكايت شيخ ابوبكر كتاني وفاتا تركون صحبتي
كوردي بلرقبر اوستنده طوروبرش اغلار ديديلركه واردي
چون اغلارسن بنجه اغلامنا ايم كه بيك جنازه نك
طقوز يوز طقسان طقوزي ايماسيز كلدي واوسعيد
رضي الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم دن روايت ايدرديكه
ديدي اذا كان يوم القيامة يقول الله تعالى يا آدم
اخرج بعث النار من ذريتك قال وما بعث النار
قال من كل الف تسعمائة وتسع وتسعون فعند ذالك
يشيب الصغير وتضع كل ذات حمل حملها وترى الناس سكارى
وماهم بسكارى فجنكيه يوم قيامت اولهقوتلى
ديراي آدم چقر جهنم قسمنى ذريتكدن دوبوره
آدم ندر جهنم قسمى ديه حق تعالى ديه كه هر بيكدن طقوز
يوز طقسان طقوزي اول جنكه كوجك وتجربه اولور و
بوكلي عورتلرده وشوردر جنكه وكوردرسن ناسي سرخوش كبي

خال بوكه انلر سوخوش دكلدر دحكا يتيشيخ
داود طائيدن رضي الله عنه روايت اولنوركه اندن ايمان
ندر دبو سؤال اولنوب دينشكه مأثورثك المؤدب
وما للذين بعد الصوم والسنة بعد البدعة والتلذذ بالعبادة
بعد المجاهدة يعني ايمان اولدركه كوكلوكه نور ويره ظلمت
معتقدن صكره دنيي كركلكدن ملاعيت ويره برك وظلمتك كيدن
صكره وسنته اتباع ويره بدعتدن صكره دنيي لذتلرندن
عبادت ايله دخمتدن صكره يعني اول عبادت كركلوكه
مشغول كلورايكن لذتلر كلورا وله باب ثاني دركه
اداي حقوق عبوديتده دير بونوكه اقسامي چوقدركه
وجمله دن افضلي نمازدر كه اول دينك ديره كي وانوك وركي
دينك ويرانه لكي دينه كه حديث نبوي بوكا ناطقدركه
الصلوة عماد الدين فمن اقامها فقد اقام الدين ومن تركها
فقد هدم الدين ونمازدن صكره زكوتدر هريره كي نمازي
امر ايلديي ذكر ايدي آكاقرين قلدي كه اقيموا الصلوة واتوا الزكوة
اندن صكره صوم دركه شيطان مجري لرينك سدي واتش دمك
سيريدر قسم اول نمازده در بوقسمده ذكر اولنور
بنج حديثكه متعلقدر وجوب محتمه واستحباب وقته
وسنر وحقيقت نمازده وهرقسمك انفاحي ايجون على سبيل الاجمال
اشارت وبيان قلنور تاكيه طالب سعادت اخرويه يه
تذكره اولنوب وقاصد مقاصد دينيه تمسك اوله
ان شاء الله العزيز عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس بين العبد والكفر

قول الاترك

قول الاترك الصلوة جابر بن عبد الانصاري دن روايت اولنوب
رسول الله صلى الله عليه وسلم سوزمشكه قول ايله كزاورته سنك
فرق بوقدر الا ترك نماز يعني قولك نمازه مداومتي محافظت
اوقات واتمام اركان نشانه ايماندر ● وبونلرورك ترك
نشان كفردر وعن بريدة بن الحصيب رضي الله عنه دن روايت اولنوركه
رسول الله سوزمشكه فرق بزوم ايله كافرلر اورته سنده
نمازدر هركم نمازي ترك ايدر تحقيق كافر اولور يعني
قريب اولور ونفسني معرض قيلور زوال ايمان خطريه
زيرا شجرة ايمان طاعت صوفي ايله سقي اولنوب
قوت بولور چون شجرة ضعيفه فوري برده دكلسه وصوبر
تودر وعن عبادة بن الصامت رضي الله عنه قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم خمس صلوات افترضهن الله تعالى من احسن وضوءهن
وصلوهن لوقتهن واتم ركوعهن وسجودهن وخشوعهن
كان له على الله عهد ان يغفر له ومن لم يفعل ليس له على الله عهد
ان شاء غفر له وان شاء عذبه عذابا شديدا رواية
اولنوركه رسول الله سوزمشكه بش وقت نمازي حق تعالى
فرض قلدي هركيمه بونلرورك ايدستن كوكجك ايله واول نمازي
وقتلرنده اداقيله وتمام ايله ركوعلرين وسجودلرين وخشوعلرين
نوكجون الله اوزرنه عهد اولوركه مغفرت ايده رسول
كمسنه كه اميه نوكجون بوقدر الله اوزره عهد دكلدر
مغفرت ايده اكا دلرسه عذاب ايده وعن عبد الله بن مسعود
رضي الله عنه قال سئلت رسول الله صلى الله عليه وسلم اي الاعمال افضل
قال الصلوة لوقتها قلت ثم اي قال الجهاد في سبيل الله عبد الله

ابن مسعود دن روايت اولنوركه رسول الله امر رسول الله هذه
قيمتي على افضلدر بوردلركه نمازدن وقتدن اول صكره
قيمتي سيد ردوم ايدلر تمام انانه وانانه دن صكره قيمتي سيد
غزا در الله بولسن وعن عائشة رضي الله عنها قالت ما صلى
رسول الله صلى الله عليه وسلم صلوة لوقتها الآخر مرتين حتى قبضه الله
عائشه دن روايت اولنوركه رسول ع هيچ بر نمازي اخر وقتنه
آخر وقتدن قلدي تا حق تعالى انى قبض ايلدي وعن ابى برزة
الاسلمي رضي الله عنه قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي
الهجيرة التي تدعونها الاولى حين تدحض الشمس ويصلي العصر
ثم يرجع احدنا الى رحله في اقصى المدينة والشمس حية ابو برزه
اسلميدن روايت اولنوركه رسول عليه السلام اوله نمازين
قلورايدي شول حالده كه كنش زايل اولورايدي وعصر نمازين
قلورايدي اندن صكره بر دوم برمز رجوع ايدرايدي اسباينه
يعني مسكننه مدينه كز نهايتنده وكونش هنوز بوكسك ايدي
وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الوقت الاول من الصلوة رضوان الله والوقت الآخر عفو الله
عبد الله بن عمردن روايت اولنوركه رسول ع بيورمشكه
نمك اول وقتنده حق تعالى رضاسنه موجب در وآخر وقتنده
عفو الله موجب در وعن ابى ذر الغفاري رضي الله عنه
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف بك اذا كانت عليك
امراء يميتون الصلوة او يؤخرون الصلوة عن وقتها او يحرمونها
يا رسول الله فما تامرني قال صل الصلوة لوقتها فان ادركتها
معهم فصل فانها لك نافلة ابو در غفاريدن روايت

اولنوركه

اولنوركه رسول ع بيورمشكه بنجه اولور سنك حالك
پدكه سنك اوزروكه اميرلر اولاكه نمازي اولدورلر
يا تاخير ايدرلر شدت راويد ردوم • يا رسول الله بيورديغك
دديكه نمازي نيل وقتنده • اندن صكره نمازه ايرشورسك
بلريله نيلكه اول نمازك نافله در سنك وعن ابى حمزة
رضي الله عنه قال رسول الله صلوة الخمس والجمعة الى الجمعة
ورمضان الى رمضان مكفرات ما بينهن اذا اجتنب الكبائر
ابو هريره دن روايت اولنوركه رسول ع بيورمشكه
بش وقت نماز وجمعه دن جمعه ورمضاندن رمضان يانك
ايدبجيدركناهلري كه بولنورك اورته سنده واقع اولور فقط
اجتناب قلنه كبايردن اصحاب عدد كبايرده اختلاف
ايتمشلردر • شيخ ابو طالب مكى قدس سره ديمشكه كبيره مخصوص
وارد اولان جمله احاديثي جمع ايلدم جمله سي اون بريه
ايرشدي • بونلردن دردي قلبده وداردي دخي دلده
واوچي قرنده واكي آلت جماعده • واكي اكي الده وبري ايقده
وبري جميع اعضالرده در • اما اول در ركه قلبده در
بري شرك بري معصيته مصراولمق وبري رحمتدن نا اميد اولمق
بري مكر حقدن امين اولمقدر اما اول در ركه
دلده در بري بلادن شهادت بري محصنه يه قذف ايتمك
بري بلاده بيان ايتمك بري سحردر • اما اول اوچ كه
قرنده در • بري شرب خمر بري دخي اكل مال يتيم بري اكل
مال ربادر اما اول اكي كه آلت جماعده در بري زنا
وبري دخي لواطه در اما اول اكي كه اكي الده در بري قتل

ناحق برى دخى سرقه در • امّا اول بركه ايقاده در
نفير عامدن قيمتدر امّا اول بركه جميع اعضاده در حقوق
والدين در بو قول شيخ ابو طالب مكى قولى در وصحيح اولدركه
ايكى كبيره لفظ مبهمدر واحاديث مأثوره ده لفظ قطعى
عدد كبايره وارد دكلدر ظاهر بودركه حضرت رسالت
پناهك قصدى ابهام درحال دكلدر ابهامدن مقصود تحريض
امام در كه هر مفسده دن اجتنابه لازم اولسنه كرك قصدر
ابهامدن مقصود هرنوع طاعته مداومتدر واسم اعظم
ابهامندن مكتوم هراسم اللهه مفخم مذنوب ذكر امر تكدر
واضح وجوه اولدركه هرنسنه كه اوزرنده نهى نص كتاب يا سنه
ثابت در يا السنه اتفاقيه انكله جهنم يا غضب وعيد قلنمشدر
يا النار يا كبائر سببى وجوب حد يا كبيره در وعن ابى هريرة
رضى الله عنه ان رجلا دخل المسجد ورسول الله صلى الله عليه وسلم
جالس فى ناحية المسجد فصلى فاخف صلوته ثم جاء فسلم عليه
فقال عليكم السلام ارجع فصل فانك لم تصل فرجع فصلى ثم جاء
فسلم عليه فقال وعليك السلام ارجع فصل فانك لم تصل فقال
علمنى يا رسول الله فقال اذا قمت الى الصلوة فاسبغ الوضوء
ثم استقبل القبلة فكبر ثم اقرأ ما تيسر لك من القرآن
ثم اركع حتى تسوى راكعا ثم ارفع حتى تطمئن جالسا ثم اسجد
حتى تطمئن ساجدا ثم ارفع حتى تستوى قائما ثم افعل ذلك فى
صلوتك كلها ابو هريرة دن روايت اولنوركه رسول الله
مسجدك بركوشه سنده اوتوردوقى حالده بر رجل مسجده داخل
اولوب نماز قلوب نمازنى خفيف ادوبا ادن صكره كلوب

رسول الله

رسول الله عليه السلام سلام ويروب رسول الله وعليك السلام
ديوب رجوع قيلدى نماز قيل حقيقتا سن نماز قلمدك دوبوردى
پس اول كمسه دونوب نماز قلوب ادن صكره كلوب
رسول عليه السلام سلام ويروب دعش كه تعليم قيل يا رسول الله
پس رسول دخى بيورمدى كه چونكه نماز ه طوره سن ابدستى كامل قيل
ادن صكره قبله يه توجه قيل ادن صكره تكبير قيل ادن صكره
اوقى قرائت سن سكا ميسر اولانى • ادن صكره ركوع قيل
تمأ قرار ايله ركوعه واكع اولدوغكه حالده • ادن صكره باشوكه
قالدر تا مستقيم اولدين قائم اولدوغك حالده
ادن صكره سجوده قيل تمأ قرار ايله سجده ساجد اولدوغكه حالده
ادن صكره باشكى قالدر تمأ قرار ايله • ادن صكره
باشكى قالدر تا مستقيم اولدين قائم اولدوغك حالده
ادن صكره قيل بويله جميع نمازكى بوحديث دليلدركه
اطمينان ركوع وسجوددر • واعتدال بين السجدتين
اركان صلوتدندر وعن ابى مسعود رضى الله عنه •
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يجزى صلوة لا يقيم فيها
فى الركوع والسجود ابن مسعودن روايت اولنوركه
رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى كفايت ايتمز اول نمازكه
كشى طور غور مييه ادن بلكى كه ركوع وسجوددر • بوحديثدن
مشكلدر تجويز وتهديددر • اول حديثكه امام ابو حامد
غزالى رحمة الله عليه كتاب احيادده كتوردمشكه من صلى الصلوة
لوقتها فاسبغ وضوءها وتمم ركوعها وسجودها وخشوعها
خرجت وهى بيضاء مسفر تقول حفظك الله كما حفظتنى ومن صلى

سجده قيل

وجله

الرجل

ومن صلى لغير وقتها فلم يسبغ وضوءها ولم يتم ركوعها
ولا سجودها ولا خشوعها خرجت وهي سوداء مظلمة تقول
ضيعك الله كما ضيعتني حتى اذا كانت حيث شاء الله لفت كما
يلف الثوب الخلق فيضرب بها وجهه رسول الله صلى الله عليه وسلم

سوم شرکه هر کمر نماز قضایله وقت مستحبده واول نمازك
ابدستي کامل اعتماد اوله • ورکوعني وسجودني وخشوعني تمام
جقرا اول نماز محل عرضه آت ویلدیرمیه دیرالله سني صقلسون
سن بني صقلاه دوغدیکي دیه • وهر کمر نماز قضایله وقت مستحبده دیکل
وآبدستي کامل قلمش اولیه • ورکوع وسجودني کامل قلیه
جقرا اول نماز قوه وقوتکو دیرکه الله سني ضایع استوز سن بني
ضایع اتدوکلدیکي تاکه واروب اولور سؤال مکانکه
الله دلشدر • دوریلوب اسکي ثوب دوریلور کبي اذن سکره
اول کشکه بوزنه اورییلور ای عزیز بدکلکه
عاز تمثیل وجهله آدمي کبیدر نته کم آدم مرکبدر اجزاء
بالمنه دن واعضاء ظاهره دن آدمه نماز دیمزلر الا
برجمله نك سلامتي ایله ومراتب اجزا واعضا متفاوتدر
بعضي بو اجزا واعضادن اولدرکه آنوك عدمي ایله آدم
منعدم اولور اعضاء رئیسه کبي که اول قلب جکردماغ عذر
وبعض بو اجزا واعضادن اولدرکه آدم انوك عدمي ایله
منعدم اولمز لکن انك عدمي ایله ناقص اولوب منافع حیات
اندن فوت اولور کوز وقولاق وال وایاق کبي که بونلر
کمکله آدم منعدم اولمز • اما فقد وفقیده ناقص اولور
بو جهتین نماز هیئته معنوي یردرکه صاحب شرع انی مرخص ایله

ولور

ونور نبوت علیه قصور اتمشدر • وبزه انون کالنك
اقامتي واکتابي ایله بیورمشدر پس نیت واخلاص وحضور
قلب وخشوع نمازوك روحي مثابه سنده در وركوع وسجود
وباقي ارکان قلب وجکردوماغ مثابه سنده در که آنوك
عدمي ایله نماز منعدم اولور • ونمازك سنتلري سبحانك
وتعوذ وتشهد اول وارکان کوز وقولاق وال وایاق
مثابه سنده در • وسؤال کمه که دعاي ارکان صلوة ایمه وحضور
وخشوعله اولمیه • سؤال کمیه بکرزکه برقهار پادشاه
برشخصي نجاردن کوندروب اکا امر ایدوب کمر بوزمر محوش ومحراب
جمال قوللرصالون آلوب کتوردیکن که بنم مجلسمه لایق اولمه
اول کمسنه برقول صالون آلوب که کوزي چیقمش والي آماني کیلمش
اولسه وپادشاه نظرنه کتورسه حقیقتده اول کمسه
پادشاهي مسخره لغه آلمش اولور • وبو حال ایله پادشاهدن
خلعت وانعام امید ایدن اول کمسه انعامه مستحق اولمز بلکه
عذابه لایق اولور انوکجون رسول الله دیمیزمشکه

مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلٰوتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَمْ يَزْدَدْ مِنَ اللّٰهِ
اِلَّا بُعْدًا یعني سؤال کمسه که نمازي منع ایمه معاصیدن وفعل
منهیدن زیاده اولمز الله جانیندن الا اراقلق یعني حاصلي
حضرت حقدن بعید اولور عمر وش العاصدن • روایت
اولنور که رسول دیم برکمسه کورمش نمازني بیني تیلیور
ارکاني دعاني اتمز دیمش اترون هذا لو مات علی هذا الحالات
علی غیر ملتي محمد یعني کورمیسز شونی اکر فوت اولورسه
برنك اوزره محمد ملتنك غیري اوزره اولور • ابدي ذره

ایمانی اولمه بو مقدار تهدید کافیدر ای عزیز
سعادت اخرویه ثانیا اولدرکه بو تنبیه لردن غافل اولمیه
وشرایط وارکان نمازده اهمالی دوا کورمیه چون ازانی
ایشیدنجه عرصه عرصات منادی سن یاداینه • ویقین بلهکه
ویناده یوندایه اجابت ایدوب رغبت ایله سرعت ایده
اول کونکه ندا یه جذا ایله دعوت اولنوب فزع اکبر خرفندن
امین اولور • وطهارتکه کوکلن تطهیر امکه نیت ایده تا که
منظر الهی اولده • وبونی معلوم ایدینکه مراتب طهارت
اوچدر اول مرتبه طهارت تن وطهارت ثوب وطهارت
مکان اولور وبو طهارت عامه خلق اولور • واکنجی مرتبه طهارت اعضاء
ظاهره دن معاصی تلوثندن تنزیه ایدوب طهارتنه مراد اولور واوچنجی مرتبه
طهارت نفس اولور که دورات صفات ذمیمه دن وبو طهارت
سالکان طریقه مخصوص اولور • ودردنجی مرتبه طهارت قلب اولور که غیر حقدن
وبو طهارت صدیقلرکه مخصوص اولور دستور ابو یزید
دیدوکی لوحظ بباقی الدنیا لتوضأت ولوحظ بباقی الاخره
لاغتسلت یعنی الرقلمه دنیا حضوراته بدست اولور واکر
قلبمه آخرت خطراته غسل ایدرم ومعلوم ایدینکه ستر
عورت که ظاهر بدن قباحی وقبایحی ستر اولور که بدن منظر خلق
بوکا قصد ایدینکه قبایح باطنی قلب ستر اولور وقبایح که
قلب منظر حق تعالی اولور • وبونی یقین بلهکه باطنده اولان
رسوایلق نظر حقدن ستره قابل دکلدر انلرک ستری توبه
وندامت وخوف وحیا ومجالت در بین حضور حقده سویله دوره که
کویا برنده دراباق ایدوب کونتار اولونه فندی حضوریته

کدر تلش

کوندرلشدر ومعلوم ایدینکه استقبال قبله که اعراضدر حجابات
مختلفه دن وتوجه درحمت کعبه یه پس توجه قلب ایدوب
قلب آینه سن غبار ماسوادن پاک ایدوب حجاب عزت حضرت صمدیتی
واول حضرتدن نیاز مکنتی کندو بنای امینه وبکیر فاجعل
اصنام هوای نفسی عظمت شاهدن کبریای احدیتایله صیقه • و
سبحانک اللهمه ده اشراق سبحات وحضرت قدوسیک پاکلکن مشاهدن
ایده واعوذ بالله ده نفس وهواعدو لرینک اضلال ومکرلرینک
شرلرندن خالق کاینات عصمتی حضارتن پناه ایدینه • وبسم الله
اسمنک مزایندن ذات مقدس مستعانی که قیوم کاینات در تجلی
بیله وجمیع اشخاص وافراد وجودی قوت فیض قیومی ایله
قایم کوره ودخی الرحمن الرحیم ده عموم اسطار الطافی جمایی
وخصوص آثار انوار کمالی ظواهر مظاهر وسایر مفاخر اولوزده متوالی
ومتعاقب بوله ودخی الحمد لله رب العالمین ده اول حضرتک
انعام وافضال فیضاینی ونوال سرمایدنی وجود اعیانی ابد متصلره
جاری کوره ودخی الرحمن الرحیم نکرارنده رحمت بحرلری موجلر
تجددی مشاهدن سن حقایق علویات وسفلیات اوزره دریای
توحیدده غرق قیله • ودایره ایدن ابدن لدن نقطه ابد نهایتی
اولشدوره بوراده مالک یوم الدین صورتنده جمالی منظر
عرفانزدن مبلوه ایدوب پس حضارت حدوث طالبی آستانه بنادن
اثر ملاذ متاب عبودتی کندو اوزرینه واجب بلوب ایاک
نعبد انوکل خلعت وفقی اولوب پس چون شدن خواطف عزت
عابدک وارلغی کوکلکدن انوار معبود شعاعلرینده محو ایدوب وفنا
صحراسندن عین حیات بقایه ایرشدوب رضایاب صدیقدن عینی

برحول وبرقوت كوردكارم [illegible] عصمت بندن غيري بر ناصر

ومعين طلمز اناك نشعلر [illegible] صدق ويقين صحيفه سنده

اوقوندقدن صكره فاستقر كما امرت [illegible] دواعي اوهام فايده

خطوري وبواعث تصورات [illegible] راه صوابك

مزاحمي وحجاب نار لريتك [illegible] لرمشاهده يه دوشر

دنيانك اخلاص تايدريانجي [illegible] الصراط المستقيم دعاسيله

ناطق اولدوقدن صكره صفوت [illegible] لريتك امرلرينه اقتدا

قيلمق ايدوب صراط الذين انعمت عليهم [illegible] صراط قرب مردود لرينك

همتلري بولنلرن دواعي هوا [illegible] قيدلرندن خلاص كوردكدن وعواطف

غيرت ضربه لري عرصه كرامت [illegible] لريتك سعي مذمومه لرين شهوات

بندسيله باغلو كوردكدن وقهر [illegible] صحراي عرفاه محذوظ لريتك

سيري قادن برق مثيتاريله [illegible] ردغير المغضوب

عليهم ولا الضالين مزدوجه [illegible] لردن مصنف وعن جهنم قلعه

نا اولاكه بومعنيلر راجع لريتي [illegible] عذر توقي جان مشاهده

ايرشه اكر بولدك ايسه سلسبيل [illegible] ولالة نفساني وصدرت

مرغلري پرده غيبادن [illegible] نلرك حوصله لرندن

خدايي اولسه كركدر مستغني [illegible] شاهلق دوزنده مغني بولمله

صنعه كردكارلريله اموال [illegible] دنيا اولدوكلريچون غداه

دولت انكدركلر اول ايمنيتلرن [illegible] زين اكر اول توتك

قيفيسه كه صفاي فهم يارديمي [illegible] بيانجي خزانه اسرارندن

مالدورمن مخزن عرفان حضرت [illegible] ابديه الكتوره رمن

بارديمي نازده جهد قيلمق تاحضرت [illegible] كارده حضور قلبي

صقلبه سن وبرشان مالولمز [illegible] توفيقن وكلام ربانيني

كلماتنده

كوزدي فرمان اودزده دوننسن قباح احوال وافعالك

اول حضرتدن اوتنه سن ونفس امارهٔ راه جفادن وفاوعدده

كتوره سن وچون اوج درجات اهل عرفانه كه انبيا اولوالعزم

خطه ايقان وسلاطين عرصه عالم وعباد ودولر ايرشمكله

قادر اولمايه سن جهل قيل كه استيان عبوديت ملاذ ومنتدن محروم

قالمايه سن فان لم يجيبوا لكم واعلموا فصل حكايت

طلحه بن عبيد الله كند وبوشانشده نماز قيلورايدي برطوغان

كوردي برقوشچوغي قصد ايدر اول قوشچوغي آغاچ اوزره اتلرمه

اراسنده اوچوغلاصراولمق دليرخاطري اكا مشغول اولوب

بلدبكه قاچ ركعت نماز قيلدي رسول اكرم حضرتنه كلوب

اول حالي حكايت قلوب ددي يارسول الله بن اول بوستانلغ

الله يولنه صدقه اتمر بوتمازك كفارتي اچون رسول اكرم

اول بوستاني مبلغ عظيمه بيع ايدوب مستحقلرينه صرف ايلدي

حكايت زين العابدين چون ابرت اورايدي

مبارك رخساري صرارايدي وحال اوزره اوزدن متغير اولوردي

اكا دير لرايدي اي الله رسولنك اوغلي بونه حالتدر

جواب ويروب درايدي هيچ بلورمسن كيمك حضورتدن

وورسم كركدر حكايت عايشه دن رواتدر اولمزدن

درايدي رسول الله صلى الله عليه وسلم بزوم ايله سوزسويلشورز و

لطيفه ايدشورايدي چون نماز وقتي كلسه شويله متغير اولوردي

كه كويا بيانه اول برني بلمز ودنيانني بلمزدي حكايت

حق جل وعلى موسي عليه السلام وحي قلدي كه يا موسي اذا ذكرتني

فاذكرني وانت تنتفض اعضاؤك وكن عند ذكري خاشعا

مطمئنًا وَاِذَا ذَكَرتنى فاجعل لسانك وَرَاءَ قلبك واذا قمت
بين يدىّ فقم قيام العبد الذليل • يعنى اى موسى چون بنى ذكر
ايدرسن سؤل حالده ذكر قدركه اعضاك دتره يه واول بيم قيلسه
قورقمغى وبكا بجاره لك كوستريجى وترا ايدجى وچون بنى كه سن
قيل لسانكى قلبك اردنده يعنى غفلتله ذكر اتمه نى ذركه
اوّل لسان قلبايله اندن صكره لسان راس ايله ذكر ايله
وقتى دوره سن بنم حضورمده عبد ذليل كبى دور • بركال كه
بر نوع عبادت سؤل كمسه دن متصور اولور كه غصه لرى آخرت
تدبيرى غصه سن قيله وهر فكر كه حضرت صمديتدن مشغول قيلور
قلبى اكا اهتمامدن خالى قيله • وجلال عظمت جبارى نصب
عينا ايدوب يعنى كوزى اوكنده دكلمش وحاضر بلاحظه
قلوب ويوم حساب وقوفن ياد ايليوب وشهوات مجرى لرين غفلت
سدّى ايله بغليوب وآتش جهنمى قناعت صويى ايله سوندروب
ويقين ايله كه نامقدر حاجتدن • وزاد آخرت تهيئتدن زيادة
بر ذرّه ميل خاطرى محبت دنيايه ايدرسه وطمع قلورسه
كه نماز نده صفاى لذت مناجات بولمه كه اول عبادت بغير
اكا بر اولسا ونهايت آدمى فاضل اقتيار • وبو كمسنه كه
مثالى در كه كندوى مراد ايده بولشدوره دخى اوسوزمه
مكس توغمسون ديه • حكايت • عائشه روايت ايدركه
ابو جهم رسول الله عليه السلام حضرتنه حميصه شاميه ارمغان
ويردى كه بر برانق علمارى واريدى • رسول ءم انوكله نماز قلدقدن صكره
جونى ابو جهمه انكه كه بر بنى مشغول ايلدى ديدى • حكايت
رسول ءم حضرتلرينك نعلنى قاشى اسكيدى اصحابدن بر اول كهنه

قاپشى

چفروب يكى قايش كچوردى چون رسول ءم نعلنى كيدى
ونظر مبارکى اول يكى قايش اوزرنه اولدى سوردركه
بونى كيدركسينه اسكى قايشى كچوردك ديركه چون نظرم
بر يكى قايشه اولدى • نفسومه فرح كلدى حتى تعالى سنك
خشمندن قورقمردى • ايدى صاحب بصيرت اولدركه
نظر انصاف برله دقيقه كندوحالنده تأمل ايدركه سنده بنيك
كمال نبوتى ايله حالى بويله اولمق بر يكى قايش حبى ايله نقصان
بولمقدن قورقر بوكون معزز وهوا پرستلر اولونمى ابريشم
قفطانلرده • والتون يوزك دخى استرلر ديوسيرت مشايخ نامه
كمسه لر كثرت اسباب وتجمل ايله فخر ايدرلر • وعالم صورت
جاهل لرعزاسلامى فاخر آتلرده • وفاخر قولرده استرلر
وخرص وهوا ظلمانى تلك بيوته روزكار تركى شمس الدين ونور الدين
دوردلر پس ارباب بصيرت فتنده معلوم دركه
بر طائفه نك دينى شيطان ديبى ذوده • ارباب يقين مزجى دكلدر
حكايت • جنيده واردا ولمشدر حق جلّ وعلا
موسى عليه السلام وحى قلدى كه يا موسى امتك عاصيلرينه
ديه سن كه بنى اكميه لر زيرا بن كندوا ورزوسه واجب قلمشم
هر كمكه بنى يادا ايده بنى آنى يادا ايدر چون بنى تلوث
معصيتايله يادا ايده لر بن انلرى لعنتايله يادا ايدرم بلكل كه
برحال شول عاصى حقندن دركه انوك ذكرى غفلتله اولمه
نجاست معصيتايله حباثت غفلتى جمع ايده دخى اكى مراد اولنا
تلوثايله حضرتمه جيارده بنى واسطه سوزسويله وبو معنى
خاطرنده جلم صدتقلوك جانى يا بارى خيرت اولمشدر

ومقبول كوزلرندن سيلاب حسرت دوكلمشدر زيرا كه
هيچ آدمي بو ايكي صفت ظلمتناك شايسته ستدن خالي دكلدر بكر
جذبات عنايت مجذوبلري • وحفظات هدايت محفوظلري بوجهتدن
امير المؤمنين علي كرم الله وجهه چوق نماز وقتي كله مضطرب اولوردي
ومبارك يوزي متغير اولوردي آكاه برلر ايدي يا امير المؤمنين
سكا نه ايرشدي ديو سؤال ايدنلرك وقتي كلدي كه آكا آسمان وزمين
طاقت كتورمدي ما والحاصل هر كمكه كوزلرندن درشتاي زن وفرزند
وخدم وحشم ايله اوله وفرحي اسباب ومال ومنصب سلامتي ايله
اوله اول هركز اين وطاعت شرطلرندن دوقي آلوك جاني دماغنه
ايرشمز وبساط عبوديتا وزده لدنت روحانيه مخاطبات
ومناجات حضرتت صمديتي بولمز وبو مرض مهلك كه اهل
دوزكار بالمنازعه مؤمن اولمشدر وآلوده اصولي خلوتي كلدر
وسلوخ بولمشدر بوعلاج زن وفرزند ماده سن قطعدن عبارتدر
وحب مال وجاه شجره سني قطعدن عبارتدر وبوعلاج بغايت
مشكلدر • وبنا بنده ملخ دار ودر بودار وبونك آجيلغنده
وبوعلاجك مشكل لكندن امت اولولرينك اكثري هرخيده
سعي اتديلركه الكي ركعت نماز قيلوركه انوه حمد ندن غيري خاطرده
عاجز اولديلر بوزمرا شالمزدن بحق بوسعادت تصور اولنه
امتا اكر اول سعادت الي ويرمزسه بادي جهد قيل تا نمازك
نصفي يا خود ثلثي وساوسدن سلامت قيله تا اول جمله دن
اولاكه خلطوا عملا صالحا وآخر سيئا عسى الله ان يتوب
عليهم ان الله غفور رحيم • قسم ثاني • آداب عبوديتدر
اقسامندن شرائط وآداب ذكرنده در واول حد ثلرندن ذكرده

انك

آنون معاني وحقايق اسراريني عن ابي هريرة رضي الله عنه
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من ذهب ولا فضة لا يؤدي
منها حقها الا اذا كان يوم القيامة صفحت له صفائح من نار
فاحمي عليه في نار جهنم فتكوى بها جنبه وجبينه وظهره
كلما بردت اعيدت له في يوم كان مقداره خمسين الف سنة
حتى يقضى بين العباد فيرى سبيله اما الى الجنة واما الى النار
ابو هريرة • رضي الله عنه ذن روايت اولنوركه
رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشكه هيچ برالتون وكمش يوقدر
الا آنوك حقي سني ذكوتي ويرلميه • بحق يوم قيامت اوله
صحتة لر قيلنور صاحبي ايچون نار دن وقوزديلور جهنم اودنه
طاغ ايدرلر آنوكله يانى والني وارديني وهر باركه اول آلور
سرد اوله اعاده اولنور تكرار قيزديلور اول كونكي
مقداري الي بيك يللقدر اكا دك قضا اولنور عباد
اوزه سندن بيني بفضل خصومت وحساب تمام اولوردحق ديلرسه
يولني جنته ايدر عفو ايلر ديلرسه جهنمه آتار عن ابي سلمة
عن ابي ذر رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ما من رجل يكون له ابل او بقر او غنم لا يؤدي حقها الا اتي
لها يوم القيمة اعظم ما يكون واسمنه تطاه باخفافها
وتنطحه بقرونها كلما جازت عليه اخراها ردت عليه اولاها
حتى يقضى بين الناس ابو ذر غفاري دن روايت اولنوركه
رسول الله عليه السلام بيورمشكه هيچ برر جل يوقدركه اذا نك
دوه سي ويا بقري يا قويني اوله آنوك ذكوتي ويرمه
يوم قيامتده اول حيوانلري كتوروب بر بيوز قرسله آنوك اوزره

یودیوب طوردطوبا وته کچه لره اوکی کی کوردوندن یلوب
کیرو بوینوزلره دورت لر تا قضا وحساب بنی اورته سنده
تمام اولنجه بوکذ تعالی بویرا ولسه کرکدر **عن ابی هریرة**
رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من اتاه الله
مالا فلم یؤد زکوته مثل له یوم القیمة شجاعا اقرع له زبیبتان
یطوقه ثم یاخذ منه بلهزمته ثم یقول انا مالک انا کنزک
ابوهریره دن روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
بویورمشکه سؤل کسیه که مال ویریلوده اول کسه انوک دکونن
ویرمسه اول مال متمثل قلنوب آنوکله بوینی یوم قیامتده
بریوک یلانه کرکدر اوله یعنی ذهرک شدتندن باشنک
دریسی دوکلمش اوله وایکی کوزی اوسننده اکی قره نقطه اوله
پس اول یلان طوقاولوروده ولا شوراذنن صاکره اکی اوردکلرن
دوتراذنن ویرکه بن سنک مالوکر بن سنک خزینه کمز دیوم
کندوکلاینی تابیدایجون بوآیتی اوقودی ولا تحسبن الذین
یبخلون بما اتیهم الله من فضله هو خیرا لهم بل هو شر لهم
سیطوقون ما بخلوا به یوم القیامة معنی بویورکه ظن ایلیه یا محمد
انلری کیبخیل لک ایدیلر اکا کره تعالی ویریدی انلره کندو
فضلندن اول بخیل لک جزاولمه بلکه اول مال شرور انلره
طوقنلنوب یوم قیامتده **قال** رسول الله صلی الله علیه وسلم
اتقوا الشح فان الشح اهلک من کان قبلکم حملهم علی ان سفکوا
دماءهم واستحلوا محارمهم ودخی ابوهریره دن روایت اولنورکه
رسول الله دیه بویورمشکه صدقه بخیل لکدن بخیل لک
هلاک ایلر سرده اول اولنلری دیه اولدی انلره قاندوکمکه

وصلوا

وحلال قلمغه حرام اولدی وعنه قال رجل یا رسول الله ای الصدقة
اعظم اجرا قال ان تصدق وانت صحیح تخشی الفقر وتامل الغنی
ولا تمهل حتی اذا بلغت الحلقوم وقلت لفلان کذا ولفلان کذا
وقد کان للفلان دخی **ابوهریره** دن روایت
روایتا اولنورکه بر رجل دیمشکه یا رسول الله فنجی صدقه
بیرکدر ثواب جهتندن رسول دیم بویورمش که سن صدق اتمکدر
سؤل حالده که صحیح اولسن بخیل اولکن فقردن قورقه سن
وغنیلک امید ایدیه سن وقتیه سن سؤل وقته که جان حلقومه
یتشه وصنایه سن فلانه شو قدر وفلانه دخی شو قدر حلال
بوکه فلانک اولمش دیمی راثدا اولمشدر **وعن ابی ذر** قال
انتهیت الی رسول الله صلی الله علیه وسلم وهو جالس فی ظل الکعبة
فلما رانی قال هم الاخسرون ورب الکعبة فقلت فداک ابی
وامی من هم یا رسول الله قال هم الاکثرون اموالا الا من قال
هکذا وهکذا من بین یدیه ومن خلفه وعن یمینه وعن شماله
وقلیل ما هم **ابوذر غفاری دن** روایتا اولنورکه
رسول الله دن صلی الله علیه وسلم حضورنه کندم سؤل حالده که
کعبه کوکلکسنده ایدی چون بنی کوردی دیدی انلر زیان کارلردر
کعبه رب سی حقتچون دیدم انلر دنیا مرسکانلر اولسون کیمدر دیدی
یا رسول الله دیدی اکثر انلر اموال جهتندن انلر اول که
بویله سؤله ایدکندن واردندن وصاغندن وصولندن وآزدر انلر
ابی ذر دن مالب سعادت احرزتیه اولنلر وجوب
ذکوتنی وقایتی موفقدر وآنلرن باطنک اولبی خطنده
سکز شرط دعایتی واجبدر شرط اول وجوب ذکوة مقدار

فهم اعتقاد شرط ثانی اون اداسنه مبادرت اعتقاد
وقت وجوبندن اول شرط ثالث خوف وریادن سری
وعایت در شرط رابع خلقک ترغیبی جهتن اظهار در
شرط خامس منتدن واذادن احترازدر شرط سادس
عطایی صغیر عدا اعتقاد شرط سابع مالک ایوسن وسوکلوسن
چقرمقدر شرط ثامن مستحق اولناری طلبدر انقیادن
وصلحادن کلدک ایمدی شرط اول کیفهم معنایی
وجوب زکوتدر وبلمکدر انی که نه جهتدن آداء زکوة
مؤمنلرک صدقنک محکی در ونه جهتدن جمله مبانی
اسلامدن اولمشدر بونک برلکه زکوة عبادات بدنیه دن
وکلدر بلکه اهل بصیرته برشرطک رعایتیدن اوج معنی
فهم اولمشدر اول ارباب قلوب ظاهر صفای فهمی ایله
معلوم اعتمادر که کلمهٔ شهادت تلفظی التزام توحیدی
وتوحید اثبات وحدانیت معبود ومردانیت محبوبه
شهادتدر زیرا هرکسنه که محبوبدن حقیقتده معبودی
بولرادن دیمشلردر هرکسنه که انوک بندن سن انک
بندهٔ سی سن وخلایقک همتاری محبوبلر بندن لکی بندهٔ
متفاوتدر وبوعلاوتیله جمله سی دعوای محبت حق ایدرلر
ودرجات محبت تفاوتی محبوبلرینک مغارقتی ایله
محققاولور پس حکمت الله آنی اقتضا ایدرکه فانی
مثالی محبوب خلق ایدن تاکه آنوک بذلی وامساکی
واسطه سیله صادق محقق کاذب مبطل اردن تمیز
اولنه وخسیس طمعکره هاویهٔ هوای منصب

وجاه

وجاه مکدر فانیی کوکل قبله سی قیلانلر وعالی همت
محبوبلر حقیقی بولندن بذل ایدرلر وَلَن تَنَالُوا الْبِرَّ
حَتَّىٰ تُنفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ مقتضاسنجه غنیمت بلهلر وَ
اِنَّ اللهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُم بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ
شادتنک مطالعه سندن کوکلی جان وماندن قالدوره لر
واهل ایمان یومعینده اوج قسم در قسم اول
عرصهٔ تحقیق شادقاری وخطهٔ توفیق سابقلری درکه
عهد توحید حقوقنک اداسنه وفاکوستر مشلردر وَ
حبوبانک عشرهنک حسابنه ونقودک ربع عشری خاسنندن
قتره اتمشلردر وهرنسنه که دارفنادهٔ همت المندن دونلر
نثار راه دوست قیلرلر حکایت
شیخ ابوالقاسم جنید ایله ابوحسن نوری قدس سرارهما
تهمت ایله کرفتار اولوب برلری حبس ایله الزام اتمک د
ابوالحسن نوری یه صورد لرکه زکوتنده نه دیرسن دیدی
که عامه مذهبنده ایکیوز درهم یوز درهمه بر درهم
مذهبنده اکرچه جمله دنیا درویشلرک لکندر اوله آنک
جمله سن معرفت ومحبت حضرت صمدیت سنه شکرانه سی ایچون
برلحظه ده ایثار ایلیه هنوز مقصر اولور یعنی شکر نعمتی
ادا التمش اولمز نه کم بوآیت نزول ایلدی الا یه من ذا الذی
یقرض الله قرضًا حسنًا ابوبکر صدیق رضی الله عنه جمیع
مالنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضورنه کوتوردی وعمر
رضی الله عنه مالنک نصفنی کوتوردی رسول الله ابوبکره دیت
صوردی که ماذا ابقیت لعیالک یعنی نه قودک عیالکه ایچون

بر بکر دی الله و رسوله یعنی لبی رسول اللهی قوده
و عمر دن صوردی دیدی شلها دی بر بوده کلوردی توردم
رسول دم سوردی الفرق بینکما کما بین کلیتکما یعنی
اکیکوز اوده سنده فرق ه سوزلرو کزاوده سنده
غی کیبید دیمکدر الله تعالی قتنده مرتبك ابو بکر مرتبه سنك
نصفی دده زیرا صدق محبتا تمامندن وفا اولدرکه عاشق
معشوقدن عزیزی و دخترواعیه ، مکر اول نسنه ، کم وسیله
قرب محبوبه قشر ثانی برقومدن دون
اولادرکه بونلرك صدق محبته وفا اینه جك
حوصله سی یوقدر ه وحلال مالی فراغت طاعت ایچون جایز
کورمشلردر وکذا الترفی محافظت مال یدامانت
بلمشلردر ومراقب مواقع خیرات اولوب ارباب حاجات
طلب قلوب جون محل استحقاق بولدقرف مالی محلنده ه
تلمفی غنیمت بلورلر ه ومقدار زکوته قناعتلرو بوقسم
متوسطلردر قشر ثالث مرتبه عوام اهل اسلام
دركه واجبادن اولان زکوته مقدار یرلرنه زیاده
و نه نقصان ایدرلر وبرادنای مراتبدرکه حمیت جاهلیه یولرنی
بخلی و مال سدته میلی واسطه سیله بونلرك
حقندن بو مقداری قبول ایدیی و مسامحه طریقیدن
ادنی مرتبه دن دنادر نکته محتاج امر ایدرکه ان یسالکموها
فیحفکم تبخلوا ویخرج اضغانکم قتده دقاف
مرتبك عنقا صفتلری درجاتنك سدن سی که علو همت
و قوه عرفان و محبت مقتضاسیله وجان و مال ایثاری ایچون

ماوردالبرد

مالهم و اولدیلر دخی انا الله اشتری من المؤمنین انفسهم و
اموالهم بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون
و یقتلون توقیعی ایله مشرف و مشاردر ه وجاه طبیعتك
بوم صفتلرینك مرتبه سی دنالمندن برحکایتی ایراد ایدرکه
ان یسالکموها فیحفکم تبخلوا و یوسیبا اسله

رسول دم سوردمکه لبس شی خیرا من الف مثله الا المؤمنون
معنی ثانی تطهیر آینه قلب دن خباثت بخلدن کم اول
مراض مهلکه دن در او یلکم حضرت حق سوردیکه
ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون ه یعنی هرکمکه نفسنك
بخلندن صفلنه فلاح وخلاص بولندن در ورسول الله صلی الله
علیه وسلم دیدی ثلث مهلکات شح مطاع یعنی اوج نسنه حلاق
ایدیجی در بری بخل غالبدر وچون بخل مرض معنوی در تاثیر
علاجی انکله حاصل ظاهر اولسه کرکدر وبرشخص حلاق
ایدیجی یه جکسه کرکدر ه و بو مرضك ازاله سی ایچون معالجه
واجب اولمشدر ه و اولئك علاجی بذل مالدر ه پس اولمقدارکه
آنلرك بذل وعطاسی وملکندن اخراجی ایله شاد اولورلر مرضك
خطرندن خلاص بولورلر معنی ثالث
شکر نعمت مالدر چون حق تعالی جل وعلا توانگرلندن مرتبه اله
و نعمته مخصوص ایلدی واول کسه کندوکسی برقولی کوردکه
رزقه محتاجدر وعمرین شدت ایله کورر انصاف
آخر اقتضا ایدرکه اول نعمتك فضلندن کرحق جل وعلی
کا و یرمشدر ستاحتیاج اول محتاج امته و الاحقیقده
بربوجت دیکر بی رحم لئیم کفران نعمت قلمشدر و مستحق حشر

وعضب حق در • عن ابي هريره رضي الله عنه قال رسول الله
يوتى بالعبد يوم القيامة فيقول الله تعالى عبدي قد سترتك
في الدنيا فلم تظهرني واستكسيتك فلم تكسني فيقول الهي كيف ذلك
فيقول الله تعالى مر بك فلان جايع وفلان عاري فلم تطعمه
من فضلك الذي انعمت بها عليك وعزتي وجلالي لاسقينك اليوم
من فضلي كما منعته ابو هريره رضي الله عنه وعنكم رسولام
بوردي كه كيم ريلور بر قول نيامت كرسند ، حق تعالى ديراي بنم
قولم بن سندن طعام طلب ايلديم وبنا ده سن بني طعامندن رمدك
وبن سندن كيسيلم طلب ايلديم • سن بني لباسلندرمدك •
اول قول ديرا الهي بنجه اولور بر يعني سن طعامدن ولباسدن
منزه سن حق تعالى ديه مرد واسيدي سكا فلان آج وفلان
عريان • سن اكا ديرمدك شول فقدكدن كه بن سكا انعام
ايتمشدم بنم عزم جلالم حيتجون بن منع ايدرم بوكون سندن
فضلمدن شته كم منع ايلدك سن آني شرط ثاني
كه مبادرتدد وقت وجوبندن اول بكلك اداء زكوة
تعجيلنده بنجه فائده وارده • اول اثباة رغبت مؤدي
امتثال امره • واول علامت صحت ايمان در انكي ادخال سرور
مستحقلرك قلبنه كه اول كمسه دانسلن وجنكز علمندن
شته كم حديث شريف بونكايله ناطق در كه • ادخال السرور
في قلب المؤمن يوادي عمل التقبلين وجيتجي مبادرتدركه موانع
وحوادث دون كاره دوندي اجابتدن دعوت داعي خيره كه
اول ملئه ملكي در • ملايكه كرامدن چون بوخير خاطره سبي
قلبده ظاهر اولمه • طالبا خوفت كركدركه بو فرصت

دفتي

غنيمت بيله • ودخي الشيطان يعدكم الفقر ويامركم بالخناء
كمين كاهند ذامين اولمله • واكر اداء زكوة ايجون
بر وقت معين اتخاذ ايلرسه اول وقتا فضل ايام وشهور اولمله
محترم آيي كبي كه بيل اولي در ورمضان ورجب آيي ودي الحجه
آيي كبي كه اينن فضل ايام معلومات وتج اكبر وايام معدودات
جمعه دن شرط ثالث كه رغبات سرور وقت
اداء زكوتن بركل كه اداء زكوة سترايله اولمق مقارن
آفت رياء وسمعه دن ودليل دراخلاص معطيه ووسيله در
محل قبولي وخبرده وارد اولمشدركه افضل الصدقة
جهد المقل الحديث في الستر افضل صدقه فقرك كاشي در
فقره سرده • دخي رسولام سوردمكه ان العبد
ليعمل عملا في الستر فكتب الله له ستر فان اظهره فضل من الستر
وكتب في العلانية فان تحدث بها فضل من الستر والعلانية
وكتب رياء يعني تحقيقا بر قول عمل ابدد سرده يعني عملي كركه وجه
ابدد حق تعالى اوكجون يارز محل قبوله ثبات ايدر اندن ضكره
اكر اظهار ايدرسه نفل اولمق سردن برليور آشكاره ده
يعني قبولي مقرر اولميان برليور اندن ضكره اكر سويلرسه
اول صدقه دن سردن وآشكاره دن يارليور دفتر ياد •
وجنس مشهور سرده وارد اولمشدر يدنجي كمسه قيامت كونده
حق تعالى سايه لطفي كولكه سنده اولور بري سؤل كمسه در كه
صدقه سن سؤيلمكزليور ره كه صاغ الي درديكن صول الي
تابعين اولمزدن بنجه كمسه لرصدقه لرين بركيسه قويوب
مستحق اولانك يولنه براخور لرايدي اول فقير مستحق اولور

عطا ایدن کرا ایدوکن بلکه ایدی ویعنی ریادن امینا ایدلر
وکیل ایله صدقه اتدوکی ریا ایدی محو صدقه منتدن
احتراز ایدرلر ایدی چون بشلرایدی مقصود زکوة
وصدقه اداسندن مرض بخل ازاله سی وانک اظهاری
مرجب ریادر وبخل وریا ایکی صفتدر ککه
آخرتده سبب عذاب اولورلر ویعنی بیله معلوم اولشدر
صفت بخل قبرده صورت عقربده ظاهر اولمقدر وصفت ریا
یلان صورتنده ظاهر اولور یلان رخت یحیی الی عقرب
رخمدن المدن زیاده درد لاجرم بو ایکی صفتدن ازاله سی ایچون
اعطاده واخفاده مبالغه اتمشلردر شرط رابع
اظهار زکوة وصدقه در عوامه ترجمه تلقنداتدرکه ایکنجی
بوحال تویلرك وبزرگواردین اولنلرك صفتدرکه نفس امارهٔ
بیچه یلانر ریادن منع وجاهدده بوترتیبده اتمشلردر وکوکل
آیینه سی صفات دنیه پاسلرندن آرتمش وخلقك
وجودی وعدمی انلرك قتنده یکسان اولمش وآفت عجب
وریادن خلاص اولمشلردر وحق جل وعلا بولرك
وجودینی متدی اولنلره چون خلق اولمشدر ظاهر اتمدن
اظهار خیراتده بوکا تفه نك ترغیب خلقه حصه سی ایله
عمل لریندن اجری مضاعف اولورکه حسنه
حسنه فیله اجرها واجر من عمل بها ویعنی حق عطا ایدن
اوتمق احتمالی اولسه اخفا بهرحال واسندر شرط خامس
احترازدر منتدن وایذادن تنه کم تعالی کلامنده
وارد اولمشدر الا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی

صدقه لرکزی

صدقه لرکزی باطل قلمك منت ایله واذا ایله بکل کیه
منت وایذا حقیقتده عدمانك اصلا فی وارد بعضلرده بعضلرك
منت اولدرکه عطا ایدن کمسه فقیره حدمت بوده عطاسی
سببیله وایذا اولدرکه فقیره عیب بوله واندن
عار ایده فقری سببی ایله یعنی کرده بعضلرك منت اولدرکه
فقیره دکبرایده وایذا اولدرکه فقیره غلیظ سوز سویله
یعنی کرده بعضلرك منت اولدرکه خاطرینه کتوره که بن اکا
اسلك ایلدم وایذا اولدرکه دلیله آنی سویله ویواصح
اقوالدر وبوجمله دن عکسی واجبدر ویزا وظیفه معطی
اولدرکه فقیردن منت قبول ایمه برنجیه جهدن اوّل
اولدرکه فقیر اثوب بتول اعدّ ایله عطا ایده نك
دمتنی کرفتار قوتخلیصدن خلاص قلدیغی ایکنجی اولدرکه
رسول ایله مودعکه الصدقه تقع بید الله قبل ان
تقع بید السائل یعنی صدقه حق تعالینك قبضه قدرتنده
واقع اولور فقیرك النه واقع اولمزدن اوّل فقیر اولمق
حق تعالی بونك صدقه سنك قبولنه سبب اولور
انك دمتنی خاطر مزاحمتدن بری قلدیغی بیلجون آکا منت اتمکدرك
اوچنجی حق تعالی بیورمشدرکه ما عندکم ینفد وما عند الله
باق یعنی اول شیئه که سزك قتکزده در توکنور واول
شیئه که خیرات سببی ایله حق تعالینك کرمی خزینه سنده در
باقی در ده پس فقیر عطا ایدن کمسه نك مالنك بقاسنه
سبب در اویله فقیر معطی یه منت اتمکدرکدر زیرا معطینك
در مانده لك کوسنده قرار اولور ویرمیی جهتدن

صدقه لرکزی

برجماعت سلف صالحيندن دكونلرلي الترى وسنه تورلرى
وتواضع برله فقيرك اوكنه دوشرلرايدي تاكه المعده
فقيرك الي يوشرا وله حكايت

عمر رضي الله عنه وعايشه رضي الله عنهم صدقه ايدرلردي
لكن تقصير دعا ايلسه بونلردخي دعا ايدرلرايدي
وصدقه لرين قبول اتدوكجون فقيردن منت قبول ايدرلردي
شرط سادسي كه عطايي صغير عد ايمكدر بلكه كل كبير
عطايي عظيم عد ايده جك عجب وتكبر متولد اولوركه
اول اعمالي باطل قيلور وجمله صفات مهلكاتدن
وعلماء دين ديمشلردركه طاعتك حاميتي بودركه
هرنه دكلو صغيرده وتلسه كبير اولوره ومعصيتك
حاميتي دخي هرنه كلو كبيرده وتلسه صغير اولوره وحق
صاحب مال اولدركه اداي واجبده كندوني مقصر
بيله اوج وجهدن اول اولدركه اول وخانه يي
ومسكني سيل حوادث وفنادن مرتسز ايده وحق تعالي انكا
خانه باقي وحكم يتين ايلمشدر وبيورمشدركه
هرنسي وارسه اول اوه كوندره وارنه زخيره ايده لر
ما خطر حوادث فنادن امين اولمه وابدا لايادة انتقال
وقتندة آنرك ثمره سيله نعيم روح راحتده اوله و
اولكه قرندن بري مقدم كونده رمز كندو حقنده
ظلم اعتقاد اولوره وشكسيز شرط حقوقده مقصر اولوز
اكثي وجه بودركه خير الذي ايله يعني عطا ايدجك
برفاني فقيره درسه كه وكيل حقدر آنرك عوضنده

يدي

يدي يوز باقي ايسه كوكدر اكر عطا ايدن برمعامله به
ايمان كتورمش اوله كوكدركه برمعاملة غنيمت بيلة
وهرنسي وارسه برعقده صرف ايده چون اكيوزده
بشي وقرقده بري برخيلين معامله يه صرف اعتنه كنه و
تقصيرين بلمك وعطاسني عظيم عد اتمامك كرك اوجنجي وجه
بودركه هرنسنه كه عالمده وارد مالدن ونقددن
جلدي حقيقتده حق تعالي انك ملكي ودوهيچ كميه استقلال
ملك يوقدر وهرنسنه كه قولترك الندن دوغاريت
وامانت وجمله دن پس حق تعالي فقيرلري كه كندونك
وكيللري درغنيه يه كوندروب امانتن طلب ايدر
اكر اول غنيا مانتك ايكيوزده بشن تسليم اعتة
حيات اعتش اولوره پس كركدركه جالتي وكندو فعلندن
تقصيري بلمك كرك اكر خود بلمزسه حقيقتده جاهلدر
شرط سابع كه اخراج احب والطيب اولا ودر
حديث بنويده وارد اولمشدركه ان الله طيب
لا يقبل الا طيبا يعني حق تعالي پاكدر قبول اعتز
الا پاكي وحق تعالي بيوردركه انفقوا من طيبات
ما كسبتم يعني تصدق ايدك كسب اتدوكلرك پاكلردن
ودخي حق تعالي بيورر لا يبر ولا تنفقوا الخبيث منه تنفقون
ولستم باخذيه الا ان تغمضوا فيه يعني تصدق ايتمك
خبيثنه كه اندن تصدق ايده سيزه جائز بوكه المزسز
خبيثي الامكر اغماض ايده سز اندن وعلامت صحت ايمان
محبت حقدر ونشان محبت حق اولدركه حق هرنسنه دن

عزیزا و له نته کم رسول الله ع م بیورمشدرکه
لا یؤمن احدکم حتی یکون الله و رسوله احب الیه مما
سواهما یعنی هیچ کمسه نك ایمانی کامل اولمز تا اول الله
و رسولی آنکا سوکلوا ولمیجه اول اکسنك ماعدا سندن
و بو معنی نك دخی علامتی اولدرکه صدقه و قتنده اول نسنه
یکرکدر آنی الله یولنه صرف ایتمه و منافقلر حقنده بیوردی
و یحلفون بالله ما یکرهون یعنی منافقلر سوکلو حالی بوردیکم
صدقه و قتنده یرامزا و لانی و یرر لرای عزیز
اکر برکمسه برشخصی ضیافتنه آوندره اول آنك طعامنی
یوسن مهمان اوکنه کتورر زیرا یرامزین کتورمکه
اوتانور ع اما مالنك یرامزین فقیره ویرر باوجودکه
فقیرا ولنلر وکیل حقدر ع و حق تعالی دن اوتانمز نه درسن
بونك کبی کمسه نك ایمانی حقنده که مخلوقدن اوتانه خالقدن
اوتانمیه و قدر مخلوق آنکله قتنده قدر خالقدن زیاده
اوله بو جهتله ایمان آخرتده جیع دشکیلر اولور می حق تعالی
بیورمشدرکه ع و من الناس من یقول آمنا بالله و بالیوم الآخر
و ما هم بمؤمنین شرط تامین که طلب اهل استحقاق
اعتیادن و مسحاودن بدکل کیه معطی به واجبدرکه
وقت ادائه ذکوتی برجماعت طلبایده مستحقلردن
که بن صنفتایله موصوفلر اولاو ع اولی تقوی ایکی عالم
ایچنی عفت دردیی مزدوردت تشنی فرات صنعت اولی
که تقوادر بیر معطیه کرکدرکه خوالتهی مستحقنه تسلیم
ایتمه یعنی برهیزکار اوله تاریخ التلوة اولیه

و بدعت و مناهی مباشرتندن محترز اوله زیرا کیه
مقصود وجوب ذکوتدن سد احتیاج ارباب تلویددر
و تحصیل فراغت اهل الله در که مجموع و قلبرینی انواع طاعات
مواظبتنه صرف ایتمکدر اولاو ع و ظاهر و باطنلرین
مستغرق عبادات ایتمکدر اوله لو ع و کب تجارات
و اختلاط و تبرسن کندو اوزرلرینه بغلمش و هر حالده ذکر
غافل اولمیه لو ع و رجال لا تلهیهم تجارة و لا بیع
عن ذکر الله بیتی حکمتنه آنی اقتضا ایلیدرکه
فراغت قلب حتی ایله جمع همتی برتومك ارباب
اموال و اهل دنیا اوزرنه قلابین زکوة واجب ایلدی
تا حق تعالی دن برهره برتومه ارشدوره تا بونلرك
همتی فقر پریشانلغندن محفوظ قله تا کم جمع همم و نواع
خاطر ایله حقه مشغول اولالو ع و طاعات و عبادات
مقبوله مشارکتنك اثاری اول تومك نجاتنه سبب اوله
برجهتدن رسول الله ع م بیورمشکه اطعموا طعامکم
الاتقیاء یعنی طعامکزی اطعام ابدك متقیلره
زیرا طعام برمك قوت ویرمکدر ع هر کمکه برشخصه
طعام ویرد اولقدرکه اول طعامك قوتی آنکله
بدنده دوره هر برعملکه اول شخصدن صادر اولور
طاعتدن و معصیتدن اول طعام ویرن آنکله ایله
شریك اولور ع ثوابده و عقابده زیرا طعام ویرن آنکله
معاونی اولمشدر قوت طعام ایله و اخبار ده کلمشدرکه
حکایت موسی ع فقیر ایدی بنی اسرائیلدن

هوكون بركه آنكا طعام ويرر ايدي موسى عم برحالدن بلور
ذوي الحجي ماجدته المذلة اذ للتني بين عبادك بعد نبي
هذا يوما ويشتي هذا ليلة فاوحى الله تعالى اليه يا ابن عمران
هكذا افعل يا ولياي اتفرق ارزاقهم على ايدي البطالين
ليواجروا فيهم يعني موسى عليه السلام دنكه يا الهي
ندن بوخوارلق كه بني تو تلرك اودنه سندن خوار اسلدك
بني توشلق طعامن ويرر ايدي اخشام طعامن ويرر حق تعالى
وحي قلدي موسى يه كه اي عمران اوغلي بن درستلرومه بويله
ايدركن انلرك درتقلرين متفرق ايدرين بطالرا الرسنده
تا اول بطالره احوالله صيفت ثانيه
كه عابدرين فقيركه هم تقوي هم علم ايله متصف اولله
حقايق ثواب صدقه معتاد اولور ومراد عابدن علم توحيد وموفت
آداب وصول عبدده جناب قرب حضرت صمديته علوم رسميه
وكلده مجادلات وخصوماتدن كه زمانك متسماري انكا
علم آدرمشلردر وانك بحثيلنه مادة حرص وحسد وكبر وعجب
تلمشلردر وعلامت توحيد موحد اولركه عطاي الدغي
وقدره الطاف عنايت حق مشاهده ايدركه داعيه خيري
عطا ايدرنك باطنته حواله ايدوب آنك سرتني شويله
مستغرق قلمش بيش ارباب ووسايطي فراموش ايدوب
وليسان حمد وثناي حواليله كويا اولله كوروجون امواج
ملكت حركاتي آنوك سرتني دريايي وحدت اودنه سيندرن
آيقلق وفرق وتغير ساحيلنه براغه وجود وسايطي وغيي
معتبر وله وتياق محرياريلرنك متقاضسي آني شكر ومنعم

مجازي كه

مجازي كه معطي ومتعول قيلور حيكايت
رواييدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم صدقه وجهله برشيئه
فقرا يا اهل صفه دن برنه كونوردي واول آلوب
كيدن كمسنه يه اصرلدي الله دوكك وقتا اول فقيره ويرسه
حفظ ايدن سن جزن اول فقير رسول عليه السلام كوندردوكي
عطايي كوردي ودي الحمد لله الذي لا ينسى من ذكره ولا
يضيع من شكره اللهم انك لم تنسني ما جعلني ممن لا ينساك
يعني حمد اول الله كه اونوتمز آني ذكر ايدن بني وضايع ايتمز
آنكا شكر ايدن يا رب سن بني اونوتمدك بني قبل
سنا اونوتمبلردن اول كمسه رسول عليه السلام حضرتنه كلدي
خبر ويردي رسول الله دم شاد اولدي وديدي بزيلوردم
اول كمسه بويله ديه كركدر صفت ثالثه
كه عفت ودر وعفيف اكا دير لركه كه كندوحالني جاهللر
نظرندن مستور دوته وهرخيس اركدن فقردن شكايت
ايمه وتحمل پرده سن مروت پوزندن اجنبيه اويله كم
حق تعالى بوقومكحا يلدن حكايت ايدر للفقراء الذين
احصروا في سبيل الله لا يستطيعون ضربا في الارض
يحسبهم الجاهل اغنياء من التعفف تعرفهم بسيماهم
لا يسئلون الناس الحافا يعني صدقات فقرلرا يحون دركه
حبس اولنمشلردر الله يولنده وطاعتنده قادر اولمز لر
يوريمكه ارضده وحفظ نفس ايجون هر برخيس پوسنه وارمزلر
وفقرلردن سترايدرلركه انلرك حالني بلمين انلري غنيلر
صانوز سترجهتدن سن انلري بلورسن سيمالري ايله

انلرنادن سؤال ايتمزلر ابراهيم عليه السلام صفتيدر
كه حزورندده دركاه كبريا ده سؤال فقيرلرك بيتيرمان وشدت
امراض وكثرت عيال ايله واسطه يه عدم مقدرت ايله
مضطر اولنلره ده بيتوار ياسؤال اولنلره واجب دركه
حسب حاجت مقداري حق تعالى دن انلره ارشاد ودعا لرينه
وارد اولمشدر كه كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
يعطى العطاء على قدر العيلة يعنى رسول الله عم عطا ايدردى
اهل وعيالى مقداري صفت خامسه
كه قرابتدر بيلدركه عطا ايدن كمسه اداى ذكره وقتنده
اقرب اولدر دعا يتايه اكرام قرابتدر ياحود تده
مستحق اولمسنه بوصفاتله موصوف اولمه الى غيرلرا ورزينه
تقديم قرابتى زيرا كه صله رحم سبيى ايله وحق جوار
ودعا يتى واسطه سيله ثواب مضاعف اولور پس معطى كه
سعادت دين مساعده سيله صفات مذكوره ايله
متصف مستحق اولسه هرنه كه آكا ويرد غنيمت بى نهايتدر
حكايت شيخ جنيد دن مانقول برعزيز واردى
صدقه سن اهل تصوف وصاحب تقوى وصلاح اولنلردن
غيرى يه ويرمزايدى آكا صورد يلركه سبب مسدد
احسانكى بوطايفه يه مخصوص ايدرسن وعزيلرى محروم قورسن
ديدى بونلر برقومدركه حقدن غيرى مقصود لرى اولمقد
وهمتلرين دينى رضاى حقدن غيرى يه مصروف قلمزلر فقر
سببى ايله برلرك خاطرلرى پريشان اولور پس برشكردن
برينك خاطرينى سندن فقرا يله جمع ايلمك تاكه حق مشغول اولمه

افضلدر

افضلدر وغيرى يه بيك نافلدن صدقه اتمدن بوسوزى شيخه
ايرشدردلر تعجب ايدوب ددى بوسوزا اولياء الله دن
برولى سورمشدر فصل ثالث
آداب عبوديت فاسمندن آداب حقايق صورمده واكا شهادت
اولان احاديثدر روى عن ابى هريرة قال رسول الله صلعم
اذا دخلت رمضان فتحت ابواب الجنة وغلقت ابواب النار
وصفدت مردة الشياطين ابوهريرة رضى الله عنه ده
رسول حضرتندن روايت ايدركه جنت رمضان داخل اولمه
جنت قپولرى آچيلور وجهنم قپولرى قپانور وشياطينك
قپولرى بغلانور اى عزيزين هركمسنك ميدانى وارد
وميدان كه محل جولان وتردد شيطان اولور وجود انسانده
شهوات دن قوت شهوات منعمزا آچلق شدتى ايله
وشيطان ميدانك محراريدى سد اولمزا آرزو ايمنت
وصوم ايله اديى سعادت دين طالبلرى صدرلرينك
ميدانى كه محل خواطر مدركه در والهامات ربانيه در
باك وصافى قلمزلرايسه ظلمات وساوس شيطانيه دن
ونجاسات شهوات نفسانيه دن نصف نهار آچلغى وقوة نجيه
اويانمغى صيقلى ايله قابل على اسرار جناب حضرت صمدت
اولمز واولكه رسالت پناه صلى الله عليه وسلم بيورمشلر اوله

ان الشياطين تحرم على قلوب بنى آدم لينظروا الى الملكوت
الستمزلر اشارتدر بومعنى به يعنى اكر شياطين آدم اوغلرينك
قلبلرينى احاطه ايمش اولسه نظر ايدرلر يعنى مشاهده قلوبلرايله
ملكوت سمواتى وحاصيت صوم اولدركه شياطين بولنى كه برسعادتكز

مولانی دده باغلر وافق نفس امّاره که دشمن دین در مرتبهٔ
جوع وعطش ایله باشنی درکر وقوهٔ غضبیه وشهوانیه که
نور عقلی اضلال ایدیجیلردر ریاضت ایله مقهور ایدر
وکوکل آیینه‌سی صفای مجاهده واسطه سیله مستعد قبول
وارد ربانی اولور برحسب دن حق جل وعلا توزکی جهه
ارکان اسلامدن اشرف اخصّ ایله مخصوص قلمشدر
وآنوك حقوقنك وفاسی اوزره ثواب بی نهایت وعد موعود
شده کما حدیث قدسیده وارد اولمشدر عن ابی هریرة
رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الله تعالی
کل حسنة بعشر امثالها الی سبعمائة ضعف الا الصیام
فانه لی وانا اجزی به حق تعالی بیوردیکه هر حسنه عوض ایله
اون مثلی ایله یدیوزه وارنجه الا صوم که اول بیندن
بن عوض ایدرین آکاه وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم
لخلوف فم الصائم اطیب عند الله من ریح المسك یعنی صائمك
کسه‌سنك اغزی قتوری الله قتندن مسك قتوسندن ای عزیز
بلکه که حق جل وعلا کمال حکمتی ایله وجود انسانده الی نوع
ادراك وضع ایلمشدر برنوعنه ادراك صوری دیرلر که
قوهٔ سمع وبصر وشم وذوق ولمس در بونوع ادراك
ثمرهٔ لطایف عناصردر وبرنوعنه دخی ادراك معنوی دیرلر
قوای قلب عقل وسر وروح وخفی در واول نتیجهٔ آثار
حقایق مذکوره قادر در وهر قوته بوقوللردن آنوك
وجودینك حاصیتی حسبی ایله کذا ومذکور کلرینك مشاهدن
بر لذت وبر الم وارد وحدیث شریفده وارد اولمشدر که

ماشل

تماشل الدنیا فی الاخرة الا کما یغمس احدکم اصبعه فی الیم فلینظر بم یرجع
عالم صورینك بر قطره در وسعتی بر بله
عالم معنویه یه نسبتی وکلدر الا شونك کبی در که
سزدن بریکوز بر ماعتی وکثره طالعدرسه نظر فلسفونکله
نه ایله رجوع ایدر یعنی مقدار صوالور پس عالم صورینك
طار لغنك عالم معنویینك وسعتنه نسبتی کبی بو عالمك
مدرکاتینك لذات وآلامنك آثارینك اول عالمك مدرکاتینك
لذات وآلامنك اثارینه نسبتی بولنور پس لذت
والم قوت باصره صورتلرك ولونلرك کمال حسن وقبحی
مشاهده‌سی حسبی ایله در ولذت والم قوت سامعه اصواتك
حسن وقبحی حسبی ایله در ولذت والم قوهٔ شامه در اعیك
خوشلغی وناخوشلغی حسبی ایله در ولذات والآم قوای
معنویه یه اونکی کبی بیل اضعاف آثار ایله وقلب سر
روح کم قوای معنویه لرده هر برینك برشری وارد در
اسرار ذات متعالیه دن ابدی هر بینه که مدرکات
معنویه دن حضرت حقك محبوبی اولمه انلرك مشاهده‌سی
بو قوللرك لذتنه سبب اولور وهر بینه که اول حضرتك
مردودی اولمه بو قوللرك تألمنه وعذابنه سبب اولور
وچون صفات صیام مجاهده بو سنن تصفیه صوم ایله
مصفی اولور تلوث لذات انقطاعی تنزهی ایله سایر سری
حجابات شهواتدن مطهر اولور وآتش امساك مؤمنك
وجودی عدو دینك کدورتی مجمر ریاضتده یقر
نوایح عطر تخلقوا باخلاق الله سر مراد حضرت موجد در

ایجاد موجود اولدن جناب کبریایه واصل اولوردی وبو جمله یک
ملائکه سی شول وجهله که هر کسنک فهمنه ایرشور اولدرکه
آثار طاعات عطر دکیه اول عطرک رائحه سی مرغوب
ملائکه کرامدر وهر نسنه که ملائکه مقربونک مرغوبی
اولمز حضرتنک مقبولیدر وآثار معاصینک رائحه
منتنه سی وارددر که استدن وجود ملائکه نفرت ایدر
وهر طاعتکه آنونک آثارینک صفاسیله باطن اهل
اقوی وزیاده اولور آنونک عطری رائحه سندن ملائکه
مقربوندن طبقه علیادن اولنلره کاجابی حضرت
جلاله دوولر اقرب اولورلر وعبادتلرندن هیچ برنوعده
غافل ترک باطن نوزلندرمقده ومافی قلمقده
اثر بوقدر صوملکه ترتی اولدوغی کبی بونک اثری
غایه لرک قلبلری آیینه سنه زنگار وشهوتلرن
جلا ویرمکدر والله ترک بیرین وسایط فکریه
وتکالیف سایده قودیرور وصایم باطن قریبه
ومتعدصدقه یتشدیرن حقیقتده صایم
استعداد همتنک خوش قوسی که بری دهیندن
عبادتده حضرت صمدیتی مشک قوسندن ذکر اولور
بوسبب ایله درکه حضرت حق حقیقت صایم حمایتی
فرمحتندن ملائکه عالم علویه یه ذکر ایدر عن انس بن مالک
رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله تعالی
یباهی ملائکته بالشاب العابد وفی روایة یقول الله تعالی
یا ملائکتی انظروا الی عبدی ترکه شهوته فی الدنیا والطعام
والشراب

والشراب والشهوة فترک شهوته وطعامه ولذته
من اجلی انس ابن مالک رضی الله عنه دن روایت اولنوردکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم سوردیکه حق جل وعلا
فرماید رملائکه نه عابد یکتا یله وبرر اوتیده حق تعالی دیر
ای نبوم ملائکه رم نظر ایدیک بنم قولومه که بن اکنی
بتلادم ایلدم طعام ایله وشراب ایله وشهوتلرنی ایله
ترک ایلدی اول شهوتنی وطعامنی ولذتنی بنم اجلم ایچون
وعن ابی سعید الخدری رضی الله عنه قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ما من عبد یصوم یوما فی سبیل الله
الا باعد الله بذلک الیوم وجهه عن النار سبعین خریفا
ابو سعید صدریدر رضی الله عنه روایت
اولنوردکه رسول الله صلعم سوردیکه هیچ بر قول یوقدرکه
صایم اولور برکون فی سبیل الله یعنی الله ایچون الا حق تعالی
ایراقایدر اول کون سببیله آتونک یوزنی جهنمدن
یتمش بیل مسافه عن ابی ایوب الانصاری رضی الله عنه
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من صام رمضان
واتبعه ستا من شوال کان کصیام الدهر ابو ایوب
رضی الله عنه دن روایت اولنوردکه رسول الله صلعم بیوردی
هرکم رمضانی صایم اولوب اردنصکره اکا تابع قلسه
آلتی کون شوالدن دهری صایم اولمش کبی اولور عن ابی قتاده
رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم صوم یوم
عاشورا یکفر السنة الماضیة وصوم یوم عرفة
یکفر السنتین الماضیة والمستقبلة ابو قتاده دن روایت

روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم عایشه
عا شوره کونی صایم اولوق کبی بیلک کذا هلونی پاک ایدر
وعرفه کونی صایم اولوق الی یلک کذا هلونی پاک ایدر
وعن ابی هریره رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم یعرض الاعمال علی الله یوم الاثنین ویوم الخمیس واحب
ان یعرض عملی وانا صایم ابو هریره دن رضی الله عنه روایت
اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم سوردی که
عرض اولنور عمل لرحق تعالی یه دوشنبه کون وپنجشنبه کون
دیو سوردی که عرض اولنه عملم حال برکه بن صایم اولم
وعن سهیل بن سعد رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
من لم یدع قول الزور والعمل به فلیس لله حاجة فی ان
یدع طعامه وشرابه سهیل بن سعد دن روایت اولنور
رسول الله سوردی که سؤال کمنه که ترک اعته یلدان سوزی
دخی آنوک ایله عملی حق تعالینک حاجتی یوقدر که آنوک
طعامن وشرابن ترک اتدوکندن وعن زید بن خالد رضی الله عنه
من فطر صائما فله مثل اجره غیر انه لا ینقص من اجر الصائم
شیئی زید بن خالد دن روایت اولنور که رسول الله
سوردی که برکمسه بر صایمی افطار اتدرسه اکا صایم
اجری اولور صایمک اجری دخی ناقص اولمز وعن انس
رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم خمس ینظرن الصائم
الکذب والغیبة والنمیمة والیمین الکاذبة
والنظر بشهوة انس رضی الله عنه دن روایت اولنور که
رسول الله سوردی که بش شی صایمک صومنی صندرر

یلدان سوزی

یلدان سوز وغیبت وقوه وجلق ویلدان یمین وشهوتیله
نظر اتمک بلکه که بو حدیث شریفک معناسنه علم فقیه
یرشمزه دیرلر آنوک حکمی ادنی مرتبه یه دوشنجه و یونک
معناسی اول وقت بلورش که بیله سن صوم کامل درجه ی
واردر درجه اولی مرتبه عامه خلق در بو مرتبه ده
صحت صوم مشروط در حفظ اتمک ایله بطنی اکلدن وشربدن
وفرجی جماعدن طلوع صبحدن غروب شمسه وارنجه
بو ادنی مراتب در نفوذ احکام فقیه ومفتی بو مرتبه دن
زیاده دکلدر درجه ثانیه مرتبه صلحا واتقیا
وابرارر در وصحت صوم بو مرتبه ده مشروط در حفظ اعضا کله
کوزی وقولاغی ودلی وآلی وایاغی وقرنی وفرج
وآل وایاق تا بعدن کوزه وقولاغه ودله هر کمله کوردی
دیو اولیاندن وقولاغن کرك اولیاندن ودلی قول
دوردن صقلیه اندن وایاغندن خلاف شرع صادر
وشیطان بیکلکندن چاپک اولان وجود انساندن کوزدر
دیرلر غیری خواص کندو محلنده ساکندر برسنه اللره ارشمسه
آنوک ادراکنه متقول اولمزلر ولیکن کوز بر خاصه در که
قربدن وبعدن واسطه معصیت اولور بو جهتدن رسول الله
صلعم سوردی که النظر سهم مسموم من سهام ابلیس
من ترکها خوفا من الله اتاه الله ایمانا یجد حلاوته
فی قلبه یعنی نظر بر اوقدر زهر لمن ابلیس اولیدر
هر کم ترک ایله خوف ایدوب الله دن الله اکا بر ایمان
ویرر که لذتنی قلبنده بولور وبلکه کوزدن اشغه

ولد دکه زیاده عاصی عضو دد عائله خلقه وحفظ ایمد
ولی بلاندن وعیبتدن ولخدن وحصومتدن وهدایاندن
آداب اهل صلاحدن وارباب قلوبدن رواید عبد الله
بن عمردن رضی الله عنهما رسول الله ﷺ سوردیکه
من کف لسانه ستر الله عورته ومن ملك غضبه
وقاه الله عذابه یعنی برکمسه دلی منع ایلیه حرکتکا
ستر ایدر آنوك یرامز لقلرین وبرکمسه مالکا اولسه غضبنه
الله صقلر انی عذابندن وعن جبل بن معاذ بن جبل
رضی الله عنه قال قلت یا رسول الله اخبرنی بعمل یدخلنی
الجنة ویباعدنی من النار فذکر رسول الله صلی الله علیه وسلم
فضایل الاعمال کلها ثم قال الا ادلك بملاك ذلك
کله قلت بلی یا رسول الله فاخذ بلسانه وقال کف علیك
هذا قلت یا رسول الله وانا لمؤاخذون بما نتکلم
به قال تکلتك امك یا معاذ وهل یکب الناس
علی مناخرهم فی النار الا حصاید السنتهم معاذ بن جبلدن
رضی الله عنه روایت ایدرکه دیدم یا رسول الله بکا خبر
ویر برعملی که بنی جنته داخل قیله وبنی ناردن اوزاق ایده
رسول الله ﷺ جمیع عملر فضیلتلرین ذکر ایلدی آخرنده دیدی
دیدی سکا دلالت ایده بنی بونکله جمله سنك ملاکنی یعنی
بونلری دیدم اوت دیدی قولاغنی دیدم بلی یا رسول الله
رسول الله دم طوتدی دیدی سن صقین بونی یرده دم
یا رسول الله بز مؤاخذ اولورمیوز سویلدیکلریزله
دیدی انك یترسن سنی یا معاذ نای دوشرمز بونلری

اودزنه

اودزنه الا دللری بجه کلری وبلکل کم دکدن اشقه
ترکا قدد امیدی کرکدرکه مایلر کوزنی لدین اولیایی
کورمکدن ودلنی کوك اولیاندن صقلادوغی کی قولاغنی
صقلیه بلاندن وبیناندن وهدایاندن وغیبت اشتمکدن
دیزاهرتنه کآنی سویلمکه حرام اولدیغی کبی غیبت
مستمع اولان عقوبتده قائل ایله برابردر نقل کدر رسول الله
سوردیکه المغتاب والمستمع شریکان فی الاثم یعنی غیبت
یوجی ایله استیجی کناهده برابردر دیدکه اکثر امراض
دعنت مستمع سبب قائل اولدیغی سوز سویلدیکده امیدی
حقیقتده مستمع شرفتح امتی اولور اولیه مؤاخذ وعقوبته
لدین اولورقا بلدن زیاده امادرجه نائله
مرتبه مقرب وصدیقلردن برطائفه سوزنك صحتی شروطلردن
آینه قلبی حفظ ایمکدایله غبار خواطر نفسانیه دن ودائی
لذات جسمانیه دن وهموم متفرقه امور فانیه دن وبکمکدا
کرك اعمالنی اخلاقی هرنسنه دن که حقك غیری دد لاجرم
ملاحظه حدودت برطائفه تکا حوالی اجمالنك قباحتی فذ
وردیت وسایط واسباب برلرك کمالنك نقصانیندن
والتفات غیر برقومك وجودنك تلوثی دد وتعلق کوان
برلرك سرنك جنابتیدر برندن دد ابو یزید طامی
قدس سره دیدوکی لوخطر بالی الدنیا لتوضأت ولوظهر
بالی لاحیتك لاعتسلت معنای برکره بیان اولنمشدد
حکایت اخبار ده کلمشدد که موسی علیه السلام زمانده
بنی اسرائیلدن یعقوب ویعایوب چوق خلق لحظ ایله هلاك اولدیلر

موسی علیه السلام بنی اسرائیل ایله استسقا یه طشوه چقدقده یاغمور
اجابت اولدی • بنی اسرائیل طعنه تدیلر موسی علیه السلام
مناجات ایدوب ودیعه ایلهی نه وکمتدرکه بنده لرك
دعاسینه مستجاب اولمرسن خطاب علی وحی بوردی که
یا موسی بنجه اجابت ایدمرز تومك دعاسینه که کمسه و
بدنلوقی معاصی ایله ملوث اولمشلردر • ودیلرکه کذب
وغیبت قلوبی ایله بکسن اولمشلردر دیلرکه نرامزاشه
چکمشلر وفرنلرینی حرام حرنه سی قلمشلردر • اما بزدمر
بر قولمز واردر • اکر آندن نفسی برکاتی وسیله ایله
دعا ایدرلرایسه • سیزه بوطار لقدن فرج ویرمر موسی علیه السلام
دیدی الهی آدی نه در وصفتی نیه در خطاب ایردی که
آدی بوخ در وفره قولدر اسکی قفتانلر ایله
وفرنیشق صاچ ایله وتوز لو بوز ایله • موسی علیه السلام کوندن
صحرایه دوندی اول شخصی کوردی بنده دی آنوك
اوکنه واردی دیدی ای الله قولی آدك نه در دیدی
بوخ در موسی علیه السلام دیدی سنی اراده مردی ای کلیم الله
نه حاجتك واردر • دیدی دعا قلکه حق تعالی
خلقی بوشدقدن خلاص ایده دیدی آی کلیم الله سن ایراق
اول اودنه دن تابن کذر دیمه سوز سویلیم موسی علیه السلام
برطرفه دوردی اول بوزن آسمانه طوتدی •
دیدی مکر مزنیکش بوشامشدر دیا بسلر سکا مخالفت اتمشدر
یا بولوتلر سکا مرکدن طشره چقمشدر دیا قورقدك

که وضعت عقوبت قوت اولله • ویرتدی قولرکه عقوبی تعجیل
اندك چوق بولمردن منزه سن قولرك دزقنی کوندز
دحال بولوتلر ما لقوب یغور یغقوب • برکونده
وتلرد بزه ایرشدی • موسی علیه السلام خیرندن متغیر اولوب
جبرائیل علیه السلام نزول ایدوب دی یا موسی حق تعالی
سلام ایردیرکه • ایرقولمدر بوامتا بوندن برغیب
وارمدر • دیدی که عیبی یوقدر یا رب بنی دی سحر ایلمشلر
حفظ ایروب آنوکله ایشطوتمز شغل کسه کنی سوه بندن
غیریله ایشطوتمز یا • تا لتکه
احکام اخلاق وحسن خلقده دونیوه حاکم وپادشاه خلفا
راشدینه تمسك عکك وجوشه دوکه انلر سلاطین اهل
سلامك پیشوا لری وحکام • وملوك انامك مقتدالری
حق تعالی بیوردی خذ العفو وامر بالعرف
واعرض عن الجاهلین • ورسول الله علیه السلام دن روایتکه
تفسیرین صورمشلر سوه مشکه مصداقی این سن سندن
صله قطع ایده نی • وعطا این سن سندن منع ایده نی وعفو
این سن سکا ظلم ایده نی وعن ابی الدرداء رضی الله عنه
قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول ولا
ما یوضع فی المیزان من الخلق والسخاء ولما خلق الله
لا عباده قال اللهم قومنی فقومه بحسن الخلق والسخاء
ولما خلق الله عز وجل الکفر قال اللهم قومنی فقومه بالبخل
وسوء الخلق ایردردان ذوالیسار اولدوکه
دعاسن اشتدیم رسول الله علیه السلام دن ایردیکه

ول سنه که نماز دیه تو نلور حسن خلق و سخاوت دد
وچون حق تعالی ایمانی خلق ایدی ایمان دیدی النبی بنی قوی قل
حق تعالی قوی قلدی ایمانی حسن خلق و سخاوت ایله
وچون کفری خلق ایدی ه دیدی النبی بنی قوی قیل حق تعالی
آنی قوی قلدی بخل ایله ویرامز خلق ایله عن ابی هریره
قال رسول الله صلعم کرم المرء دینه ومروته عقله
وحسبه خلقه ابو هریره رضی الله عنه روایت اولنور که
رسول الله دن بر مشکه کشنک کری دیی دد یعنی دیانتی
شدکلو دیادهٔ اولسه آنله قسنده مکرمتی اولور وکشنک
مروتی عقلی د یعنی عقلی کامل اولنجه مروتی واحسانی
زیادهٔ اولور ه دنیا کانی عقل ایله بولور که ه هر نه کلو مروتی
واحسانی ایله دیوانده تربلور وکشنک شرفی دولولغی
آنوك خلقی د یعنی هر کمکه ایو خلقلی یله متصف اولسه ناس
اودنه شرفی و بزرگواری اولور وعن اسامة بن شریک
قال شهدت الاعاریب یسئلون النبی صلی الله علیه وسلم
یقولون ما اخیر ما اعطی العبد قال حسن الخلق اسامه
بن شریکدن روایت اولنور دیمشکه بن حاضر ایدم اعرابیلر
نجه کمسه رسول الله علیه السلامه سؤال ایدولر ایدی
خیر لوبی ندر تولد ویرلمش رسول الله دم سوردیکلو
حسن خلقدر وعن ابی عباس رضی الله عنهما قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ثلث من لم تکن فیه واحدة منهن فلا یعتد
بشیء من عمله یقوی یحجزه عن معاصی الله عز وجل
وحلم یکف به السفیه وخلق یعیش به فی الناس

ابن عباسدن

ابن عباسدن روایتا اولنور رسول الله صلی الله علیه وسلم
سوردیکه اوچ سنه وارددرکه اول اوجدن هر کمسه
بری اولنه اولسه انك عملندن بر سنه هیچ اعتبار اولنمز ه
بری تقوادرکه آنی الله معصیتلرندن منع ایدر ه بری وخ
حلمدرکه آنوك ایله سفاهت منع اولنور ه بری خلقدرکه
آنوك ایله ناس اجتنه زندکانی ایدر وعن انس رضی الله عنه
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان حسن الخلق لیذیب
الخطیئة کما یذیب الشمس الجلید انس رضی الله عنه دن روایت
اولنورکه ه رسول ه دیدی حسن خلق کناهلری ایدر
کشی بوزی ایدر یخی کبی وعنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان العبد لیبلغ بحسن خلقه عظیم درجات الآخره
وشرف المنازل وانه لضعیف العبادة دخی انس دن
روایت اولنور رسول الله دم سوردیکه محققا قول
یتشور حسن خلق ایله درجات آخرتده عظیمه وشرف منازله
حال بوکه ضعیف العبادة د یعنی اکرچه که عبادتی
آزدر وعن الاغر مة بن وهب ه

رضی الله عنه قال رسول الله صلعم لا یدخل الجنة الحواظ
ولا الجعظری عکرمة بن وهبدن روایت اولنور رسول الله
صلعم سوردیکه جنته کیرمز بخیل و بر خلق و یرمز سوردکلو
عن ابی الدرداء رضی الله عنه قال رسول الله صلعم ان اثقل
شیء یوضع فی میزان المؤمن یوم القیامة حسن الخلق
وان الله یبغض الفاحش البذی ابو درداء دن رضی الله عنه
روایت اولنور رسول الله صلی الله علیه وسلم سوردیکه

تحقیقا زیاده تقبیل اولان کوضع اولنوز مؤمنک
میزانده یوم قیامتده حسن خلق دد الله تعالی اسوز
براز مرجوق سویلمز وعن عائشه رضی الله عنها قال رسول
صلی الله علیه وسلم ان المؤمن لیدرک بحسن الخلق درجه
قائم اللیل وصائم النهار عائشه دن رضی الله عنها دوریادر
رسول الله علیه السلام بیورمشکه مؤمن السنه ایرشور حسن خلق ایله
قائم اللیل وصائم النهار درجه سنه وعن ابی عمر رضی الله عنه
قال کان رسول الله علیه السلام یکثر فی دعائه اللهم انی اسئلک الصحة
والعافیة وحسن الخلق ابن عمردن رضی الله عنه دوایت اولنور
بیورمشکه دعاسنده دیرایدی یارب سندن دیلرم صحتی
وعافیتی وحسن خلقی حکایت الرحمن
علی کرم الله وجهه کندو تلمذنه برچیه کزه جاغزدی
وتلی جواب ویرمدی علی رضی الله عنه فالقدی قولنی کوردی
که بوزی اودونه دوشمش اوین اوین ددی بنم آوازم
اشدیکی ددی اشتدم بجوز جواب ویرمدک ددی تلدوم
بکا عقوبت ایتمزسن اوکلوم کاهل لک ادم علی کرم الله وجهه
ددی ایدی بن سنی الله رضاسیچون آزاد ایتدم
حکایت امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه
منبره اوزرنده دیرایدی حاتزلر کزک مهرنی زیاده ایتمک
اکرا ول سبب شرف اولیدی رسول الله الکما اولی ندی
برحاتون فالقدی ددی خطا ایلدک یا عمر اشتدیکی
حق تعالی بیوردی وآتیتم احدیهن قنطارا فلا تاخذوا
منه شیئا یعنی اکر برحاتونه بیک مثقال التون ویرمش

اولسه

اولسه کز الملک اندن برشی عمر رضی الله عنه ددی سبحان الله
اصابت امراة وأخطأ رجل بنی عبد دکیه رعودت
صواب وحق یلدی براره خطا ایلدی حکایت
عمر بن عبد العزیز رتخضه نفلنا مشروع اندوکیون تعزیر
بیوردی اول شخص اکا سوکدی اول ددی مالنو برک
دیدی لو ای امیر المؤمنین آنوک تعزیر استحقاقی وارایسکن
سکا سوکدی بجون ترک ایدرسن ددی بن انی الله ایجون دوکرم
چون بکا سوکدی بکا غضب کلدی وقرقمرشدی آنی تعزیر
ایچون کندو نفسم ایجون اتمش اولم حکایت
احنادره کلمشدرکه لقمان حکیمک اوغلی بابا سنه صوردی
که اکر برقولی برنفته مخیر ایدرلر نه قنغی اختیار ایدرسن
اولیا ددی لقمان ددی نفت دین اوغلی ددی اکر الی نفت اولسه
لقمان ددی دین ومال حلال تاکندو دینی اونک ایله
آفت طمعدن صقلیه اوغلی ددی اکر الی نفت اولورسه
لقمان کرو ددی دین ومال حلال ونخاوت تا آنکله
سعادت بنا دین محکم ایده اوغلی ددی اکر نفت اولورسه
اولورسه لقمان کرو ددی دین مال حلال ونخاوت
وحیا تا آنکله واسطه سیله کندو مالنی دیایه ومخالفت
ضرایه صرف امیه اوغلی ددی اکر بنی اولورسه
لقمان حکیم ددی دین ومال حلال ونخاوت وحیا وحسن خلق
اوغلی ددی اکر الی اولورسه لقمان ددی ای اوغل
هرکمه کم بوبنی نسته ویرمیه اول الله دوستلرندن
وحقک مختار لرندن اولور ای عزیز بوبدکل که

حق جل وعلا آدمي ايكي حقيقتدة تيراتدي • بري صورت ظاهره
بري دخي سيرت باطنه صورتة خلق ويرلر • سيرتة خلق ديرلر
وهر بوايكي حقيقتدن حسن وقبيح اولدوغنة كه حسن صورت
تمام وكامل اولمق اكرانمق تناسب جميع اعضا اولمليه
بوغيلدن حسن سيرت كه آنكا حسن خلق ديرلر كامل اولمز مكر كه
اعتدال صفات حميدة اوله • علم وحكمت وتقوي وسخاوت
وشجاعت وحلم وتواضع ومركنت وعفت كبي وبو صفاتك
اعتدالي افراط وتفريطدن خالي اولمي • درز كه بو صفاتدن
هر قيمسي حد افراطه وتفريطه ايرشه قبح جمال سيرت اولور • لكن
كه طرف افراط سخاوتة اسراف ديرلر • بوغيلدن طرف افراطه
امساك ديرلر هر ايكي طرف مذموم در • ونقصان حسن
سيرتدر • زيرا كمال حسن سيرت حد اعتدالدر • در افراط
تفريط اولدوغندن جمله صفاتدن بريجبه بل پس حسن سيرت
ايكا حسن خلق ديرلر عبارتدر تنقسده هيئتدن كه آندن
واسطه سيله شخصك حد اعتداله تقربي آسان اولور
وبر جماعت جهال ملاحده • وزنديقلر دن بصيرت نورى
كوردن لكندن بو معنايي فهم ايتميرلر وغايت حمقلرندن
ظن ايدرلركه حسن خلق اولدركه صفات شهوانيه وغضبيه
كه منشاء صفات ذميمه واخلاق رديه در درلر باطلدر
قوه بويه كيدرلر بوخود ممكن وكلدي • وسؤال اينه كه ازاله
ممكن اولميه آنوك دفعنه اشتغال تضييع وقت در پس نفسك
عنانني صالبوبر مكي اباحت ميدانتدة • جايز كوردي يلر
واوامر واحكام وحدود شرعيه كوروب ترك ايتيلر

وضلالت

وضلالت سحراشدن ضال اولدلر • ورجماعت كه المرك
ادبنه كتدي كمراه قدلركه • فضلوا واضلوا كثيرا
واهل نظر وارباببصيرت قتنده امكان تغير صفات
واتوك ردي افراط وتفريط محراسندن حد اعتداله
دلايل عقليه ونقليه ايله مبرهن اولمشدر اكر بوسبله
ولميدي جميع نصايح ومواعظ باطل اولوردي وجمله
سياسات شرعيه وتاديبات نبويه عبث اولوردي
درسول الله صلعم سوردكه حسنوا اخلاقكم
يعني خلقوكزي كوزلكلايدك وقوت غضب وشهوت
اكرچه صفات مهلكه دن درلر • اما بقاي
فائدة بنيه انسانيه بونلرك وجودنه متعلقدر زيرا
اكر قوت شهوت اولمسه جذب غذاكه مادة حياتدر
آدمي دكر عزي توقدن متصور اولمز • واكر قوت غضب
اولمسه دفع اسباب هلاك هيچ برغيرقوت الهه ممكن اولمز
امابوايكي قوتدن حسني وقبحي وصلاحي وفسادي وارد
ح وفسادي بونلرك افراط وتفريطدر • وحسن وصلاحلري
حد اعتدالدر • وبوايكي صفتك حد اعتدالي آداب
شرع الهه مؤدب اولمقدر • وحركت وسكوني بونلرك
امر ورضاي خداوندي موجب ايله اولمقدر • وسعادت اخرويه
طالبلري مأمور لردركه بوايكي صفتي افراط وتفريط مهلكه
سندن
صفتليه ترا اول معنيه دكل كه آنوك مادة سن بالكليه
قلع ايدرلر وبو اعتدال ممكندر بونلرده دركه حق تعالي
بيوردي والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس

والله

پس کمال بو صفتلرده ردّ اتمکدر حد اعتداله قمع وقلع اتمك
دکلدر وشو یکه حرماجکرده کی حقیقتده برقوت
ترکیب اتمشلرده که ممکندر تدریج وترتیب ایله اول جکردك
برعیش ویرورا نماج اولمه • بوبخللین وجود بزمن ده شرور
قوتلرده رکه ممکندرکه مؤمن انوك تقویتی وملاذمت
ترمیتی واسطه سی ایله درجهٔ حکمت وولایته ارسته •
وخلق تاشیر ترتیب قبولنده وبونك تغیرنده • اوچ مرتبه در
مرتبهٔ اولی طفولیت درهنوز حقی باطلدن فرق
اتمامشدر وآیولی دینی برامرزدن بلمامشدر وآنوك کرکلی
آیینه سی غبار افکار فاسد وظلمات اعتقادات باطله ایله
قرا اولمشدر وآنوك نفسی متابعت شهوات اوزره مستمر
اولمشدر بونکیکی کسه نك کوکلی نفحات ناصح ایله تنزجك
متاثر اولور • وارشاد مرشد انوك باطنده اثر ایله
وسوخ بولور مرتبهٔ ثانیه اولدرکه ایولی برامرزدن
غیری عشق اوله آما غلبهٔ شهوت سبب ایله خیر ایشه ملازمت
ایچون میه ورخصت طاعت چکمیه • ولیکن کندو تقصرینه معترف
اولکیکی کسه نك امری برد رجه مشکلرك اولور • ازکیدن
دنیایه یوکا مادهٔ نسادی باطنندن قلع اتمك کرك • اندن ضکره
بوصفت دکمك کرك که عبادت وصلاح اوزره معتاد قیله
مرتبهٔ ثالثه • اولدرکه خلق فاسد واعتقاد باطل ایله
نشو ونما بولمش اوله واول باطلی حق تصور ایلمش واول
یرا حق ایو بلمش وشرلرا اظهار ایله فرکوستر مش اوله
بوکسه نك امری غایتده مشکلرك در طاغی طمرتو ایله قرتمق

واهن نبرد

نبرد وکمك عقله ارتبدر • بونکیکی کسه نك ارشاد وهدایت
رعب مثل لرزه دلمشدر که من اشد التعذیب
تهذیب الذنب یعنی مشکلرك عذاب تردی اوبلکه
ای عزیز اهل تحقیق قتنده حسن خلق صحت روح
وقلب در وشو یکه اعضای اوتمدن هربرعضوك
صحتی ومرضی وارد ر وهرعضوك مرضنك علامتی اولدرکه
اکا مخصوص اولان فعلك اندن صدوری متعذر اولمه
کورمك کورمسی وکولاغکا شتمه سی ولسانك سویلمه سی کبی
بوبخللین حاصل و قوت قلب معرفت ومحبت حقدر ونشان
مرض قلبا ولدرکه اول حاصیتدن دوراولوب •
کندو قوتندن متنفراوله • ومحبوبات رسمیه ومثالوفات
صوریه اکا مستولی اوله • بوکسه نك مثالی شول حسته درکه
مرض املاسندن طعام وشرابدن متنفراولوب •
بالجمله وطبعاق یمك کم سبب هلاکدر آکا مرغوب اولور • وهرکیکه
بومعنایی محقق بیلور اول کسه بلورکه خلقك اکثرینك
قلبلری بومرضه کرفتار لردر • اندن خبرلری شول وقت
اولورکه بومرضدن هلاکلری یه ایرشه لر وکشف پرده
اجل حاصل اوله • اول وقت بلورلرکه بومرض املری هلاک
بری یه جکلری کندو نك جزئی یوغمش وبعضی بومرضدن
خبردار اولدلر لکن بوطبیب حاذق بولیمادیلر وامراض قلوب •
طبیبلری علماء دین ومشایخ اهل یقین درلر • وچون علما و
مشایخ زمان دوکلی خلقدن مریض درلر • حیز بیچه معالجه
یره بلورلر • چون انلرکه دین رهبرلری دردلر کندولرك

يول دمشلرو دغيرى يخه نو لاغور اولور لر • وبعضيلرى
بو خنيس همتوك حوصله رياضت وقوت مخالفت نفسلرى بولمدد
اكرچه طبيب بولورلر • اما دوا مرارتنه طاقتلرى يوقدد
معالجه دن الچكرلر بوسبابيله دين طبيبلرى حقنده انكن
تر دامنلردن چكرلر و بوزى نقاب عزت برله بوردلر لاجرم
حقايق علوم دينى خلقه اورتمسندن مندرس اولوب
محو اولدى واشوا رشاد منتفى اولوب سيوندى زاعلام
آداب عبوديت جهال بى ادب اورتمسندن كونولدى • و
زمانه نك هوا پرستلرى بومرضى اونتديلر • وحب مال و
اوزده دوكلديلر • وطلب شهوات ولذات دنيادة كندولرينى
بيله ويرديلر • وبوطايفه كه زمانه نك سكما وابرارى
دردلو سرمايه عمرى ملاحظت اعمال اوزره كه صورت
عبادتده وحقيقتسز ده رسم دنيا وعادتدر اويندبلر
وبوجمله علامات مرض معنوىدن در • اما علامات ظاهره
صحت قلب اولدوكنه دلالتيله طالب سعادت باطنه غالب
اولمه وعكسى احتمالى بيله غلبه علته نظرايدن • وهر علتك
مادة سنه آنوك مندفيله معالجه ايدر نته كه مرض بخل
بذل بيله • وحرصه قناعت بيله وكبره تواضع بيله وغضبه حلم بيله
وجهله علم بيله وحسن بدخلقى بيله وريايه اخلاص بيله
ومعالجه ده حد اعتدال رعايتسندن غافل اولمه • وشويلكه
بوصفلر مرض قلب در بونلره اعتدال دخى مرض قلب در • وصحت قلب
اعتدال در بوصفات بيله اضدادى اورتمسنده واكى جانبك
برينى ترجيح ميل قلب در • وميل قلب مجاهده حضرت صمديتدن

هر نه كلو

هر نه كلو ميل زيادة اولمه • حجاب دخى زيادة اولور • و
صراط مستقيم كه فاتحه ده اولدرسن براعتدالك حقيقتى
وصراط جهنم بوصراطك روحيدر • وبراعتدالك حقيقتى
قيامتدن ايجه وقلچدن كسكندر هر كمكه زيادة بوصراط اوزره
يول بولدى • يا ديز اول صراط اوزره برق خاطف كبى كچر
وهر كمكه بوكون طالب استقامت قلمدى • اول صراط اوزره
يول بولمز • نظم بوليس كشى جهانى ايجره صراط مستقيم
اندن اولور سكا بلمز اوكمز چوق در دويم • خسرانزدن اولمز قلب ايزده
خايض والمقلوق كوركى كوره استمدن نيلم • بوصراطك اينه نكى
وكسكنلكى سبيى ايله كيروده رت ساعته اهل اسلام اون بيكى
بوصراطك هدايتن طلب ايتمكى فرض اتدلركه اهدنا الصراط المستقيم
ديه كوزوچون هيچ كمسه بوصراطك استقامتنده ميلدن
عالى دكلدر • لاجرم هيچ كمسه آتش جهنمه اوغرامتى طريقى
بولمدن بوجهتدن حق تعالى سورد الايه وان منكم الا واردها

كان على ربك حتما مقضيا • ثم ننجى الذين اتقوا ونذر الظالمين
فيها جثيا • بعضلرى هيچ بوقدر سزدن الا داخل اولور بوجهنمه
دنك اوزده امر واجب وقطعى اندن صكره • نجات
ويرودز بزمتقيلره كه آينه قلبى ميل غيردن صفالمشلردر
وترك اين ذى اندن ظالملرى دبزلرى اوزره • جولكش •
حكايت ابو ميسره قدس سره اكابر تابعيندن
ايدى اوتوز ميل ياتى يره توميدى وچون كيجه اولور ايدى
صباحه دك كذو اوستنه نوماياپردى ومبارك
دكانى چوق اعلمقدن ياره لو اولورايدى بركون اناسى

ویرمکه ای اوغل سندن بو زمانه کلنجه هیچ کناه صاور مدی
وجمله عمرك طاعتده ورياضتده یکدی وحق تعالی سنی شرف
اسلام وعلم ایله مشرف قلدی بچون فزیاده ایدرسن دیو یکه
ای انا بحق جل وعلا بکا خبر ویرکه حمد مرحمتیله کرسك
کرکدر وبلورم که نجات بولنلردن می اولمرینی انك ایچون دیو
که حقیقت استقامت صراط عدالت اوزره مقدور نوع بشرك کلیه
مکن توفیق عنایت ربانیه وتایید هدایت سبحانیه اوله
والحاصل هرکمکه کذو آینه سرتی خباثت اخلاق دنیه دون
پاك ایدوب وحقیقه روحنی صفات حمیده حلیه لری ایله مزین
حد استقامته قریب اولدوکه بوکمالك تحصیلی مقداری صراط
کچمکی کذوبه اشان قیلدوکی وامهات اوصاف کمال که
اصول مکارم اخلاق انسانیه دندر اون وصف در ومجموع
صفات حمیده یوز اون صفة متفرعدر واول اون صفت
علمدر وحلمدر وحیادر وسخادر وتقویدر وشجاعتدر
وعدلدر وحیردر وصدق در ویقین در وبو صفاتك
کمالی ذات مظهر محمدیدن غیری یوکدر ایدی وهرکمکه
انبیادن واولیادن ومکملاردن وعلمادن دیدن بو حقایقك
حصولی مقدارنجه روحانیتی احمدی ایله رابطه معنویه
ومناسبت روحانیه ثابت اولور واول رابطه حضرت
صمدیته قربه وسیله اولور وهرکمکه بو صفاتك
کمال حقایقی ایله متصف اولور انکدات شریفی منظور
نظر الهی ومقبول عنایت ذات نامتناهی در وبرملك
صورت بشره یکانه روزکار ومقتدای اهل دهر

واعضادر

وعضادر وهرکمکه انوك وجود جبلی بو صفات
نقایصلندن عاری وبونلرك ضدلرندن احکامی انوك
تهاد فده عاریدر شطان لعین کسوتی انسانیده ظاهر ومش
واغوا واضلال مکرلری ایله عبادة فتنه ویرجی وبلادی
خراب ایدجی اولمشدر ومستحق طرد وبعد نه کرمستحق محبت
وقرب ایدی ای عزیز ارباب قلوب واهل تحقیق
نشنده حسن خلق عبادتدر ایمدی سوء خلق عبادتدن
تفاقدن وهربری بوایکی صفتك معیار ومحکی وحق جل وعلا
دنیا مختلریني محکما متحان حسن خلق محبان حضرتی قلمشدر کما
لایقه ولنبلونکم حتی نعلم المجاهدین منکم والصابرین
هرکمکه موقع محنت وجهاده اثبات قدم وفاده اقدام
کوسترسه وظهور سوابق تضا ایچون بذل روح ورضا ایله
اوکه کله صادق مؤمنلردن وسابق محبلردن دیو
بوحکمك تعیینی ایچون رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشدر الحدیث المؤمن بین حسنتاید مؤمن یحسده
ومنافق یبغضه وکافر یقاتله وشطان یضله
ونفس نازعه یعنی مؤمن بین شدتلر اورتاسنده در
اول مؤمن درکه اکا حسد ایدن کمسنه منافقدر اکا بغض ایدن
اوکمسنه کافردرکه اوکله جنك ایدن درد نجی شطاندرکه
انی اضلال ایدن کمسنه نفسدرکه اوکله منازعه ایدن
آنی هرلحظه هوای نفسانیه جکر یش برشدتلره تحمل وتسلیه
سعادت نایدیاولور شیخ ابوبکر وراق قدس سره من ادعی عفان
الجوارح بالشهوات فقد عرس فی قلبه شجرة الندامات

یعنی هر کیمکه اعضا و یا قنی شهوتدن صاقلیوب عفیف قلسه
پشیمانلقدن اغاجنی وهب بن الورد کم اکابر تابعیندن ایدی
دیمش من اراد شهوات الدنیا فلیتهیأ للذل یعنی هر کیمکه
دلر که شهوات دنیایی حاضر اولسون ذلتایچی نه حکایت
چون عزیز مصر زلیخایه یوسف علیه السلام مختص اظهار
اتدکده چون طلاق ویردی هر کرکه یوسف آدینی ذکر ایتسه
حاضر هرزه سی بولنسه ویردایدی شویله محتاج اولدیکه
یول اوزدنده اوتوردی لیخا ایدردی چون یوسف
علیه السلام پادشاه مصر اولدقده ایرشدی زلیخایی نکاح ایتدی
زلیخا دیدی ای یوسف نکاحده واقعه ده عظیم تجربه وار ایدی
که تحقیق بلدم که حرص و هوا شوملغی پادشاهلری قوللوغنه
التر وصبر و تقوی برکتی قوللری پادشاهلغه ایرشدردی
و تقوی براسمدر که جمیع صفات حمیده یه شاملدر و متقی
اول کمسه در که کندوی جمیع اوامر شرعیه یه مأمور ایده
و جمیع نواهیدن اجتناب ایله و یوسه اولادان کیسه
حضرت صمدیت مقربلرندن اولور که الایة ان اکرمکم
عند الله اتقکم بولندی در که چون عائشه رضی الله
عنها دن رسول الله صلعم خلقلرندن صورد یلردی کاه
القرآن یعنی هرنسنه که حق تعالی قرانده امر ایتمش ایدی رسول الله
آنی کندویه خلق و عادت ایتمشدی و هرنسنه که حضرت حق قرانده
نهی ایتمشدی اندن اجتناب ایدردایدی برجمله دن فخر رسول الله
حضرتنه غصه ایرسه یا بلال ارحنا بالصلوة دیردایدی
دیمکدر اولور که بزی راحت قیل نماز ایله دیردایدی تیز کندو

راحتلکی

وجود في كند و روزكار لرنك آينه سي قيلور لره وهر بنه
شيخ نظر عميق ايله منع ايده • اندن اجتناب ايدرلر و بر نوع
فرقه شول شيخ كوركه احكام شرعيه عالم و آداب طريقيه
عارف اولوب واسرار حقيقته واقف اوله • و بو جهتدن
شيخك وجودي زمانده عزيز و كميابدر بو سببدن
طالبلرك چوغي غفلت وجهالت صحراسنده سرشته و مطلوب
يولني يتورمشلر • و مقصوددن محروم قالمشلردر • و برجماعت
مقتداي عارفك وجودي ادراكندن عاجز اولوب
بر بصير و متدين و مشفق ناصح طلب قيلديلر • و آنى كندو نفسلرنك
اوزره نكهبان قيلمشلردر • تا انلرك افعال و احوالرينك
نقصانني ملاحظه قيلالر • و انلرى آفات و اوصاف ذميمه دن
حذر ايتديره لر نته كه عمر رضى الله عنه متصل حذيفه دن
و سلماندن و ابو دردادن و بونلرك غيرندن كندو صفاتني
عيوبني صورر ايدي و دخى ديرايدي رحم الله امرء اهدى
الى عيوبي يعنى الله رحم ايلسون • اول كسنه كه ارمغان ايده
بكا عيبلرمى و بو جهتدن دوستلرى قرنداشلرى كه كشف
عيبمى غرض ايتسون و حسد سز و رياسز حذرسز كما هو حقه ادا ايتسون
كميابدر و نادردر • نظم • دريغا كه دنيمه مرهم كورنمز
آنوكجون سستدر و بنيادكار در كه عهدي دوستلرك محكم كورنمز
و بو قوم دخى وجود عامه خلقى كندو روزكارى آينه سين
قيلدلركه المؤمن مرآت المؤمن و هر فعل و قول غير مقبول كه خلقدن
مشاهده ايده لر كندو نفسلرنى آنوك خبايث آثاريدن باك قيلورلر
حكايت عيسى عليه السلام دن صورديلركه ادبى كيمدن

اوكرندك

اوكرندك دوى بى ادبلردن هرنسنه كه باعث لردن نظر و مه
غير مقبول كلودوى اندن اجتناب ايدردم • و برجماعت صادق
طالبلردن بو مقدار يله اكتفا ايتميوب بلكه عداوت
اعدالى غيبت صيرلر دنيرا بونى بلورلركه دوست نظرى عيبى اودر
و دشمن نظرى عيبى كوزلره پس دشمنلر دلرن كندو افعال
واحوالرنه شاهد قيلديلر • كندولرك دينلرى نقصانيغه
دوشمنلر لسانندن بولديلر • و آنوك ازاله سنه درشدلر
دخى ستر دين اهتمامندن انتقام عدويه مقيد اولمزلر حكايت
برشخص حضرت سلمانه رضى الله عنه سوكدى سلمان دييدى
اى قرنداش اكر موقف قيامتده بنوم ترازوم برازم كتورسه
آغر كلورسه بن سنك ديدوكودن دخى بدترانى • و اكر بنم
ترازوم ابولكايله دخى آغر كلورسه سنك ديدوكدن بكا
هركز زيان اتمز حكايت • بركسنه دخى ابوبكر رضى الله
سوكدى ابوبكر حضرتلرى دوى ما ستر الله عبدا
اكثر الله سندن ستر اندوكى عيبلرمز اكثر در سنك ديدوكدن
حكايت • بركسنه مالكدن زياده قوتلو سوى ايمرايى
دوى اول دخى دوى بصره ده هيچ كسه بلدى بى سندن عزى
برطائفه نقادان نقود اقوالى • و صرافان مصارف احوالى
ايدلركه اهتمام امور دينيه بر قومى شويله مشغول ايتمش ايدى
دوستلرك دوستلغندن و دشمنلرك دوشمنلكندن
سبنلرى اولميوب متصل اول آرزو ده ايدلركه بركسنه بولمزى
كندو عيبندن خبردار ايده آنى منت بلورلرايدى و بوكون
بونت بزوم كيمى هوا برستاره كلدى كه زياده دشمن بزوم قتمزده

اولدد که بیزه بزوم عیبمزی کوستره ودلیه که
بزی اول نقصان کرفتار ایلمی آفاتدن خلاص ایلیه • وبو علت
ضعف ایمانده بلکه نشان عدم ایماندر • وبو ظاهر در دیکر
اکر بویله اولیا یا عقرب برکسه تک قضا ایتسه دیرمسون
چونکه اولیه اکر اول کسه انی ایتمه برشخص انی جزا دار
قیلسه اول کسه انی نصل بیلور • خصوصیله اوصاف دنیه
واخلاق قبیحه معنی برزدن بلا نار وعقرب لردر دیکه
ابدالآباد قبره عذاب اولور • چون برکسه
اول کسنه صفات انا تدن خبردار اولوب • اول کسنه کا
منت ایتوب بلکه جفا وخصومت وعداوت ایلسه اندن دیکر
ایمان واعتقادی یوقدر دیرلر اکر اعتقادی اولسه
بلا ن وعقرب تنبیهندن ادب توقع برتبه اجون منت ایدر دیدی
دیرلر اول حیات فانیه تعجیلون در • اما حیات باقیه
تنعم اجون در • بونون در حق تعالی کسنک نر قومر حقیقتندر
دیدوکی یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة هم غافلون

باب رابع حقوق الوالدین و زوجه و زوج و اولاد و اقربا و اصدقا و دد

قال الله تعالی وقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین
احسانا یعنی حکم ایلدی سنک ربک که عبادت ایتمه سز الا کا
وانایه وانایه احسان ایده سز عن ابی الدرداء رضی الله عنه
قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الوالد اوسط
ابواب الجنة فان شئت فاحفظ علی الباب او ضیعه ابو الدرداء رضی الله
عنه که بناشتم رسول الله دم سوزمزکه انا ک رضای

جنت

جنت قپولرنک بوکی دد اکر جنت ستر سک قپوی صقله واکر
دیلمز سک ضایع قیل وعن حکیم بن حزام رضی الله عنه قال قلت
یا رسول الله مز ابر قال امک قلت ثم من قال امک قلت ثم من قال
امک قلت ثم من قال اباک حکیم بن حزام رضی الله عنه دیمکه
رسول الله علیه السلام دن صوردم کیمه ایولکی ایده یزدیدی
انا که دیو مرادن صکره کیمه دیدی انا که دد مرادن صکره کیمه
دیدی انا که ایله دد مرادن صکره بابا که ایله دیدی
بوکل کرچون دلیل شرعیه ایله حقوق وقرابت رحم مناکد
ومحکم در اریبه هر بادی که بو نسبت احتصاصه اقرب اولله
حقوق مناکد تر اولور • وخصوص قرابت ولادتدر • لاجرم انک
حقوقی جمله دن زیاده دد • وچون والده ضعفی وعجزی ایله
مشقت حمل ورضاع وتربیت وشفقت ومحبت • انکچون زیاده
زیاده دد اولیه • انوک حقوقی والد حقوقندن زیاده ترک دد
وعن مالک بن ربیعة رضی الله عنه قال بینا نحن عند رسول الله صلی الله
علیه وسلم اذ جاءه رجل من بنی سلمه • فقال یا رسول الله بقی
هل بقی من بر ابوای شیئ ابرهما به بعد موتهما قال نعم الصلوة
علیهما والاستغفار لهما وانفاذ عهدهما واکرام صدیقهما وصلة
الرحم التی لا رحم لک الا من قبلهما فهذا الذی بقی من برهما
بن ربیعه دن رضی الله عنه روایت اولنوز که دیمشکه بر زمان
بز رسول الله قشنده ابرک بر کسنه کلدی بنی سلمه قبیله سندن
ودیدیکه یا رسول الله هیچ اتمر وانام رحمتندن بونمز اوردن
سنه قالمش میدوکه بنا نی ایدم • انرک وفاتندن صکره
رسول الله دم بیوردی بلی انلره دعا وانلرایچون طلب مغفرت
وانلرک وصیتی ینه کتورمک وانلرک دوستلرینی اکرام ایتمک کرک

وقال رسول الله صلى الله وسلم دعاء الوالدة اسرع اجابة
قبل ولد ذاك يا رسول الله قال هي ارحم من الاب
ودعوة الرحم لا تسقط يعني والدك دعاي تيز جبك بتول اولور
دنلدي بخوندده اتادن شفقتلو اولكدوبخون دعايي رد اولنمز
دسول الله دم بوردك هركمكه صباح دقشه داخل اوله
سؤل حالده كه اتاسي اتاسي اندن خشنود اوله اول كمسه صباح
وقشه داخل اولور هانكجون جنتدن الكي قبو اچلش وشول كمسه
اخشام وقشه داخل اوله بوغلين دده واكر اتاسنك واتاسنك
بري وادييه برقبو اچلور وهركمكه صباح وقشه داخل اوله
اتاسي واتاسي اندن خشنود اولمسه انكجون جهنمدن الكي قبو اچلور
واول كمسه اخشام وقشه داخل اوله بوغلين دده واكر اتاسنك
واتاسنك بري وادييه برقبو اچلور وقال رسول الله عليه السلام
الجنة يوجد ريحها من مسيرة خمسمائة عام ولا يجد ريحها
عاق ولا قاطع رحم يعني جنتك قوقوسي طوريور بشيوز يللق
يولدن واكر قوقوسن طويمز والدينه عاق اولان ودخي قاطع
قرابت اولدن وفي الخبر ان الله تعالى اوحى الى موسى عليه السلام
يا موسى بر والديه وعقني كتبته بار ومن برني وعق
والديه كتبته عاق حبزده وارد اولمشدر كه حق تعالى اوحى
فلدي موسى عليه السلام يا موسى سؤل كمسه اتاسنه واتاسنه
مطيع اوله وبكا عاق اوله بن اني مطيع بازارين وسؤل كمسه كه
بكا مطيع اوله اتاسنه واتاسنه عاق اوله بن اني عاق بازارين
حكايت بكش دنا نلرده معرده عادت بوايدبكه
هر پادشاه كه بكسه عزت اوده يرندن طورسه اني سلطنتدن

عذرا ايدرلو

عزل ايدرلو ايدي چون سعود عليه السلام يوسف عليه السلام
طوردقي استدي منع ايدوب دديلركه بوطوردمقده
خطر ملك وارددر يوسف دم طوردي حق تعالى اكا وحي
اندي كه اي يوسف ملك فاني ايجون بابانك غرتن ترك اتمك
بنوم عزم جلا لم ايجون شمدن كروسنك صلبكدن
پيغمبر كلور مزمر وبكا كه علما دمشلردر كه احسانك يعني
معروف وبني منكر اتمكك بش مرتبه سي واردر اول بلدركه
كني نصح وعظ اوبنجي فعل ايله منع اتمك دردنجي انف والطف
تمك بشنجي ضرب اتمك وعل ايجون باباسنه واتاسنه الكي مرتبه
احتساب جايزدر ودردنجي وبشنجي جايز كلدر اما اوچنجي
مرتبه كه فعل ايله منع در علمانك اندن نظري واردر كه
اكر اوغلدن بر فعل ظاهر اولورسه اول اتمك واتمك
باباسنه سبا اوله مثلا اتمك ادت ولهون صيه باعمر لرين
دوكه ياخود قفتانلرين يركه وصاچينه وبره يا مال عضبي
اتمك اوندن چيقاروب متاجنه وبرسه اكرچه اتمك
بو افعالدن اجتنار لره اصح اولدركه بو افعال اصلنه
وعل عاق اولمزه واتمك اجنبي سنه اعتبار اولمز بوندن دده
حق تعالى بيك قولي دده يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا
اباءكم واخوانكم اولياء ان استحبوا الكفر على الايمان يعني
اي اتمكه ايمان كتوردوكز دوتمك بابالريكوز وقرنداشلركوز
دوست اكر اتمك استر لرسه كفري ايمان اوستنه بكلكه
والدين حق تعالى به مطيع اوله لر اتمك رضاسن طلب اتمك
افضل عبادتدر نته كم رسول الله صلى الله عليه وسلم سوردنكه

و الوالدين افضل من الصلوة و الصوم و الحج و العمرة
و الجهاد في سبيل الله يعني آبا يه و آبا يه ايلد امك ذ
افضل در صلوة در صوم در حج در عمره در غزا في سبيل الله
وجون والدينك ذاتي وجود فرزندك سببيتي مصدر در ك
وجود هر فرزندك حسي اول مصدر در عالم محسوسه صادر اولور
پس اول مرتبه ده ذات وصفات كه فرزندك ترددا تي ذات
وصفات حصرت ربوبيتدن انلرك تربيه سي وسطه سيله
ظهور ايدر وحالت صغره فرزندك ضعف وعجزدن قبيح
حركته قدرتي يوقدر آنار شفقت والدين فرزندك
ضعفنه جابر اولور پس آنلرك وجودي اول مظهر در ك
آنار وصفات موجديت وربوبيت ورحمت بولنر ولس
آيينه ذاتنده ظهور بولور وبو صفاتك نتايجي وجودي
در ك نقصاندن و رجعه كماله ارشد ودر لاجرم
حصرت حق جل وعلا بولنرك طاعتني كندو طاعتنه قرن قلدي
اول حضرتك شكري كندو شكرنه اوسدن صكره انلرك
شكرني واجب قلدي كه اشكرلي ولوالديك بو قسم اولو الامرك
معرفتلري اولاذة لائلدر اما قسم ثاني
بو بابدن آداب نكاحده وحقوق زوجه ده در زوج
اوزده وحقوق زوجه در زوجه اوزده حقوقي
بيودر الايه ولقد ارسلنا من قبلك وجعلنا لهم ازواجا
وذرية و رسول الله كم بيوردي من نكح لله وانكح
استحق ولاية الله يعني هركمك نكاحلنه الله اجون
ونكاحلنده الله اجون الله دوستلغنه مستحق اولور

وقال

وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من رغب عن سنتي فليس مني النكاح
سنتي فمن احبني فليستن بسنتي يعني هركمك بنوم سنتمدن نور
چور سه بندن دكلدر و نكاح دخي بنوم سنتمدر هركمك
بني سورسه سنتلنسون بنم شتم ايلمه وقال رسول الله صلى الله
عليه وسلم اذا اتاكم من ترضون دينه وامانته فزوجوه الا
تفعلوه تكن فتنة في الارض وفساد كبير يعني قيز
سزول كمسنه كه سز اندن راضي اولديغ سز دينه وامانته انك
اولندرك اكر انمزسكز فتنه اولور ده جون نكاحي
مودد يندن ومضارف جند شياطيندن در وسبب
ابقاي وجود انامزه وتكثير سواد اسلامه در جميع
مناهلركه اهل ايلاه مدن اولنه شرايط وحقوق واحكام
واداب نكاحي بلمك واجبدر واول كه طالب طريق حق اوله
حقوق نكاح رعايتنده اوله بلمسي ورعايت قلمه سي
مرزوي اولدن بري شرطدر شرط اول
معاشرت شرط ثاني سياست شرط ثالث عفت شرط رابع
نفقه شرط خامس تعليم شرط سادس صحبت شرط
سابع تاديب در شرط اول كه معاشرت در
حق تعالى بيورر وعاشروهن بالمعروف يعني خاتونلرك يانلرنده
زندكاني ايلدك ايلك وخلق حسن ايله رسول الله عليه السلام
آخر وصيتلرنده بوني بيوردي كه الصلوة وما ملكت
ايمانكم واتقوا الله في النساء فانهن عوان في ايديكم
يعني سزوك اوزكره اولسون نمازكه آني قيله سز
واسيرلر وكزكه انلرك حقلرين رعايت قيله سز وقورقك

الحمد خاتون حضرتلرنك كه انلرك سيرلرى كوزدن اكريكوزدده
ايدى حقوق معاشرت اهل بيتندن برى بودر كه آرخاتونه
حشوت قول وفعل ايله ايذا ايتمه • بلكه خاتون بدخويلق
وخشونتنه قوة حلم وصبر ايله وتحمل ايدوب
اكشى يوز لو اولمليه حكايت رسول الله
بيوردى عائشه يه رضى الله عنها ياعائشه سنك سندن راضيه
اولدوغك وبكا غضبناك وزده اولدوغك بيلورم عائشه دديكه
سندن بلورسن • رسول الله بيوردى هر وقتكه سندن
راضيه اولسين انداچيقك محمد ربنى حقيچون ديرسن وهر وقتكه
بندن راضيه اولمليسن ابراهيم ربنى حقيچون ديرسن ورسول الله
صلى الله عليه وسلم خاتونلرينك سنه صوراييدى • ايذى مؤمن اولنه
كركدركه اهل وعيالى ايله معاشرتده رسول الله عليه السلام حضرتنه
اقتدا ايده وملاءمت ولطفنه ايله انلرك خاطرين خوش ايده

لقمان حكيم دييركه ينبغى للعاقل ان يكون فى اهله
كالصبى فاذا كان فى القوم وجد رجله • يعنى لايقدركه
عاقل كه اهلنده اولا اوغلان كبى كه لطيفه جك ايده
قنى توقده اولسه آرتوبلنه يعنى وقار وصلابت اوزره اولا
حكايت عائشه رضى الله عنها دييكه رسول الله صلى الله
عليه وسلم خاتونلرى ايله حسن خلق ولطف وانبساط ايدردى
بركون بكا ديدى • ياعائشه كل سنوكله سكيده لم بوكره اولايمى
كجدى ديدكده بنك يعنى نوانك معامله سنده ديرايدى
برابر اولدق شرط ثالث شيخ سياستدر ايدى كركدركه
مؤمن اهل غيرت اولا عورتلرك هواسنه تابع اولميه •

وابتعاطى

وابتعاطى عورتلرك نصادنه ايرشدرميه وانلرولت
وكلمه • انلرك هيبتى قالميه هر وقتكه انلردن برفعل غير
مشروع كورسه زجر منعدده تقصير ايتميه • وانلرى قوت
بياتيله مقهوره قله • انلرولت مغلوبى اولميه خصوصا
امر دينده انلرك مشاوره سيله ايش ايتميه كه خبر وارد اولمشدر كه
شاوروهن وخالفوهن فان خلافهن البركة يعنى خاتونلرك
مشاوره ايدك وانلره مخالفت ايدك تحقيقا انلرك خلافلرنده
بركت حكايت عمر رضى الله عنه برايشه عزم ايلدى
خاتونى انى منع ايلدى عمر غضبناك اولوب ديدى • ما انت
وذا انما هى فى البيت ان كانت لنا حاجة والا جلست كما انت
يعنى سن دكلسن الا آلت لعبسن آوده حاجتمز اولنجاق لعب
ايچون وار يوخسه اولدوغك كبى اول بنى اوده اپسم اولوب • وارشد
بيوردى لن يفلح قوم تملكهم امراة • يعنى فلاح وبخات بولمز
قومكه انلره مالك اولا • عورت والحاصل جمله كا نائك
وامى وبنايى اعتدال ايله ردلطفده وقهرده دخى اعتدال
اختيار اولنمق كرك در اعتدال دن خروج مورث فساد ونقصاندر
شرط ثالث غيرت در رسول الله بيوردى
ان الله يغار والمؤمن يغار وغيرة الله ان ياتى المؤمن ما حرم
عليه يعنى محققا حق تعالى غيرتلى بنده • ومؤمن غيرت الله
وغيرت حق اول مؤمن اوزرنه در كه اكا حرام اولانى اشتميه
ورسول الله صلى الله عليه وسلم ديدى • اتى لغيور وما من امرئ
اغير الا منكوس قلبه يعنى بن اهل غيرت اين وهيچ بر اريوقدر
غيرت اينه الا باغى اشغه اولور • آنوك عقلنك ومؤمنلك

غیر تنك شرطی اولنمق کبی غیر محرمك حرمتنه دخولنی روا کورمیه وکذلك حائز تنی اولمز جنبع اولاجق علته کوندر اما حائز تنك حرمتنه سوء ظنی حدوث زیادة قلمیه و انلرك احوالنی تجسس ایتمکی مبالغه ایتمیه • وعبارتی ادا میه رسول الله وم بویورمشکه المرأة کالضلع ان استمتعت بها استمتعت وبها عوج وان ذهبت تقیمها کسرتها یعنی عورت ایکی کبی در • اکر فایده لنوزسك آنوك ایله فایده لنورسن • اکر یلدك واریکن آنك ایله واکر طوغرلدرسك صرسن • ایدی بو بنده اشارت واردر عاقل اولان ارعورتلرك افعالنك واقوالنك نقصانلرندن تغافل ایدوب تلطف ومدارا وتحبب ایله بونلری حسنه طالبه وراغبه ایده • آخرت کرفتار لغندن کذر ونفسی خلاصنه صحبت بنجه شیخ ایدرسه انلرك خلاصنه دخی وسیله سعی ایدوب اول جهانك خطرلرندن انلری خبردار ایده شرط رابع نفقه در وخرجلی بیوردن • والذین اذا انفقوا لم یسرفوا ولم یقتروا یعنی اهل نجاة وارباب درجات انلردر که نفقه ده حد اعتدال رعایت ایدرلر وسرفیله مضایقه یرمیه لرکه حسنه وبخله ایرشدرمیه وعیالك نفقه وکسوه سنك تحصیلنده جمیع حرامدن وشبهاتدن اجتناب ایده وهرنسنه کم کفایتدن زیاده اوله مستحقلره ومحتاجلره ایثار ایده واکر تحصیل نفقه وکسوه ده بعض حلالدن میسر اولوب وبعض شبهاتدن مبتلا اولورسه

حلالی نفقه وشبهه لوی کسوه یه صرف ایده • ویا هرتکرار حرامدن وشبهاتدن بمثل اوله • مسیحی حضنه اولور

شرط خامس

که بقلبمدر تعالی بیوردی که یا ایها الذین آمنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا یعنی سزکه ایمان کتوردوکز صقنك نفسلریکزی ناردن ایمدی اهلکزه اولسه هرمؤمنه واجب در که معتقد اهل سنت اولا ومورد سیئدن خاتونینه تعلیم وعذابدن آخرتدن قورقوده • وعبادتنده کاهل لکدن وعقوبتی مخالفتدن آکاه ایده • واحکام طهارتی وغسلی ونمازی وصومی وحیضی ونفاسی واستحاضه تعلیم ایده • واکر بونلرده تقصرلق ایدرسه عاصی اولور • رضانون واجب اولور • اریتك جائز فی یوغیکزاودن چوقرسه اهل علم اولنلردن صورة

شرط سادس

که مستمددر شرط اول کسبه واجب در که آنوك حاتونی بردن زیاده اوله ایمدی اکا واجب در که نفقه ده وکسوه ده وکیجه لمکده برازایدوك عدل ایله عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا کان عند الرجل امرأتان فلم یعدل بینهما جاء یوم القیمة وشقه ساقط ابوهریره رضی الله عنه روایت اولنورکه رسول الله علیه السلام بویورمشکه قچی ارك قشنده الکی عورت اولسه برنمرك اودنسنده عدل ایتمسه قیامتده یارسی دوشش یعنی نصرتی اولمش کبی کلور

حکایت رسول الله ص کیجه لمکده و نفقه
و کسوه ده خاتونلری اوزره تسدیع ایدر ایدی
اما عائشه ص جمله سندن محبتی زیاده ایدی و دیر ایدی
اللهم هذا جهدی فلا املک تلمنی فیما تملک
و لا املک یعنی یا ربّ بو قسم سعیم در قادر اولدوغم
بنی ملامت قیلمه کسن قادر اولدوغم
شرط سابع که تادیب حق تعالی بیورد و
اللاتی تخافون نشوزهن فعظوهن و اهجروهن
فی المضاجع و اضربوهن فان اطعنکم فلا تبغوا علیهن
سبیلا یعنی اول خاتونلرکه انلردن نوزه سز
انلرک نفرتندن و مخالفتندن تضجر ایدرک انلری
تربیه ایدک و وعظ کلمه سز و ضرب ایدرک انلری اکرام ایدر
ایدر لرسه سز انلرک اوزرنه زیاده تعدی ایتمک
یوقدر حکایت رسول الله ص خاتونلرندن
برسنک اوزده ایدی طعام کتوردیلر رسول الله ص
اول طعامدن برمقدار نی خاتونلرندن زینب کوندردی
زینب کندیم طعام برعیزی خاتونلرندن کلدوکی اچون
عزت ایوب المیوب کوندردی اول خاتون که
رسول الله آتوک اوزده ایدی رسول حضرتنه زینب
سکا اهانت ایوب خورلدی دیدی رسول الله ص
غضب ایوب دیدی سز حق تعالی نی شنده اندن خورسز کہ
بکا اهانت ایده بلمه سز دیدی پس برآی خاتونلر یله
سوز سز یلشمدی بو ذکر اولنان حقوق زوجه در

دوغ

زوج اوزره اما حقوق زوج زوجه اوزره چوقدر
رحمتیدر نکاح رغبتدن برو غدر زیرکه شریعتده
ملک الی یوغدر برملک یمین برتملک نکاح در ایمدی
تو لک اندن یسنه بنم اطاعتی واجبدر زوجه نک
دخی زوجنه سوء ملکه اطاعتی واجبدر برندن دیرکه
رسول ص بوردی لو امرت احدا ان یسجد لاحد
لامرت المرأة ان تسجد لزوجها من عظم حقه علیها
یعنی اکرمن برکمسه یه امر ایدیدم مرتجده ایدی اتمدم تا که
خاتونه امر ایدردم مرکجده ایدی ارنه کم حقی
بیوک اولدوغنجون حکایت رسول الله ص
زمانده برکمسه سفره کیدی خاتونه دیدی من کلنجه
یه قدر اوتوروب اشغه اوه اغنیه سن اول خاتونک
بابا سی اشغه اوده اولور ایدی حسنه اولدی اول خاتون
رسول الله علیه السلام حضورنه خبر کوندروب
بابا سین کورمک ایچون اشغه اوه انمکه اجازت طلب ایلدی
رسول الله بوردی اوکا مرحبا و بنه کتورمک خبر اولدی
پس بابا سی وفات ایدی اول خاتون کیرو اجازت
طلب ایدی اجازت ویردی بابا سی دفن ایدیلدکدن
اول خاتون اشغه ایمدی رسول ص بوردی ان الله
قد غفر لابیها بطاعتها لزوجها لحسن خلقها
یرلندی اول خاتونک بابا سینی اونه اسلدوکی اطاعتی
سبیله و بلکه که حقوق زوجیدن رغبتی اولسه
زوجه منع اتمه و اذنکا ویمدن آنوک اجازت سز

دوغ اوزره
تحریر زوجیدن

تحمیه نسنه ویرمیه واونیک عیبنی کندوحضمارنه دیمیه
واوندن قدرحاجتدن زیاده نسنه طلب اعتیه و
ادنی زیاده تصدقنیه • وایما کندوبی پاك طوتمه
وآرزی ایجنه جکدانی اعتیه واوغلانغفلرنیه بددعا
اعتیه اما قسم ثالث • بونابیدر

اوغل حقندن دد عن ابی هریرة رضی الله عنه قال
جاء رجل الی رسول الله ﷺ فقال یا رسول الله من
ابر قال بر والدیك فقال لیس لی والدان فقال
ولدك کما ان لوالدیك علیك حقا وکذلك
لولدك علیك حق • ابوهریره دن رضی الله عنه
روایت اولنورکه بر رجل رسول الله علیه السلام
کلوب دیدی اناکه واناکه احسان قلدیغم ایم انام
وانام یوقدر دیدی ولدکه ایله • دیدیلر انك
وانا سنك اوزرکه حقی اولدوغی کبی ولدك دخی
حقی واردر • وعن انس ان مالك رضی الله عنه قال
رسول الله ﷺ للغلام عق عنه یوم السابع ویما
عنه الادی فاذا بلغ ست سنین ادب فاذا بلغ
سبع سنین عزل عنه فراشه فاذا بلغ ثلث عشرة
سنة ضرب علی الصلوة فاذا بلغ ست عشر سنة
زوجه ثم اخذ بیده وقال قد ادبتك وعلمتك
وانکحتك اعوذ بالله من فتنتك فی الدنیا وعذابك
فی الاخرة انس بن مالکدن روایت اولنورکه
رسول الله ﷺ دیدی • وغلامنحو ایجون عقیقه یعنی

قربان قلنور تیجی کون وفیلی کیدریلور • وقزنی ایچون
ایرسه تادیب اولنور • وقزنیدیجی یاشه ایرسه
دوشکی ایروجه قلنور • وقزنی اوذاج بیله
ایرسه ضرب اولنور نماز قلمق ایجون اوندن اکی یه
ایرسه اولمقدوره • انی بابانی اوندن صکره بابا
آنوکالته یاپشه دخی دینه سنی ادیبلمدم وتعلیم ایلدیم
دیکاخلنمه دیه صغنورمه الله سنکفتزکدن
دنیاده وعذابکدن آخرتده ای عزیز
بلکلکه اوغلان اما نتعقدر آتا وانه فتنده
وبوحقوق مجمع قیامتده طلب قلنور • وبو امانتك
وجودی یعنی والدینه دکه جمیع نقایص وکمالات
صورتلرینه قابلدر • وآنوك جوهر حقیقتنه
هرنیه میل اتدرلورسه آنکامایل اولور واکرتا
وانا واستاد ومعلم اهل خیر دن وارباب
صلاحدن اولورسه • انلرك آثار صلاحی انده ظاهر
وثابت اولور • وازدیاد علم وتقوی آنوك طبیعتی
اولوب ایکی جهانك نیکبختی اولور وانه وانه
واستاد ومعلم آنوکله ثوابده مشترك اولور • واکر
آنه وانه ومعلم فاسق وغافل وجاهل اولورسه
آثار ظلمت وفسق وغفلت وجهلی اوغلنك طبیعتنده
مستحکم ومتاشرت فسق وظلم وفتنه وعجب وکبر
آکا طبیع اولور • وایکی جهانك دخی بدبختی اولور • آنه
وآنه ومعلم جمله کناهده انوکله شریك اولوزلر • برنزدن دود

رسول الله ﷺ دیدوکی کل مولود یولدغی فطرت اسلام
فابواه یهودانه ویضرانه ویمجسانه یعنی حر اوغلانه
طوغر اسلام فطرتی اوزره طوغار اندن صکره
والدلری انی یهودی ایدرلر ونصرانی ایدرلر ومجوسی ایدرلر
وبلکه کر اما وانا شقوت سببی ایله اوغلان صغره
آفت آب وآتشه دن صقلدقلری کبی اول مجازات شدیده
دنیی صقلامق کرک تا هلاک ابدیه یه کرفتار اولمسه
بلکه بوندن صقفاق اولیاورد وبوا تو کلمه دن درکه
اوغلانی کوچکلکنده ایوطفلر ایله تعلیم اولنه ومرتز
مقتضا حبلوده صقلنه ورنه دنیا ایله آخرتده ضرر
وتعبی اثنا عادت امیه لر واوایل تربیت مصلی نماز
وحرام خوزعودت سودنا یجود میه لر وحرام
لقمه اکا غذا امیه لر تا که طبیعتده ثانیا رسوخ
کدورت اولمیه وجوان اولیجق تشاده مبتلا
واوغلانی حدینه ایریجک انک حالنه نظر اسدلر
اول ایوخصلت طفلده حیاده واول برامر خصلت
اندیکه حرص درده ایدی کرکدر کم طعام تکلیف ابن
آکا تعلیم ایده لر وجوق یمکی اکا فرایده لر ودیکلرین
وفاخر وحرام بلا شلردن منع ایده لر وبوتر کمدت
ایده لر وجوق حد تعلیمه ارشه تعلیم قرآن عجوبه
براستاد طلبایده لرکه مدلح وتقوا ایله مصنف
اوله وعلم مخارجده اوستاد اوله وقرآنده ضکره
احادیث ومواعظ وحکایات مشایخ ولخبار صحیحه

مشغول قلاله تا عجبا اهل صلاح انوک باطنده
بیته وغزلکرله که اندهٔ عشق مجازی وذلف خال ذکری
اوله اندن منع ایده لر وتعلیم کونلرنده هرکون برساعت
اوغلانه دخصت ویره لر تا که عیش آکا مکدر اولیه
وطبعی اعتدال اوزره قاله وقوهٔ ذکای باطل اولیه
وسوکمکدن ولحش سویلمکدن ولعتدن وچوق
سویلمکدن وتوکورمکدن وچوق کولمکدن
منع ایده لر وبیر لر واولر لر خذمتنده اوتورمق و
طورمق ویورمکه دلیله تنبیه وتاکید ایده لر وبدی
باشنده نماز وطهارت ترک اندوکچوز مساجده امته لر
وحدود واحکام شرع تعلیم ایده لر وچوق حد بلوغه
ایرشه آکا تنبیه ایده لرکه طعام وادعیزی دولر
کبی سویلمکه هردا یاردد ایچون استعمال اولنور
طعام دخی اجلق دودی ایچون استعمال اولنمق کرکدر
ودوا یی انوکچون براتمشلردرکه مرکب بوندن
آچلق ضعفن کیده لر تا روح قوت مرکب بوندن ایله
حق تعالیسنک طاعتی لوکنی چکه وصید معرفت
ومحبت خوا یله وتخم سعادت ابدیه مزرعهٔ دنیا
آکا بیله ودنیا دخی برکریدر قیامت صحراسیدر
باشنده قونمش ویراودرکه اکا هیچ قدر واصل وبقا
یوقدر وجمله نعمت ودولتی بوا وک طاشا یدرکه
دهکذا رسیل فنا اوزره در وبوجمله یاد اجل ایله
ناچیز وفانی اولسه کرکدر واجل آدمی هرساعتده

ممکندر عاقل اولدرکه آخرت توشه‌سین قالدوروه وفانی
نعمتی تخصیر ولت باقی ایده چوزکه اوغلنه یخشی تربیت
تربیت ایده لر چون حد بلوغه ایرشه آنوك
اثرلرینك برکاتی آنوك ظاهرینده ظهور ایده
واهل خیر واهل صلاح اولدن غیرسله انس طوتمز • واهل
شر وفساد ایله صحبت ایدن وانی نفرت ایده • واکر نشو ونما
بولنك خلاف اوزره اولسه اوغلان اولور تمامیله اهل غفلت
وجهالتدن انس طوتر وذکر ایتدیکمز اوصافدن
ومنع اولنان خصالدن اصدادیله متصف اولور وبلوغه
ایریلنجه قبول عقل ایدن بیکانه اولور • ووعظ ونصیحت
آنکله کوکلنه کار ایتمز وجمله‌سی همتی فسق وفجور معاصی
وشرور اولور • وشقاوت ابدیه یه کرفتار اولورلر ایشبو
کفایه اتمانك واتمانکه اولور • ودیوانلرینه یازیلدی
سهیل بن عبدالله قدس سره بیورمشلر اوچ یاشنده ایدم
وبنم طایفه‌مدن سوار ایدی کیمسه اوغلنه ایدر ایدی
بن قالقدم کیدوردم اول بنلر بکا دیدی ای سهیل
اولمه کیدمه سنی یرانلری الی ذکر قیل بن دیدم نجه ذکر ایدیم
دیدی هر وقتکه اویقودن اویلیه سن اوچ کره کوزکی
دیه سن الله معی الله ناظری بسمالله سوزلریله دد
الله بنی کوزدر • سهیل دیر بن بونجه کیمه دیدم وانکا
خبر ویردم دیدی شمدی کیدوهر کیجه ده بدی کره دیدی
یرقاچ کوندن صکره دیدی شمدن کرو اون بش کره دیدی
یرقاچ کوندن صکره لذت سنم قلبمده ظاهر اولدی •

دیدی

یارسول الله بکا وعظ ایله امر حد بکا دیدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم سکوت ایدیدی • اندن صکره دیدی هر کون
بش کره وعن ابی مسعود الانصاری قال بینا انا اضرب
غلاما لی فسمعت صوتا من خلفی یا ابا مسعود فالتفتت
فاذا رسول الله صلی الله علیه وسلم فالقیت السوط
فقال والله الله اقدر علیك منك علی هذا فقلت
یارسول الله هو حر لوجه الله فقال لو لم تفعل
لسفعت وجهك النار ابو مسعود انصاریدن روایت
اولنور که دیمشکه بر زمانده بر غلامی ضرب ایدردم ارکدن
قولی برآوازآردمدن اشتدم ارکه یا ابا مسعود چون
نظر اتدم رسول الله صلی الله وسلم امتی دیدی والله الله
قادر کدر سنك اوزرکه سنك اولکدن اوزرسه اولدن
بنه دیدم یارسول الله آزاد اولسون دیدی اکر اتمیدك
قرردی سنك یوزکی نار حکایت •
ابو الدرداء رضی الله عنه بر جاریه‌یه مالك ایدیکه
انکله حدمتنی ایدردایدی برکون آکاد دیمشکه
برسیل اولمشدرکه بن سکا زهر ویرمیدم اثر اتمدی
ابو الدرداء دیدی بکا یخون زهر ویردك جاریه دیدی
دلدرکه قولق دکلسن خلاص اولمز ابو الدرداء دیدی
هر نره یه استرسك کیت بن سنی الله رضای یخون آزاد اتدم
حکایت عون بن عبدالله قدس سره دیمشکه
بر قولی واریدی بدخلق ایدی کیدر کلرایدردایدی
وهرکاه که عون بن عبدالله آکا غضب اتملو اولسه دیرایدی

بر قول افذسته بکزد افذ سنه عاصی اولمقده چون اکا
طعن ایدر لردی بچون بو قولی صاغمز سن دیرایدی بن بو قولک
بدخویلوغیله نفسک پاش ذ دیمکدر والحاصل
هرکمرکه آنوك برقولی وبرجاریه سی اوله قیامتده
آنوك حقوقندن سؤال اولنه کرکدر وضد مکارك
افذنیی اوستنده یدی حقی وارد داوّل اولدرکه
یرکده عدل ایده اکنجی اولدرکه طافشندن زیاده
اثر بوردمیه اوچنجی احکام شرعدن انوك اوزدیته
واجباولانی اکا تعلیم ایتمدر دیجی اولدرکه
کندزحمتی اوا ندرکدن صرکره کیجه اکا براش بوردمیه
نشنجی اکا حقارت ایله نظر امیه التجی فرض اوا
اندوکی وقت ده اکا حدمت بوردمیه تاکر فرضی قضایه
مالیه یدیجی هرخطاده که بقصدان دیر اولمق لازم
کلمیه عفوایتمدر مستحسن بو بابدن حقوق
مصاحبتده واخوتده وشرایط صداقتده در قال الله تعالی
واصحبوهم بمعروف اخوانا وعن ابی هریره قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم ان حول العرش منابر من نور علیها قوم من نور
لباسهم نور ووجوههم نور لیسوا بانبیاء ولا شهداء
یغبطهم النبیون والشهداء فقالوا یا رسول الله
صف لنا قال هم المتحابون فی الله والمتجالسون فی الله
والمتزاورون فی الله ابوهریره دن رضی الله عنه روایت اولنمشدر
دسول الله دن بوردمشکه حقیقتا عرش اطرافنده
منبرلر وارد در نوردن آنوك اوزرنده بر قوم وارد در لباسلری

لباسلری نور ویوزلری نور بونلر پیغمبر لرد کلمرد و
شهید لرد کل یارسول الله وصفایله انلری بزه دیکر
بوردیکه بونلر انلردرکه برینه الله اچون
محبت ایدرلرایدی و برینی الله اچون زیارت ایدرلردی
وقال رسول الله صلعم من زار اخاه الله به خیرا ورزقه
جلیسا صالحا ان نسی ذکره وان ذکر اعانه رسول الله
صلعم بوردیغی سؤل کمسیه کیه حق تعالی خیر انمکدر لیه
اکا برصالح دوست روزی قلور تاکه اونوتسه اکدرر
ومعاونت قیلور • وفی الاخبار ان الله تعالی
اوحی الی داود علیه السلام فقال یا داود مالی اراك
منفردا وحیدا فقال الهی فلست الحق من اجلك
فقال یا داود کن یقظانا واتخذ لنفسك
اخوانا فکل خدن لا یرافقك علی مسرتی فلا تصحبه
فانه لك عدو یقسی قلبك ویباعدك منی اخبار ده
وارد اولمشدرکه تحقیقا حق تعالی وحی ایلدی
داود علیه السلام یا داود بچون دربنی سنی کوردوکم
شها وغمناك ودی یا الهی خلقی دوشن طوتدم
سندن بچون دیدی یا داود اویاتی اول دخی کبی قیل
کندو نفسك بچون فرنداشلر هرهمرکه سکا موافقت
ایمیه بنم رضامز اولیه آنوکله مصاحبت قیلمه
تحقیقا اول سنك دشمنکدر قلبوکه قساوت ویرد
وسنی ایراق ایدر بندن واوحی الله تعالی الی عیسی علیه السلام
لو انك عبدتنی عبادة اهل السموات والارض

ولم يكن فيه حب في الله وبغض في الله ما اغنى
عنه ذلك شيئا وحي ايدي حق تعالى عسى يه باعلى
اكرسن دخي عبادت اين سن • اهل سموات واهل ارض
عبادتي كبي واندن اولميه حب في الله وبغض في الله
سكا فائده ويرمز برسنه • وقال علي ابن ابي طالب
كرم الله وجهه عليكم بالاخوان فانهم عدة
في الدنيا والاخرة الا تسمع الى قول اهل النار
فما لنا من شافعين ولا صديق حميم • علي رضي الله عنه
ديمشدر كه سزدن اوزركزه لازم اولسون كه قرنداشلركه
اندن سزدن براغمز و ياد ايمكزدن • دنيادن واخرتده
اشمز مسيز اهل مارك قولنيكه حق تعالى حكايت
ايدر يوقدر بز و مر شفاعتجيلر يمزدخي شفقتا سدر
دوستمز حكايت هارون رشيد
ملاقه قدن اول صنعا وارباب قلوبا يله
صحبتا يدرايدي واهل دنيالي دخي مذمتا يدرايدي
وسفيان ثوري ايله عهد ومواخات باغلمش ايدي
چون خليفه زمان موسي بن محمد الهادي وفات
اتدي هارون الرشيدي خليفه نصب اتدلر جمع علما
ومشايخ عراق مبارك باده كلديلر سفيان كلمدي
برگون هارون الرشيد اكا مكتوب يازوب گوندردي
مصمونى بو ايدي كه قرنداشم سفيان معلوم كه اولسون كه
بزدم هركز ملكه وخلافته رغبتمز يوق ايدي اما حق تعالى
بزدم سنعمز واختيار يمزسز ولايت اهل اسلامي

بزه

بزه تفويض فيلدي • وبزدخي ديروز كه بونك حقوقنك
اداسين ايده وذ بونك حقوقنك اداسي علماء دينك
معاونتي اولمغه • ايدي كوكدركه اي برادر حق
برادر لوحقني رعايت ايدوب بوخبر اشده بزه مدد اتسون
چون سفيان ثوري مكتوبي كوردي اكا جواب
يازدركه بزقرنداشلق عقدني سنكله اول شرط ايله
بغلمشز ايدوكه هوايي كندو معبودك اعتمه سن
وحيفه دنيايي كندو قبلك قلمه سن وصدمت شيطاني
طاعت رحمان اوزده اختيار اعمه سن چون كه
بو شرايطي ضايع اتدك بزدخي قرنداشلغي قطع اتدك
ودنيا ده واخرتده سندن بيزار اولدق كوركدركه
بوندن صكره بزي اكيه سن هارون مكتوبي
اوقيوب اغلادي چون كيجه اولدي • اسكي قضاتن
كيوب سفيانك پوستنه واردي واوتوردي
تا صباح نمازنك وقتي اولوب سفيان اوندن چقدي
هارون ماقوب سلام ويروب سفيان رد سلام
ايدوب اندن يوزين دندردي • وديدي بن سندن
بيزار وهارون اغلادي وديدي سكا بندن بيزار
اولمن آسا بندن بيزاركه سكا دنيا ضروري دكلدر
لكن بكا سندن بيزار لق ممكن دكلدر • بيزاركه بكا آخرت
ضروريدر حكايت ملك صالح كه شام
پادشاهلرندن صنعا سندن ايدي كيجه لرده برخدمكارله
طشره چقدي وسجد لرده وتفكر لرده وولاد نورايدي

هر کسک احوالین تفحص قلورسه ی برفیش کیمسه یی بر مسجده
واودی بر دروبش کوردیکه جبه قلمقدن دیر دی
و دیرایدی الهی اکر قیامتده بوغافل پادشاهلر که
سنک نعمتکی سرمایه حفظ نفس وهوا قلمشلردر
وفانی دولتی تخم عبث ترامشلردر وضعیفلرولت
احوالندن غافل اولمشلردر بونلره حیف یول ویرسک
سنک عزت جلالکه جفجیون بن آیاغی حیف بصمز
ملک صالح قضائی چقاردوب بربدره التون دروشک
اوکنه قیوب واغلا یوب دی بن اشتدم رسول الله
علیه السلام بیورمشکه جنت پادشاهدیر انلردیکه
دنیادن زقاری ویاشاری اولمیه • والله حقدن
راضی اولالم وبوکون بزم پادشاهلغمز نوبتی در
بن صلح ایتوسنه کلدم بادین کم سزوک پادشاهلغکز
نوبتی اوله خصومت ایتوسنی بزوم اوزرنه جمله سز
وحمایتکز هماسنک سایه سن بزوم حاصل اولدقدن دریغ ایمیز
وفیض فضل شفاعتی یزدن دریغ ایمیه سز ای عزیز
چون شرف دینت اخوتی ومصاحبتی کلمکک اسبه
بلکه هرکسه یه سکا قرنداشلر دیرسه عاما واعتماد ایمه
دنیاکیه دین قرنداشلغنه هرکسه لایق دکلدر وخلت
حب فی الله هرمصاحبک قامته راست دکلدر المتحابون
فی ظلی هماسنک سایه سی سرلرنی محقق ومستودع کوزلرنی
عزیزی کورمز وعنقای مواصلت معنوی هرقاسق وفاجرک
جیفه مکدرینه قونمز بوسبدن الکاذبون دیمشلردر

عاقله

عاقله کرکدرکه بش کسه ایله مصاحبت ایمیه براحمق وجاهل
انکی بوخومتکبر اجنبی فاسق مضر دنیا اهل بدعت معاند
منتقی حریص بخیل بلکل کم جاهل واحمق اولدیغنه
قرق بوددکه جاهل بلزمه دیرلر احمق عکس مقصودی
مقصود تصور ایدنه دیرلر • بش هرکسکه احمق ایله
مصاحبت ایمه هرکون حمقدن براق اولوز بوسبدن
شیخ حسن بصری قدس سره دیمشکه مقاطعة الاحمق
قربة الی الله یعنی احمقدن کسلمک حسنه اولشمقدر
وسفیان دیمشکه النظر الی وجه الاحمق حطیئه
یعنی احمق یوزینه بقمق کاهدر امابوخوی بادسابقده
ذکر اولنمشدر که حقیقت خلق حسن سیرتدر
وبوخوی اول کسنه دیرلرکه صفات دنیه اکثا غالب اوله
وبوغیلدن کسنه هروقتکه دلیه امور دینه
براموری تدبیر ایلیه چون صفات دنیه دن برصفت
غلبه ایده اول صفتکاثری آنوک عقلنک تدبیری
کوزنی قراکوایدر ومقصوددن محروم قالور واما
مصاحبت فاسق مضراعتقاده لایق دکلدر واحوز سرالمغنه
چکوزنی اهرکسه که حمقدن قورقر مخالفته اسرار قلمز
امیدی سؤال کسنه که حمقدن قورقنه دین ودنیاده مضر
یرامز امامصاحبت اهل بدعتده خطرهرایت بدعت
واردرکه عیش المرء علی دین خلیله ومصاحبت مرتبه
مؤمنه اهل بدعته اهانت ایده اویله مؤمنه اولیجه
دین اولورکه آنوک مصاحبتن اختیار ایده حضرت صادق رضی الله عنه

دیمشکه بش کسنه ایله مصاحبت ایمك اول بدبختلیله
ایکنجی احمقلیله مصاحبت ایمکدر مرد ایدن جهنمی بخیل ایله
دوست محتاج اولدوقدن سوکره ایکنجی فاسق ایله مصاحبت ایمك
دیانتسزه نصور ایدن خوفدن وعلمی یلمز سنی برلوقدیه صانر
عبدالله بن مامون که بدبخت خلیفه ایدی بنی عباسدن
اولدیمشکه خلق اوچ شمر اولدقده قسم اولی
غدامتاسنده درکه برلرك مصاحبتی غایتده مهدر دیو
تلویحدر کیم انلرك وجودندن مجموعه علم وتقوی دور
غافللرك اولمش کوکی انلرك نصحنی صوبی ایله حیات بولور
قسم ثانی دوامتابه سنده درکه مرض حالینده
برلردن احتیاج دوشو برلر عوام ناسدن صلحا درصالح
وسیادن بعض مهمات برلر ایله دنیا اولور قسم ثالث
مرض مشابه سنده درکه هرکز برلردن کورکز اما کاه کاه
مبتلا اولور وچون عقد اخوت وصحبت دینیه اشرف
واسطه در مؤمنلر اوده سنده وانلرك حقوقلری
موفق اهل وفالك طریقتی در واول حقوقك داسته
تمام اهل صفالك حصلتی در واول حقوق دینی دی در
حق اول مالکه در حق تعالی بولدرکه ویؤثرون علی
انفسهم ولو کان بهم خصاصة حضرت حق مدح ایدر
سؤال کسه لری اختیار واثار ایده لر غیرلری کیدر
نفسلری اوزده اکرچه کندولرك حاجتی اوله ورسول الله بیورمشکه
مثل الاخوین مثل الیدین یغسل احدیهما الاخری
یعنی ایکی قرداشلر ایکی الکسیدر برینی یودیکی

حیثمه

حیثمه رحمة الله اکابرنا بعین دنایدی غایت سخی ایدی
برسیل بصره ده محط اولدی عمرنده بیک درهم دینار ندی
ومسکینلره صدقه اندی وسروق ایله اخوت
قرندشلری ایدی مسروق دخی اولدیکی یرده عمرنده حیثمه
کندوسینی اداتمزدن اول مسروق یلمز سنی اولدیکی
دینی اداایلدی ومسروق دخی کندوسینی اداتمزدن
اول اولدیکی دینی دخی اداایلدی حکایت
برکسنه ابوهریره یه کلوب دیدی دیلرمکیه سوکدیکله
قرندشلرایدرمش ابوهریره دیدی بیودیمیسن برادرلق
حقنی دیدی قرندشلق حقی اولدرکه بنوم تقرقم
سنك مالکدن سنك تقرقکدن زیاده اوله وهکذا باقی
مثللری دیمشلردرکه مقادیر المفقه موازین المحبة
یعنی بذل ایمك محبت کندوسنه رضای محبوبیدر
میزان محبت دور دیرلرکه حق تعالی مالی دنیالی محبوب
خلق قلدی آدمی بولدقده علامتی ایله دعوای محبت
ایدرکه الله ایدجك الکا نشان صدقدر اولدرکه محبوب
فانی محبوب باقی ایچون فدا ایده حق تعالی معاونت
کیده ونضیله کولوره ومنت صوفی ایله علی رضی الله عنه
دیمش احب القلوب الی الله ارفقها علی الاخوان
یعنی کوکللرك سوکلوسی الله شفقتلورك اولدرکه
قرندشلرینه وحسن بصری دیمشکه اخواننا احب الینا
من اهلنا واولادنا لان اولادنا یذکروننا الدنیا
واخواننا یذکروننا الاخرة یعنی قرداشلرمز سوکلودور

بزه اهلمزدن واولادیزدن دیرا اولادیزیزه دنیا
اکدوللو قوناشلوبزه آخرت اکدوللو وتابعین
ومانندہ اکابردن بعض قوناشنك وفاتندن مرکره
قوناشنك فرق قیل قیوسنه اوغراد اهلنك وعیالنك
مصالحنی کوریوردایدی حق تعالی
دلایله دد اوکلی غیبتده وحضوردہ قوناشنك
عیبنی سویلمیه وآنوك اسرارنی افشا ایلمیه وانك حقنده
خلقك سویدکلری یالمز لقلری آکا سویلمیه وآنوك
ایلکلرین خلقه سویلیه حکایت
ویسه عیبلیه دم حوادیوتسه وعیش سرزنك برقوناشکز اولیوسن
ویل آنوك انکن آچسه کشف عورت واقع اولسه
نیلردکز انلرده بشلرکه اودرتدك واویایدردك
عیبنی دم بیوردشکه یوق یرك کشف عورت
ایدردکز دیلر سبحان الله بزیمکه اولوردی یالمز
سوزدن برکیوزبرقوناشنك عیبنی کورسه اشکارایدر
براندن قبحده حق رابع نصرت وحفظدہ علامت
صحت محبت دینی اولدرکه مؤمن کرکدرکه قوناشنك
احوالی تفحص ایدوب عیبت اندن منع ایلیوب
مخالفتده تقصیر ایتیوب وسکوت وتحمل یولندکی تحمله
دعوا کورمیه یولکه مثالی بوددرکه برکسه کردن
قوناشنك غیبتن شیدوب دیسه اول قوناشنی
کلبراودتسنه کوردسه که آکا کلاباشیوب
دیلسین واتن یرلسه لر آکا دنمامکه کیدر
وشد

بغضك دخي الله اولسون عمر وعلي وابو الدرداء اكثر
اكابر امت بوكا خلاف اولمش اختيار اتمشلردر ابراهيم نخعي دخي
لا تتجر احاك عند الدنيا فانه يتركه اليوم ويدركه غدا
يعني تركه امته وتداشكي كتاب نفسنده دنياكه طوتمق
اوتكاب اسلديغي ايچون دنيادن ترك ايدر وحق تعالى نبيه ايچون
رسول الله صلعم حضرتنه خطاب ايدوب بيورمشكه انك ميتون
وانهم ميتون • يعني اكر عاصي اولورسه
سكا وكل بن بيزادن سنك عملكدن دخي بيزادرين
سنك اوتدن اولدك • ابو درداء دن مرويدر بلركيه فلانات
قرنداشك معاصيه مشغول اولدي سن آني دوشن طوتمسين
دوي نفسني دوشن دوريتن اما اول كماكان دوستدر
بوطريق الطف وافقه درابوذر طريقيدن دنيا الطف
ودنيا ايله وشفقت ويصحبت يوله اكا محالك كلوب
توبه ايدر اما قطع محبت ايدجك معصيتي اوزره مصر اولور
دخي بوكا عقد اخوت ايدجك دوي نفرينه معاونت
لا ويندد احزوي نفرتين معاونت بالطريق الاولي دده •
بن عصياني حالنده ترك ايتوب اندن خلاصنه سعي ايتمك
كركدر حق سبحانه وتعالى حقوق اخوته دعاء خيرايله
حيوتنده ووفاتندن صكره واهلنه واولادينه
احسانله وشرط اخوت اولدركيه هرده عاكه كندوني يغنجون
ايده قرنداشي اولدعاده شريك ايده والكر وفاتندن صكره
انوكا ايچون دعاء خيري عصيان ايدن رسول الله دم سوركه
اذا دعا الرجل لاخيه في ظهر الغيب قال الملك

والدر

وكذلك مثل ذلك يعني قرنداشه دعا ايلسه فرشته ايدوجي
غايبانه ملك ديوسكا اولسون اكا مثلي ومحمد بن يوسف
الاصفهاني ديرايمشكه برادر صالح قندن واهل
واولاد قندن دنيا اهل واولاد ناكي يقسم ايدوب
آنكله تنعم ايدرلر • اما برادر صالح كيجه وكندنه
دعاء خير ايدوب دوحكي راحت ايله بيكه اهل
واولادكه دخي كندوه نازل ايده حكايت
سفيان بن عيينه رحمه الله بابا سنك متروكاتنده
التي بيك فلوري ميراث الدي جمله سنن دين قرنداشلرينه
وآخرت دوشلرته صرف ايلدي اكا دير لرايدي
بجون عيالك ايچون سنه وتمدك دوي بن دوشلروم
بجون جنت استرين حقيقتده دنيايي الردن دوغني ايلرين
بدي عيالي الله تعالى يه اصرلرين جزده ايلرد المشكيه
عيسى دم دمشكه تحببوا الى الله ببغض اهل المعاصي
وتقربوا الى الله بالتباعد منهم والتمسوا رضاء الله
بسخطهم قالوا يا روح الله فمن نجالس قال جالسوا
من يذكركم الله رويته ويزيد في علمكم كلامه
ويرغبكم في الآخرة فعله يعني سوردك
كندو كزي حق تعالى يه بغض سببي ايله اهل معاصيه
ويقين لوقيلك حضرت حمه ابراقا ولمن ايله
اهل معاصيدن وطلب ايدك الله رضاسيق الدرك غضبني ايلر
دولو يا روح الله كيمك ايله اولورالم ديوي لوتدرك
سؤال كمسه ايله كه سيزه التهي كذوره اني كوردكمه وزياده ايدوه

عمل کوی آنوک کلامی ... سزه اخرته انوش
علی ای عزیز بدکی ... حقیقت فشنده محب
حقیقی بوده دکه مقرون ... وتقوایه وهر محبت که
اینه تقوا اولمیه آخر اول ... واردکه الاخلاء
یومئذ بعضهم لبعض عدو الا المتقین وحاصل معنا
اشرار ومجالست فجار تقاضا ... فزیاده یتشدد دکه
الا ایت بینی وبینک بعد ... نولیدی بعمله
ستک اودرکده موجب ... ابراقانی اولیدی
ومحشوده حسرت وندامت ... اولدرکه الایه یا لیتنی
لم اتخذ فلانا خلیلا ... وصادق ومحبت
اهل الله اولدرکه ... حلیه سی اولله
محلی اوله وشرط اولدرکه ... ابویه ارشاد
کده اودرینه ولیب ... سبابه نجات علامتک
اهمالنی دوا کورمیه ... جهت لسانه اکتساب
مطالبده واجتناب مثالب ... استغناء لذاته
واستبقای خیراته مضاف ... ویرمیه حصول حاکم
پادشاه کیه امور محمده ... ولایت ثواب ومجاب
معاونتنی اولمز وعکسی ... مظاهر تنزیه
وجود بولمز پس حاکم ... واجب دکه تدبیر
امور معاشده شول کمسنه ... اختیار ایده که
ظاهری افعال نامحمود ... وباطنلری اعمال
نامقبول کدورات ... تاکه اکثر اموالی
احوالدن امین اوله ... بیمکه جهال مصاحبتدن

واهل

واهل فسق وضلال مجالستدن قواعد امور دینی
محتل ومراسم ملک وسلطنت مهمل اولور واشرار
مخالطه سی شر ملغی ایکله اصول دین ودنیا خلل پذیر
اولور باب سادس احکام ریاست
وسلطنتده در وحقوق رعایا وشرایط حکومتده در
وآنکه خطر بنده ووجوب عدل واحسانده در دکه
حق تعالی بیورور ان الله یأمر بالعدل والاحسان
وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر
والبغی یعظکم لعلکم تذکرون بو آیتک
مضمونی مطالبی اولدرکه حق تعالی تولدیغی ظلم
یرلندن عدل واحسان طریقنه دعوت ایدر وقبایح
احوالدن وفضایح افعالدن منع ایدر خصوصا
ملوک وحکام که برنلر بو عبادته مخصوصلردر واول
حقوق اداسندن مسئول اولردر وعن سلمان رضی الله عنه
قال رسول الله ما من وال یلی شیئا من امور المسلمین
الا اتی به یوم القیامة ویداه معلولتان الی عنقه
لا یکفهما الا عدله او یوبقه علی جسر من النار
فینخرق به ذلک الجسر فیتقاضا یزل به کل عضو
عن موضعه ثم یعاد فیحاسب فان کان محسنا
نجا باحسانه وان کان مسیئا یحرق به ذلک الجسر
فیهدی فی النار سبعین خریفا سلمان فارسیدن
روایت اولنوزکه رسول الله عم سورمشکه
هیچ بر حاکم یوقدرکه مسلمانلرک امورندن برشیه

حاکر اولہ الا اول حاکر کوتورلور یوم قیامتدہ
اکی الڤری بوینہ بغلنمش هیچ نسنہ انوک الڤرین اچسمز
مکر عدل و اول دوزد جهنمدن برکوپری اوستندہ
سلکر انی اول کوپری کہ هر عضوی یرندن زائل اولور
اندہ صکره کروبرینہ کوتریلور اندن حساب اولنور
اکر محسن ایسہ اول خلاص اولور احسانیله و اکر بر آز
بادیلور انوکله اول کوپری ودوشر جهنمہ اول کمسنہ
تاکہ یتمش یللر دبنہ ایرشور وعن ابی سعید الخدری
رضی الله عنه قال رسول الله ﷺ ایما راع لم یرحم
رعیته حرم الله علیه الجنة ابو سعیددن روایت
اولنورکہ رسول ﷺ بیورمشکہ هر قنغی حاکم کہ
رعیتنہ رحمتایمیه چون تعالی آکا جنتی حرام ایدر و
ابی عمر رضی الله عنه قال رسول الله من ولی امرا
من امور المسلمین ثم اغلق بابه دون الضعیف و ذوی
الحاجة اغلق الله دونه باب رحمته عند حاجته
و فقره ابن عمردن رضی الله عنه روایت اولنورکہ
رسول ﷺ بیورمشکہ هر کمکہ حاکم قلنہ برامره
مسلمانلرا مور ایدن اندن صکره اول کمسہ پوسین
برکیده ضعیف و اهل حاجتا ولنلرا وکیده حق تعالی
انک رحمتی پوسن اوزدن برکدر احتیاجی وضرورتی
وفشده وعن عبد الله بن المنقل قال رسول الله ﷺ
ما بات راع غاشا لرعیته لیلة حتی یصبح الا حرم الله
علیه الجنة عبد الله دن روایت اولنورکہ رسول الله ﷺ

سورش

58

و بنو خاطرم خلق مصاحبتنده نفرتا یدر اولدیکی
و متصل حلوت استر اولدم • تا بنی مکنده کوندوزده یالکز
قوه قدرکه اوغلنجقلر مصاحبتی بنم خاطرم برشاننه
ایده بابامه دیدم معلومه دیسون هرکون برساعت
بکا تعلیم ایده • اندن بنی آزاد ایدم چون کہ تعلیم اولور ایدم
کروه دونر ایدم خلوت برده ذکره مشغول اولوردم
چون التی یاشنه ایردم قرآنی ازبر ایدم وکوندز
اوروج طوتر ایدم • چون که اون اوچ یاشنه ایردم
بکا بر مشکل دوشدی که اتامدن وانامدن استدم که
بنی بصریه کوندرلر جمیع علمادن مشکلی صوردم جواب
شافی بولیمادم عبادانه کتدم اندہ حمزه بن عبد الله
عبادانیه صوردم جواب ویردی برمدت
انکدیجنده قالدم کوکل آینه سینه آنوک سوزلریله
جلا بولدم و آداب طریقتی اندن کسب ایدوب اندن
کندوشهرمه کلدم و هرسیل براقیه لر آریه اولوز ایدم
و اوکوردوم تا برسیله دک انی آزوقا یوسوردوم
تا کیمی سیله دک برشوعله باشه التدم • محصل کلام بوکیم
اوغلان اول نشأ سنده آینه در قابل هر صورت
آنوک مقابله سنده طوتدیغی آنوک صورتنک عکسی اینده
ظاهر اولور • اکر بر عارف کامل صحبتنده کم تربیت
بولمرجود دکه اولیاء الله دن اولمه • و اکر برفاسق
وجاهل تربیتی بوله شیطان لعین اولور • المرء علی دین خلیله
ششم رابع بوابدن حقوق حدمتکاردہ

وآل السنده او لسنده دد عن عائشه رضى الله عنها
قالت آخر ما اوصى به رسول الله صلى الله عليه وسلم الصلوة
وما ملكت ايمانكم عايشه دن دوات اولوزكه
دمشكه رسول الله عليه السلام مكه آخر وصيتى برايدى
عاذى قيلك وقوللركزى دعايت قيلك وقال صلى الله عليه وسلم
اتقوا الله وما ملكت ايمانكم اطعموهم مما تاكلون
واكسوهم مما تكسون ولا تكلفوهم من العمل ما لا يطيقون
فما احببتم فامسكوا وما كرهتم فبيعوا ولا تعذبوا
خلق الله فان الله ملككم اياهم ولو شاء الله لملكهم
اياكم رسول الله عم بوردمشكه وقد قال التهدذ
وانلرك حقنزه كم قوللركوزدن طفا ملندك انلرى
يه كلركوزدن وكيوه لندك انلرى كيه كلركوزدن
وانلره تكليف اتمك عملدن اكاكرقادد دكللردد و
استمه كلركوزدوتك واسمدكلركزبيع ايدوك
وعذاب اتمك التهك خلقنه تحقيق الله سزى مالك قلدى
انلره اكرالله دليه ايدى انلرى مالك قلورايدى
سزكره وقال لا يدخل الجنة خب ولا خائن ولا سيئ
الملكة دخى رسول الله عم بوردى جنته كرمز
آدم الدايجى دخى خائن ودخى قوللرينه برامرلق ايدجى
وعن ابن عمر رضى الله عنه قال جاء رجل الى رسول الله
فقال يا رسول الله كم نعفو عن الخادم فصمت رسول الله
ثم قال اعف عنه كل يوم سبعين مرة ابن عمر رضى الله عنه
دوايت ايدركه مرويدر كلدى رسول الله عليه السلام كه

ددى

59

بودمشكه يا عمر هيچ برلحاكم رعيتنه برامرلق ويجى
ولد دنيجه سالك بركيجه تاصباح وقتنه داخل اولود
لاجرام ايدر الله تعالى انى جنتى وعن ابى موسى
الاشعرى قال رسول الله عم ان اهون الخائنين على الله
من ولى من امر المسلمين شيئا ولم يعدل فيهم ان يسوده
دوايت اولوزكه رسول عم بودمشك تحقيقا
خلقكدن زياده حقيرى الله قتنده شول كيسه دركه
حاكم اولوب مسلمانلرى اشتدن رشته عدل ايمه وعن
امر المؤمنين على رضى الله عنه قال رسول الله عم
ان لى على قريش حقا ولهم على الناس حق ما استرحموا
فرحموا واستحكموا فعدلوا واتمنوا فادوا فمن لم يفعل
ذلك فعليه لعنة الله والملايكه والناس اجمعين
لا يقبل الله منه صرفا ولا عدلا امير المؤمنين
رضى الله عنه دن دوايت اولوزكه رسول الله عم بوردى
تحقيقا بنوحقتم وارد قريشه ارشنده وانلرك
حقى وارد ناسه اوزرنده يعنى حاكم اولنلرك حقى وارد
سائر ناسه اوسنده مادامكه ناس انلردن
رحمت طلبايده لر وحاكم طلبايده لر عدل ايده لر وانلره
امين قله لر حقى مستحقلرنه اداايده لر شويله
بويله امته انوك اوزره اولسون الله والملايك
لعنق وجميع ناسك لعنق الله تعالى انلردن قبول اتمز فرضى
ونفلى وعنه رضى الله قال رسول الله اول من يدخل
الجنة شهيد وعبد مملوك احسن عبادة ربه ونصح لسيده

ورجل عفيف متعفف ذو عيال واول من يدخل النار
امير مسلط لم يعدل ذو ثروة من المال لم يعط
من المال حقه ويخي على كرم الله وجهه دن روايت
اولنوركه رسول ءم بو درمشكه اول كمسه كه جنته
داخل اولور شهيد لردده وعبد مملوك دركه كوكلك
ايده ربتسنك عباد نبي وخير صانه افدنسه واول
امرددكه بر جيز كاد واجتناب ايدجي واهل عيال فقير
اوله واول كمسه جهنمه اول داخل اولور امير دركم
تسلط وغلبه ايدجي اوله عدل ايليه وغنا صاحبي ويخي
اوله مال جهتندن امامالدن حق ويرميه وعن
عبد الرحمن بن سمرة قال رسول الله ءم ما استرعى الله
عبدا رعيه فلم يحفظها بنصيحه الا حرم الله عليه
الجنة
عبد الرحمن بن سمرة دن روايت اولنوركه رسول الله
سو درمشكه الله تعالى بر قولى حاكم قلمدى بر رعيت
اوزده كه اول كمسه حفظ ايتدى اول رعيتى خير
وبكمك ايله الا حرام ايلدى حق تعالى اكا جنتى
وعن علي كرم الله وجهه قوى يوم القيمه بالامام
الجائر وليس معه نصير ولا عاذر وقيلى في جهنم قيدود
كما يدور الرحى ثم يربط في قعرها على رضى الله عنه
دن روايت اولنوركه رسول الله ءم سو درمشكه كوتم لنور
يوم قيامتده سلطان ظالم عادل بوكم آنوكله اوليه
ياردم جي وعذر ايدجي جهنمه آتيلور ايدى مركره
جهنمك دبنده بغلنور وعن ابي هريره رضى الله عنه
قال

قال رسول الله ءم ويل للامراء ليتمنين اقوام لو ان
لو ان ذوايبهم كانت معلقة في الثريا يتزبذبون
بين السماء والارض وانهم لم يلوا عملا ابو هريره دن
رضى الله عنه روايت اولنوركه رسول الله ءم سو درمشكه
واي بكاره تمنا ايدر لر بر غبه قوم بولدقلرى كاشكي
باشلرى صاچيندن آصلش اولا لر سماء ايله ارض اورتسه
يعنى شو وجهله معذبا ولا لر ايدى بر عمله مرتيب
اوليه لر ايدي وعن عمر بن عوف المزني عن ابيه قال
رسول الله ءم ان اخوف ما اخاف على امتي بعدي من اعمال
ثلثة قالوا يا رسول الله وما هذه قال ذلة عالم وحكم
جائر وهوى متبع عمر بن عوف المزني بابا سندن روايت
ايدركه رسول الله صلعم سو درمشكه محققا بنم زيادم
وز قدغم امتم اوزده بندن مشكره اوچ عمل فسقدر
دوبلر يا رسول الله الموند عالمك كاهى وحاكم ظالم
وهواكه آكا تابع اوله وعن ابي هريره قال رسول الله
ان احب الناس الى الله يوم القيمة واقربهم
منه مجلسا امام عادل وان ابغض الناس الى الله يوم القيمة
والشدهم عذابا امام جائر ابو هريره دن روايت
اولنوركه رسول الله ءم سو درمشكه ناسك سوكلسى
الله يوم قيامتده ويخي ناسك اقرب الله سلطان عادل در ويخي ناسك غايت مبغوضى عذاب
جهتندن ظالم اولان سلطانلر در اى غرة بيدكلركه
اكابر عكما وحكما قشنده مقرر دركه نفوس وطبايع

نوع انسان اول خلقتده وبدايت فطرتده حضرت صانع
بجنه نوع اولسي واستعداداتكه اختلافي سبيلي ايله
فيضان انوار تجليات الهيه كه جماليه وجلاليه دن
متفاوت واقع اولمشدر • بو سبب ايله خلايقك
مطالبي ومقاصدي واغراضي مختلف اولمشدر وامتلاف
اقوالدن وافعالدن وعقايدده تباينی ظاهر اولمشدر
وصفات رديه واخلاق خبيثه ظلم وبغي وحقد وحسد
وبخل آدمينك جبلليتنده مركوز اولمشدر پس كمال
حكمت ذات متعاليه آني اقتضا ايدركه خلقه بر اودتسنده
برحاكم عادل ومصلح كامل اولكه اعمال وافعال اولاد
آدمي واحكام اشغال اهل عالمي نهج صواب
وتقويت فضل خطاب اوزره محفوظ ومسلوك دوته
دخي تنفيذ احكام شرعيه سعي كوستره وقواعد وحدود
اسلام حفظ ايله خواص وعوامي اودتسنده عدل صقايه
وزجر وسياست ومنع حكم ايله قويلرك تعديسي التنه
مظلوم ضعيفلردن قصه ايليه تا نظام عالم برقرار
قاله • وخلل ظلم وبدعت حدود شرع قويسنه بولابيه
وطبيعت بهايم وانعام خاص وعوامي اودتسنده
ظاهر اولميه واول لمسه كه سلطنت بيول اتلدي
آدم عليه السلام ايدي جزده كلمشدر آدم عليه السلام
حيوتنده اولادي قرق بيكه ارميدي واول حرمتي
امرني بولاره ايرشدردايدي • وبولارك معاشتلك
قانونني ضبط ايدرايدي وعدلي بولارك

ايدرمش

61

اودتسنده حفظ ايدرايدي . وطعامي دوجه يميز
ودخي دكلمش قضيان كيمز وكولمزايدي وضرورتسز
سويلمزايدي • وغايت ضعفلندن كوكلري واكثراوقات
مراقبه اوتوردرايدي واولادلرندن كوجكلريني
كلورلر بوكرنه باصوب اوزرنه چقرلرايدي وباشنده
اوتوردقلري اول برطرفلرندن ايزلرايدي واول
باشني قالدرمز وسوزسويلمزايدي • اولادلرندن بعضي
اكا ديرلركه نجون بولاري منع المزسن • المزدوي
ايي اوغلم بن كوردوكمز كبي سز كورمدوكوز بزم حركت
سبيي ايله مناصب نفيسه جنابندن مهالك دارمهانه
آتلدم قوردقرن بزحركت دخي ايدرسز سفل ياقلين
دينده اولام • چون آدم عليه السلام اكي منصبي
جامع ايدي برمنصب نبوت • بري دخي منصب سلطنت
وتعرف نفس وهوايه منصب نبوته يول يوقدر
لاجرم بومنصبك حقيقتي هركز ظهور ايتمدي الا
اجلام ذاكيه ده • وابدان ظاهره انبيادن
صلوات الله عليهم وسلامه • اما منصب سلطنت
چون تعرف نفس وهوانك مقابلي دره • وبوناكي صفت
ذميمه اچون بومنصبدن حظ وافر وارد ربوبيت ايله
منصبا كثرا زمانن مظاهر يكدره ده • وابدان مدتسنده
ظاهر اولور جبابرة دن واشقيادن وآدم عليه السلام
زمانندن برو سلطنتا نبيادن آزكسه ده اولمشدر يوسف
وموسي وداود وسليمان ومحمد عليهم السلام مركبي واوليادن

آن کیمسه سلطان اولمشدر خلفاء راشدین یعنی ابوبکر
وعمر وعثمان وعلی کبی رضوان الله علیهم اجمعین واثر
بونك حقنده تمام اداء امتیاز کا انلرك سیرتلری
ظالملر وعاصی جاهللر اولدقده حجت اولمشدر • ایدی
ظالم وفاجرلره وفاسق وجابرلره نیه اچون بونلری
بریجه حکایت احوال سلطنت انبیادن وآثار خلافت
انقیادن ایراد اولنور تا تذکره اوله سعادت
آخرت طالبلرینه وحجت اوله مکاید شیطان تابعلرینه
حکایت • موسی علیه السلام مرغوبی
هلاك اولدقدن صکره سلطنت ونبوتی جمیع
ایلدی
حق تعالی انا وحی قلدیکه بنی اسرائیل لشکرین
ارتحاطرفه الته وعالقه ایله جنك ایده وولایت
بیت المقدسی برشلرون پاك ایده چون که لشکر تو قلدی
اون ایکی جماعت ایدی وهر جماعت یوزکرمی بیك
آدم ایدی خاتونلردن واوغلنلردن غیری ولشکر
نقیبلری دخی اون ایکی ایدی هر نقیب یوزکرمی بیك
اره حاکم ایدی حق تعالی سوردی • آلایة ولقد
اخذ الله میثاق بنی اسرائیل وبعثنا منهم
اثنی عشر نقیبا موسی علیه السلام برد واسطه اون نقیبه
وبرد واسطه طقوز سبط لشکر اوزره حاکم ایدی
وبو مدتده آلتی یوز کرکی وار ایدی ونه اوی وار ایدی
بدکه بو دکلو مدتده نفقه یه قادر اولمدی بر
ترس کرک ایدی وبندن کلامی وار ایدی وخام

دریدن چادر کیرایدی واوجی جقالانده
عصاسی واردی وبنی اسرائیل آنی نوبت ایله
طعامله دولرایدی • بری قوشلق یمکن وبری خشام
یمکن وبرورایدی • برکون لاوی حاضرلنده ایدی
ونوبتی طعام برکسه کلمشدی اول کسه طعام کتوردیکده
برساعت تاخیر ایلدی موسی علیه السلام آچلق غالب
اولمشدی فتضرع ایروب ددی • الهی بوته
مذلت ودرکه بنی کا مبتلا ایلدك بری قوشلق
طعام وبرده وبراخشام طعام ویرورحق تعالی
وحی ایروب سوردرکه ای عمران اوغلی دلکر
تنك اولمه کیم بزدوستارمزك دوقتی بطالدر
الندن براکنده قیلورز تا اول مدتولر بونلره
رزق یتشدیرمکه بنی ایله سعادت ابدیه یه ارشه لر
حکایت • چون بنی اسرائیم غزو مصر اولدیلر
کوتدن کوته ضعفی زیاده اولدی • بوحالدن ملول اولدیلر
جواب ویردی برکون ابراهیم ایروب ددیلرکه
اکر بو ضعف کرلو مرض ایچون ایسه اطبا علاجنه
مشغول اولسونلر ددی بو مرضك علاجی موجود دردیلر
بیچه دردی بری یمدرکه عزیز مصر اولدوقدن
نفسمز آرزو ایدرکه انی آیه ایکی ایله طوی ایدم
بن انکا صوحه ایده اتمکن ویرمدوم ددیلر بو قدر
مشقتی نفسوکه بچون ایدرسن ددی • آچلره مرافقت
تمك استرسن وفور قرین کرك ملك مصرده برکسه آچ اوله

ن قناعتده كرفتار اولمركه سن بدركه مشغول
اولوب محتاج وضعيف اولنلرحالندن غافل اولمك
دمه لر حكايت • ديولر سليمان عليه السلام
مطبخي اچون طاشدن قزغانلر يوندلر هربرينه اون دوه
طالرايدي تنه كمرقزان جزوبرد • الجبه وجفان كالجوب
وقدور واسياب هركون يوقزغانلردن طعام پشرايدي
وخلقه ويررايدي • سليمان عليه السلام صايم اولوردي
وذنبل دوقوب كيجه اويجاق ذنبلي صاتوب
بها سيله اكلايه جوره كن الوف
وبركلمي باشنه چكوب مقايراجنده كزوب برمسكين
بولوب اول جور كلري آنوكله افطار قلورايدي
حكايت • ديولر سليمان عم اچون كمشدن برتخته
ميدان دوكمشلرايدي طولي وعرضي برقرسنك ايدي
والتوندن تخت آنوك اورتسنده قوشلرايدي
وصاغ جانبنه التوندن التي بيك كرسي وصول جانبنه
دخي كمشدن التي بيك كرسي • وبرابرنده دخي التي بيك
محراب دوزلمشدي چون سليمان عم اول تختا وستنه
اچوتدرايدي اولادانبيا التون كرسيلراوسنده
وعلما دخي كمش كرسيلراوسنده وزهاد بني اسرائيل
اول محرابلره اولورايدي وآدميلر وپريلر وخوش
وطيور ترتيبا ودزه صف باغلرلرايدي وقوشلر
هوادة بولنلروك اوسنده صف بغلايورلر
سايه لريل بولنلروك اورتسنه حمله سن اول كمشدن

كه الم

عته ايله قالدروب بيتالمقدسدن نجم ولابته
لنولرايدي كه برآيلق يولدر وكيجه يه كوتورايدي
تنه كمرقزان عظيمه جزوبرد • لابته غدوها
شهرود واحها شهرو بركون سليمان عليه السلام
برخصوص ايشدوب كه ويرايدي حق تعالى سليمانه
ملك عظيم وبرمشدركه هيچ بركسيه ويرمشدر سليمان عم
ددي اي نادان حضرت حقه صدق واخلاص اسلم
اولدن بريسنج كه مومن كمسه نك دنياسنده يارلوردندن
بكركنه دنيا بوملك سليمان ملك فاسدر • وثواب
تسبيح ماقيدر حكايت • رسول الله صلى الله عليه وسلم
ايكي لشكري عجيد جانبنه كوندردي على رضي الله عنه
بر لشكره اميربنصبا ولنوب وبرينه خالدبن وليد
امير نصبا ولنوب رسول الله سورمشدك اكرايكي لشكر
جمع اولورسه على حملسنه اميراولنون اكرمتفرق اولورلر
هربري كندو لشكرنه امراولنون • واول مرقده
فاطمه رضي الله عنها حسنا اولوب رسول الله عليه وسلم
عمران برخصيه دخي كل فاطمه نك مرضن كورده ورالم
عمران دوانيا تمشكه رسول الله سلم فاطمه نك
پيرهنه واردق رسول الله دم الني قويوبرد اوروب
فاطمه كيدوب رسول الله باباكدر ديوب جواب ويرمز
فاطمه كلك انجدويه ديوب رسول الله عمران بيله
كلسون دخي ديوب فاطمه دخي يارسول الله اول بچه كلود
كه سنمبراسكي كلمي وادباشراورتسمر آياغم اچوق قالود

ایاغمو اودتر سوباشوا چوقتالوزدیوب رسول الله کیلدم
دوای متقع کا کسنده ایدی فاطمه کذاوکنه آتوب
دوی اول کلیم ایله بدلونکی اودت وبونی باشوکه
چک دوی پس رسول دم کردی واد تودی وبن کردم
اوتودم فاطمه کوردم صرصرمش طیراق اوزده اوتودم
واوندم اول کلمدن غری بسنه یوق پس رسول الله دم دوی
ای ولدم بنچه سن دوی یا رسول الله حال بنوم اوزره
عایده مشکلدر برمرضدن بری آچلقدن کا اوچ کون
طعام یوملدم رسول الله دم اغلدی وبندخی اغلدم
پس رسول الله دم دوی الله حضرتلری اوچ کوندر
بنوم یوغاوزمه طعام ایرمشدر وبن حق تعالی فشنده
سندن مکرم اکرا ستسم دیرایدی وجبرائیل دم بونوب
حزینه لری مفتاحلرین سوماوکومه کوتردی ودوی
حق تعالی سوردی اکرا ستسک بوحزینه لره امراید لورکه
فتح کیدرسک سنکایله روان اولا بوحق تعالی دن
ولدم رسول ونفترا ولمز ابوهریره دیمشکه والله
ما شبع رسول الله یومین متتابعین من خبز شعیر
حتی قبض ابوهریره یمین ایدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
طویدی الی کون بریدی اردنجه اریه اکمکدن حتی قبض اولندی
واندن برنمالان دیمشکه کاه اولور براق وفرق کورت
کچردی رسول الله صلی الله علیه وسلم تحزه لریزه اودیانمزدی
وچولمك اوباغنه قونمزدی وجمره لرده طعام دن
هیچ سنه اولمزدی مکر انصاز اولرده کسه طعام کوندرردی

دکمکر

دکمکه تك برطعام دن خبری اولمزایدی وابن عباس
دیمشکه مات رسول الله صلی الله علیه وسلم فی
لیلتین من شهر فیه ثنتی عشر دفعه بعضها من اردیم
وعلیه مبعوث لقمه ما کان یستقرض وینفق علی الفقراء
قضاها عنه علی رضی الله عنه بعد رسول الله دم وفات
اولدی بربوکدن کوکلکده کی آنك اوزرین اولان الکی
پرده یه وارایدی دریدن وتمش بیك دینار تودی
که قرض اولوب فقیرلره صدقه ایدرایدی آنی علی
رضی الله عنه ادا قلدی حکایت

چون ابوبکر رضی الله عنه خلافته نصب اولندی انجق کون
برسیدن کوتردی مازاره التدی که اندن اول بز
صنعتایدی ونفقه عیالن اندن حاصل ایدرایدی اصحابه
برخوش کلدی دیدیکر بوکار منصب خلافته لایق دکلدر
ابوبکر دوی تحصیل نفقه عیال بنوم اوزره وجهد
اکرا نلرون حقوقنك ادا سنده تقصیر ایدرسم بنوم
نفسم ادای حقوقده تقصیری عادت ایدرا ولورم پس
اصحاب اتفاق اوتوروکه ابوبکر عیالسنك کفایتی مقدارنی
بیت المالدن ویرملرو تا اول فراغ خاطرایله قضای
حکومته مشغول اوله حرکون ایکی یوز درهم آلنوب
عیالنك نفقه سی یچون تعیین اتدیلر چون اونکرونای
قرنباولدی برمزدعه سی واردی اوغلی عبد الرحمنه
وصیت ایدیکه تا اول مزرعه صاتوب بیت المالدن صرف
اولنان ادا ایده اولدخی اویله ایلدی حکایت

چون عمر رضی الله عنه خلافته نصب اولندی اصحاب
واحباب یاقاریدن کیه آنوک واولادینک نفقه لرین
بیت المالدن ویره لر عمر قبول ایلمدی ودیدی بنم کسبه
قدرتم وارمدر • بنوا کا اختیاجم یوقدر چون اشراق
نمازنی قیلوب ایدی دیوانه اوتوردی ومسلمانلر اوردیلر
حکومت ایدوب ایدی تاضحی کریی اولوب ایدی • چون دیوانه
قالقدی رجبیه الله آلوب بقیع جانبنه طشره چقردی
اندن کریج کسردی کسردی چون اویله نمازنی وقتی اولوردی
آبدست آلوب محراب کلوب ایدی امامت ایدوب ایدی امکون
کروکریج کسرکه کیدوب ایدی • تاعصر نمازینه دک
نفقه عیالی ایزن ایدردی حکایت • ابو موسی
اشعری بیت المال خزینه سن سورد ایدی براقچه یولوب
عمرك اوغلنجقلرندن براوغلانجق کوردی اول اقچه
آکا ویردی عمر اول اقچه اوغلان لندن کوردی
ودیدی قندن کوردك اوغلانجق ددی ابو موسی ودیدی
عمر ابو موسی یه اوپوب بولدی ودیدی خلق اوزرینه
عمر اوغلنجقلرندن زیاده دوشمندیر ایمش که براقچه
آلمردن برنه ویرمش سن استرسك که قیامت امتمدك
مستحقلری عسره یاپشه لر اول براقچه یوزندن اول اقچه
اول طفلدن آلوب بیت المال له کوندردی برنجه
یلدن صکره اولوب ضعف کاغالب اولدی منبر
اوزرنده اوتوردوب ددی ای مسلمانلر بن ضعیف اولدم
ایشه طاقتم یوقدر اکر صلاحت کوردیسکوز کفایت ایدیکز

بنم عیالم ایچون بیت المالدن تعیین ایدیکز مسلمانلردن
برینک کفایتی مقدارنی تاعمرك عیالی بیت المالدن اکل
ایدوب عمر مسلمانلرون مصلحتنه مشغول اولسه حکایت
عمر رضی الله عنه حکومت ایچون ابو الدرداینی حمص شهرینه
کوندردی ابو درداء بر مدت اندن حکومت قلدی
اول مدتده آنوک اوزره یاسکی حصیر ویرقلی
دیمحف وبر مطرح وبر طبراقدن چناقدن غیری شیسنه یوق ایدی
وهرکون شهرون طشره کیدوب اندن قضاء حاجت ایدردی
رکون بیوردی بیت المالدن خرج ایدیکز
اوینکارده نه ایمکنه ایده لر • عمر بونی ایشیدوب
ابو الدرداینه مکتوب یازدی کوندردی یاعویمر بلغنی
انك بنیت کنیفا وانفقت فیها درهمین ونصفا
من بیت المال المسلمین اما کان یکفیك بقایا عمرك
لو وحتی تشتغل بعمارة الدنیا فاذا اتاك
کتابی فاعلم انی سیرتك الی دمشق تکن بها الی
ان یاتیك الموت • یعنی ددی ای عویمر بکا ارشدی
سن برایکنه بنا ایلمشسن واکا ایکی یوز درهم خرج
بیت المالدن دوه عمارتلرینك بقایاسی یکا
یتمز میدی تاعمارت دنیایه مشغول اولمسن اچون
سکا کلهبوزمکتوبی • بوکلکه بن سنی کوندردم دمشقه
انی شاکی اولمسن سکا موت کلنجیه دك ابو الدرداء رضی الله
عنه مکتوبی اوقودی مانعدی یاقردیمشقه کلدی • همان
وفات ایتدی حکایت ابن عباس رضی الله عنهما دن

روايت اولنوركه چون علي رضي الله عنه خلافته
غضب اولندي حسن ايله حسيني كندو صحبتلرندن دور ايلردي
اول سبب ايله حسن دنياده بكزه ايدي رسول الله عليه السلام
صورتده وسيرتده علي رضي الله عنه بوندة خوفايتدي
كه امور مسلمينده بعض سنته يه شفاعت ايده لر واول
رد ايده مبه خلق حسني زياده سوه لرايدي وبكلر
واشراف اطرافندن اكا هدايا واموال كوندرلرايدي
وعلي رضي الله عنه همسه ده بركلرديكه اون ايدوب
وبرقباعه قويوب اغزني مهرلرايدي وكاه كاه اندن
برچورك بشوردايدي افطار وقتنده اون ايله
افطار ادرلرايدي وكاه اولوردي افطار وقتنده
اول اوندن برآوچ اغزنه توراايدي لوبركوب
مهرلرايدي ويه سي چوق اسكي قفطان كوردي
وخرما بيراغندن خلقيني واراايدي وآنكا ويرلرايدي
اي امير المؤمنين بخون بزي بويله مهرلرسن ديرايدي
قودقرين حسن وحسين نسنه قرشدرالرحكايت
عرب بكلرندن بريسي حسن رضي الله عنه زيارته كلدي
سؤال زمانده كلدي كه خلق اخشام نمازني آدا ايدوب
كتمشلرايدي اول بك مسجده كردي تا آداء فرضاين
علي رضي الله عنه انع اولورمش اول قناعي اوكنه
المش آرپه اوندن افطارايدرايدي چون اول
بك نمازدن فارغ اولدي علي رضي الله عنه اني
دعوت ايدوب برآوچ اول اوندن آكا ويردي اول كمسنه

اوني

رنجه دستمالي اوجنه بغلادي وعلي رضي الله عنه
برايدوكني بلدي چون حسن مجلسنه واردي الوان طعامه
كتوردي بيلر اول بك برمقدار اول طعامدن قالدي
مسجده برفقيرواردي آچلغندن آرپه اونني بير
سركدم اكراجارت اولورسه بوطعامي اكا اولاشدوره
ردي حسن رضي الله عنه اعلايوب ديديكه اول فقير
خليفه ء زمان امير المؤمنين در اول آني اختيار ايلمشدر
حكايت كروان عباسدن روايت اولنوركه
جمعه كون مسجده كردوم علي رضي الله عنه منبر
دستنده ايدي بريمه سي چوق اسكي قفطان اوستنده
وبرقبلخ الندة كه باغي خرما بيراغندن ايدي وخرما
لذذ وقعت مرقعتي هذا حتى استحييت من رقعها
ما لعلي وذهب الدنيا كف فرح بلذ تفني
ونعيم لايبقى وكيف اشبع وحول الحجاز بطون
غرثى وكيف ارضى بان اسمى امير المؤمنين ولا
اشاركهم في خشونة العيش وشدايد الضر والبلوى
تحقيقا چوق اولدي يمه لردوم بوخرقمده يعني چوق
يمه امرايلدم بوكا حتى بن اوندم يمه ايدن
كمسنه دن ديه ديونه اشي وار علينك دنيا زينتيله
بيجه فرح اولم سؤل لرتتله كه فاني اولور وزوال ايمكت
باقي قلمز ويجه توق اولمكه حجاز اطرافنده
يجه قرنلر وار آچ ويجه راضي اولم بكا امر المؤمنين
ديرو كلرينه حال بوكه مشارك اوليم مؤمنلر ايله

دیو تلك خشونتنده وضرر وبلاشدتلرندن اینرعیتلرك
دیمشکه خلق چوق اغلشدیلر وبندیجی اعلاه فرودیدیم
ای امیر المؤمنین ذاوله اکریکی قفقان کرسك
علی رضی الله عنه دوی ● ان الله اخذ العهد علی ولاة
الامر ان یکونوا فی دی ادنی اهل الرعیة لیقتدی
بهم الاتویاء ولا یتاسف الضعفاء فحقا حق
امرا یلمشدرکه امرحاکملرنه کاولدلر رعیتك ادناسی
لباسنده تا اقتدا ایده بولره تریلر وتاسف
ایمه منعنفلر حکایت ● علی رضی الله عنه
ابو امامه باهلی دوکلری عزیزی بصره حکومتنه کوندردی
برمدتدن صکره بصره دن کلمش برشخص کوروب
احوال ابو امامه صوردی اول کیسه دوی آنی ترضیا فقده
کوردوم آکا مکتوب یازوب دوی ای حنیف اشتدم کی
اهل بصره ضیافتلرنده حاضر اولوب والوان طعام کل
ایدوب ایمش سن برکسه کی برقومك طعامنی اکل ایده کی
انلر غنیلری دعوت ایدوب فقیرلری رد ایدیلر اول
کیسه حقی باطلدن تمیز ایتز مزاحم آنی عزل ایلدی
حکایت ● ابوهریره روایت ایتمشکه
بیرام کون صفیلر علینك بوسنه جع اولمشلر ایدی
علی کرم الله وجهه طشره چیقوب ابو موسایه صوردی
خزانه بیت المالدن یمش بیك درهم دروبشلره تفرقه
ایده اویله ایدی اندن عبد کاهه کندی بیرام نمازن
قیلوب کیروب دونوب لوکله اونیه سیله کلدك ●

بولج

بولج بستور مشلر ایدی دیه اوندن یا عسیر
بن دیدم اکر بویله مش اولیدك ● اول مالدن بردرهم لك
باغ المشاولا لرایدی ایراولوردی دوی یا اباهریره
سیتر مشکه بنی مجمع قیامتده شرمنده ایده سین
وخیانت قاعتی علینك اتینده یقه سین والله علی
هیچ اندن اعظم نوت بلمزکه موقف قیامتده محاللدن
وخیانت رسوا ایلمیندن امینا وله حکایت ●
عمر عبد العزیز بابا سندن چوق میراث بولمشدی
خلیفه اولمزدن اول تعهد افراط ایدر ایدی
چون خلیفه اولدی امرایلدی تا بغدادك ستملرین
ومسکینلرین جمع ایدیلر ● کندونك جمله مالن بولره
قسمت ایلدی ● اندن صکره شهرك عاقل لرندن صوردی
بارغادی هرکون ندکلو اجرتله دوتر لر دیدی
درهم دوی ایدی بکا بیت المالدن دردانچه
ویرغادلق اجرتن ویروك تا بتم عیالم آنوك ایله
دنیه کافی ایدر لر ● وبندجی مسلمانلر مصلحتنه مشغول اولدم
وفات ایندوکی وقتده بر صحف ویرقاچدن غیری
اوندن نسنه بوق ایدی ای عزیز چون بوحمدن ذکر
خیر اولندی بلدك کی انبیا وخلفاء راشدین
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین سلطنتده بیچه
دنیه کافی اندیلر دولت وخزائن وارایکن کندو
نفسلرینه بیچه طارلق ویرمدیلر ومحنت دنیایه صبر ایتدیلر
عدل واحسان قرسن خلق اوستنه اچدیلر بونلك

خطر ولايت وحكومتدن امين دكللر ايدي • يعني بيله كسنه
مسلما نلروك حكومتنه مباشرت كادعظيم ايدي • و
حكومته اشتغال امرخطيردر • پادشاه وعالمكر حرمت
عدل واحسان طريقني اوزده اولمه وحدودشرع وقاعده
واحكام دين نفاذنده دودشه اولكمسه
يرده حق تعالينك نايبي ومختاري ودر سايه الهي
وخليفه رحمن در • وجوز طريق عدل واحسانك
ترك اين وقوللرا وزده شقاوتيه • ومتابعت نفس
وهوايه واقامت حدود شرعه اهمالي رواكورده •
اولحقيقتده نايب دجال ودشمن الله ورسول الله
وخليفه شيطاندر • وسعادت ابديه طوريني شول كمسه
ميدان سلطنت وحكومتدن آلوركه انصافله
وكرامتدوب بيله كه بوندن قندن كلمشده
وآخرقنده كتمه كركدر • وانوك بوعالمكه
كلمه سندن مقصود نه • پس شوهيد كتاب
وسنتدن معلوم ايدنه كه هركمسه كه بوعالمده
مسافردر • وبوسفرك يكنه منزللري وارد • منزل
اول آنه كه نكاح رقه يي منزل ثاني انانك
رحمي • منزل ثالث ميدان دنيا • منزل رابع
قبر منزل خامس موقف قيامت منزل سادس
جنت ياجهنم • هركمسه كه منزل جنت سعادتي
منزلني وجهنم شقاوتي منزلني دنياده ايله
ومركب عمر بوسنا ذلله على الدوام سرده • يعني متصل

كتمكدر

كتمكدر • امابوكمسه نك خبري يوق هر نفسده
برقدم وهركون برميدان وهرآي برمنيل وهريل
برفرسخدر • وهربرنفس كه برمكيه تنفس ايده برگرانبها
عمرينك اوي ديواوندن ويرانايده • وبرقدم
آخرته قريبا ولور • ودنيادن براق اولور • پس
حقيقتده دنيا بركوپري در آخرت اوزنده وبر
كاروان سرايدر • قيامت صحراسي باشنده • وعاقل
اولكمسه • دركه كوپري اوزده عمارت ابديه ودنيا
كاروان سرايندن آخرت صحراسنك زادني كتوره •
دنيا زمينتنه الدانميه • وقدر حاجتدن زياده
درخرقاتل بيله • ويقين بيله كه جميع يريوزنك
پادشاهلري يارين حسرت طراغني باشلرنه دوكه كركدر
وفريادا ته كركدركه كاشكي جمله خزاين دنيا
طراقي اوليدي هيچ كمسن الدن اولميدي • حكايت
جون عمرو بن العاص مصره سلطنته اوتوردي اوغلي
عبدالله صحابه ومحابه دن ايدي • بابا سنك
مصاحبتي نرك ايدوب عبادته مشغول اولدي • جون
عمرو بن العاصه وفات قريب اولدي اوغلي دعوت ايدوب
شوصندوغي آل ديدي اوغلي ددي صندوغي وجاجنه
دكلدر بابا بيه كر ددي بوصندوغي آل كه طولدن در
اوغلي ددي الدن طاجنه بوقدر بابا بي علاج
ددي نوليدي اول صندوق طراق بيله طولمش اوليدي
جون ذكر اولنان كلمادن سلدك كه حكومت وولايت

خطر اولسنه يعني بلكه كه پادشاهلغك شرايطي وارد
اولشرايط سيز امور سلطنت دنيده ودنيا ده
نظام بولمز ودعاياي مملكتك پادشاه اوزرنده
حقوقي واردر ● اول حقوقي ادا ايمكدن پادشاه
عذاب اخرتدن خلاص بولمز وبوحكم بوبابده ذكر اولنوب
وشرايط سلطنت اوننجه شرط اولكدر ●
اولدركه هر واقعه كه رعايانك اوكنده واقع اولور
پادشاه وخاكم اول واقعه ده كندوي رعايادن
بري تصور اتمه وغيري كندونك اورزنه حاكم كوره
واول حالده هر حكم كه عزيمت كندو اوزرينه
دوا كورمه انوك كبي حكمي كندودن غيره دخي روا
كورمه وهرنسنه كه كندويه بكنميه هيچ رعيتنه
دخي بكنميه ● شرط ثانيدر اولدركه مسلمانلرك
حاجتي بوديكي افضل عبادات بيله كه عبرده كلمشدر كه
ادخال السرور فى قلب المؤمن ينادي عمل الثقلين
يعني شاد ايلق ادخال ايتمك مؤمن قلبنه نماز ايله روزه دن وحجدن
عملنه پس پادشاه اسلامه لابق اولدركه محتاجلر
حاجاتنه متصل منتظر اوله وچون بيله كه برمسلمان
قپوده منتظر ودر ومحتاجدر انوك حاجتن روا اتمكه
هيچ برعبادت متقول اوليه وكندو نفسنك راحتي
اچون مسلمانلرك حاجاتنك اهمالنه روا كورمه
شرط ثالث ● اولدركه يكدي وكيركده
اقتدا ايده خلفاء راشدين سيرتنه ونفسني خوش طوتمايوب

وتكلف

وتكلف لولباشلره معتاد قلميه حكايت
علي رضي الله عنه اول كون كه خلافت مسندنه اوتوردي
بازاره وارديب بركوكلك مأمون الدي اوچ درهمه
يكندن واتكندن وطوپوقدن اوزون اولانه
تسدي ددي بچون بويله ايدوك ددي كه
باكدك وتواضعه الدوردي شرط رابع
اولدركه حكم سوزي مدارايله ديه وموجب
برليمنجق غلظت اتميه وچوق سوزاشتركدن ملول يعني
بحضورا اوليه وضعيفلر ومسكينلرايله سوزن
سويلشمركدن عار اتمه حكايت ● مأمون زمانده
برمكيه كناه اشليوب قاچدي انوك قرنداشي مأمون
اوكنه كتوردبلر مأمون بويوردي كه برادروكي بوله
كالاقتل ايدرلر ● اول شخص ددي اي امير المؤمنين
اكر سنك عاملك بنم اولدركه اسنته دن آكاه
حكم كوندروب ديسك فلاني ترك ايت اول بنم
ترك ايدرمي امتحي ددي ترك ايمه اول شخص ددي
بن حضرتجه حكم كوردم ولاكن واردم
ودر اخري مأمون دمشكه قرك بولني دليل
كوردي سرط خامس ● اولدركه خلق رضاسنچون
حكمده سبق اتميه وهيچ برمكنه كوكلي خوشدر ديو اجوز
مخالفت حق وشرعي روا كورمه وبويله بيله كه خامت
حكومت اولدركه خلقك نصفي حاكمدن خشنود اولمزلر
وجميع طائفي حاكم عادل خوشنود اولمق ممكن دكلدر وچون

كا كمك حكمي ميل سز وغرض سيز اولمه اول حكمدة
حق تعالى رضاسن طلب ايدوب خلقك اخمه سندن غم
يميه وجون حق تعالى اندن راضي اولمه خلق اندن راضي
ايدر بنيه كم رسول الله صلى الله عليه وسلم سوردشه
حديث • من طلب رضاء الله بسخط الناس رضي الله
عنه يعني هر كمكه الله رضاسنه طلب ايله الله راضي
اولور اندن وناسه دخي راضي ايدر اندن شرط سعادت
اولدركه حكومت وولايت خطرين عاقل اولمه
ويقين بيله بيله كه منصب امارت وحكومت رالله كم
انوكلهم سعادت آخرت بولنور هم شقاوت ابديه
حاصل قلنور وبو زمانك ملوك وحكامنك
اكثري بو قبيلدن درلكه دولت مكدره وفانيه
مغرور اولمشلردر • ونفس وهوا ردخه كندو
دنيلرين ويران اتمشلردر وناموس بحون اعمالرين
بيله برباد اولدر الامن شاء الله اندي تؤل كمسه كه
دنيا مالنه اغنيا والدهدر جهد ايدوب دولت دنيا يي
آخرت كوفتارلغي تخمين ايتمه • طريق صوابه مسارعتي ودرلو
عدله ملازمتي غنيمت بيله كه خبرده وارد اولمشدركه
هركون عدل حاكم مجموع رعايا طاعتنه مساوي
اولور اندي سني ايدن كه بوسعادتدن كندويي
محروم ايتمه شرط سابع • واللهكه زيارت
وصحبت صلحا وعلماء دينه راغب اولمه اكر بر قوم بورادا
اقل قليلدر وجاهلدر وفاسقلر مصاحبتندن

لصاز

70

حذر ايده كه بونلردن بيلي ويران ايدجيلردر •

حكايت • هارون الرشيد شقيق بلخي حضرتن
طلب ايدوب دديركه بكا نصيحت قيل شقيق دديكه
اي امير المؤمنين حق تعالى سنك براوي وارد
كاجهنمه ديرلر سني اول اوك قبوجيسي اتدي بلدر
وسكا اوچ نسنه ويردي تا اول اوچ نسنه ايله
خلقي جهنمدن منع ايده سن بري مال بري قليچ
بري قاميچي كوكسده • مال ايله دوشمك فقرين
سندايده سنتي اضطراب سبيلي ايله شبهه ارتكاب
ايتمه لر وقليچ ايله ظالملري قطع ايده سن وقاميچ ايله
فاسقلري تاديب ايده سن • اكر بو سيله ايدرسك
هم سن نجات بولورسن • هم خلق دخي نجات بولور
اكر خود بونكدن خلاف ايدوده اولورسك سن خلقدن
اول جهنمه كيدرسن غير بلرسنكاردنجه دوي
شرط ثامن اولدركه تكبر وتجبر سبيله
خلقي كندودن نفرت ايدرتمه بلكه عدل واحسان
وصفقايه شفقت ايله كندويي محبوب ومحبوب
انام قيله • رسول الله عليه وسلم سوردشكه خير
ائمتكم الذين يحبونكم ويحبونهم وشرائمتكم الذين
يبغضونكم ويبغضونهم يعني پادشاهلرينكز
خيرلوسي شونلردركه انلر سزي سوه لر • وسز انلري
سوه سيز • وپادشاهلرينكز شرلوسي شونلردركه
انلر سزي سوميه لر • وسز دخي انلري سوميه سز شرط تاسع

اولدوکه نایلرینک حیانتی تجسسندن وعاطلتروک
ظلمنی تفتیشدن اولمیه وقوعد سیرتلو ظالملی دعایا
اوزرینه مسلط قلمیه ● وچون بونلردن برینک
ظلم وحیانتی ظاهر اولسه آنی مؤاخذه وعقوبتیله
غیرلرینه عبرت ایده ● وپادشاهلق سیاستنده
مساهله دواکورمیه وارباب دولتی هیبت وسیاسله
مؤدب قیلمه شرط عاشردر ● ولدرکه فراست
استعمالندن خالی اولمیه کحوادث حدوثندن ووقایع
وقوعندن اعمان نظر ایده وفهم وعقل حضوریله
هرحکمک حقیقتینی مشخص ایده وعین بصیرتیله
آنلک لواذم ولواحق وعوارضنه نظر ایده اکر
واضحات جلیه دن ایسه مسائل شرعیه ایله فصل ایده
واکر مشکلات حسنفیدن ایسه آنونک سرتبی نورفراسیله
ادراک ایده ویونلدن ناقل لرقولنه اعتماد قلمیه

حکایت ● ایکی خاتون سلیمان علیه السلام
اوکنده براوغلان بوغنی هربری بنوم اوغلیدر عمدد
دیو دعوی ایدوب هربری اثباتدن عاجز اولوب
سلیمان علیه السلام بوردرکه اول اوغلان بوغنی
کی پاره ایدوب برپاره سین برخاتونه برپاره سین برخاتونه
ویره لر چون قلیچ چکرلر اول خاتونلرک برسی
لی اختیار اولونا غلابرندی دیو اوغلان بوغنی پاره
ین کندوحقمدن کچدم اما اول برخاتون برقرار
طوروب اینه هیچ تغیر ظاهر اولمیوب ●

سلیمان

سلیمان علیه السلام بلدیکه اوغلان بوغنی اول رحم وشفقت
ایدن خاتون کندو اوغلان بوغنی اکا حکم ایلدی ●
وحضرت حق جل وعلا حکومت وپادشاهلغی استنباط
حقایق ایله مشروط قلمشدر وسور مشهرکه الا یبوتر لا ردوه
الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه
منهم وچون معاشرت واختلاط خلق خاکم اولنلره
امر ضرور ایدر ● پس ظلمک احوالنده فراست
کرک انکر حالنک لواحقندن در ● وفراست دخی ایکی
قسمدر بری شرعی بری حکمیدر شرعی اولدرکه
نور یقین کبی نفسنی اخلاق قبیحه دن تطهیر وقلبی صفات
ذمیمه دن تصفیه وواسطه ایله عین بصیرتدن
پرده جهالت وحجاب غفلت مرتفع اولق ایله ●
حاصل اولور تا مؤمن حقیقی نور الله ایله بینا اولور
بدرکه حق جل وعلا عین وسمع بصیرندن مقبول اولور
ان الله لا یخفی علیه شیء فی الارض ولا فی السماء
اندن ظهور ایدر وبرمثلنی قاف قرنده سیمرغ لرینک
شیوه سیدر ● وبودرجه علیا اندن ارفعدر که
هرپیغمبر دوزکارک تمنا سیله الی اکا ایرشه یحیی قلمیه
فراست حکمیه اولدرکه حکما تجربه ایله انی تولمشلردر
وادله ایله مشاهده قلمشلردر ● وبرقسمک
تسبیب هرکسیه کمکندرکه انسان اعضاسنک خلقتندن
استدلال ایدر لرکه بوعلمه علم قیافت دیرلر ملکل که
حکما کندولرک مقالاتنده دیمشلردر لون بیاض

كوزك كوكلكى وبشيل دنكلوكى ايله بوك بوزلوكه
واوتانمزلغنه وحيانته وفسقه وحقت عقله
دليلدره واكر بوعلامتلر ايله انجه اكلاوله وكور
وايت كوزلو ويقى النلو اوله وباشنك قيلى چوق
اوله حكما دينمشلردر بونكيى نمسه لردن حذر
اتمك كركدر افيدن كى ودنى اهمدر • وحكما دينمشلر
قدكه معتدل اولنه نشان شجاعت وسخت دماغدر
وكاشك قيل قورقاق واداراك سزلك دليلدر
وچوق قيل اولق اموزلرنده وبوينده نشان قيمتدر
وسينه ده كچوق قيل اولق طبع وحشتى واداراك سزلك
وظلم ودليلى در • وقيل صاريلغى نشان حماقت
وتيزجك قفيماق دليلى در وقره قيل نشان عقل
واماندر • وقيلك رنكى قرلغى وقره لغى اوزره سنده
مباينه اولق اعتدال صفات دليلى در الى اخره الندن
حكما دينمشلردركه الكى انك خطوط اوليه نشان
خصومت ولفاقلق در • وانجه وارق الى نشان دنائت
وبخزدر والكى كه متوسط اولوب اندن خطوط
اوله نشان صدق ومحبت وفهم وعلم وعقل
وترتيزدر قولاق اخوالنده حكما دينمشلردر
بوبدقولاق نشان حفظ ومهدر لكن اكثر بيرجوزى
اولور كوچك قولاق نشان حماقت وسرسرى در •
اخوالنده حكما دينمشلردر بيوك قاش وقيل بوغلغى
سوزده غلطت نشانيدر قاش اوزونلغى كيه

توكله واره نشان تكبر ولفاق لفدر وقره قاش
وقصه اولمى نشان فهم وذكا دينمشلردر • كوز اخوالنده
حكما دينمشلردركه غايتده يرامز كوك وچقر كوزلو در
وبيوك كوزلو كه اينى نظر اوله • نشان حسد وحيانت
وكاهل لكدر وكوزك قورتلغى وحركتسزلك قلتى
جاهللك وكودن لك علامتى در وكوزك حركتسز
سرعتى ونظرينك اينى لكى نشان حيله ومكر وسرقه در
وكوزك قرتلغى نشان شجاعتدر • كوز بيكنك
اطرافندن صاروجه نقطه جقلر فتنه وفساد قورقوسى
نشانيدر كوزكه بوكلك وقره لق وقرتلق اوزره سنده
مباينه اولق نشان فهم وعقل ودياندر بورن
اخوالنده حكما دينمشلردر • اينجه بورن نشان ملايمت در
اكرى بورن نشان شجاعتدر يقى بورن نشان شهوتدر
بورن دلوكنك كلكلوكى نشان حسددر بورن توغرلغى
يا بورن باشى يقى لغى سوزچوقلغى وكذالك
دليلى در وبورن كه معتدل اوله بوغرلقده و
انجه لكده واوزونلقده وانجه لكده ويقى لقده
نشان فهم وعقلدر • اغز اخوالنده حكما
دينمشلردر بيوك اغز نشان شجاعتدر بوغون طوداق
نشان حماقتدر طوداق اعتدالى قرتلغى اله نشانت
راى صوابيه دينمشلر اكرى اولوب دوزاولمامق
نشان مكر وحيله وحيانتدر • دشلر سيرك
ودوزاولق نشان عدالت واماندر وترتيزدر

یکاق احوالنده حکماد بشلرد ر یکاق کاتی چوق و
شیشکاولر نشان جهل وغلظت در ویکاق ارتلغی
مرض سز نشان حیث باطندر ● وبوجمله سنک میانه سی
یقین معتدل اولق نشان اعتدالدر آواز احوالنن
حکماد بشلرد ر آوازلرینک نشان شجاعت در
انجه آواز نشان بدکمانی وتوهمدر آواز معتدل
نشان حسن کفایت وتدبیردر عقله یعنی کارآیندن
سوء ملکه نشان حماقت وکبردر وسوزده وقار وسوزینه
تدارک وسوز سویلرکن الن حرکات یدرمک ذهن کلدر
وتدبیر نشانیدر ● برین احوالنده حکماد بشلرد ر
قصته بوین نشان کبر وخبثدر وانجه واروزون
بوین ورقاقلق وحماقت نشانیدر ویوغون بوین
نشان جهلدر وبوین وسط اولق نشان صدق وعدل
وتدبیردر قرین ● احوالنده حکماد بشلرد ر
بیوک قرین نشان جهل وحماقت وخوفدر وقرین
وسینه اعتدالی نشان حسن رؤیا وصفای عقلدر
ارقه واکی کورک احوالنده حکماد بشلرد رکه
یوکلرک یتی تلی نشان شجاعت وخفت عقلدر واکی
کورک ارقلغی نشان قبح طبیعت وسوء مذهبدر
برمق احوالنده حکماد بشلرد ر برمقلار وزونلغی
ذیرکلک نشانیدر وصفلرده وتدبیرلرده انجلک
احوالنده حکماد بشلرد رکه یوغون انجلک جاهلک
وبرک یوزلولک نشانیدر بو دکلوآثار وعلامات

فراست

فراست حکمیه عائله کاینده بدکلکه حمولهٔ عارتا
اکی بوغده دیزاکه دعیتاکی قسمدن خارج دکلدر
زیرا یا مؤمن در یا کافردر وبونلرولک
حقوقنک احکامی کفر واسلامه حسبیه مختلفدر ولوز
ودعیتکه مسلمان اولهانلرایچون پادشاه وحاکم
اولدقده یکرمی حق واجبدر حق اول ● اولدرکه
جمیع مسلمانلره متواضع اوله حکومت وسلطنتی
سببیله تکبر ایتمیه دیزاکه حق تعالی متکبرلری
سومزلنته کم رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی مشبه
ان الله عز وجل اوحی الی ان تواضعوا حتی لا یفخر
احدکم علی احد ● یعنی محققا حق تعالی وحی
ایلدی بکاکه تواضع ایده سز سزهیچ برکز
فخر ایتمیه سز وحیزده کلمشدرکه حرمت لا یدخل الجنة
من کان فی قلبه مثقال ذرة من الکبر ● یعنی
جنته کرمزلر کمسه کیه الکی قلبنده ذرة معدار
کبر اوله حق تعالی اولدرکه خلقک
برابری حقنده سوء ظن لرندن دکلمیه خصوصا
فاسقلرولک وصاحب غرضلرولک وحسودلرلک
وطمع کارلرلک حق تعالی بیوردرکه یا ایها الذین آمنوا ان جاءکم
فاسق بنبا فتبینوا یعنی فاسق سزه خبر ایله
کلسه تحقیق بیلک حکماد بشلرد ر حدیث من نقل الیک
نقل عنک کملکه سکا نقل ایده سندن دخی نقل ایدر
ودیمشلرد ر من عاب عندک عاب عنک کملکه سنک

فتکده عنبر یلرك عیبن سویلیه سنك عیبك
دخی عیر فشنده سویلر حکایت برشخص امیر المؤمنین
علی رضی الله عنه حضورنده برمسلمانك برامر لغاندن
سویلدی علی کرم الله وجهه دیدی ای کیشی بن مسلمانلرك
صودسمر کرکدر اکر کرچکدن ایسك غیبت اتمك کرکدر
سکا بغض ایدرم اکر یلان ایسك سکا عقوبت
ایدرم اکر توبه ایدرسك عفو ایدرم اول کمسنه
دیدی توبه اتدم ای امیر المؤمنین حکایت
محمد بن کعب قرظی یه صورد یلرکه پادشاهلرك
خویلرنده غایتده مذموم مذور دیدی چونکه سویلمك
وعملك سرانی هرکسه دیمك وهرکسه نك سوزنی اشتمك
حوتنالث اولدرکه چون برکناه اچون
برمسلمانه غضب ایدرسه وعفو ایتمك وجهی اوله اوج
کوندن زیاده عفوی تاخیر ایتمیه مکر غضب دیندن
نقصان ایچون اوله اکر جمله عمر نده ترك ایتسه روا اوله
وامور دینده عفو اولیدر رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشدرکه من اقال مؤمنا عثرته اقاله الله
عثرته یوم القیامه یعنی هرکمسه که عفو ایده
برمؤمنك کناهنی الله تعالی دخی آنوك کناهی عفو ایدر
یوم قیامتده وخبر کلمشدرکه اوحی الله تعالی الی یوسف ع
یا یوسف بعفوك عن اخوتك رفعت ذکرك بینی
حوتعالی وحی ایلدی یوسف علیه السلام یه یا یوسف
سنك عفوك سبب ایله قرندشلرکدن یوحه ایتدوم

ذکر

ذکر ولی حق رابع اولدرکه عدل واحسانی جمیع
رعایا اوزرینه عام ایده وانعامده اهلی وناهلی
فرق ایمیه دنیاکه پادشاه سایه حقدر نتکم
حقك رحمتی وبرکتی جمله خلقه عامدر عدل واحسان
وانعام پادشاه دخی جمله یه شامل کرکدر حسین
رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول الله ع بیورمشکه
راس العقل بعد الدین التعوذ الی الناس واصطناع المعروف
الی کل بر وفاجره یعنی عقلك باشی دیندن صکره
محبت اتمکدر وناسه دخی ایولکدر دیمکه ایویه
ویرامزه برابر حق خامس اولدرکه
حکومت مجتبری سببی ایله مسلمانلرك حرمنه نظر ایتیه
واذن سز مسلمانلرك ودعایانك اولرینه کرمیه و
رسول الله صلی الله علیه وسلم حکومت ونبوت
عظمتی ایله چون برمسلمانك اوی یتوسنه کلسه اوحکمره
آوازدیر رایدی اکر اجازت ویرلرسه کیررایدی
اکر اجازت ویرمزلرایسه دونرکیدررایدی
ابوهریره رضی الله عنه روایت ایدرکه رسول الله ع
بورمشکه الاستیذان ثلثه فالاولی یستنصتون
والثانیة یستصلحون والثالثة یأذنون اویردون
یعنی اوحکمره اذن طلب ایتمك کرکدر اولی اشیده لرکنی
کذولری واراجیمی اصلاح ایده لر اوچنجی اذن ویره لر
یاردایده لر حق سادس اولدرکه خلق ایله
مکالمه سی خلقك مراتبی مقدارنجه اوله مثلا اراذل

ناسدن نفظ لطيف رعايتيه وجاهلدن نصاحت و
بلاغت ابذائيه واتراكدن ادب دعايتناسبه هرقوى
كندو مرتبه سنده معذوردرلر وهركمه ايله مواجهه
عادتيه حكايت داود عليه السلام مناجات
ديركه الهى نه اش ايدم خلق بنى سوه لر وسنك
قربتكدن دورارليم حق تعالى وحى ايلدركه خالقك
باخلاقهم واحسن بينهم بينى وبينك يعنى ناس ايله
خلق قيل كندو خلقلرى ايله وايو قيل بنلر ايله سنك
ودر تكى حديث اولدركه مجلسلرده پيرلرى
محترم وروتبه خصوصا شول پيرلركه متدين اولالر
واوغانجقلره شفقت ايله نظرايدن رسول الله صلى الله
سوردمشكه ليس منا من لم يوقر كبيرنا ولم يرحم
صغيرنا يعنى بزدن دكلدر شول كمسه كه تعظيم ايتمه
پيرلرمزه ودنى رحم قيلمه كوچوكلرمزه وخبرده كلمشدر
ما اكرم شاب شيخا من اجل سنه الا قيض الله
له عند كبر سنه من يكرمه هيچ بركيمه تعظيم ايلمز
بوپيرى پيرلكى ايچون الا حق تعالى حواله ايدر انك
پيرلكى حيسنده شول كمسه كه اكا تعظيم ايدر برحديثده
اشارت وارد دركه پيرلره عزت ايدن كيمه پيرلكه
ايرشور حق ثامن اولدركه هرمسلمانكه
وعده ايدر وعده سنه وفا ايده خلف وعدى روا كورمه
رسول الله عم بوردمشكه المعدة دين يعنى وعده
ويندركه اداسى لازم بوردمشكه آية المنافق

ثلث اذا حدث كذب واذا وعد اخلف واذا تمن خان
يعنى نشان منافق اوچدر چون سوز سويله يالان سويلر
وچون وعده ايده خلاف ايلر وچون امين قيلنه خيانت
ايده وخبرده كلمشدركه ان ذى القرنين اعطى ما اعطى
بثلث خصال انه كان اذا تكلم صدق واذا وعد
وفى ولم يجزن شيئا لغد يعنى اسكندر ذوالقرنين
ويرلدى ويرلن يعنى سلطنت جهان اوچ خصلت
سبيله يرى چين سويله كرچك سويلر ايدى
يرى وعده چين وعده ايلسه وفا ايدر يرى مالى صدقه
ايدوب يارنه نوم ايدى حق تا شيخ اولدركه
سوزى عفت ايله سويلر وهركشيه يوزى كشاده
وله وضعيفلرايله سوزى رفقله سويلر رسول الله
صلى الله عليه وسلم بوردمشكه ان فى الجنة لغرفا
يرى بطونها من ظهورها فقيل لمن هى يارسول الله قال
لمن طيب الكلام واطعم الطعام وصلى بالليل والناس
نيام يعنى جنتده كوشكلر وارد وجواهردن ايچلرى
كورنور طشى سندن غايت صافى ولدر بوحديثدن دنيلدى
كيملره بوكوشكلر يارسول الله دودى شول كمسه كه كيمسه
سوزى كوزل قيله وطعامى طعام ملذذوره وكيجه
نماز قيله ناس اويوركن حق تعالى اولدركه
حكومتده انصاف دعايت ايده كندوسى غيريدن انصاف
ايده رسول الله صلى الله عليه وسلم بوردمشكه من سره
ان يزحزح عن النار ويدخل الجنة فليات الى الناس

مايحب ان يؤتى اليه يعنى هر كيمسه كه سزه جهنمدن
اوزاق اولوب جنته داخل اوله ايسون ناسه شرفى كه
استركه ايده لر كندويه حق حادى عشر اولدركه
اصلاح امكى كندو ارستنه واجب بيله وفضل
حصولماقده تأخير قبيحه وحق ظهور اتدكدن صكره
توقف قبيحه كه اول مادهٔ حقد وحسد اولوره و
دخى فساده يتشدورر رسول الله عم بيورمشكه
الا اخبركم بافضل من درجة الصيام والصلوة
والصدقة قالوا بلى قال اصلاح ذات البين
يعنى خبر ويرين سزه صيام وصلوة وصدقه
درجه سندن افضل اولهدر بلى يا رسول الله ديدى
اكى مسلمان اوزره سى اصلاح ايلمك حق ثانى عشر
اولدركه مسلمانلرك كناهلرى كشفنده ستر ايمه
وهر كناه ايجون رعيت ضعيفى اجتنابه وخلقك
برازمقدرندن بقدر الامكان تجاوزايمه وخلقك
عيبلرين مستور دوتمه ورسول الله صلى الله عليه وسلم
سودمشكه من ستر مسلما ستر الله تعالى فى الدنيا
والاخرة يعنى كمكه برمسلمانك عيبنى اورتسه
الله تعالى انوك عيبنى دنياده واخرتده اورتر حكايت
عمر رضى الله عنه بركيجه مدينهٔ منوره كزر ايدى
براوه نبراواز ايرشدى كه اول اوك ديوار فندن
بوقرو جهقوب نظر قلدى برشخصى كوردى براجنبيه
عورت ايله وخمار دوتمه دى اى الله دوشمنى

سوبلى

شو بله مى ظن ايدردك كه الله تعالى سنى رسوى عمه
اول شخص ديدى اى اميرالمؤمنين يومه بن اكر جه
بركناه اشلدم سن اوچ كناه اشلدك ديدى اول
شخص ديدى حق تعالى بيوردى ولا تجسسوا سن خود
تجسس ايتدك ودخى بيوردى واتوا البيوت
من ابوابها سن خود ديوارندن كلدك ودخى بيوردكه
لا تدخلوا بيوتا غير بيوتكم حتى تستأنسوا سن
خود اذن سيز كردك عمر رضى الله عنه دوى راست
ديدك اما بوكناهدن توبه ايلكله كه عقوبتدن
خلاص اوله بن اول كمسه دخى توبه ايلدى
حق ثالث عشر اولدركه كندوسى شهوانه
ارتكاب اعمال خلقه معصيتلره جرئت ويرميه
وتهمت برلرندن احتراز ايده واكر احيانا كناهه
ارتكاب ايدرسه غايتده مستور ايده زيرا اصلا حيده
وفساده خلق خالكر وپادشاهه تابع اولورلر پادشاهى
صلاح اوزره كوريجك جمله خلق صلاحه ميل ايدرلر
وقتاكه پادشاهه اولورده واكر پادشاهى فساد اوزره
كوره لر جمله سى فسوقه وجوره مائل اولورلر وكناهى
پادشاهه اولور رسول الله عم بيورمشكه
من سنه سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها ومن
سن سنة سيئة فله وزرها ووزر من عمل بها يعنى هر كمكه
برجكلك سنت توسه آنلرك اجرى اولور وانلرك كله عمل
ايدنلرك اجرى اولور زهر كمكه برى اكر سنت توسه

اولمز پادشاه كناهكار اولنجه

ووزرى

ما يجب ان يؤتى اليه يعنى هر كيسه سزه جهتدن
اذا ان اولوب جنته داخل اوله ايسون ناسه شرفى كه
استركه ايده لر كندويه حق حادى عشر • اولدركه
اصلاح اتمكى كندو استنه واجب بيله وفضل
حصولماتدن تأخير قيميه وحق ظهور اتدكدن صكره
توقف اتميه كه اول ماده حقد وحداوت اولوره و
دخى فساده يتشدوردر • رسول الله ص بيورمشكه
الا اخبركم بافضل من درجة الصيام والصلوة
والصدقة قالوا بلى قال اصلاح ذات البين
يعنى خبر وريه يين سزه صيام وصلوة وصدقه
درجه سندن افضل ايله دليل بلى يا رسول الله دديلر
اكى مسلمان اوردم سن اصلاح ايلمك حق ثانى عشر •
اولدركه مسلمانلرك كناهلرى كشفنده سعى ايمه
وهر كناه ايجون رعيت ضعيفى اجتميه وخلقك
براز تقريرندن بقدر الامكان تجاوز ايمه وخلقك
عيبلرين مستور دوه • ورسول الله صلى الله عليه وسلم
بوردمشكه من ستر مسلما ستر الله تعالى فى الدنيا
والاخرة • يعنى كمه برمسلمانك عيبنى اورتسه
الله تعالى اونك عيبنى دنياده واخرتده اورتر حكايت
عمر رضى الله عنه برگيجه مدينه منوره ده كزار ايدى
براوه ديوار اوزايرشدى كه اول اوك ديوارندن
يوقرو جهتوب نظر قلدى برشخصى كوردى براجنبيه
عورتايله وخمار درته ده دى اى الله دوشمنى

سوبلكه يعنى ظن ايدردك كه الله تعالى سنى رسوى ايمه
اول شخص ديدى اى اميرالمؤمنين ايومه بن اكرچه
برگناه اشلدم سن اوچ گناه اشلدك ديدى اول
شخص ديدى حق تعالى بيوردر • ولا تجسسوا سن خود
تجسس اتدك ودخى بوردر واتوا البيوت
من ابوابها سن خود ديوارندن كلدك ودخى بوردكه
لا تدخلوا بيوتا غير بيوتكم حتى تستأنسوا سن
خوداذن سيز كردك عمر رضى الله عنه دى دات
ديدك اما بوگناهدن توبه ايلكله كه عقوبتدن
خلاص اوله بن اول گسنه دخى توبه ايلدى
حق ثالث عشر • اولدركه كندوسى شهوانه
اد تكاب اعكله خلقه معصيتلره جرئت ويرمه
وتهمت يرلرندن احتراز ايده واكر احيانا گناهه
اد تكاب ايدرسه غايتده مستور ايده زيرا اصلاح
وفساده خلق حاكم وپادشاهه تابع اولور زيرا پادشاهى
صلاح اوزره كوريجك جمله خلق صلاحه ميل ايدرلر
وقرابى پادشاهه اولور • واكر پادشاهى فساد اوزره
كوره لر جمله سى فسوق وفجوره مائل اولورلر وكناهى
پادشاهه اولور رسول الله ص بيوردمشكه
من سن سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها ومن
سن سنة سيئة فله وزرها ووزر من عمل بها يعنى هر كمكه
بركيجك سنت توسه آنلرك اجرى اولور • وانلرك عمل
ايدنلرك اجرى اولور وهر كمكه برى افسنت توسه

الكاكناه اولور وآنوك ايله دخي عمل ايدنلر ولك
كناهي اولور حق دابع عشر ● اولدركه چوزكه
برمسلمانك حاجتي برآدمه كه شفاعتيله بتسه
اول شفاعت ايله اول حاجتي روا ايده وآنوك
اهمالنه رواكورميه وحاكمك حكومتي خاصه لرندن
ددكه اولو عملري وعفو وكرملري برسوز ايله
اتمكه قادر ددر ● ايدي لسان ايله آسان امرلرادر
ثواب كسب اتمكي عنقت سله رسول الله دم سوردكه
ما من صدقة افضل من صدقة اللسان قيل وكيف
ذلك قال الشفاعة تحفظ بها الدماء وتحرز بها
المنفقة الى آخره ويرفع بها المكروه عن الاخير
يعني هيچ بهصدقه يوقدر دل صدقه سندن افضل
دنلدي بنجه دن بودر ديدي ● شفاعتدركه حفظ اولنور
انك ايله قانلر وچكيلور انكله منفعت بخش ودفع
اولور آنوك ايله مكروه يعني ضرر آخردن توحاش عشر
اولدركه مسكينلر وضعيفلر جانبن اهل دنيادن
قويلر وغنيلر اوزده راج دوته وحوق مصاحبني
اهل الله وصحا ايله وهركون بركره قلبي آينه سن
انلرك مواعظي ونصاح ايله جلا لندوره زرا ميانه
حكومت واختلاط خلق قلبي تراكم ايلر ومصاحبت
اغنيا واهل دنيا دخي بويله در ● اويله بر آدمكه قلبي
قلبه مستولي اولمياق حوق وخطردن اولور عذاب
آخرت كرفتار لغته بدك حرمانا بري بلاسنه ايرشدرر

نته كم حق تعالى بيورر ● كلا بل ران على قلوبهم كانوا
يكسبون يعني بويله دكلدر بلكه كرفتار عذاب يديي اولمشلردر
اول ظلملر سببي ايله دركه ارتكاب ذنوب وغفلت وغباي
محبت دنيا ومصاحبت غافل وجاهل لر بزلرولك
قلوبي آينه سن قره تمشلردر وظلمتلر مرتبه قابليت
ايمانلرن باطل امتثلر ورسوم عاداته تقليد دخانلري
بركو كلاتري كوزن كورايلمشلردر ● لابد دار آخرتده
محرو ملودن اولوب معاودت لقايه ايرهزلر ورسول الله
عليه السلام بيورمشدركه ايا كم ومجالسة الموتى
قيل ومن الموتى يا رسول الله قال الاغنياء يعني احتراز
ايدك ميتلر ايله اولورمقدن ددكلر ميتلر كيمدر
دوي غنيلردر حكايت ● سليمان دم چون
تختندن فلفار ايدي مسجده وارايدي قنده كه
برمسكين كورد ايدي آغلر يانمده اولوردايدي
حق سادس عشر ● اولدركه اهل فقرك حالندن
غافل اولميه فقيرلرولك وضعيفلرولك حاجتلرين
كورمكده تقصيرلري قلميه ● وول حاجتلرك
ويتيملرك احوالن تفقد ايمكي كندو اوزرنه واجب بيله
وقيامت فكرين قيله كه اول كوندهمال وملك اولمز
بومستحقلر حاكمدن حقوق طلب الله لركدر بوكون
انلرك حقوق ادا اغنى بولنايوهر يره دن روايت
بيورركه رسول الله دم سوردي يؤتى بالعبد يوم القيامة
فيقول الله قد استطعمتك فلم تطعمني واستكسيتك فلم

تکسنی فیقول کیف ● ذلك یا رب
فیقول فلان کان فی جوارك جایع وفلان
عاد فلم تعد علیهم من فضلك فبعزتی
وجلالی لا منعنك الیوم من فضلی کما منعتهم
یعنی کتوردیلور ● برقول یوم قیامتده حق تعالی
دیر بن سندن طعام طلب ایلدم سن بنی
طعامله مدك وسندن کیسوه طلب ایلدم
سن بنی کیسوه له مدك ● اول قول دیرکه
یخچه بارتبه حق تعالی دیرکه فلان سنك
جوارکده ایدی آچ وفلان چپلاق سن آکا
انعام اتمدك عزم جلالم حقیچون منع ایدرین سنی
بوکون فضلمدن سن منع اتدوکك کبی دیو بیورده
حق سابع عشر ● اولدرکه مسلمانلرك
یولکرین قطاع الطریقدن هیبت سیاستایله
امین ایدوبته وهرکمرکه یولده تعدی ایدر اولسه
آکا عقوبت ایدوب غیریلره عبرت ایدن وهمکده
هریرده کمحل خوف اولسه انده بنا اتمك ●
ممکن ایسه بنا ایده واکر محل عمارت دکل ایسه
بکجیلر ایله حفظ ایتدوره وآثار ده کلمشدرکه
ایما وال همته امن طوفان المسلمین یدفع الردی
ورفع الاذی نامروسیفه یستغفرله ومن کف
یسل لعنه سیفه یعنی هرحاکمکه اولکشی
مسلمانلر یولکرینك امنی اوله برامری دفع

واذالی

واذالی رفع ایله اول حاکمدر ویوردی اولکشی
قلبیجی اولکجون مغفرت طلب قلوردی هرکمرکه
بویله قیلماز آکا قلبیجی لعنت قلوردی حکایت
عن حضرتی رضی الله عنه ابوذر حضرتنه دیمشدرکه
یا اباذر نه دیرسین بنم حقمده کرخلق بکا خلیفه
دیرلر ابوذر دیمشکه اکر برقوزی فراق
کماردنده ضایع اولوب وسن اندن غافل اولسك
سکا خلیفه دیمك اولمز حق قاضی عشر اولدرکه
ممکنده هریرده کیه کادبان سرای وکوپری
یاپمغه حاجت اولسه بونلرك بناسنه بقدر
الامکان سعی ایده وخبرده دخی کلمشدرکه
من بنی قنطرة لیسهل عبور المسلمین سهل الله
جوازه علی الصراط یعنی هرکمرکه برکوپری بنا
ایده مسلمانلره آسان اولق ایچون کچمکی ● الله تعالی
آکا آسان ایده صراط اوزرنده کچمکی حق تاسع عشر
اولدرکه مسلمانلر اولدوغی یرلرده مسجد
بنا ایدوب امام ومؤذن وضع ایده
وبونلرك اسباب ومعاشی حاضرلیه تاکه
فارغ خاطر ایله اوقات صلوتی رعایت ایده لر
ورسول الله علیه السلام بورمشکه من بنی مسجدا لله
بنی الله له بیتا فی الجنة ● یعنی هرکمرکه
بنا ایله برمسجد الله اچون بنا ایده الله تعالی
اولکجون بربیت جنده حق عشرین ● اولدرکه

امر معروف ونهی منکری ترک امتیه ونصیحت
دینی خاص وعامدن درینغ امتیه وکذ وملکنک
رعایاسنه طاعت حرامایلیه ومعاصیدن
ومناهیدن سیاست ایله منع ایدن که رسول الله
علیه السلام سوردی که من رای منکم منکرا فلیغیره
بیده وان لم یستطع فبلسانه فان لم یستطع
فبقلبه وذلک من اضعف الایمان وفی روایه
لیس وراء ذلک اسلام یعنی هرکمسه که کوره سزدن
برمنهی سنه تغییر ایلسون آنی الی ایله یومرتبه
امر محکم کدرکه انلر قبول قاده لردر والی ایله
قاده اولمزسه دلی ایله یومرتبه عالمانه کدکده
واکرد لی ایله قاده اولمزسه کوکلیله یعنی بوفعله
رضا ویرمیه یومرتبه ضعفای عوامدکلدر
اما بوایمانک دیاده ضعیف لکندن دوبرو
بوندن اوته اسلام یوقدر وابوهریره
رضی الله عنه روایت ایدر لرکه رسول الله صلی الله علیه
وسلم که الدین نصیحه ثلث مرات قیل لمن
یارسول الله قال لله ولکتابه ولائمه المسلمین
ولعامتهم یعنی دین ایلدک صاققدر بوسوزی
اوچکره دیدی دینلدرکیمه یارسول الله
دیدی الله ه وکتابنه ومسلمانلرک حاکملرینه
وجمله سنه وجزده کلمندرکه ما من عبد یسترعیه
الله رعیه فلم یحفظها بنصیحه الا لم یجد
رائحة

رائحة الجنة یعنی هیچ بر قول یوقدرکه حولقی
آنی حاکم قیله بر رعیته واول انلری حفظ امته
ایلمک صاقنوایله الا بولمز جنت راحتین بوشیدم دیک
ذکر اولنان مسلمان اولان رعیتک حقوقندر امما
اهل کفر اولان رعیتک حکمی بونلرک غیر بدر
عمر رضی الله عنه مجوس واهل کتاب اچون
عهد نامه یازدی واهل ذمتی اچون آنلرک
اوزرنه امان ویردی هر ولایتک حاکمینه
واجیدرکه کندو دیارنکاهل ذمتی اولشرطیله
ضبط ایده وبونلرک قانلرین ومالرین اکا منوط
قیله واول شرائط دینی یکرمی در شرط اول
اولدرکه دار الاسلامده یکی کلیسا بنا ایتدرمیه
شرط ثانی اولدرکه اسکی کلیسالرین اوکی وضع
اوزره مرمتدن منع امته شرط ثالث اولدرکه
مسلمانلر مسافر لری کلیسالرنده قومقدن منع اولمیه
شرط رابع اولدرکه اوچکون مسافر مسلم
لرنه اولمقدن منع قلمیه شرط خامس اولدرکه
مسلمانلردن کافرلره جاسوسلق قلمیه لر ودخی جاسوسه
یول ویرمیه لر شرط سادس اولدرکه خصملری اسلام
کلمک استیمنه منع امته لر شرط سابع اولدرکه
مسلمانلره عزتلیه لر شرط ثامن اولدرکه
بر مجلسده اولسه لر مسلمانلرامن کلسه لر مسلمانلره
برلرین ویره لر شرط تاسع اولدرکه لباسده

اولدکه مسلمانلره تشبیه ایمیه لر شرط عاشر اولدرکه
مسلمان آدملرین کیندوکره تومیه لر شرط حادی عشر اولدرکه
آته اکر وادیان ایله بنیه لر شرط ثانی عشر اولدرکه
قلیچ واوق کبی تومیه لر شرط ثالث عشر اولدرکه
برمقلرنده یوزك ومهره ومیه شرط رابع عشر
اولدرکه آشکاره حرمتلو توت وایمیه لر
شرط خامس عشر اولدرکه جاهلیتده کیدکلری لباسلرین
کیمیه لر تابیه مسلمانلردن ممتاز اولمه لر شرط سادس عشر
اولدرکه مشرکلرك رسم وعادتلرین
اهل اسلام اوزره سندن اظهار ایمیه لر شرط سابع عشر اولدرکه
مسلمانلر جوارنده اوبنا ایمیه لر شرط ثامن عشر اولدرکه
کندو میتلرین مسلمانلر مقابرینه قریب دفن ایمیه لر
شرط تاسع عشر میتلری ایچون رفع صوت ایدوب
فریاد ایمیه لر شرط عشرونه اولدرکه مسلمان اولمیوب
طاغون الیه لر وعمر رضی الله عنه محمد نامه سنك ترجمه سنده
یازمشکه فان خالفوا شیئا مما شرطوه فلا ذمة لهم
وقد حل للمسلمین منهم ما یحل من اهل المعاندة
والشقاوة یعنی اکر مخالفت ایدوب شرطه
بر نسنه شرط اندکلرندن امان یوقدر انلره حلال اولور
مسلمانلره اقلرندن حلال اولان نسنه اهل حرب
اولنلردن یعنی قانلری وماللری حلال اولور

باب سادس

که شرح سلطنت معنویه واسرار
خلافت انسانیه در یعنی کیفیت سیاست روحانی

واطلاع

واطلاع صلاح وفساد مملکت جسمانی ومشابهت
نشادیف ولایت حسی مقادیر اسرار خلافت نفسی ایله
بیانده در قال الله تعالی هو الذی جعلکم خلائف
فی الارض فمن کفر فعلیه کفره حضرت حق
کندو جناب عالی سندن خبر ویردکه اول الله
سیزلری خلیفه لرقلدی ارضده ومملکت
برنده وهرنسنه کم اسباب مملکت مجازیدن عالمده خلق
ایلدی اندن اورنك سزوك وجود وکرشهرنده
مهیا قلدی پس هرکمسه که بو نعمتلرك شکرین
ایتیوب کفران نعمه در آخر ضرر کفرانی آکا
راجع اولور وعن ابن عمر رضی الله عنهما
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کلکم راع
وکلکم مسئول عن رعیته ابن عمر روایت اولنور که
رسول الله صلی الله علیه وسلم سزدن هرکه جمیعکز حاکمسز
سؤال اولنور سزدن رعیتکزدن ای عزیز بلکلکه
وجود آدمی نسخه آفرینش در بو جهتدن حکما بو کتاب
عالم صغیر دیرلر زیرا هر نسنه که حق جل وعلا
عرشدن ترقی یدرك یرمشدر انوك مثالی
وجود آدمیده ترکیب الیمشدر بلکه
عرشه وفرشه وآسمان ودرمنه صغیان عرصه
قلب انسانه صغشدرکه ما وسعنی ارضی ولا سمائی
ووسعنی قلب عبدی المؤمن التقی الحق تعالی بیوردیکی
بنی المدی یرمدوکمز وبنی الدی قلب عبدمرکه

مؤمن تقي تولوله پس مملكت وجود انسانيك
اكرچه ظاهر صورتده عالم صغيردر • اما حقيقت
جهتندن ومعنى يوزندن عالم كبيردر وسعت
عرصه عالم انسان كامل وتجلات اسرار تصاريف
روح قدسيكه خليفه عالم وجوددر بو مختصردر •
شرح اولنماز • اما عرض بو بابده سلطنت
صوريه ايله سلطنت معنويه نك مشابهتن بيان در
شته كه پادشاه ظاهره تمنيه اسباب واركان
دولت واعيان حضرت لازمدر مثلا پادشاهه
وزير وبكلربكي ودفتردار وقاضي وسوباشي وعاملر
لازمدر بوجلهدن روح قدسيه مملكت بدنده
سلطنت سورمكه اسباب واعوان واجنددر • وبونلرك
هر بريك كيفيت صلاح وفسادي مزوددر
وحاكم ولايت يصلح مصلح ايله مكر مفسدي تميز
ايتمك مملكت آفات وغوغادن وفتن اعدادن
امين اولماز لاجرم بو معانينك ايضاحي اجون هر صفتك
حقيقتنه اضاف قواي حيوانيه وروحانيه دن كه
انصار واعوان جوارح واعضايه كرخدام ودعاياي
روح انساني دردلر • اشارت اولنه كركدر ان شاء الله
العزيز اي عزيز بلكل كه چون حق جل وعلا
روح انساني عطيه سن كرم اسرار ربانيه دن بهره مند
خطه مملكت بدنده حاكم وخليفه قلمشدر كه

و بو مملكتك وسلطنتي برموجبي بو خليفه نك

قواري اجون تعيين ايلمشدر • شول زعم اولنوره كه
روح انسانيه مختار ومتمكندر ديرلر ياخود
موضع ورود اوامر نواهي • وتعرفات احكام اجونه
اولله شول اوزره كه مختيردكلدر ديرلر واول
موضعده اختلاف واردر واظهر اولدركه
اول موضع قلب در وقول نبوي بو معنيه شاهددر كه
ان الله لا ينظر الى صوركم وأموالكم
ولكن ينظر الى قلوبكم واعمالكم يعني حق تعالى
سوزك صورتلريكزه ومالكريكزه نظر اتمز بلكه
قلبلريكزه وعملكريكزه نظر ايدر • ديرا خليفه نصب
ايدن كمسنه نك متصل نظري خليفه سنك
مملكنه در وبلكه كل قلبدن مراد اول لطيفه
بادره سيدركه صول جانبنده اولوب ديرا اول
جمله حيوانلره واردر • بلكه قلبدن مراد شول
لطيفه الهيه دركه اول جامع ملك ومملكوتدر
وحامل غيب وشهادتدر واول لطيفه •
بادره سي بو لطيفه الهيه نك محل تدبير وتصرفي در
وبو لطيفه الهيي نفس امارهيله روح انساني
اجتماعندن متولد اولوب • وآنوك مشابهتي
عارضي در ومشابهتي واردر روح انسانيه
اما بو مشابهت اصلي در چون روح قدسيه توجه
ايدر نسمات انوار روحانيه • ونفحات اسرار ربانيه
آنوك حقيقتن منور ومعطر ايدر واحكام تصرفات

روحانیه وجه صواب اوزره قبول ایدر واول
معاینه آثاری صفحات جوارح واعضا اوزره
ظهوره ایدر وجمیع اعمال عماله مملکت بدن
صلاحه کلور • وچون نفس انسانی طرفنه التفات
ایده ظلمات قوای حیوانی وکدورات هوای
نفسانی آنوک قابلیتی آینه سن مظلم ایدر تا حجب
تغییر وتدنیس صفات سببیله قابلیت
اندن زایل اولور • واستفاضه انوار روحانیه دن
محروم قلور وسری وروحی تصرفلرینه
معکوس تصور ایده • وانکله اغوا جنبانک اثری
دعایای بدن اوزره ظاهر اولور وجمیع عمالی
جوارح واعضا اول سببیله فساده کلور • ولورحمن
رسول الله بیورمشکه • ان فی الجسد مضغة
اذا صلحت صلح بها سائر الجسد واذا فسدت
فسد بها سائر الجسد الا وهی القلب یعنی تحقیقا
جسده براق پاره سی وارد رکه چون اول
پاره سی صالح اولسه سائر جسد داخی انوک
سببیله صالح اولور • وچون اول پاره سی
فاسد اولسه سائر جسد انوک سببیله فاسد اولور
آکاه اولکه اول پاره سی قلبدر
وچون پادشاه عاقل سیر ودیر کرتدبیری
صواب سیر نظام بولمز بوغلین خلیفه روح ایچون
دخی وزیر اولسه مملکت بدن انتظام بولمز •

سلطان روحک وزیری عقلدر واول محصل
اسباب دولت ابدی ومدبر امور نعیم سرمدیدر
وحق تعالی بو مملکت بدنی اعلا سنده وزیر عقل ایچون
برقصر عالی بنا اتمشدرکه آکا دماغ دیرلر وچون
عالمی حسی موجود اتنک اقسامی بش دردر مبصرات
ومسموعات ومشمومات • ومذوقات
وملموساتدر وعرشدن فرشه وارنجه هرنه وارسه
بو بش قسمدن طشره دکلدر بو حکمت الهیه
آنجق اقتضا ایدیکه قصر دماغده بش پنجره مهیا
ایده • تا وزیر عقل هر بر پنجره دن بش نوع ولایتک
اسرارینه ناظر اولوب وجمله ولایتک
خبارنه واقف اوله نته کم ظاهر پادشاهلرینه
هر ولایتی ایچون بر دفتردار لازمدرکه • اول ولایتک
اموالنی ضبط ایدوب حزینه یه ایرشدوره
بوجهتدن پادشاه روح ایچون بش دفتردار وارد رکه
هر بری عالم حسی ولایتلرندن بر ولایته مؤکل
ایلمشدرکه • اول بش دفتردار هر اس حس ظاهره دکه
هر بر نک تصرفنده بر عالم وارد رکه بو عالملرنک
هر بری غرایب وعجایب بی نهایه در وحس مشترک
کی دماغک مقدمندر در بو بش حس اوزره
مالکدر بکلربکی مثابه سنده در بو بش دفتردارک
اموالنی اول قبض ایدر • وخیال کی دماغک
انجق عجایبه سندن در اول حزینه ضبط ایدر وقوت

حافظه که دماغ اوچنجی مرتبه سنده در خزینه دارد
خزینه خیالدن اولانی آفات زوالدن و نسیانلدن
حفظ ایدر و قوت ذاکره که دماغک درجه
مرتبه سنده در ● وزیر عقلک صاحب دیوانی در
آنک حدتی بوددکه قوت حافظه نک ضبطندن
اولانی وزیر عقله عرض ایدر وزیر عقل دخی ماضی
عدله امر ایدر که تاجم اولان جمله امواله قوت
تا بید ایله میزان ذکادن قیوب و کمال ادراک
نقود حقی زیوف باطلدن تمیز ایده ● وصفای
اموالی اعمال مقبوله که درجات اعمال مردود
جدا ایدر واول معیارلرک خلاصه سی طبق اخلاصه
قیوب حضرت خلیفه روحه عرض ایدر روح
بزدکوار دخی اول هدایای اعمالی جناب
حضرت مقدسه وسیله قربت ایدر ● وچون محل قبوله
ثبت اولنه خزانه غیب خازنلری اول تحفه
اعمالی قبض ایدوب خزانه علم قدیمه امانت قویلر
تاکه یوم لا ینفع مال و لا بنون ده سبب نجات
اولور ای عزیز هر عمل اعمال صالحه دن که
بندن صادر اولور ابتدا ظهور ندن محل قبول
وصوله وارنجه دک اون عالم اجر غیب
و شهادتدن و بو عالملردن هر عالمی که
گچوب ملکات تصرفنده اولور ملایکه مقربیندن
که اول ملک اول عالمک حاکمی در واول عمل اول

گچدوکی عالمک تصرفاتنک احکامی ایله رنگ
پذیرا اولور ● واول احکامک آثار مندن بر صفت
کتب ایدر واول صفت حسبی ایله براسم ایله
مسمی اولور ● بو معایندن بعضسنک شرحی بطریق اجمال
اولدرکه حقایق اعمال چون حواس خمس یعنی قوت
سامعه و باصره و ذائقه و شامه و لامسه عالمنه
کله اول اعمالنه متفرقات ● دیرلر دیرلرکه
بو خواسک هریری کندو عالمنک مدرکی در و هریری
آخرک ادراک ایتدوکی ادراک ایدن مزاولهل
تحقیق قیلندقده هریری بر ملکه ملکوت
سفلیدن و خاصیت ملک اولدرکه هریری بر عمل ایچون
یرادلمشدر انک غیرنی ایتمز دیرلر و تنبیه الهی یا منا الا
مقام معلوم اشارت ایدر بو معنیه ● وچون موکلان
خواص کندو عملرندن فارغ اولورلر ● واول
عملدن بر حس مشترکه تسلیم ایدرلر بو عالمده اول
اعمالک محسوسات دیرلر وحس مشترکه بو گچون
حس مشترک دیرلر که حواس خمسک اعمالی اوزاکیندن
بر یکدر ● وچون اعمال حس مشترک قبضندن خزانه
خیالده محزون اولور ● آکا متخیله دیرلر بو گچی
ملک ملکوت برزخدن دوکر واسطه در غیب
و شهادت اوده سن ● وچون قوت حافظه بو اعمالی
خزانه خیالده ضبط ایدر انلره محفوظات دیرلر ●

وچون قوت ذاکره اول اعمالی وزیر عقله عرض ایده
انلره مذکورات دیرلر وچون وزیر عقلك
قبضنده قرار بوله انلره معقولات دیرلر
وچون قاضی عدل اول اعمالك حق اولانلره باطل
اولانلردن فرق ایده انلره ذاکیات دیرلر
بو درت ملك ملکوت علویدن درد • واول
اعمال ذاکیه چون دیوان وزیر عقلده حضرت
خلیفه روحه عرض اولنه انلره روحانیات دیرلر
چون ملائکه کرام قبضلرینه لر ملکوتیات دیرلر
وچون خزانه غیبا حدیتده محزون اوله اسرار دیرلر
وبو درت قسم اعمالدن اولدرکه حق ایله
حق اورته سنده اولاکه انلره حق غیری اولمیه
انما اول اعمالکه حقوق عباده متعلق اوله
خزانه خیالدن محبوس اولوب ابواب
ملکوتا کا اچلمز وترقی طریقنی دخی بولمز
بونلره اولنلره احکام احکام اعمالدر • اما
علوملرکه حقکی غیریدرکه علم اوچ حالدن خالی
دکلدر زیراکه یا علم سفلیه متعلقدر یا
لطایف ملکوتیه متعلقدر یا حقایق ذات
وصفات عالم لاهوتیه متعلقدر حرفسیز
بو اوچ علوملرون کندو معلوماتی ایله منتهی اولوب
الاعلم بالله که هیچ مرتبه مراتب علویاتدن
وسفلیاتدن انلرك عروجنه مانع اولمز • وانلرن

صعودی جناب حضرت کبریادن غیری ایله منتهی
اولمز • وهرعالمکه کندو مرتبه علم ایله
مقیددر ایمدی علم اسرار ذات
وصفات حضرت صمدیت کم شوایب حادثاتدن
منزه ونقایص امکانلردن مقدسدر • هرعالمکه
انك محل صدوری درکندو صفاتی ایله
موصوف ایدر • وزلل درکات تقییدن
اوج عزوت درجاتی اطلاقه یتشدرکه
وَمَا یَسْتَوِی الْاَعْمٰی وَالْبَصِیْرُ وَلَا الظُّلُمَاتُ
وَلَا النُّوْرُ وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُوْرُ هَلْ یَسْتَوِی الَّذِیْنَ
یَعْمَلُوْنَ وَالَّذِیْنَ لَا یَعْلَمُوْنَ اِنَّمَا یَتَذَکَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ
بونلردن درجیحی بن معاذ رازی رحمة الله علیه
دیدوکی اِنَّ لِلتَّوْحِیْدِ نُوْرًا کَاَنَّ لِلشِّرْکِ
نَارًا وَاِنَّ نُوْرَ التَّوْحِیْدِ اَحْرَقُ لِلسَّیِّئَاتِ مِنْ
نَارِ الشِّرْکِ لِلْحَسَنَاتِ یعنی توحیدك نوری
نارشرکك نارینی ولدوغی کبی نور توحید
نار زیادهٔ یا قیجیدر شیطانی نار شرك حسناتی
یاقدوغندن حقیقتده مقصود خلقتده روح انسانی
ایجاد ندن برعملك تحصیلی درد ومراد آفرینش آدم
وجندن برسعادتکه اکتسابی درکه الآیة وَمَا
خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِیَعْبُدُوْنِ • یعنی لیعرفون
وتوریت ده کلمشدرکه یا ابن آدم خلقت الاشیاء
لاجلك وخلقتك لی فلا تهلك ما خلقت لاجلی فیما خلقت

من اجلك • يعني اي آدم اوغلي خلق ايلدم
جميع نسنه سنك اچون وخلق ايلدم سني بنم اچون
خلق ايتدوكدن مراد بودركه جوهر شريف
عمري متاع فاني اچون ضايع ايمه وكندو منصب
اهليت مقدسكي ظلمت عنادو غيزه دن صاقله
ودائمن همت دوح مطهري كه خليفه مماليك
عالم ملكوتدر مرتبه دنياجيفه سي ايله
بولشدرمه وقلب آينه سين ظلمات هوا ايله
قره ايمه وبصيرت كوزي ببكن بزوم جمالنزم شاهد
سندن محروم قلمه • ونفس امارهنك افسون
وافسانه سيله فريفته ومغرور اولمه بزوم دشمنلرم
دوستلغي توشاغن جانن بلنه باغلمه وغفلت
صحراسنده سركشته اولمه • واشبو مرادن حبيبمي
ظهوروندن اون بيشه قدر كتب اخباردن روايت
اولنوركه حق تعالى توريت ده بيورمشكه يا ابن
آدم ان رضيت بما قسمت لك اردحت قلبك
وبدنك وانت محمود عندي وان لم ترض بما
قسمت لك سلطت عليك الدنيا حتى تركض
فيها ركض الوحش في البريه ثم عزتي وجلالي
لا ينال منها الا ما قدرت لك وانت مذموم
عندي • يعني اي آدم اوغلي اكر راضي اولورسك
بنم قسمت ايتدوكمه راحت اين رين قلبكي
وبدنوكي وسن ممدوح ومقبول سن بنم قسمتمده

واكر

واكر راضي اولمزسك بنم سكا قسمت ايتدوكمه
هرآله كه سلدم سكا دنيايي تاكه دپندرسن
وخوش بيانلرده دپندوكي كبي • اندن صركره
عزوجلاله حقيچون ايرشمزسن دنيادن الا بنم
تقديرمدوكمه سكا وسن مذموم سن بنم قسمتمده
زيرا عالم اجسام ظل عالم ارواح در ومحسوسات
حسي ظل مطلوبات عقلي درلر نته كم خطاب
سيد انبيا يه عم جنابلرى الم تر الى ربك
كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكنا يعني كورمزمسين
سن اي محمد كندو ربكي كه ظلاله مرايت
اكوانى بساط عرصه عالم امكانه اوزده دوشه دي
واكر اينتيديي خزانه غيبده ساكن ايدي ايدي
وكتم عدمده قدرتي ايله مستور ايدرايدي
ولكن حكمت ازليه اقتضا ايلدوكه
اعيان مظاهر ادوات مناظر مراتب
عوالم غيب وشهادتنده وايما سيردي اولا لزم
ما شاء الله كان وما لم يشا لم يكن • وچون
معلوم اولديكه امور شهاديه ظلال حقايق
غيبيت ايمشلر بدكل كه خاصيت ظل اولدوكه چون
انكشاف وبجه كبي سن هرنه كلورسه سعي اولله
اني آياغه التنه آلون • اره مزن وچون
سندن يوز چويره سن هرنه كلورسه قچرسك
سندن يراق اولير سن وحيات قدسيه ده كلمشدركه

يا دنيا اخدمي من خدمني وانبعي من خدميك
يعني اي دنيا خدمت قيل بكا خدمت ايدنه
وزحمت دنيه سكا زحمت ايدنه اي عزيز بلكه
جوهر جود مفتاح باب خزانه وجوده وهر فنه
عرصه وجوده واولى خلقنى بولدى وبوله كركدر
جلهى سلطنت جود فيضنك اثرلرندن در

ولقد افضل الله عليكم ورحمته ما زكى منكم
من احد ابدا يعنى اكر بزدن مركب عز وكنزلريه
تموج اتميديدى هيچ كمسه سردن خلعت وجود
كيمزايديدى واكر عرصه وجوده بجدد درشحات
جود بنزه دست كيرا ولميديدى هيچ كمسه شرف
سعادت مكارم اخلاق ايله مشرف اولمزايديدى
وچون مرتبه خلافت وسلطنت ظل حضرتده
ورود كاردى در پس بر صفت خواص لوازم خليفه
وپادشاهدن در وچون بو مقدمه معلوم اولدى
بركل كه خلفا وسلاطين دولت حالدن خالى دكللرد
ديزاكر پادشاه بيجيلدر كندو حفدى ورعايا
حفدى وپاخود سخى در كندو حفدى ورعايا حفدى
وافضل خلفا وسلاطين اولدركه سخا واحسانى
عاما وله واحسن اولدل ملوك اولدركه بونك خلافى
اوله نته كه حديث قدسيده كلمشدركه انى جواد كريم
لا يجاوزنى لئيم يعنى بن سخى وكريمم دكنا
ايشمز حسيس ودنى اولدن وبونكلين درج مدحيه

كه خليفه

كه خليفه عالم معنوى در بو دولت خالده خالى
قلمده وعلم وعمل كه مقام جمع وتفرقه در در
بو خليفه ده جود واحسانيده وزيرا دنيت
ظاهرى عمل در ورضاى سيرت باطنى علم در
وبو خليفه مملكتنك رعاياسى پادشاه صورى
رعاياسى كبى اكى قسمه خارجدن وداخلدن
وخارجدن اولان اكى قسمه منفصل در ومتصل در
خارج منفصل عالم شهادت در وخارج متصل
عالم جسيمدر كه خليفه روح اندن بى واسطه
متصرفدر وجسم واسطه سى ايله عالم شهادتده
متصرفدر كاه احكام سلطنت معنويه اطراف
مملكت يرنده اجرا ايدر كاه آيات اسرار الهيه
صفحات الواح آفاق اوزده اوقور ومقام جمعده
يكسبن بيله آينه جمال مطلق بيلور وكه ايده
سنريهم آياتنا فى الافاق وفى انفسهم حتى يتبين
لهم انه الحق وچون نظرين دنى اعلا ايدر
كندويى كندو ملاحظه يه قيدلدن وغيريدن
ثوريا روب حق حقايله بيلوب ويرنظم سن بكا مونس روان ايدك
كوزلرمدن ولى نهان ايدك شنيدم بر ظن ايله بلوردم ليك
بى خبر اولدم عيان ايدك جانم استردى بوجهان سلطنى
بلنمز ايدى سن آكا جان ايدك بكا ارلق نجابا اولورسه
بنده سن شويله درميان ايدك ورعيت داخل دا خى

ايكى قسمدر قواي روحانيه عقل وفهم وحفظ
وذكر وعدل ورشد وحرم وحيا وصدق
وقابكي وقواي نفسانيه جهل وكودكلك
ونسيان وجوره وكسل وحماقت واوتنمزلق
وكذب وخيانت كبي وبو قواي نفسانيه نك
اهلى اصحاب شمال دردلر • وقواي روحانيه نك
اهلى دخي ايكى قسمدر بريسي اصحاب يمين وملك
شابقدري اصحاب يمين ارباب مناصب مقامات
دردلر وملك شابقلري مجذوبلردر راي عزيزه
چونكه بيلدكه پادشاهلر سخاوكرمه دوست
طوتمزلر وذوه دردلر • وبيلدكه خليفه روحك
سخا وكرمي علم وعمل حسبيله درايدي بلكه
برخليفه دوست طالدن حالي اولمز اوكا
اولدركه عالم بالله اوله بنفسه وعامل لله اوله
بجلرحمه وبو اكمل خلفاء معنويه دره • وهر زمانده
بونك كبي كمسنك وجودي شرفي ناوردر وهر كمكه
بونكدن كبي كمسنك دوشي نظري ايله مشرف اوله
سعادت ابديه بولور اكنجي اولدركه بو ايكي
حالدن بالكليه عاري اولا وبو بخيلين كمسه شيطان
ذمان دوز آدمي صورتنده هر كمكه بونلك ايله
مصاحب اوله شقاوت ابديه يه كرفتار اولور ايوجي
اولدركه كندوسي بنفسه زينت علم ايله مزين
اوله • وليكن زعاياي جوارح واعضاسي بصور وهوا

ايله

ايله اعمال نجيمه نمره سي تاثيرنده عادي اولمه
واهل بادية مملكتي اكتساب سعادت
ابديه يه دلالتاتمز وبو خليفه • الآيه يومر تشهد
عليهم السنتهم وايديهم وارجلهم كه يومر قيامتده
حقوق رعايا ايله مسؤل اولوب خطر عذابده
اولدركه ان السمع والبصر والفؤاد كل
اولئك كان عنه مسئولا بوكا دليل دردخي
اولدركه رعاياي ارشاده پادشاه شاهيچ
ناصح اوله • ليكن كندو نفسنده رنبور حقايق
جواهر عليه ده عالي اوله برخليفه كندو نفسنك
ظالمي اولور زيرا كه آنوك سخاوتي رعايا يه
شاملدر واول كندو نفسي حفنده لئيم در ايمدي
برجمله دن معلوم اولديكه افضل صفات
خليفه روحه سخا ووفادر آنوكچون رسول الله
صلى الله عليه وسلم بيورمشكه ان بدلاء امتي لم
يدخل الجنة بصلوة ولا بصيام ولكن دخلوها
بسخاوة الانفس وسلامة الصدور • يعني بحقيقا
بنم امتم اولياي جنته كرمزلر چوق نماز وچوق
صوم ايله وليكن داخل اولورلر جنته سخاوت
ونفس سلامتي قابليله • وخليفه روحه افضل سخاوت
اولدركه هرشنه كه آنوك ملك ونصرتنده اولميه اندن
سرقيله وخفيفت بله كه كندويه وجود كندودن
دكلدر وعرصه عالمده اولق واولماق لخسنيادي

ايله

انکه دکلدر بیت شول کمسه کهدر لیعنی دخلی یوقدر
وار دیرسه کراوزورنه اوعقلی یوقدر وارلق کهخوایله درقالمای
یوقدر اوولیك وارلنمای ● وحدیث مدنی وارد در
ان هذا الدین ازتضیته لنفسی ولن یصلحه الا السخاء
وحسن الخلق فاکرموا بهما ما استطعتم حقی
بیوردیکه بحقیقه بن بودینی اختیار ایتدوم
نفسم ایچون بعینی کندومه محرص قلدم وبودینی
اصلاح وانمار قلمز ● الا سخاوت دخی حسن خلق ایله
اکرام ایدیك بولرایله قادر اولدوغکز قدر
بلکه سخاوت موجب محبت در ومحبت دخی موجب
قربت در وقربت منج وصلت در ● ووصلت
مقتضی جمع وجمعدر وجمع وجمعیت معاونت نصرت دینده
وسخاوتکه دخی ایکی طرفی وارد رکه مذمومدر
ووسطی که حد اعتدال در ممدوحدر اما وسطی بولرک
رعایت قلمای قلدوغی ایچه در وهرکمسه که آنوك
حقیقتین بلمز اغنیا اندن افراط ایدوب
حد تبذیره ایرشدورلرکه مذمومدر ● وحق تعالی
امرینه مخالف دورکه حضرت رسول الله علیه السلام
حطاب ایتمکه ولا تبذر تبذیرا ودخی بوردی
ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین ● یعنی شول عطاکه
حق ایچون اولمیه اندن اسراف ایتمه که بحقیقا
مسرفلر شیطان قرداشلریدر ● وحقیقت سخا زیاده جه
اولانی بذل اوتکدر ومحل مستحقه صرف ایتمکدر
وسخی

وسخی اولانکه حاجتی مقدار نجه دیرمکدر وبخل
بونکه محیددر وبو بیان اولنلرندن زیاده بی افراطدر
که انکا تبذیر دیرلر ● وبونلرندن نقصان تفریطدر که
انکا تقتیر دیرلر وبو ایکی طرف مذمومدر وخیر الامور
وسطها که انکا حد وسط دیرلر وانوك ایچون دمشاردر
شعر توسطت اذا ما شئت امرا فان کلا طرفی قصد الامور ذمیم
شعر جمیع ● وسط عل فحبی استبك برامری ونیرا
الی جانبی اولورانوك چونکه مذموم ● ورسول الله صلی الله
علیه وسلم بیوردی خیر الامور اوسطها بومعنی یه
اشارتدر وحکایت جابر بن عبد الله رضی الله
عنه دن روایتنا ولنوركه دیمشکه بینا نحن عند
رسول الله صلی الله علیه وسلم ● اذ جاءه صبی فقال
ان امی تستکسیك وعا فقال صلی الله علیه وسلم
من ساعة الی ساعة تظهر عد الینا فذهب
الی امه فقالت له قل ان امی تستکسیك الدرع
الذی علیك فدخل رسول الله داره فنزع قمیصه
فاعطاه فقعد عریانا فاذن بلال واقام ولم یستطع
ان یخرج من الحرج فنزل قوله تعالی ولا تجعل یدك
مغلولة الی عنقك ● جابر رضی الله عنه دیمشکه بر کون
بز رسول الله قتنده ایدك بر اوغلانجق کلدی ودی بنم
انامر سندن کوملك استر رسول الله دم بوردیکه
بر ساعت صبر قیل اندن سکره کیروکل اوغلانجق انا سنه
کلدی انا سی دیدی دی بحقیقتا نم انا مر استر شول

كوتكلكي اوستكده در رسول الله عم اومينه كروب
كوتكلكي چقردي اول اوغلان بخنه ويردي عربان اوتوردي
بلال آذان اوقودي • واقامت ايتدي رسول الله عم
اوريانيقدن طشره چقنه قادر اولمدي پس يراث
نانى اولوريكه • ولا تجعل يدك مغلولة الى عنقك
ولا تبسطها كل البسط فتقعد ملوما محسورا آه خوتكار
بيوردوكي • اى محمد الكى بوغزوكه باغله يعنى
دنيادة امساك ايتمه والوكي دخى تمام آچمه كه غصه لى
اوتوراسن لا جرم بو آيتدن طريقين سنمش ايدوكي معلوم
اولديكه جد اعلى آدم وجدك اي غزنين سنت
الهيه سؤيله جاريدر ذكر • هر نعمته دنيوي نعمتلردن
بهره سيني قرين قيلور وهر دولتي برانك ايله مخلوط
تا بد محبت جاهلانه دوام نعمت ايله طاغي اولمه لر
معزور غافل لر امتداد دولت ايله باغي اولمه لر
ديراكه غنا الكثر يا موجب ظلم وطغيان ومورث
جفا وعصيان اولور نته كوحق تعالى بيوردكه الا ان رآه
ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا في الارض يعنى مخبر
حق جل وعلا دن قى تو نگرينه واقف ويرسه باغي
اولورلر دي ارشاد وخى بيوردى ان الانسان ليطغى
ان رآه استغنى يعنى تحقيق انسان باغي اولور ايدي
كندويي كوردسه مستغنى غير يلردن پس حقيقتده
بلاء وغنا ومحنت امداقاجي دركه حق تعالى حيوان صفت
غافللري انوك ايله تاديب ايدر • ودبوسيرت

جاهل

جاهللري انوك ايله راه جفادن بياط وناسه
كتوردد • وقفل اسن دنيالي كه مادة شقاوتدر
صادق مؤمنلرك قلبندن قالدردر وبخللين كه
هيچ برمملكت يوقدر مملكك ظاهرودن كه دشمن
مشدودن امين اولة • وهيچ برسلطنت يوقدركه
قاصدمنازعدن خالي اولة حقيقة دوخ دا خي
مملكت بدن تصرفنده قاهر دشمندن خالي وكلدركه
اول دشمنه هوادير لر وحقيقة دوحدكه وزيري
عقل دور • انكدنا يبيي وكخداسي حرص دور حاجبي عزم دور
وقاضي عدل دور • ودفتدار فكردور وكاتبي
حفظ دور وجابيسي ذكردور • پيكي صدقدور ومعماريسي
قلبسدور • وشكري قواي روحانيه دور • وبوبخللين
خصم خليفه روح كه هوادر انوك وتهري دهمدور
ونايبي مكردور • وقاضيسي حيله دور • ودفتدار بي
عهدي صمقدور آكاعذر دير لر وجابيسي حرص دور •
كاتبي املدور • پيكي كذب دور ومعماريسي عجب
يعنى كندن كوركدور • وشكري قواي حيوانيه دور
واهل تحقيق فتنده ملائكه وشياطين حقيقتده
برايكي لشكردر • وبرايكي لشكر شهر وجود انسانيده
زمان بلوغدن قبره وارنجه محاربه ومنازعه در •
ودولر دهربري بوزكرده كذر پادشاهك
امري جاري اولق استر وغيري پادشاهك

نعمن دللر وبوخلق بوايكي لتكرك غالبيت
ومغلوبيتندن بحث قيلمشدر امؤمن محفوظ ٢ كافر مشرك
٣ منافق عداديم عاصي مصر ٤ فاسق متلون ٥ امامؤمن
محفوظ تأييد عنايت وبانيه ايله اعداء شرور وجود
ظفر بولمشدر ٦ ودار الملك بدني عدل علم واحسان ايله
معمور ايلمشدر الايه ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
واما كافر مشرك قهر حق سبحانه ايلمشدر وعقل وروحي
اسير ومسخر هوا قلمشدر ٧ واطراف ممالك جسمي جهت
قضا دينه احكام لشكر شياطين ايله مملو ايلمشدر
ونفس خبيثي مجاذي اسباب شقاوت قلمشدر
وابواب سعادت ابديه يه خار ضد لت
بر له مسدود ايلمشدر الايه ذلك هو الخسران المبين
واما منافق عاد ده هوايي عمال قلبيه وسريره
وروحي اوزده حاكم ايلمشدر ٨ وجوارح ظاهره يه
كه بادئيه مملكت ومنظور نظر خلق در لر
اضرلمشدر وتدليس وتلبيس ايله كندوني قرين
ابليس قلمشدر كه الايه ان المنافقين في الدرك
من النار ٩ واما عاصي مضر عقل وروحي
دار الملك قلبنا وذره اكر اصل ولايت
حاكم ايلمشدر وبادئيه ملكي هوايه تسليم قلمشدر
وجوارح واعضاي لذات نفسانيه آلتلر قلمشدر
وشهوات جسمانيه ده صالبو برمشدر ١٠ الآيه

ددهم

الآية ذرهم يأكلوا ويتمتعوا ويلههم الامل
فسوف يعلمون اما عاصي متلوث كه اكثر
ناس بويله در غالبيت ايله مغلوبيت
اوزره سندن متردد در لر الآيه اخرون اعترفوا
بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر سيئا بو نلرده
صادق در لر عسى الله ان يتوب عليهم اشارتي
بو نلرك اميدي شجره سيني مؤيد ايدر وعنايت
قرآن غزي تأييدلرك جانلرن بادئيه معصيتدن
ودنياي عفوه ايرشدرر ٩ وطاجيكر مرض غفلت
سنته لرين لطف دار الشفاسنه انتقال ايدر
رضي الله عنه دن روايتدركه رسول الله صلى الله عليه
وسلم بويورمشكه ينزل الله تبارك وتعالى الى سماء الدنيا
حين يبقى ثلث الليل الآخر فيقول من يدعوني
فاستجيب له من يسألني فاعطيه من يستغفرني
فاغفر له الله تبارك وتعالى ايزدنياكوكنه كيجه
ثلث اخري قلبجق ودير كمر دعا ايدن لكاكه بن دعاسني
قبول ايدم ويكم سؤال ايدن سنن كه عطا ايدم
ويكم مغفرت طلب ايدكه بني يارلغيه يم حكايت
اولدر ويش مراتب حكايت تمشكه بركيجه بادكاه
كبريايه يول بولدم خطاب عزتايرشدركه بزم
ذكاهمزه نه تحفه كتوردك عمل ترمدن بعضي
بزم خاطرمجه كلدي عنايتا تدبلركه ايي مدكين بزم
جناب كبريامزه ازاجق متاع كتورلمز بزوم ذكاهمزك

تحفه سي آه سرد ودوي نرد وبود اهك
قوشه سي دل پرده دده ● ديراكه بود دكاسن
دوحانيلوك عرايس ايكار انواري بيشمار
وكروبيلرك نفايس آثار اسراري بيادد اما
بزوم شربت عنايتمز بادشه جمراز حسته كرد
استر وبزوم رهنمز حمايتمزه زخم عصيان
شكسته قرين طلب يالز وبزوم دادوي لطفمز
صحراي آتش حرمان سوخته نرد ديلر نظمه
مرهم كافور شوقمزه بادي تره دوق جانم پرشوب نوش تجلي
سودي سكان فلك مجلسني كرم ايده نوري همم مملكت عالم بادي دوني
كرچه انوار ملك جمله دن اعلي اولوده سورة زهر اولقدر بدن نورجه
دخبر بولسه كرك خاطري هر بي خبرك ● چون تجلي جمالك دل سيدي
اي عشيرتم ملوك ظاهره تك دسلري وارد ركه
ممكن اولدوقجه بقاي صوري يه سعي ايدرلر وبنا
اسقام وآلام بدنيه دن احتراز قيلورلر وصحت
جسمانيه محافظه سنده دقايت فاتون خلكي كندو
اوزرلرينه لازم بلورلر وفصول اربعه دن
هر بري فصلده وقوع مرض اچون برعدد اكه اول فصله
مناسب مزاج ومرافق علاج عدد مراظبت ايدرلر بونلرين
علامت رشد خليفه دوح كه پادشاه معنوي دد
اولدركه بو فصولدن هر بري فصلده اعدايه روحانيه دن
برعدد اعتيلي كوركه مزكي ومطهر ذات شريف
ومزاج لطيف اوله مثلاو فصل بهاركه هوارطب دد

دبو معني

دبو معني طبيعت حيات دد پس بو فصلك زمانى جميع
حيوانات تده وبناتات ده حركت طبيعيه انفضا ايدد
ونفس حيوانيه ده حركت وطلب سير وتفرج رياض وبحار
وسماشاي رياحين وازهار ظاهر اولدوكه
زمان اختياري هواي غافيل ● ونفس مركاره
النه ويرمز وونديرعقله خطاب ايدوب
بيودد تا دفتر دار فكره امرايده تا مرهوزات نبوميه
وتنبهات الهيه كه كاتب حافظه دينلند ثبت
اولشدد تأمل ايده وجواهر جفاير معاني معنوي
قواي روحانيه ومصفي صفاي تجليات ●
ديانيه ايده واذكار ميدانند قوت نظر اعتباريله
مركب همتي مصايد نقوش تركيبدن مقاصد معارف
وحدته سوره وداعي نفس وحشي دوئيت غرايب
مصنوعدن شهود قدرت صانعه دعوت ايده
نته كم حق تعالى مراجل علياطالبلرينه تعليم ومنازل
عظيمي راغبلرينه تفهيم اچون بيوردكه الاية
انما مثل الحيوة الدنيا كماء انزلناه من السماء فاختلط
به نبات الارض مما ياكل الناس والانعام
حتى اذا اخذت الارض زخرفها وازينت
وظن اهلها انهم قادرون عليها اتيها امرنا
ليلا او نهارا فجعلناها حصيدا كان لم تغن بالامس
كذالك نفصل الآيات لقوم يتفكرون تحقيق
حيوة دنيانك مثلي شونك كيبدركه بزما انزال ايده زد

سماوات قرشوانوک سببی ایله یروک نباتی
ناس وحیوانات اکل ایتدوکلرندن ناشی
یراحتسزلیکه نفسنی ویرمه ویرک امثالی ظن ایدرلرکه
افلوقادرلردر اکا کله بزوم امریمز وتحریمز
کیمه یاکندز بزقیلوزرانی بحلمش کوریادون یوقایدی
بوجلیل تفصیل ایچون بزاسئلری سؤل قرمه که
وکمایدرلرسن طالبه واجبدرکه بهاریلی
اثرلرینک وسحریلی واجه لرینک مطالعه سندن
نفیم دارالحوتک که دیمکدر تماشه یه آلنمش
قسلدلاعین واسترقیهاحالیدون ملاحظه سن
ایلن وجیفه دنیایی حرص وهوا کبلرینه
ترک ایلن ومنزل جفادن همت یوزنی بساط وفایه
کوزده ایدی غدایی روحانی خلیفه روحه
فضل نهاده بودر اما فضل صف که اکا یاکی
فضلی دیرلر بونک طبیعتی نادکی خاکدر یابس در
بوصفلرک تمام اهتمایی پادشاه روحک
وزیر عقلک پیرلک وضعف احوالنک تاملنه
کورک که غلبه ضعف وعدم قدرت اولور
اعمال صالحه دن قلبنده بقی فکر اولماز کرک
وقدکه جهتدن احوالی وعضب جبار آتشک
ملاحظه سی وقیامت حرارتنک وخلایق غرق
عرق اولدوغنک ذکری کرک واشفیانک
حوض کوثردن برداولنوب حضمنه ورودینک

فکری کرک ● اما فضل حریف که اکا
کوره فضلی دیرلر آنک طبیعتی بارد ویابس در
ویوموف طبیعتی هوایلی وآنک سکرانی
وجان اجتسی وغرور ایتمکدر دونیتی وخوف وخاتمه
دنزول ملائکه دحمت وورود ملائکه
عذاب ملاحظه سی کرک اما فضل شناکه
آکا قیش فضلی دیرلر آنوک طبیعتی صوبکسی
بارد ورطب در ● ویوطبع برزخ ودکه
ول دقوزایله حشر اودرتمسنه دیرلر عاقل
ولانک تاملی بوفضلده برزخ کرک که منزل
بی زاد وتادیه بی مزیاد در ● وبنجه دهور وازمان
لجه کرک که بوجسم لطیف اسیر طبقات
خاک ومحبوس ظلمات لحد مغاک اولسه
کرک ● اکرایام حیوتده اخلاق حسنه دن
واعمال صالحه دن حظ بولمش ایسه ● هرساعت
انک مصاحبتی ایله مسرور ومغتنم اولور فطوبی
له واکر لباس وجودی اوصاف خبیثه کبرلری
وافعال ردیه تلوثی ایله ملوث ایلمش ایسه
که آنوک آثار وظلمتی آتش حسرت وعذاب
اولوب جانی اچنده مشتعل اولور فویل له
ثم ویل له ایندی ملاحظه موقتدن
غافل اولما موکرک دن تظلم یارانه ذکریکی جل باشه کلدی
یاغم آلوب جیکرمی جیکری دیدی یرک ایدی عظام دخی قاره دیدی

ده دوا که او قرلدی و بوده خی قرلدی • غربال ایله یاران تمویزی
آولدایه • جسمدن اثر بولیه لر یرنده ای عزیز
وسعت مملکت معنویه و سلطنت روحانیه
اندن زیاده ددکه برمحقره • شرح اولنه ولیکن
بو مقدار غافل اولنلر طالبلر برعاقل و زیرک
اولان داغلده تنبیه ایچون یازلدی تا رکیب
عمری ممالک امور فانیه مقصود دونیه لر • و
طلب سعادت ابدیه دن محروم قالمیه لر • والله
قلبی کور اولنلر برمعنیه منکر لر • والکی جهانده
کورلر دکه • من کان فی هذه اعمی وهو فی الآخرة
اعمی و اضل سبیلا • واکر استرسك عظمت
سلطنت روحانیه دن برنسنه فهم ایده سن • بلکل که
حق تعالی حضرتنك برملکی وارد د ارض او دنیه
موکلدد واقلیمدك طمرلری آنوك قبضه سنده در
چون برقوی خواب غفلتدن اویند و موتولیه
اول ملکه امر ایدر که اول اقلیمك طمرلرین تحریك
ایدن و قشه زلزله اول قومده اظهار ایدر
بویله ذکر قدکل که برملك شادتیله اول
اقلیمك طاغ و صحرالری حرکته کلور که جمله جهان
پادشاهلری اجمیع لشکرلری برناحیه حرکت تمسوت
دیسه لر قادر اولمزلر برقدرت ملاذ رکه
سفلیدن برملکدر • وملاذیکه سفلیه مکث
جمله سی بودنکلو قدرت ایله ملاذ رکه

علویه دن

علویه دن برنه مقاومت ایده مز و املرك
عددنه نهایت یوقدر که • وما یعلم جنود ربك
الا هو چون بومعنیلرده اوتکاچه تامل ایده سن
سنه کا یقین حاصل اولور که سلطنت
صوریه . ومملکت فانیه سلطنت معنویه
و مملکت روحانیه به نسبت ذره کبیدر
آفتابه نسبت قطره کبیدر • ودریای عمانه نسبت
بونك ایچون رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی
حدیث ما مثل الدنیا فی الآخرة الا مثل
ما یجعل احدکم اصبعه فی الیم فلینظر بم یرجع دکلدد
دنیا مثلی آخرته نسبت الا شو بخلین که
بریکیوز برماغزه کیزه طالدوره نظر ایتسون
نه ایله رجوع ایدر بطمع وارد رای جسم جلی نصرت
یچه اولسه کرك سنك بیرك • قویه بوخاکدان جسمانی
کوره سن تا که روحك روحانی • اهل دنیا درنی معرود
که اولا سیر حرفدن درد در • قویه کل بوجهانی ویرایه
بولاکدکوپ وحش وحیوانی • دور اولنو زهر موتدرکی باك
مرکبك باد در پرکدر رخاك • بوجهاندن کل ایدی زاد وکی دوت
کاردین اولیایی جمله دن • ای عزیز بلکه که
هر نوعده انواع موجودات دن برصفت غالب
صفات حمیده دن یاذمیمه دن وهر نوع انواع
صفات حیوانات دن برصفته مخصوص اولور وهر فرد
افراد وجوددن کمال ونقصان سببی ایله

منقول از نسخه خطی مورخ ۱۲۸۳ ه.ق. متعلق به کتابخانه ...

دنیا مستحق مدح یا ذم اولوز واخرتده مستوجب
ثواب یا عقاب اولوز واول صفت که غالب
اولوز آخرتده آنوک صورتنده ظهور اولوز وچون
اکثر خلق کندو صفات غالبه سندن بی خبر
وودولر تنزیل ربانی خبرلری آکاه قلمق ایجون

وتفریطدن احتراز ایده واول صفات
شجاعت دینکله اولادینی زاد آخرت ایده وآنوک
حاصلی نتایجن وسیلهٔ سعادت ابدیه قیلمه اکربو
شرایطی وغایتی آنک حقایق اثاری دارا آخرتده
وسیله کمالا اولوز وسبب فوز وفلاح اولوز
واکر بوجمله دن برصفت غالب اولسه آخرتده
اول صفت اولادن صنه نک صورتی اوزره حشر اولوز
اکر صفات قبیحه دن ایسه کلب یاخنزیر صفتی
اوزره قوپر واکر صفت طهارت ومحبت
وشوق ورضا وتوحید غالب اولوسه بوصفتلرک
اثرلری اکا زینت جمال اولوز وبمنذیرلرک
یوزلرینک نوری عرصه قیامتده یلدز نوری کبی اولوز
وکامل اولنلرک کوزی نوری کبی اولور وکاملدن
مکمل اولادن صدیقلرک ومقربلرک کوزی کون نوردن
محرومایدر چون برمعانی مقرر اولدی ایسه بلکه کیه
آدم اکرچه صورت ظاهره آدمی در لکن
حقیقتده کلب یاخنزیر در وبوحقیقت عامهٔ
خلقه یوم تبلی السرائر ده ظاهر اولوز واربابِ
قلوبه دنیاده دخی مشاهده ایدرلر چنانکه حضرت علی رضی الله
عنه دیمشکه لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا
پس هرکیمسه که برصفات کمالیه حاصل قلمشدر منظور
نظر الهی اولمشدر ومجموع اهل آسمان وزمین
آنلرک احکام سلطنت معنویه سنه محکومی درکاه

وتولیدلرد

وسخر لكم ما في السموات وما في الارض جميعا
وهر كيمكه كندوكنك كسوق وجود في بوصفلرنده
نقايص خبايثي ايله ملوث ايدوكلبده وخنزيرده
وسائر حيواندن كمتر درجه ايدرلر قلوب
لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم
اذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل سبيلا
يعني قلبلري واردر آنوك ايله اكلمزلر كوزلري وارد
آنوك ايله كورمزلر وقولقلري وارد آنوك ايله
اشيتمزلر حيوانلر كبي در بلكه دخي ارغنلر قال

سابع كه امر معروف ونهي منكر بيان ايدر
وآنوك فضائلي وشرايطي وآدابي در بلكه عادا
مألوفه ورسوم معتاده كه خلق اردنه سيده
متداول ومتعارف اولمه وجمله منهيات دن اولمه آنك
منعي جمله واجبات دندر حق تعالى بيورديكه
الآية ولتكن منكم امة يدعون الى الخير ويامرون
بالمعروف وينهون عن المنكر واولئك هم المفلحون
حق تعالى مؤمن تولكزه بو آيت كريمه ده امور دينك
اوج امرايله خبر ويردي اول امر معروف
ونهي منكر اكنى بو امر فرض كفايه در ديكه برشهرده
بركمسنه بوحد مخاته عزيمت ودخى كناه ساقط اولور اكر
جملسي اهمال ايدرلر جميعسي آثم اولورلر اوچنجي اولدركه
حصول سعادت خلاص ونجاح ووصول درجات
وفوز وفلاح برامرك اقامتي ايله اولور عزالي بكر
رضي الله

رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما من
قوم عملوا بالمعاصي وفيهم من يقدر ان ينكر
عليهم فلم يفعل الا ان يوشك ان يعمهم الله بعذاب
من عنده ابو بكر رضي الله عنه دن روايت
اولنوركه رسول الله ص بيورديكه هيچ برقوم
يوقدر معاصي اشيه لر وانلرك اجنده اولمه شول
كسه كه قادر اولمه انكار ايتمكه جونكه اولوك
اوزرينه اما انكار ايتميه الاقريب اولوركه
الله تعالى انلره عام عذاب كندوفشندن وعن
حذيفه رضي الله عنه قال رسول الله عليه السلام
والذي نفسي بيده لتامرن بالمعروف
ولتنهون عن المنكر او ليوشكن الله ان يبعث
عليكم عذابا من عنده ثم لتدعنه فلا يستجاب
لكم حذيفه دن رضي الله عنه روايت اولنوركه
رسول الله ص بيورمشكه اول الله حقيچون زكيه
بنم دوحم انوك قدرتي النده در سزلر معروف
ونهي منكر ايدرسيز يا خود قريب اولوركه
الله كوندره سزوكا وزركزه عذاب كند و
فشندن اندن صكره سزدعا ايدرسيز قبول اولمياز
وعن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم من راى منكم منكرا فليغيره
بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع فقلبه
وذلك اضعف الايمان يوصدينك بياني كمشدر ومفهوم
جريش

بوذکه چنن ایله ده نیله منع اتیوب و
قلبیله انکار قلمسه اول کمسه مؤمن دکلدر
وعن عمر بن عمرو قال رسول الله علیه السلام اذا عملت
الخطیئة فی الارض من شهدها فانکرها کان کمن غاب
عنها ومن غاب عنها فرضیها کان کمن حضرها
عمر بن عمرو دن روایتدر که رسول علیه السلام
بیوردیلر که هر کیمسه یرده هر کنیمسه اول
کناهه حاضر اولسه انکار ایلیه رضا ویرمسه کانه
اول کناهه شاهد غایب اولمش یعنی اول کناهی کورمشدر
وهر کم اول کناهه شاهد غایب اولوب یعنی اول کناهی
کورمسه اما رضا ویرسه کانه اول کناهه
حاضر اولمشدر وقال رسول الله علیه السلام لتامرون
بالمعروف ولتنهون عن المنکر او لیسلطن الله
علیکم شرارکم ثم یدعو خیارکم فلا یستجاب لهم
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه امر معروف
ونهی منکر ایدوک یاخود الله تعالی مسلط ایدر
سزوک اوزرینه کوزه سزوک یرلرکیوزه اوندن صکره
دعا ایدرایسه لرکیوز دعالری قبول اولمز وقال
رسول الله علیه السلام ما اعمال البر عند الجهاد فی سبیل
عند الامر بالمعروف والنهی عن المنکر الا کنفثة فی بحر لجی
رسول الله بیوردیکه دکلدر جمیع طاعات
فی سبیل الله نشنده الا بر جرعه کیبدر بر بحر عظیمه
نسبت وقال رسول الله علیه السلام ایاکم والجلوس فی الطرقات

قالوا

تا قالوا ما لنا منه بد انما هی مجالسنا نتحدث
فیها قال فاذا ابیتم الا ذلک فاعطوا الطریق
حقها قالوا وما حق الطریق قال غض البصر
وکف الاذی ورد السلام والامر بالمعروف
والنهی عن المنکر وحی رسول علیه السلام صحابه دیمکله
صقنک سزیولکردن اوتورمقدن اصحاب
دیدیلر بزه چاره یوقدر زیرا که یولکر بزدن مجلس اولیوردر
نده سوبلشورز رسول الله علیه السلام بیوردی اکر
متناع ایدرسکز یولک حقی بذل بیوردیکه
یولک حقی کوزی یومقدر ناموسه نظر ایتکدن
واینجیتمه کی منع دردی وسلام المقدد وامر معروف
ونهی منکر قلمقدر وقال رسول الله علیه السلام کلام ابن
آدم کله علیه لا له الا امر بالمعروف
او نهی عن المنکر او ذکر الله ورسول الله علیه السلام
بیوردیکه ادم اوغلانک جمله کلامی انوک
ضرینه در نفعنه دکلدر الا امر معروف
ونهی منکر یاذکر الله وقال علیه السلام ان الله
لا یعذب العامة بذنوب الخاصة حتی یروا المنکر
بین اظهرهم وهم قادرون علی ان ینکروه
فلا ینکروه فاذا فعلوا ذلک عذب الله العامة
والخاصة وحی رسول علیه السلام دیمکله خسفا الله عز
لیلمز جمیع خلقه قوم مخصوص کناهلری اقبله
حتی کوردنه فعل منکر اوردیه لرینده رانلرقادر اولا

انکار ایدرکه قچن انکار ایدرسز یا الله
عذاب ایدر عامه یه وخاصه یه یعنی اشلیه واشلیه
عن ابی امامة رضی الله عنه قال رسول الله ع م
کیف انتم اذا طغی نساءکم وفسق شبابکم
وترکتم جهادکم قالوا وان ذلک لکائن
یا رسول الله قال نعم والذی نفسی بیده
واشد منه قالوا وما اشد منه یا رسول الله
قال کیف انتم اذا لم تامروا بالمعروف
ولم تنهوا عن المنکر قالوا وکائن
ذلک یا رسول الله قال نعم والذی نفسی
بیده واشد منه قالوا وما اشد منه
یا رسول الله قال کیف انتم اذا رایتم
المعروف منکرا ورایتم المنکر معروفا
قالوا وکائن ذلک یا رسول الله قال نعم
والذی نفسی بیده فعند ذلک یقول الله تعالی
خلقت بی لاحن لهم فبی یصیر الحکیم فیها حیرانا
ابو امامه دن رضی الله عنه روایت
اولنمشدرکه رسول الله ع م بیورمشدرکه بنجه
اولورسیز سز قچن باشلرکوب عناد ایله
عود تلریکوز وفاسق اولسه یله تلریکوز وترک
ایتمه کوزسز غزایه دنیا اشتغالی یتیره مانع اولسه
امدن دیلرسه اولسه می کوکدر یا رسول الله
دیدی نعم اول الله حقجون که بنم روحم

الک

الک قدرتنده در بوندن شدا اولسه کرکدر
دیلر بوندن دخی اشد اولسه کرکدر یا رسول الله قچن
امر معروف ونهی منکر ایتمه سز دیلر اولسه می
کوکدر یا رسول الله دیدی نعم اول الله حقجون
بوندن دخی اشد اولسه کرکدر دیلر اشد
اولسه دیدرکه قچن سز کودسکوز معروفی
منکر وکودسکوز منکری معروف دیلر
اولسه می کوکدر دیدی اول وقتده الله تعالی
دیرن بن بیلن ایدرین که بنده مه کرمستلا ایلسم
کوک بلایه که حکیم وعاقل اندن حیران قالور
رعد اسی عباس رضی الله عنه قال رسول الله
لا ینبغی لامرء شهد مقاما فیه حق الا تکلم
به فانه لا یقدم اجله ولن یحرمه رزقا
هو له ابن عباس رضی الله عنه دن روایت
اولنمشدرکه رسول الله بیورمشدرکه
لایق دکلدرکه برکیسه یه حاضر اولیه برمقامده
اندن حق اولیه الا اول حقی سویلیه یعنی حقی سویلمک
دنیا حق کلدم اوکرتمز اجلن وحرام قلمز رزقنی
اول ارکدر وعن جابر رض عبد الله قال رسول الله
علیه السلام اوحی الله تعالی الی ملک ان اقلب
مدینه کذا وکذا علی اهلها فقال یا رب
ان فیهم عبدک فلانا لم یعصک طرفة
عین قال اقلبها علیه وعلیهم فان وجهه لم یتمعر

فى ساعة قط جابر رضى الله عنه دن روايت
اولنمشدر رسول الله دن بيورمشدر الله تعالى
وحيى ايلدى برمدكه يوقاردن اشغه واشغه دن
ايوقرو دوندردوم فلان وفلان شهرك اوستنه
ملك ديوديكه يارب انده فلان قوللك
وارديكه عاصى اولمامشدر كوزاچوب
يومجنه حق تعالى بيوردى دندانوك وانلرك
اوستنه ذبرا اولوزين بورترمشدر بنم حقمزده
هركز وعن عايشة رضى الله عنها قال
رسول الله عليه السلام عذب الله قريته فيها ثمانية
عشر الفا علمهم عمل الانبياء قالوا وكيف
ذلك يا رسول الله قال لم يكونوا يغضبون لله
ولا يامرون بالمعروف ولا ينهون عن المنكر
عايشه رضى الله عنها دن روايت اولنوركه
رسول الله عليه السلام بيورمشدر الله تعالى عذاب
ايلدى برشهره كه اول شهرده اول سكز نبك
صالح وار ايدى كه هر بريندن عملى انبيا على ايدى
ودنيلر نجون عذاب اولندى بورده بنى امر معروف
نهى منكر قلمزلر ايدى وعن عروة عن ابيه قال
قال موسى عليه السلام الهى اى عبادك
احب اليك قال جلت عظمته الذى يسرع الى هواى
كما يسرع البر الى هواه والذى يكلف
بعبادى الصالحين كما يكلف الصبى بامه والذى
يغضب

اذا اذكرت محمدى كما يغضب الفر
لنفسه عروه روايت ايدر باسندن
كه موسى صلوات الله عليه ديمشكه يا الهى
قنغى قولك سكا سوكلو در حق حضرتنده بيورمشكه
شول كمسه كه بنم رضامه سبب ايده ناس هوسنه
سنى الدوكى كبى دخى شول كمسه دوكه صفته
بنم رضاملح قولدر مه اوغلنجوق اتاسنه صفتدوكى
دخى شول كمسه دوكه غضب ايده فحكه
بنم رضاملدر وكلرومه ارتكاب اولنوز نته كم
تيلان غضب ايدركندو نفسى ايجون وعن عبيدة
بن الجراح رضى الله عنه قال قلت يا رسول الله
ايها الشهداء اكرم على الله عز وجل قال
رجل قام الى والى جائر فامره بالمعروف
ونهيه عن المنكر فقتله فان لم يقتله قال القلم
لا يجرى عليه بعد ذلك وان عاش عاش ابو
عبيدة بن الجراح رضى الله عنهما قال قبل
يا رسول الله اتمنك القرية وفيها الصالحون
قال نعم قيل بم يا رسول الله قال
بتهاونهم وسكوتهم على معاصى الله عز وجل عبد الله
بن عباس رضى الله عنهما دن روايت اولنوركه
رسول الله عليه السلام بيورمشدر الله تعالى
ديلدى يا رسول الله هلاك قلنوز مى شهركه
اندە صالحلر اوله دوى بعضه دوى نه سبب ايله
ديلر كاهلك اندوكلرنجون وسكوت اندوكلرنجون

عمل ايدرلر ايدي كتاب الله ايله والله هك
امر ايله وسنينك سنتي ايله چنن اصحاب منقرض اولدي
برتو راولدي كه منكر له منذ ايلر سويلر لر معروف
يعني خير اشلر لر منكر يعني شر چنكه كوره سز
بر بني بندن صكره بر ايله اولنلري واجب دد
هر مؤمنه الر ايله غرا كلي ايله اكر قادر اولمزسه
دليله اكر آنكا دخي قادر اولمزسه قلبيله وبندة
اولة اسلام يوقدر اي عزيز جون دلائل
ايات واخبار ايله وجوب امر معروف
ونهي منكر معلوم اولدي شدي بدكل كه هر بر شخص
خلق اوزرنه سندن بو امر شريف اقامتيله كذلك مشهود
قلديي آنكا محتسب ديرلر واول عمل كه انده
صادر اولور آنكا احتساب ديرلر واول
شخص كه مستحق احتساب در آنكا محتسب عليه ديرلر
اول شخص اول عمل سببي ايله مستحق احتساب
اولدي آنكا يعني اول عمله محتسب فيه ديرلر بس
معروف نك وردت دكني وارد در اول محتسب آنكي
احتساب ايچيجي محتسب عليه در وبنجي محتسب فيه
بر اركانندن هر دكنك صحتي موقوفدر اول دكنك
شرايطي وآدابنك حصولنه دكن اول كه محتسب در
بر دكن وجوبنك شرطي اولدركه بر شخص مسلم ومكلف
كرك وقادر وكرك ذميا كافر اجون اهليت احتساب
بولمز واوغلان بحو امور شرعيه اقامتيله مأمور دكلدر

الله هك معصيتلري اوزره وعن ابن عمر والي هريرة رضي الله
عنهم قال رسول الله ثم الدين النصيحة ثلث مرات
قالوا لمن يا رسول الله قال لله ولكتابه ولائمة
المسلمين وعامتهم عبد الله بن عمر وابو هريرة دن
روايت اولنوركده رسول الله دم اوجكده
الدين نصيحة ديدلر كيمه نصيحت يا رسول الله ديدي
الله حضرتنه وكتابنه ومسلمانلرك امامارينه
وعامه مسلميه وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال ما
ما بعث الله عز وجل نبيا الا له حواري فيركت
النبي ببن اظهرهم ما شاء الله تعمل فيهم كتاب الله
وبامره حتى اذا قبض الله نبيه ملك الحواريون يعملون
كتاب الله وبامره وبسنة نبيه فاذا انقرضوا
كان قرنا يركبون المنابر يقولون ما يعرفون
ويعملون ما ينكرون فاذا رايتم ذلك
فحق على كل مؤمن جهاد هم بيده فان لم يستطع
فبلسانه فان لم يستطع فبقلبه ليس وراء ذلك
اسلام عبد الله ابن مسعود دن روايت اولنوركه
رسول الله صلى الله عليه وسلم بويورمشكه حق تعالى
هيچ بر پيغمبر كوندرمدي الا انكله يارانى يعني
اصحابي واردي اول پيغمبر اكلندي يارانى اوزرنده
يعني حيانده اولدي الله ديلدوكي قدر عمل ايدردي
كتاب الله ايله والله هك امر ايله تا الله قبض ايلدي
نبي سني اكلندي يارانى يعني حيانده اولدر ايلدي

امّا اوغلانجق اهل تميز اولوب ● برفعل منكره
انكار ايدوب تنبيه قلسه جايز دكدر بيوك شيخ
اولور واهانت منع اتمك جايز اولمز ● وعجنون وعاجز
اقامت امور شرعيه يه قادر دكللردر ● وبعضيلر اذن
اذن عامّ كفر وعدالك شرائط اعتباريدة دردر ديكلر
بو فاسد در زيرا احاديث نبويه ده وارد در كه
افضل الجهاد كلمة الحق عند امام جائر ● واصحاب كبار
وعلماء بزرگوار ملوك وحكّامه فعل منكر لرنده
انكار ايده كلمشلردر ● واجماع سلف بونك
اوزرينه در كه امر معروف اذن حاكم
شرط دكلدر بلكه هر كمسه كه دين نصيحتنه
مشغول اوله ● وحق تعالى توفيق ويرمغا صي ومناهيدن
منع ايده اكر حاكم وپادشاه واعظ اولورسه
نوافله شريك اولور ● واكر واعظ اولمزسه اول
عدم رضا جمله منكراتدن در وحاكمه
انكار واجبدر آنوك اذنى نجه شرط اولوز ●

حكايت رسول الله عليه السلام زمانلرنده
مروان زمانينه كلنجه مصلّى ده منبر بوق ايدي رسول
وخلفاء الراشدين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
صحرا ده بيرام نمازين قيلورلر ايدي مروان
خلقه بوزه ندروب اياق اوزره طوروب
خطبه اوقورلر ايدي چون خلافت مروانه كلدي
مصلّى ده منبر ينا ايلدي چون بيرام كونى اولدي منبر

چقدي

چقدي ابو سعيد ددي يا مروان ما هذه البدعة
مروان ددي ما هذا ببدعة آردمدن
آما بلغ القوم صوت الخطبة يعنى آرادم
قومه يتشدر مكه ويلدم ديو عذر ايلدي
امّا ابو سعد حذري قبول قيلمدي **حكايت**
شيخ ابو الحسن نوري قدس سرّه خلق ايله
مخالطه ايدر ايدي امّا امور ديندن اولميان
سنه صور مز ايدي هر كاه كه منكر كورسه
منع ايدر ايدي اكرچه قتل خوفى اولسه ترك
ايمز ايدي بركون وجله كاونده آبدست
آلمغه كيدر ايدي يرزنول كوردي كه اچنده
اوتوز كوپك وادكه هر بريندك اونريده
يالنمش لطف شيخ تعجب ايلدي ● زيرا هيچ صاتلوده
سنه لرده سنه بلمز ايدي كه آنكا لطف
ديه لر ● كيجي يه سؤال اتدي كه بوكوپلره ●
نه واردر كيجي ددي بنلرسز سن درويش سن
كذوكى مثل شيخ آنى بلمك دخى مزياده متشوّه
اولدي ابراهيم ادهم كيجي يه كير وصورد
كيجي ديدي بوكوپلرده خمر وار در خلقه ايجوه
كتورمشلردر كه بونك ايله مجلس قورة شيخ
كيجي يه ددي سؤل چوماغى بكا ويرر كيجي غضب
ايدوب شاكردينه ددي ● سؤماغى شوكا ويرر
كورمز لم بنلر شاكرد دخى چوماغى شيخ الكنه ويردى

شيخ كوپلوى برپصيون پ خمرلرى دوكلوب
كيمسى فرياد ايدوب يوكسك صدا كه كوپرى
ستو باشنيى ايدى آدملريله ايرتوب
شيخى طوتوب خليفه اوكنه ايلتدى خليفه
اول زمانده معتضد ايدى كه غايتده غضوب
وغيور ونهايتده قتال ايدى جميع اهل
بغداد غصه لنوب خليفه البته شيخى
شهيد ايدر دديلر چونكه شيخى خليفه اوكنه
التديلر خليفه برد موردن كرسى اوزرنده
اوتوروب بركوزى المنده طوردا ايدى
شيخه عتاب ايله چاغروب سن كيمسنكه
بويله كستاخ اولوب سين ديوب شيخ دخى
بن محتسبم ديوب خليفه ددى كيمك امريله
محتسب سين شيخ ددى الله ورسول الله امريله
برساعت باشين اشغه ايدوب ديدى نسبب
اولديكه بوكوپلرى صدوك شيخ ددى سكا
بكا سبب اولدى كه سنى منع ايلدم
تاكر فنا لغدن خلاص اولاسين يومر قيامتده
معتضد ددى سكا اجازت ويردك من بعد
هرمنكركه كوره سن اى تغيير قيل هيچ كمسه
سنى منع ايتمسون شيخ ددى بزبونى الله امريله
ايدوايدك چون سنكامركى اولدى سنك عاملركدن
برى اولدن كه سنكامركله خلقى ايخدرلر

من بعد بونى تمزز ديدى ايدى بونك
كبى حكايتلر اصحاب وترابعين ودن وعلماء دن
ومشايخدن سماع طيز انكار فنده جوق واقع
اولمشدر برجمله دن معلوم اولديكه امر
معروف ده اذن حاكم وپادشاه شرط دكلدر
هركس بيرده كه فتنه يه ايرشدوره وبو مسئله
تحقيقنده تفصيل بوددركه محتسب ايچون
بش حال وارددر اول بلدمركز انكى لطف ايله
وعظ ددر اوچنجى غلظت وعنف وخشونت ايله سويلمكدر
مثلا اى جاهل اى احمق اى ادبسز ديه ددر بخى
منع منكرات ودر مباشرت فعل ايله
مثلا خمر ظرفلرن صيه وآلات ولهوى پاره لمه و
برشم قفتانى اركشدن چكه وغاصبدن غصب
ايتدوكى نسنه لرى آلوب صاحبنه ويره بخى ضرب ايله
تعريف ايده بل كه مذهب مباشرت ايدر اما
فتنه وعوغايه باعث اولدوغى ايچون ادنى خاركم
وسطه دن لازيمدر وبلكه محتسب اولانده
عدالت شرط ايدنك دليلى بعض آيات واخبار در
ودليل عقلى ددر مثال ايت الآيه تأمرون الناس
بالبر وتنسون انفسكم مثال خبر يا عيسى
عظ نفسك فان اتعظت فعظ الناس ودد لركه
برتنبيه دركه ترك اهم مهمه اشتغال ايله
علامت حرام قتدر جواب اولدركه برمقوله آيات

واخبار افضليتيا حكام احتسابه واولويتيه
احوال محتسبه دلالتايدر احتساب وجوبنك
سقوطنه دلالت ايتمز ● ودليل عقلي بودركه
اصلاح غير صلاح نفسك ذكر ايتمي دد وكندو
نفسنده صلاح اولميجق غيري اصلاحي واجب
اولمز وغيري طوغرلتماق كندوسي طوغرلتمغه
اولدقدن صكره اولور جواب اولدركه
اكر عصمت شرط احتساب اولسه ايدي اجماع امته
مخالف اولوردي ● اصحاب كرام افضل امت ايكن انلرك
معصوم اولمامغله عزل فضلاء عمن دونهم وكلام
وتابعين وعصيان ذمرتيه نفوي ● دليل صرخ اولوردي
آدم عليه السلام معصيت سنادنه وبرغلامين
حالات انبيادن بعضنه واقع اولمغله وسعيد
بن جبيرك اكابر تابعين دن ايدي وبرآيتك
اكر عصمت شرط احتساب اولسه ايدي ● هيچ كمسه
امر ونهي جايز اولمز ايدي وحق ومسئله ده بودركه
عصمت شرط احتساب دكلدر وفاسق برنهاية
نهي منكر ايتمكدن منع امر بالمعروف كبي كمسه
شارب الخمري نهي منكر كركدر وبرغلامين نهي عن الزنا
ايدني منع امر كركدر زيراكه شارب خمر وزاني
اولان قاتل نفسي قتلدن منع امر كركدر بلكه
شارب خمر ندم وخشمني شرب حمرة منع امر كركدر
وزيراكه برنلردن اجتناب ولجب برآسه در وغيرك

نهي

نهي دخي واجب اخرددر برواجبي ترك ايدر سه
واجب اخري ترك امر ايتمك كركدر وبرمعصيته ارتكاب
معصيت اخري حلال اولمز كلن مالوفات
رسميه ومقالات عاديه اولوز وتصورات
باطله وخيالات فاسده عامه خلقك نفوسنه
اوزده مستولي اولوب ديده بصيرت جهالي
مطالعه دقايق شرعدن كورايدوب
قبول اوامر الهيه دن متنفر قلمشدر ● نه كم برشخص
برشخصدن آن واوان غصب ايلمش اولسه شخص اول
غاصبدن اويان طلب ايدر الى آخره يا برشخص ظالمي
منعدن دفع ظلم ايدر امامه كندو بابا سندن
ظلمي دفع امر ونفوس عامه خلق بونك امثالي
افعالدن نفرت ايدر لرو برنفرت كه نفوس
جهال عوامده رسوخ بولمشدر بودليل دكلدر ترك
امر علت نهي وجوب نهي اولا پس احتساب
عصمت شرط دكلدر ● امامرتبه وعظ كه
مرتبه احتسابدن اكيجي مرتبه در فاسقدن ساقط در
زيراكه وعظ فاسق اكثريا مفيد اثر امز پس
عدالت مرتبه وعظده تاثير اجون شرط در خلاف
باقي مراتبنك چونكه برمسائل معلوم اولديكي
بلكه احتساب دخي اوج نوع اوزره در نوع
اول امثال اشاله احتساب امر كبي عوام عن
احتساب امر وخاص وخواصه احتساب امر كبي نوع امر

اعلی ادنی یه احتساب ایتمکدر ● سلطان رعایاسنه
و والدین اولادنه و زوج زوجه یه و افندی قوللرنه
احتساب ایتمک کبی بونوع احتساب وسعت
تمامیله وظیفه در که احتساب بجون ذکر اولنان
مراتبدن خالی بولنه جاریدر نوع ثالث ادنی اعلایه
احتساب ایتمکدر اخاد رعایا سلطانه احتساب ایتمک
و شاگرد اوستادنه و اولاد ابویه و زوجه
زوجنه و قول افندیسنه احتساب ایتمک کبی بر نوع احتسا
اوچنجی و بشنجی مرتبه ده ساقطدر و آوکلی ایکنجی
مرتبه ده واجب و درد نجی مرتبه اختلافی در
زیرا کیه ولد فاسق باباسنه اوکلی و ایکنجی مرتبه که
بیلدیکی وعظ و نصیحت ایتمکدر و اوچنجی مرتبه که
تخویف و تعنیف در ● و بشنجی مرتبه که ضرب در
حرامدر و درد نجی مرتبه که مباشرت تغییر در
آلات و لهوی صندوق و خمری دوکمک
و ابریشم قفطانی باباسنک بدنندن چکمک و غضب
اتدوکی متاعی المندن آلوب صاحبنه ویرمک
واوی دیوارندن صورتی قزیاق و المونیوم کیش
ظرفنی صندوقه یه بونک کبی افعال ایله باباسنه تألم
اولور اختلاف واردر ● واضح اولدرکه
ولد اچون بو جنس احتسابه رخصت واردر بلکه
واجبدر زیرا ولدک نهی بر نوع احتساب
مباشرتندن طاعته و باباسنک متألم اولمسیچون

محبت باطلی سببی ایله معصیت دوشر اکا اعتماد
یوقدر اما ولدک احتسابی عفت اهلیه
و مباشرت ضربایله حرامدر و جمهور علما بونک
اوزرینه در که جلاد کندو باباسنی حبسده
و قصاص ده قتل ایتمک جایز دکلدر ● کافر ذمی اولورسه
و زوجه سنک زوجنه و تورکمان افندسنه احتسابک
حکمی والدک والدنه احتسابک حکمنه قریبدر
و آحاد رعایانک سلطانه احتسابنک حکمی هرکسنه در
مشکلدر ● زیرا آحاد رعایا خاکمر رپادشاهه
احتسابه جرئت تعریف و تلطیف و وعظ و نصیحت در
غیری ایله ممکن دکلدر اما قدرت که شرایط احتسابدن
بنه کر اول یاندہ ذکر اولندی هیچ رعایه
عاقله مخفی دکلدر که عاجز اولانه احتساب
واجب دکلدر مگر که قبیله انکار ایده بنه کم حدیث
مبنیدر ذکر اولندی و بو محلده محتسب اچون عجز و قدرت
اعتباری ایله درت حال وارد اولکی حال وجوبدر
ایکنجی حال سقوط وجوبدر اوچنجی حال استحبابدر
درد نجی حال تخییر در مثالی اولی اولدرکه قدرتی
اوله مطلقا بو اولدرکه یقین بیله که انک
احتسابیله تغییر منکر اولسه کرکدر و کندویه
هرکز ضرر یا اولمیه نه عرض جهتندن نه مال جهتندن
نه نفس جهتندن بو صورتده اولیچون احتساب واجبدر
اتفاق علما ایله حدیثانیه اولدرکه یقین بیله که

احتساب مفيد اولمز • اما كذوبه ضرر كلمك
مقرر ودر بو صورتده وجوب احتساب ساقط
حال ثالثه اولدركه برنجي بيله كه احتساب
واجب وكلدر • كنز الحفاظ دشعار اسلام اچون مستحب در
ومحتسب چونكه علم ورع ايله موصوف اوله
وبيله كه انوك احتسابنك دفع منكر ده يا فاسقك
شوكتنك كسرنده يا اهل دينك قلوبنك تقويتنده
تاثيري وارد ركوكدركه ذوال مال وجاهدن
غم جسميه وضرب وقتلدن تورقيه وتوبيخات
وسائر اهانتلره دوا كورميه • مكر اينجي بيله كه آنك
احتسابي سببي ايله برغيره اهانتدن واقرباسندن
ضرر ايدر اول وقتده كوركه احتسابي براغدن اقبح
منكره ايرشدورد براولدركه بر ظالمي كوره كه
ظلم ايله برقيونه بوغزلر • اكر اول ظالمي اغدن منع
ايدرسه غضبه كلوب براردمرقتل ايدر براحتسابي
حرامدر • اما برشخص دلسه كه برعصوي سليمي
كسه واعضاسندن قطع ايده واني اغدن منع ممكن
اولميه • مكر قتال ايله واحتمال اولا كه
قتله يتشه ودر اصح اولدركه آني اغدن منع واجبدر
واكرچه اول تلف نفسنه يا تلف عضوينه يتشه درسه
دخي زيرا غرض انوكي نفسنك يا عضوينك حفظي وكلدر
بوكه غرض منكرات طريقيني سد اتمكدر قتلي

بو سببايله

بو سببايله معصيت وكلدر وانوكي كسه وعضوينه
قطع معصيت ودر وبو انجلين دركه برمسلمانك
مالنه هجوم ايدن كمسنه دفع اتمك واجبدر • اكرچه
قصد استدوكي مال برودرهم ايسه دخي وبو دفع
اول هجومه ايرمكدن يتشه درسه دخي
جايزدر • اول جهتدن دركه كيه برودرهم
مقابله سنده قتل نفس ايدر بلكه شوجهتدن
دركه مسلمانلرك مالنه قصد معصيت ودر • و
قاصد مالي تلف اول معصيتك دفعي ايجون معصيت
وكلدر • ومقصود شارع دفع مفاسيدر بلكه كل
جملة معاصي اوچ نوعه راجعدر بري معصيت در
لحمش اوله بري دخي معصيتدركه بالفعل اوله • بري
معصيتدركه اولمق احتمالي اوله معصيت كه لحمش اوله
واقع اولمش تاكيي آنوك عقوبتي كه حددر حكامه
متعلقدر آحاد رعايانك اغده مدخلي يوقدر
واول معصيت كه بالفعل اوله اولدركه
آنوك فاعلي اكا مباشر اوله اغده آلات ولهو
اولمق وقدح ايله اغده خمر وتمق واركشي حرير
كيمك كبي بوكونه معاصي هرنه وجهله ممكن اولورسه
دفع اولمق واجبدر تاركي آثم اولور واحاد
اهل اسلام بوغده مشترك دررلر • مادامكه اغده
اقبح برمعصيته ايرشدرميه • واول معصيتكه

اولق احقابی اولہ مجلس خمر تزیین ایدوب
واسباب دناءت اولق کبی بونده معصیت مشکوکدر
زیرا ممکندرکہ بر مانع واقع اولوب معصیت
وجود بولمیه بونده احتیاط کرکدر مکروہ نسنه
اولدیغی حکم حرامه واره لوندلر عورتلر
حمامی بتوسیده دمق وعورتلرك یولنی اوزرندن منتظر
اولق کبی ویا اجنبیه اوزرت ایله خلوت
اولق کبی بو صورتلرده احتیاط کرکدر رکن ثانیدن
کہ نفس احتیاطدر بو وکلک آدابی یدی درجه در
اول معرفت مذکوردر ثانی تعریفدر وعظ وبخت ایله
ثالث عنف اتمکدر رابع تغییر ایتمکدر خامس فوق تعمید
ضرب ایله سادس مباشرت ضربه سابع طلب معاونتدر
درجه اولکه معرفت مذکوردر بو درجه نك
آدابی بودرکه تجسس منکراتیه وخلقك بتوسنه
وبجرع سنه دخی قولاق دوتیه وخصوصیله قپوسنه
وبرمکه انکی اشنده آلات ولهو کورسه شوبله
شکلی دخی ظاهر اولسه انوك اتکن آچمیه وناسفك
یادانمدن وجیرانمدن آنوك فسقین صورمیه اکر کیمسه
یا برعدل خبر خبر ویرسه کہ فلانك اوندن فسق ایدر
اصح بودرکه اوندن سزانوك مسکنه هجوم ایتیه
زیرا مسلمك حق ثابتی اکی عدل خبرینه ساقط اولز
حکایت لقمان حکیمك یوزکی نقشی برایدی

الستر

الستر لما عابت احسن مزاعة ماظننت یعنی
کوردوکلك سنه اودتمك یکرکه فاش اتمکدن
دوجه ثانیه کہ تعریفدر آداب بونده اولدرکه
ابتداء تعریفی احسن وجه ایله ایده وعظ وبصحتده
تلطفله شفقت اخوتی برینه کتوره زیرا عوامك
منکراته اقدامنك علتی اکثریا جهلدر وچون حرام
ومنهی ایدوکن بیله فراغت ایدر اما کاهی عنف
ایله جك عناد ایدر بش اول مسلمانی کذوکی بیلوب
کندویی بجه دعایت وحمایت ایدرسه آنی دخی ویله
ایده سه کہ رسول الله صلی الله علیه وسلم بورمشدر المؤمنون
کجسد واحد اذا اشتکی عضو منه تداعی سائره باقی والسهر
یعنی مؤمنلر بر جسد کبیدر وخاصه جسد اولدرکه
چون کہ بر عضوجسمنه اولسه جمله اعضاسی انیله
شریک اولوز لرحی وا دیقرسزلنده بونجلین صحت ایمان
اولدرکه چون بر مؤمنه بر معصیت یرسه هر مؤمن
اوذن متألم اولمق کرك ومعصیت معصیت دین درکه
مصیبت دنیادن اشدر درجه ثالثه عنف ودرشت
ادب بودرجه ده اولدرکه چون فاسق وعاصی مغلظ
وعظ وبصحت ایله عاجز اولسه واجب اولدرکه غلظ
سوزلر سویلیه اما فحش دن احتراز ایلیه وشول
لفظلر سویلیه کہ کذب اولمیه مثلا ای فاسق
جاهل ای احمق دیه زیرا هوای نفسنه متابعت ایدن
احمقدر دنه کہ رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدر

الاحق من اتبع نفسه هواها وتمنى على الله المغفرة ● يعني
احمق اولدركه نفسني هواسنه تابع قيلوب وبوجا ايله
الله اوزرينه مغفرتي وجنه دخي حور ديه وحور عزه
سريليه وقدر حاجتجه سريليه قدر حاجتدن زياده انعامه
واكر عفو اترا ثيوب انجنمكه وبخشيش اتمكه
وغضب قلمغه احتياج اولورسه بونلري دخي ايده
واكر حاجتاولورسه يوزبن اكشيده درجه والعه
كه تغيير منكر دن مثلا ايله آلات ولهوي كسر
وخمري دوكمه وغاصبي دارمضربه دن چيقارمه
وبونكله برابر اوضاع ايده بودرجه ده احتياجك
اكي اوبي واردر بري اولدركه تاكه محتسب عليه اوزره
تخفيفي فعل منكرده ن ازاله عاجز اولمجه الي ايله
تغيير ده مباشرت ايتمه ● اكنجي اولدركه تغيير ده قدر
حاجت ايله اكتفا ايده مثلا غاصبك انه يا پشوب
وارمضربه دن چقرمق ممكن اولمه يقه سنه آلمورسه
والآلات ولهوي صيمق ايله باطل اتمك ممكن اولمجه
يا قيمه والآلات ولهوي صيمقده مثلا اولدركه آني ضايع
اتمك زحمتي ايله بربكي سيني شكندن مساوي اولمه و
خمر ظرفني صاحبي برغيري شيشه يه ظرف اتمك ممكن اولمه
خمري دوكوب ظرفني صيمه اكر كبر وخمر ظرفي اتمك
اكلوسه ظرفي صيمه ● اكر ظرف عمر كاغيدي كوچك اولوب
على الفور دوكمك يسر اولمزسه ظرفي صيمه واكر خمر ظرفي
بيوك ده اولسه كه اكا الي ايرمسه اما طاشلر ايله

صحي

صيق ممكن اولسه طاشلايكله ضرب بدوب صيمه قيمت ظرف
ساقط اولوب ضمان لازم كلمز ● درجه خامسه
كه تهديد وتخويف فاسقدر بونده اولدركه
اولدركه شرعا رخصتي اولان منسنه ايله تخويف ايده
مثلا محتسب عليه اولانه برفعلي ترك قيل واللا سني تعزير
ايدرم ياحد ضربايدرم ياخود باشوكي يارارم
ياعورتك واولادلكني سيرايدرم ● ويا بوسوزي بزم اليغزم
ديمزسه يلان دركه شرعده حرامدر اما اكر وعيد
ضرب واستخفاف ذكر ايدرسه واكا غازم اولورسه
جايزدر وفاسق اولان شخصك فسقده اصراري وعناد
اولسه انك عنادي مقدار يجه تخويف وتهديد ده
تشديد ايلمسه دواردكه بونده مبالغه اصلاح ذات
البين ده مبالغه كبي وذوجين اورتاسنده تأليف
مبالغه سي كبيدر وعلماء سلف بوني مستحسن كورمشلر
بونكله اوزرينه مواظبت ايده كلمشلردر ● درجه سادسه
كه مباشرت ضربدر وبو درجه ده اكي شرط واردر
بري اولدركه ضرب بحسب ضرورت اولمه وبر اولدركه
اصرار فاسق وظالم برمثابه ده اولاكه تعزيف ونصيحت
وعنف وغلظت فسقدن مانع اولميه كيس ضرب
واجب اولور والكنجي شرط بودركه ضربي حدود
كچوروميوب قدر حاجتاوزره اقتضا ايده جون منكرده
فراغت ايده اندن صكره انى انجنميه واكر دفع منكرده
سلاح چكمكله حاجت اولورسه سلاحي دخي چيقارده ●

نسنه کم بر فاسق بر اجنبیه عورتی دوتمش اوله انوک ایله
محتسب اوده سنده برصوبه سقف طاغ اوله اوق چکوب
دیه بومنکری ترک ایله والا سینی اوق ایله
اوروب دیر دیه اگر فراغت تمز سه اوق ایله اوره •
لکن خطر لو برهنه اورمیه ومعتزله دیر لو حقوق الله
اوله اندن آحاد رعایانک توقیف وبضحکندن غیری ایله
احتسابی جایز دکلدر • ومباشرت ضرب وجرحایکندن
غیری یه دست دکلدر لکن علماء اهل سنت
فشنده فرق یوقدر کورک حقوق الله وکورک حقوق عباد
حرمنه ایسه احتساب واجبدر درجه رابعه کیه طلب
معاونتدر فحش محتسب ضعیف وفاسق قوی اولسه
وتغییر منکرده صلاحه واعوانه وانصاره احتیاج اولد
اجتماعدر که فاسق دخی مدد اعوان وانصار ایله
مقابله ایده بو درجه محل اختلافدر وبعض علماء دیشلردر که
آحاد رعیتک بو درجه ده استفتاسی یوقدر واذن حاکمسز
بو امره مباشرت کورک جزء • دیرلر تحریک فتنه یه وفساده
وتخریب بلاده یتشدیرر وبعض علماء دیشلردر که
اذن حاکمه احتیاج یوقدر بو قول قیامته اوتر سه
دنیا چوزکه بالاتفاق آحاد رعیت ایچون امر معروف
جایزدر بلکه بونک وجوبی نص کتابیله ثابت
شدیوقدر که درجه اولی درجه ثانیه یه ودرجه
ثانیه درجه ثالثه یه ودرجه ثالثه درجه رابعه یه
مؤدی اولوب آخر بو درجه یه منتهی اولور •

معاونت

معاونت ومقابله ومقاتله اقتضا ایدر ایدی بو
لوازم امر معروف دن در پس هر کمزکه بوطاعته قیام
کوستره کرکدر که آنوک لوازمندن غیرمیه • وعسکر
حاضر لق حق تعالی یه رضا سندن ودفع معاصی بضربت
اسلام ایچون واقامت امر شرع ایچون افضل طاعاتدن
واقرب قربا تدن در آحاد رعایا ایچون جایز در که
اجتماع ایدوب دفع اهل کفر ایده لرکه کفاردن
مقتول اولانلر شهید اولور واهل اسلامدن
مقتول اولانلر شهید اولور بو تقدیر آحاد رعیت
دفع اهل فساد ایچون اجتماع اتسه لر جایز در • واکر
بر فاسق معلن ومتمرد دفع ایدن کمسه نک مقابله سنده
مقتول اولسه دیمیه دیر لر اکثر علما فشنده
واکر محتسب محق مقتول اولسه شهید اولور وچون امر
موقوف بر صحت ارسی نواده زدن در وناده رجاریه
جریان احکامدن حارج در پس قانون قیاس شرعی بتقریر
نواده رسیدی ایله تغییر قبول اتمز وکن ثالثه که
محتسب علیه در واول عبارتدن مقول تخصیدن که
ترک ثامور سیدی ایله ویا ارتکاب منهی ایله
مستوجب عقاب واحتساب اولور وبو رکنک شرطی
اولدر که محتسب علیه اولان بر صفتله متصف اولمیان
فعل آنوک حقنده منکر اوله • واسم ثانیتی
بومعنیده کافی در که مکلف اولمق شرط دکلدر
بنا • علیحق سرخاب ایچه یا بر مجنون زنا ایتسه منع واجبدر

اگرچه برحیوان برمسلمانك تركه بن افساد ایلیه
بونك دخی منعی واجبدر مجنونی زنادن منع واجب
اولدوغی کبی لکن آنکا احتساب دیمزلر احتساب
عبادتدر شول منع منکردن که آنك متعلقی حق الله اولا
ومنوع اولانی صبیانك اوله اکتساب منکردن که
آنوك حقندن معصیت دور وسبب وجوب احتساب
الکی حق دور بری حق الله که ضایع قلمانی معصیتدر
اکنجی تضییع حقوق عباددرکه مظالمدر پس بعضی
منکراتدن منعده الکی حق مرعی در ۵ وبعض منکراتدن
منعده برحق مرعی اولدر چنانکه برشخص اتلاف مال غیر
ایلیه بوندهٔ الکی حق واردر بری حق الله که خلاف
امر الله در وفاعل حقنده معصیتدر وبری حق صاحب مالدر
واکر برحیزك عضوینی انکا دشمنله قطع ایلیه حق عبد
ساقط اولور ۵ اما حق الله مقرردر پس معصیتدر
حکم احتساب بوندهٔ ثابت در ومنع صغیر حمردن ومنع
مجنون زنادن بوقبیلدندر وحیوانی برمسلمانك
ترکه سندن چرمق بوحکمه دکلدر ۵ زیرا که منع حیوان
اول جهتدن دکلدرکه آنکا نظر معصیت اوله بلکه
اول جهتدن درکه مال مسلمی حفظ لازمدر اترکجون بوکا
احتساب دیمزلر اکر اول حیوان نجاست اکل ایلیه یاخمر
شرب ایلیه منع اولنمز ومقصودی منع شرب حمردن ومجنونی
منع زنادن صیانت نفس واحترام انسانیت انسان ایچوندر
بو لطایف احکام احتسابدن درکه اهل ادراك

اولیاه

108

اولیانه بولنمق حقایقنه واقف اولمیجون بو مسائله
مطلع اولدکدن ایله بلکل که حفظ مال غیر ایکی نوع
اولدوغه دور بری اولدرکه آنوك سببی بلیه کندویه
مشقت وزیان وبدنه ومالنه ومنصبنه نقصان
اولمز بوندهٔ رعایت مال مسلم لازمدر ترك صیانت
جایز دکلدر نته کم سلامتی الحق واجبدر بلکه اوله
بوندن اولیادر ۵ زیرا ایزا ترك صیانت حقوق مسلمه
زیادهٔ در سلامتی الحق ترکمدن وعلمای کلنافی وارددرکه
بر ظالم برمسلمانك مالنی تلف ایلیه آنی کورن کیمسنیه
شهادتی ایلمك واجبدر واکر دفع منکر سببی بلیه
مشقت وزیانی ایرز اوله احتساب لازم اولمز
اما اکر کندوحقنی ایثار ایدرسه برمسلمانك
حقنی ایچون مستحبدر وایکی جایبدن خسران مالدهٔ قلت و
کثرت نفاده باقی یوقدر ۵ وبلکل که تعب ومشقتك
الکی طرفی ووسطی واردر بوندهٔ رعایت حق مسلمان
واجبدر نته کم تشاهده قاضی مجلسنه یورییوب
کلمك وآواز شهادتی قلق لادیمدر وبر طرفی کثرت
تعبدر بوندهٔ وجوب ساقطدر نته کم شاهدی برشهرده
برشهرهٔ کلوب آواز شهادتی انمك جایز دکلدر ووسیطك
حکم مبینی دکلدر اهل ورع اولان تقوی اختیار ایدوب
عوامدن اولان اختیار ایمسه روادر ولکن زاید
محتسب فیه دور وبو عبارتدن برعملدن که مستوجب
عتاب وعقاب ومستحق احتساب اولور وبو دکلدر ۵

ودت شرطي وارده شرط اول فعل منكر بذر الى
بلمك كوركدر • بدكلكه منكر شول فعله دير لركه
محذور اوله شرعا اعم دركه فاعلنه نظر معصيت
اوله يا معصيت اولميه تنجه فعل وارد دركه اذن منع
لازم بندر • اما فاعلنه نظر معصيت اولمز نته كراوغلان بحون
خمر اچمك ومجنون زنا قلمق بونلري بو نعلر دن
منع ايلمك لازم بندر • اما بونلر بو نعلر لرك صدورنده
عاصي دنلمز وجمع معاصي كوركبيره كوركصغيره
لفظ منكر تحتنده داخلدر • وحكم احتساب
جمله معاصيده جاريدر شرط ثاني اولدركه
فعل منكر بالفعل موجود كرن كه اذن احتساب
جاري اوله زيراكه فاسق فسقدن فراغتله تركدن صكره
آخاد وعيتا بحون آكا احتساب جايز دكلدركه
معصيت منقرض اولدقدن صكره حاكمدن غيري يله
اقامت حد وتعزير دوا اولمز • وبر معصيتكه فاسق
آني زمان مستقبلده ايلمكه عازم اوله اكر عازم
مقرايسه آكا وعظ ونصيحتدن غيريله احتساب
جايز اولمز واكر منكر وعظ ونصيحت طريقي ايله دفعي
احتساب روا اولمز زيرا بو سوء ظندن واول حرامدر
شرط ثالث • اولدركه مجتسترا ديجه هركيركدو
اوندن مخفي فعل منكر قلسه مجتسب ايله انى اظهار روا
اولمز فاسق مستور قلدوغني ستر واجبدر حكايت
عمر رضي الله عنه بركجه مدينه منوره بكار ودولاشن

كرزايدي

كرزايدي برآدي برغوزت ايله فاخته ده كوردوكي
ادته بيكي ممنيره عروج ايدوب يوزيني اصحابه طوتوب
ديدي نه ديرسوكه حاكم ايكي كيسه زناده كورسه
اقامت حد اولسون دي ديدر سن حاكم سين امور
احكام رسنك زايركه متعلقدر علي كرم الله وجهه
ديدي اي عمر سكا بوسوزي راشدن زيراكه اكر بوزي
اظهار ايدرسك سكا حد لازم اولوركه بو امردركه
حضرت حق جل وعلا تاكيد تستر ايجون ددت
كيسه نك شهادتنه موقوف قلمشدر بركيسه نك شهادتي
جايز دكلدر حكايت عمر وعبد الرحمن بن عوف
رضي الله عنهما بركجه مدينه منوره حفظ ايجون
كرزلرايدي براوده نوركجراغ كوردكده يلدز
يقين وارديركيو بركمشدي واچرودن شول صوتلر
اشتديلركه خمر شرب ايدنلرك عادتيدر عمر عبد الرحمنه
ديدي بيلدرميسين بوكيمسه اويدر عبد الرحمن ديدنكه
بلمزم بو ربيعه نك اويدر اميه بن خلف اوغلدر
وبونلر شرب خمره معتاد لردر شمدي بو امرده نه
ديرسين عبد الرحمن ديدي بزديرمركه بزمخالفت
امر الله قلدق عمر ديدي بنجه عبد الرحمن ديدي
حق تعالي بيوردركه ولا تجسسوا بر تجسس اتدك
عمر اندن صكره ديدي وبلي كيراكه جد ستر اولدركه
فاسق كندو اوزنه اوتوروب قپوسن بركدوب
ايرو سازآوازي اشدنبوب بونكي حالتده

طاهر دیو بیجرده دن کرهک خلاف شرعدر اما بحر بونوع
امورات اشدلسه ایتدن کمسنه واجب اولور هرزه دن کرهک
وبغیر منکر قلمق واکر هرشخصک هرظنی اولسه واندن حمز
مراتبه سی کلسه اکر احتمال واردیسه بوراتبه حرام مشروط یاملدن
اولمیه سرکه کبی مثلا انی دوکمک جایزاولمز مکر حرام اولدوکی
قرینه ایله معلوم اولسه دوکمک جایزدر اما دوکمک
اولی دکل بوعبلین اکر رفاسق الات ولهودن بعضنی اتکی
النشده کوتوب شکلی دنی ظاهر اولسه احتساب واجب اولور
دنی اهر نسنه کظاهر اولا اکا مستور دیمز لر کشف اولسه
برنامور اینمستور اولانلر سرایله مکشوف اولانلرک
مراتب ظاهره بر بیجه نوع در کاه خاصه بعرایله
ظاهر اولور کاه خاصه سمع وکاه خاصه لمس ایله کاه
خاصه شم ایله چون مراد حصول وعلمدر بوخواسلرک
هرهری مفید علمدر شرط رابع اولدرکه منکر اولان
نسنه محل اجتهاد دکل اولیه هرفعلی مجتهد اولان بری
جایز کوره انی انکار اتمک جایز اولمز مثلا حنفی اولان نه
دوا اولمز شافعی اولانه انکار اتمک کلور وسیر تلاون
اکلنن وشافعی اولانه دوا اولمز حنفی اولانه انکار اتمک
ولی اولمیان نسیز نکاحده واخذ شفعه جوازده وشرب
نبیذ غیر مسکرده چون شرائط وآداب
احتسابی بلدکی ایسه بلکل کعدد منکرات کم یوز ماندن
مالوف عامه اولمشدر وخلقک عادتلرندن جاری اولمشدر
واکثر مقتدای عدد دین تفصیل اوزره بلکه یکمی دکلدر

لکن

لکن آنوک مجموعی بدی قسمه واجعدر قسم اول
منکرات مساجد قسم ثانی منکرات اسواق قسم ثالث
منکرات طرق قسم رابع منکرات حمامات قسم خامس
منکرات ضیافت ومجالس قسم سادس منکرات عمارت
ونفقات قسم سابع منکرات عامه وهرقسمی براقامدن
اولکه اصول وانهایی در مذکور اولسه کرکدر
تاشعبه لرو فروعلری انلره قیاس ایله معلوم اولسه قسم اول
که منکرات مساجد در افحش وافبح منکراتی
بر قسمک نمازی بر مزقلمقدر رکوعدن وسجوددن
کلمیه که نماز نماز اولمز نص حدیث ایله واندن
نهی واجبدر واول جمله منکراندن در قرائتی
لحن ایله اوقومق ووجه صحیح ایله اوقومغی تلقین
وتعلیم ایلمک واجبدر ولحن اوقیانی نهی واجبدر
وسکوت معصیتدر واکر اوقیان کمسه ناک
لسانی صحیح اوقومقدن عاجز ایسه اکر قراءتنک
لحن ایسه ترک ایدوب بانچق فاتحه صحیح اوقومغه
سعی ایمک کرکدر اکر قراءتنک اکثری صحیح ایسه
عام دیمشلردر لابأس بقرائته اما کرکدرکه اوقورکن
آوازین بلند ایتمیه اول جمله منکراندن در کخطیب
سؤل تفنان کیمک که ابریشم غالب اولمیه یا النده
طوتدوغی قلیچک باغی التون یا کمشی اولسه بوکا دخی انکار
واجب در واول جمله منکراندن درکه قصه خوانلرکه
سندیکی زمانده آدلرین واعظ دیوب حقایق علوم

تفسيره وحديثه جاهلرده وآثاره قايتوتخويف
وتحذيرده ذعاطل اولوب وحكايات مزخرفه والفاظ
مسجعه وابيات واشعار منهيه ايرادي ايله
جاهلري وفاسقلري معامليه دليرايدر لركين
برفائده انكار واجب وبونلري منع ايله احتساب لازم
ذيرا شرايط واعظدن ذكر علامت ورع آنوك
ظاهرنده ظاهر اولمه وسكينه ووقار هياتنده غالب
وسيماي اهل صلاح آنوك صورتنه لازم اولمه وبيت
هوا تلوثا متدن پاك اولمه هركمسه كه بوصفات
اولميه آنوك وعظنك فسادي خلقه زيانه سندن
صلاح خلقدن زياده اولور واول جمله منكراتدن در
عورتلر حاضر اولمق وعظ وتذكير مجلسنه واكر پيره زنلر
كيهنه قضا تلرايله وعظ مجلسنه كلوب بره
اردنده اوتورسه لر قيرمز واول جمله منكراتدن
حقه باز لر وطبيبكر ويلانجيلر ومنجملر كه كمعه كونلرنده
جامعلرده تورلرنده ادويه ومعاجين وترياك و
تعويذات واطعمه صمق ولعب اندوب اشعار اوقومق
اول جمله منكراتدن در مسجده لوه محنونلر ومسلرز
داخل اولمق منكر اول سؤل مجنون اولكه طهارت
وسكوتي غالب احوالي اولمه وبوبخيلين وغلمخفارك
مسجده لعب ايجون دخولدن منع ايده لر بوجمله نك
انكاري واجبدر قسم ثانيدر كه منكرات سوق در
بوقسمك اصول منكراتي اوندر باقسي بواونك فروعي در

اوله

اوّل كذب در مراجعه ده نته كم بر شخص برمتاعي
اوتن اچيه المز اولسه اودايكي اچه يه الدم ديه
وبر اچه يه ايله سكا صاتارم ديه وبو بايع بوسوزده
هركاذب در هرفاسقدر هركمسه كه بوكذبه
مطلع اولسه آكا واجبدر كه مشتري يه بايعك
بوكذبيني اعلام ايده ثاني اخفاء عيب مبيع در حكايت
واثله بن اسقع رضي الله عنه بريوده طوردايدي
بر شخص بره وصاتر ايدي واثله برسنه يه
مشغول بولندي اول دوه بركمسه اوچيوزدرهم
صاتوزن الدي وكتدي واثله صكره خبردار اولوب
اول مشتريكا رد ندن ايرشوب ديدي بودوه بوغزلق
ايجوني اكورسين يوخسه بندايجوني الورسين مشتري
ديديكه بنكا ايجون الورين واثله ديدكه
بوده وه نكا يا غنده برضرر وارديرسه آنوك سببي ايله
جوق منزل اليمازمه اول مشتري دوندي دوه نك
بها سندن بوزده دهم نقصان ايلدي بايع واثله يه
ديدي بوم بيعمه نقصان اتدك واثله ديدي
بن رسول الله صلى الله عليه وسلم دن اشتدم كه ديدي لايحل
لاحد يبيع بيعا الا بين ما فيه ولا يحل
لمن يعلم ذلك الا بينه يعني حلال وكلدر بوكمسه
برسنه صته الا بيلدن آنك عيبين بيان ايلمه مشتري يه
اعلام ايتمك كركدر ثالث بخشش در بخشش اولدركه
بركمسه برسنه آلمق مراديله كلايكن اوتوره تا مشتري

اولان کمیه دغبت حاصل اولوب الدانوب
زیاده بها ایله آله رابع سوم اولدرکه
برکمسه برکیسه‌نک صاتون الوب اوزده اولوب
بها سینی قرار لشوب ● بیع عقد اولمق اثنا سنده
ایکی برشخص کلوب مشتری یه بو منایی بو قدر بها یه
چوقدر کمل بن سکا دخی وجود بها یه ویره بن
دیه یاخود بایعه دیه بن بو منایی بوندن دخی
زیاده بها یه الین دیه یازاره صاتغ اوله بویله
ایدن شخصی نی ایدوب بونعلته انکار ایتمک کرک
خامس ● تفاوت کله وتراضی وارشوندد یعنی اهل
بازاره جایز دکلدرکه ایکی کیله یی بیوک کیله ایله
الوب کوچک کیله ایله صتمه واکی دکر لوطاشی اولوب
آغری ایله الوب بینیسی ایله صتمه واکی ارشونی اولوب
بیوک ایله الوب کوچک ایله صتمه سادس
ترک ایجاب ایتمکله دخطر لو نسنه ویرشمکده سابع
شروط فاسده ایله عقد صحیح اولمز ثامن اشکاله
حیوانات صتمق که بیزارکونلرنده اوغلنخفلر اچون
ایدرلر دغلیندرلهوا لتلرین صاتمق ● تاسع
الترون وکش طرفلرواونلره ابرشم قفتانلر صتمق عاشر
اسکی قفتانلری آغردوب ویره لرکیله تلبس ایدوب
یکی آدنه صاتمق حادی عشر ثالث که منکرات طرقده
ومجامع دد بودخی اردنده اول یو للرده دیرکلر دکمک
واغاج دکمکدر آنوک سبیله یول طارلوله ثانی یو للرده

دکان بنا ایدوب اندن خلق اوتوروب
کمکه مزدار اولمق دثالث یو للرده اولق چیقار مقدد
اندن مزدار صولر یو لره دوکلوب ناسک قفتانلرین
ملوث ایتمک رابع یو للرده دوروب واوتوروب
طعمه وغیر صتمه یول حدنفسنده طارا اولوب
یو لله اتمک ایله مرورایدنلره مضایقه اوله خامس
یو للرده اودون ودیکن قویه سادس یو للرده حیوانات
بغلیه مضایقه ویره ● اتمایون یوکلدوب
وبنجک قدر اکلنمک ضرورید وحیوانانه طاقشدرمق
زیاده یوک یوکلتمک جمله یو للرده منکرات محذوره دندر
وبو غبینی دکن بوکی ایله اوغرایوب ●
ناسک قفتانلرین یرتمق منکردد سابع یو للرده
قیوزن وغیری بوغزلمق وبوله حیوانلرک قاچمق وهرسن
دوکمک دردکه اندوه اسکراماسه ثامن یوله
سپورمدی وکل وقار پوزقاون وغیرک قاچمق دوکمک
تاسع یوله لشلر اقق که ناس مزدار قفوسندن
منفعل اوله عاشر یاوز کلبی قیوا وکندو طورغورمق
که خلقی اخذ راوله بوجمله منکرات محذوره دندر
واندن منع جمله واجباندن در ● ویو للردن سکوت
معصیت در فتیح رابع که منکرات حمامات در
وبو اصولی ترک ایدر اول تصویر لردکه حمامله
قیولری اوزرنه نقش ایدرلر انلری محو ایتمک کرکدر
وتصویر لر اولان حمامه کرمک منهیدر وحیوانلر وجن

ودیونفشندن غیری اولسه روادر ثانیی کشف
عورتدر وبرنفرک عورتنه نظر ذکر حزه ذکر کلمشدر ذکر
لعن الله الناظر والمنظور الیه ثالث ولاک ونه
المسنه الن صوقوب قشمق واومق در رابع یوزی ویون
یاتودوب قالق اتق اومقدر خصوصا شوک
کمسه نک محرک شهوتی اولسه خامس الن ومرداد
ظرفلرکی حوض صغیره صوقمقدر سادس قدر حاجتدن
زیاده صویی دوکوب اسراف ایتمک سابع طاپوده
واوستنان صویی دوکوب تومق در ذکر آدم طرفنه
وبرشخص دوشوب برعضوی صنه ضمان اول صویی دوکوب
تیملین ایسه حاجتی یه مشترک لادم اولور دیر ایتومق
دوکمه لادم اولدوغی کی حاجتی یه دوغی لادر ثامن
طیرنجق طاش دوشمکدر پس آنی کیدوب
عریی طاش دوشمک کرکدر تسع خامس که منکرات
ضیافت ومجالس در وآنوک اصولی دوغی اوندر اول
ابرشم دوشکلو دوشمکدر ثانی التون ولکن مجرد
بخور اتمک والتون ولکن ظرف ایچمکدر ثالث تصویر
پرده لی اتمقدر رابع ساز لرچالدرمقدر خامس عورتلر
طاملرا ودرندن ازیلره نظر قلمقدر سادس حرام طعام
اولق واوانی مغصوبه ده اوتورمقدر سابع مجلسده
مسکر نسنه سرتپا اولمق در ذکر فاسق ایله نسنه مباشرت
اتمکدر یرده اوتورمق حرامدر ثامن ضیافتده
اهل بدعت حاضر اولمقدر ذکر بدعت سوزدن سوزیله اکرانی بدعت

سوزدن

سودن سوزیله کدن منع اتمکه قادر ایسه جایزدر
تاسع مجلسده مسخره اولمقدر که فحش وکذب ایله
ناسی کولدوره امالاغ ایله کاذب
وفحش اولسه جایزدر اول شرط ایله انی مبالغه
وافراط امته عاشر مجلسده غیبت ایدن مؤمن اولیه
اولدوسه منع ایدر منسه قالقوب کیدر
قسم سادس که منکرات نفقات در دوردوخی ایکی
کی قسمدر اول کبیره در لباسلرده وطعاملرده
ثانی صغیره در نالرده ومسکنلرده امامنکرات مال
بش نوع اوزره در اول مالی ضایع قلمقدر
مثلا قاشلری ومتاعلری احراق بالنار ایتمکدر یاد ایسه
آته ثانی مالی معاصی یه صرف ایدر زنا وخمر ومطربه
خرج کبی رابع دباغ معامله سیدر خامس مباح اولمقدر
اسراف درجه کم برشخص یوز قاوردیه مالک اولسه
وکذوندک رعیالنک معاشی ایدن اولسه واول یوز قاوردن
برقفتان آلوب کیسه مأخوذ برضیافته خرج ایلسه یا
خود برشخص بیک قاوردیه مالک اولسه اول بیک
قاوردی مسجد دیوارینک یا اوی دیوارینک یا سقفنک
نقشنه خرج ایلسه اسراف وحرامدر قسم سابع که
منکرات عامه در یعنی عوام ناس احکام شرع محصلندن
غافل وبدعتلره تعلیم ویضحکندن عاطل اولمشلردر وجهل
سؤیله غالب اولمشدر که معظم شهرلرکه مجمع علمادن
ومقر فضلادر اکثر خلق وفی عین اولمشلرک صحت

وفسادنه جاهل تردد قرادة وطاغلوده وسحر لرده
اولنلر خود بنا يرمنزله سنده دد ايدي والي وحاكم
اولنلره واجبدركه هر قريده وهر محله ده براهل
علم نصب اينه لركه تعليم فرض عين والمورد دين اينه لر
وصلحاي نصايح نفسه ايله طاعاته ترغيب
وفساقي زواجر شرعيه برله مناهيدن منع اينه لر و
اولاد اهل اسلامي لطف تعليم وحسن تأديب
برله مؤدب قيله لر ● واهل هوا واصحاب بدعي فساد دن
صلاحه كتوره لر وظلمت جهل وعصياني نور علم وعرفان
برله محو اينه لر وهر معلم ومتعلم كندويه فرض عين
تحصيلنده فارغ اولوب فرض كفايه اولنلري
تمام ادا كدن صكره واجبدركه اقربا وجيرانيله
واهل محله يارانه وشهرك جمله خلقنه فرض عين
اولنلري تعليم اينه ● اندن صكره قريه لرده و
طشره لرده اولانلره وظائف مذكوره بيان ايدوب
حقه دعوت ايليه واكر برامرده تقصر ايدرسه
آنلرا ولور بدركيه جمله حكام رفقتما وعامه
عوام اثمي اولوب يوم قيامتده بو تقصيرسبي ايله
مسئول ومؤاخذ اولورلر يا ● كه حقايق
شكر نعمت بيانندده دد واضاف انعام ذكرنده
وافضال حضرت صمديتده دد بدركه كه افضال حضرت
صمديت عزوشانه نوالترنيه متصل وبي نهايت دد
خصوصا ملكك وحكامه الملوك وجود تي

معايج

مفاتيح نعم ومقاليد نقم قلمشدر وحصرنعمت عزت بيوردي
وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها انّ الانسان لظلوم
كفار ● يعني اكر عد ايدر اولسكوز الله نعمتي احصا ايده مزسيز يعني جمله سوزكلوا ولدي
تخفيفا انسان زياده ظالم وكفران نعمته دد ● اما
اكر شكر نعمت قلسه ازدياد نعمت اولور وكفران
نعمت قليجق مقت وسخط اولوركه لئن شكرتم
لازيدنكم ولئن كفرتم ان عذابي لشديد يعني شكر
ايدرسكوز زياده ايدرم كفران نعمه اولورسكوز
بنم عذابم شديددر ● عن علي ابن ابي طالب
رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ يقول الله تعالى
يا ابن آدم ما تنصفني اتحبب اليكم بالنعم
وتتمقت الي بالمعاصي خيري اليك نازل وشرك الي
صاعد علي ابن ابي طالب رضي الله عنه دن روايت
اولنوركه رسول الله دن ﷺ حق تعالى ديرايي آدم
اوغلي بكا انصاف اتمزسن بن سيزه محبت ايدرين
نعمت ويرم سن بكا بغض ايدرسز معصيت ارسال ايلم
خيرم سكا ايرز سندن شرك بكا چيقار عن عصمة
بن عبد الغفار رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ كم
من نعمة عز وجل في عرق ساكن عصمة بن عبد الغفاردن
روايت اولنوركه رسول الله ﷺ بورمشدركه بنجه
نعمت وارددركه حق تعالى ايجون طرده ساكن وعن ابن عباس
رضي الله عنهما قال ﷺ ثلث من اعطيهن فقد اعطي خير الدنيا

مزسز

التوحيد ثمن الجنة والحمد وفاء شكر كل نعمة انس بن
مالك دن روايت اولنوركه رسول عليه السلام بيورمشكه
توحيد بها يجنتدر وحمد هر نعمتك شكر اداسي در وعنه
قال عليه السلام ما انعم الله على عبد نعمة من اهل
ومال او ولد فيقول ما شاء الله لا حول ولا قوة
الا بالله ينري فيه آفة دون الموت وعن انس دن
روايت اولنوركه رسول عليه السلام بيورمشكه
هيچ برنعمتي حق تعالى برقوله انعام اتمدي اهلدن ومالدن
ولدن كبي اول قوله دييه ما شاء الله لا حول ولا قوة
الا بالله اندن كوره اول قوله اندن آفتي اولمدن غيري
وعن علي رضي الله عنه رسول الله عليه السلام دن يقول الله
ايما عبد من عبادي انعمت عليه بنعمة وقد علم انها
مني فقد شكرني ومن انعمت عليه بنعمة فقال عليها
الحمد لله رب العالمين فقد ادى شكرها وان عظمت
النعمة على رضي الله عنه دن روايتا اولنوركه رسول الله
بيورمشكه حق تعالى دوي قتي قولدر بنوم قولدر مدن
كه بن انعام انعمش اولم واول قول بيله كه اول نعمت
بندن دور بنوم شكرم اتمشدر وشول كمسه كه
بزاكا برنعمتا انعام ايدم اول دييه الحمد لله
رب العالمين تحقيقا اول نعمتك شكرني ادا اتمش اولور
نعمت نه كلو عظيم دخي اولورسه وعن ابي الدرداء
رضي الله عنه قال رسول الله عليه السلام يقول الله تعالى
اني والجن والانس في بناء عظيم اخلق ويعبد غيري

والاخرج قلب شاكر ولسان ذاكر ونفس على البلاء صابرة
ابن عباس دن روايت اولنوركه رسول الله عليه السلام بيورمشكه
اوچ صفت وارد زهر كمسه اول صفت ويرلدي
اول كمسه خير دنيا وآخرت ويرلدي بري قلب شاكر
بري نفس دركه بلايه صابره در وعن بكر بن عبد الله
المزني رضي الله عنه قال رسول الله عليه السلام من اعطي خيرا
فيري عليه سمى حبيب الله تعالى محدثا بنعمة الله ومن
اعطي خيرا فلم يرعليه سمى بغيض الله معاديا لنعمة الله
بكر بن عبد الله رسول الله عليه السلام دن روايت اندر لركه
شول كمسه كه خير ويريله وكوردونه انكا وردنده آكاه آد
ويريلور حبيب الله ديو شاكر اولجي للهك نعمتي وشول
كمسه كه خير ويريله وكوردنيه انكا وردنده
آكاه آد ويريلور مبغوض الله ديو دشمن اولجي للهك
نعمتنه وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال رسول الله عليه السلام
ان الله يحب ان يري اثر نعمته على عبده ابن هريره دن
روايتا اولنوركه رسول عليه السلام بيورمشكه تحقيق الله
محبتا ايدر واستركوردكي نعمتنك اثري قولي اوزره
وابن ابن عباس رضي الله عنهما قال رسول الله عليه السلام
اول من يدعى الى الجنة الذين يحمدون الله تعالى في السراء
والضراء ابن عبد الله دن روايت اولنوركه
رسول الله عليه السلام بيورمشكه اول جنته دعوت اولنانلر
ستوده اولوركه حمد ايدرلر الله تعالى يه فرحده وغصه ده
وعن انس بن مالك رضي الله عنه قال رسول الله عليه السلام

التوحيد

وَاذْكُرْ عَبْدِي اَبُو الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دن
دوايت اولنوركه رسول الله عليه السلام بيورمشدركه
حق تعالى بيورركه بن حسن واسن عظيم خبرده بولدقجه
خلق ايده دن كه عبادتمى تشويقلروب دوقندرمق وبرورمن
كه شكر ايده لر ● وفى الاخبار اوحى الله تعالى
الى داود ع يا داود احبنى واحبب اولياءى
واحبنى الى عبادى قال يا رب هذا احبك
واحب اولياءك فكيف احببك الى عبادك قال
ذكرهم بالائى ونعمائى فانهم لا يذكرون منى
الا كل حسن اخباره واراد اولمشدركه
حق تعالى وحى ايلدى داود عليه السلام يا داود
سوبنى وسوبنورمدوستلروم وسوديرنى وتلروم
داود ديدى يا رب اشته سنى سورين ودوستلروك
سوديرين امانيجه سوديرين سنى تلروكه حواله
ديدى اكثر انلره بنورمانعاملروم ونعمتلروم
تخفيفا انلرد كرا يتمزلر الاهرايلوكى وقالت
رسول الله صلى الله عليه وسلم احسنوا جوار نعم الله
فانها قلما زالت عن قوم فعادت اليهم رسول الله
عليه السلام ددى ايودوتكا الله نعمتلرى توكستولغتى
ديراكه نعمت بر قومدن زائل اولدقدن صكره قتى آز اولو
كرو انلره عودت اتمك دقال ● عليه السلام من
عظمت نعمة الله عليه عظمت مؤنة الناس عليه
فمن لم يحتمل تلك المؤنة عرضت النعمة للزوال

رسول

رسول الله عليه السلام مريدى شول كمسه كه كنديه
عظيم اولة نعمت الله انوك اوزرنده عظيم اولدى
الناس انوك اوزرنده شول كمسه كه انك دخنه تحمل اتمز
نعمتى زوالله عرض اولنور ● وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الطاعم الشاكر بمنزلة الصائم الصابر يعنى طعام
يكلايدوب شاكر اولان صايم اولوب صابر
جلغه وصوسز لغه صبرايدن منزله سنده در ثواب
جهتندن ● وسئل رسول الله ع لما نزلت اية
الكنز اى المال نتخذ يا رسول الله فقال ليتخذ
احدكم قلبا شاكرا ولسانا ذاكرا سؤال اولندى
رسول الله عليه السلامه كه نازل اولدى آيت كنز قنغى
مالى اتخاذ ايده ايم يا رسول الله ديدى اتخاذ اتسون
سزدن بريكز قلب شاكرى ولسان ذاكرى زيراكه
قلب شاكر متقبل اولدقجه نعمت بتوسن فمفقده اولور
لئن شكرتم لازيدنكم مفهومى ظاهر اولور ● ولسان
ذاكر حاجت الى الغير دن تستدن قلبى پاك قلور آوكى
نعمت لا يزال واكثى سلطنت بى زوال در چون
احاديث مذكوره دن فضيلت شكر معلوم اولدى ايسه
بلكل كه مقام شكر مقامات اولياءدن در جميع
سالكلرك مقاماتى اوج اصله منتظم اولور برى
علم برى حال برى عمل در ابتداء سلوك علم
دانك نتيجه سى حال وانوك ثمره سى عمل در اما نهايده
مرتكمل عكسدركه عمل اصل وحال ثمره عمل وعلم اكسنك

حاصلی اولور • وبو معنی علم وسلوك دفا یقندن در و
آنی ارباب قلوب طاهره . واصحاب نفوس زاکیه
فهم ایدر لر اما اصل اوّل که اول علمدر بونك
مدار ی اوچ اصل اوزره در اصل اوّل معرفت نعمت
اصل ثانی بلکدر آنی بونعمت خواص آنوك حقنده
نعمتدر اکرچه آنوك غیرینك حقنده نعمت دکلدر
نته کم برکمسه نکه دشمنی اولسه واولد دشمن هلاك
اولسه اولد دشمنك هلاکی آنوك حقنده نعمتدر
دشمن حقنده نعمت دکلدر اصل ثالث معرفت
ذات وصفات منعم در کی اول مصدر انضال وانعام
ومتقر آثار وجود واکرام در وبو اصل بدایت
معراج سالکدر وبونك وراسی درت درجه یی وارد
درجه اولی معرفت تفرد ذات منعم در عز شانه
نعوت وصفات کمال ومطالعه تنزه ذات
متعالیه ایله بو معارفك حصولی معنی سبحان الله در
درجه ثانیه ملاحظه تفرد ذات مقدسه
افاضه انعام وافضال ایله کی نعمت وجوددر
بو معنیك شهودی سری معنی الحمد لله در درجه ثالثه
مشاهده تفرد ذات منزه منعم در واستهلاك
مراتب کثرتدر بحر اشعه آفتاب وحدتده واضمحلای
اشراق انوار فردانیتدر مملکت وحدانیت
اولدوقده بو معنیك شهودی تجلی لا اله الا الله در
درجه رابعه اعتراف کمل در عجز وتقصیر لریله

موافقت

معرفت کنهیه ذاتدن وبو طالك ظهوری سر تفسیر الله اکبردر
ورسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی وغی لا اُحصی ثناءً علیك
سبحان الله • والحمد لله ولا اله الا الله • والله اکبر
احبّ الیّ مما طلعت علیه الشمس بو حقایقك ظهوریله
اشارتدر زیرا منصب نبوت اعلی درجاندن کی
انبیا نك لسانله برکلمه جاری اولمه که عین بصیرت
آنوك شهودی واسرارندن غافل اولمه واولکی
کثرت فضائلدن متن احادیث نبویه ده وارد اولمه
اولجمله ثمره حقایق ربانیه اولسه کرکدر • مرتبه
عرفانیه ده وبو حقایقك ظهوری منفی ظلمت شرك
ومثبت نور توحیددر وهرکیمکه جریان مشیت
ازلیه یه • واسرار تجاری قدرته اطلاع بولمه وعین
بصیرت وعیان ایله مشاهده قلمه • کی سمع وقمر
نجوم وارض وسما وافلاك وملائکه وجن وانس جمله
قبضهٔ قدرتنده مسخر ومقهور لردر قلم کاتب الندن
مسخر اولدوغی کبی وبو مقام توحیدافعال در ومؤمن
تا بو مقامه ایرمیه شوائب شرك وخفی دن خلاص بولمز
وهرکیم بو مقامه ایرمه بیلور اکرچه نوع انسان
فاعل مختاردر • اما عین احتیاردن مسخر ومجبور
دوائی در وچون وارد عزی کی اول داعی فعل اولدی
باذن الله قلبلرده مسلط اولور • وفاعل مباشرت
فعللرنه مضطر اولور فعل ظهور بولور کرك دلمه سن
کرك دلمه سن ایمدی بلکل که فاعل احسان داعیهٔ معانیه

تسلطی واسطه سیله احسانک یصالنده محسن الیه
مضطر و مستجیر در پس حضیفنده معطی و محسن حضرتی حق تعالی در
و بو علمك حصولی حقیقت شکرده و حکایت منوی
دیدی آلهی آدمی بیدقدر تکلمه خالق اندک و انی جمله
خلقدن کرنده قلدك و ملکات آکا سجده اتدردك
و ادراکات جنتی آکا منزل قلدك و حواجاریه کی
آکا دوجه ایلدك اول شکایجه شکر ایلدی حق جل و علا
بویوردی آدم بلدی که بونلر جمله بیذدندر آنوك بو سیله
بلمیی شکر در اصل ثانیی حالدر و اول نتیجه
علمدر و بو حال دخی اوچ حالدن خالی دکلدر بری اولدر که
انوك فرحی نعمت وجودی ایله اوله منعمدن قطع نظر
یعنی نعمتك حصولی ایله فرح اوله کرك نعمت صاحبنده
الفه کرهسون کرك پادشاه المندن واصل اولسون بو کمسه
شکر نعمتده هیچ نصیبی یوقدر اکنجی اولدر که انوك فرحی
انجق نعمتك وجودی ایله اولمیه بلکه نعمتك حصولیله
استدلال ایدن که منعمك بو کا عنایتی وار ایمش که
نعمت ایصال ایلدی که اول نعمتی صاحبنده بولسه فرح
اولمیه زیرا که مقصودی نعمت دکل بلکه حصول
عنایت منعمدر بو کمسه مراتب شکرك اولیسنده
واقع مرتبه سنده در اوچنجی اولدر که انوك فرحی
بو جهتدن اولا که نعمت سببیی ایله منعمك حضرتنه واصل
انك وصلتی حاصل ایدوب و بونك واسطه سیله
منعمه مرتبه قرب میسر اولور بو مرتبه اعلی مراتبدر

دیر

دیر انعم نعمتی ایچون استمك قنده و نعمتی منعمك
رضاسینی تحصیل ایچون استمك قنده اصل ثالث کی
عملدر دخال موجبی ایله که اول نتیجه علمدر و بو ملك
حکمی اوچ قسم اوزره در قسم اول عمل قلبیدر
و اول بودر که واجد نعمتك قصد و نیتی نعمتی
ایجاد منعم مصادفه صرف و امتثال اوامر و اجتناب
نواهی یه عزم اولمه قسم ثانیی عمل لسانیدر و بو دخی
دایر لسانی ایله اظهار محامد و محاسن منعم و ملاذ و نعمت در
حمد و ثنا بیان ایتمه قسم ثالث عمل اعضای جارحه
اول استعمال نعمتده طاعت منعم و حفظ در آنوك
خلافنه صرف استعانتدن مشغول قلمقدر هر عضوی
مشغول طاعته که اول عضوه مخصوص در مثلا طاعت
اولدر که محلوقاته نظر عبرت ایله ایده و ضعفایه
نظری شفقت ایله ایده و صلحایه و علمایه نظری
حرمت ایله ایده و مسلمانلرك عیبنده نظری ستر ایده
و طاعت سمع استماع کلام الهی و حدیث نبوی
و اخلاق و سنن انبیا و مرسلین و سیر سلف صالحین
و سماع مواعظ و تعریفات دین و تنبیهات شرعیه در
و استماع ملاهی کذب و غیبت و فحش و غیبه دن تنزه در
و طاعت لسان دوام ذکر و تلاوت
قرآن و امر معروف و نهی منکر و اظهار شکر و حمد و ثنا
منعم عز و شانه و شکایت و کذب و غیبت و انوك
امثالندن امتناع در و بو نجلین هر عضوك بر طاعت

خاصی وارد در کیم اکا ملا دنت آنوک اردزند واجبدر
ومعصیت کا اول طاعتدن ایران اولمقدر • اندن ایرانی اولمن
لازمدر وبرامرکیم جامع تفاصیل طاعات ودرافع درجات در
واجد نعت اولاندن بساط شهودا وزده اعتکافی در بلاد
خطوط حرمت حدود ایله واعتراف در عجزنه آداء حقوق
شکر معبودک چون بو مقدمه معلوم اولدوقده دیه
بدکل که نعتا کی اعتبار ایله منقسم اولور بری نفع
وضرر اعتبادی ایله در خالق ومالک بری خصوص
وعموم اعتبادی ایله در اما قسم اول اوچ قسمه
منقسم اولور قسم اول اولدرکیم نافع
وباقی در دنیاده وعقباده علم وحسن وسیرت
کبی کیم بوایکی خصلت نعت حقیقیه در کیم بونلرولی
اوزلری قابل در وآل وفاد کلدر • وبوقسم نعتلر ایله
انتفاع ابدالآباد منقطع اولمز وجاهل وبدخوی بونلر
بوده ولذتدن محروم اولمردر ودنیا وآخرتده مذموم اولمردر
قسم ثانی اولدرکیم مضر ومؤلم در حالده اما نافع
مالده وبو نعتدن تجاوز ایتمیه اول جهتدن کیم طالبی ایصال
نعت حقیقیه در وبوقسم دخی یاد دنیوی وجسمانی اولمله
خسته نک صبر وتحملی وآچی تعلولری اکلی وناخوش شربتلری
شربی کبی یا اخروی ودروحانی اولمله قطع شهوات
ومخالفت نفس کبی • وبوقسم انبیا واولیا واهل بصرت
فتنده نعت حقیقی در اگرچه جاهللر واهل غفلت واتباع
فتورینی اما ده آنی بلا ومحنت بیلورلر • وحقیقتده بوایکی

همدرحال

همدرلحت در همرنعت در اما صورت بلا ومحنت در
لکن بری مزمن امراض واسقام وبری مطهرا وزاردو
آثامدر واول بری موجب صحت وسلامت وبوبری
موجب منازل کرامت در • کورمزمینکیم اوغلانخی کیم
خسته اولمله چونکا آچی نسنه اچمک تکلیفایدرلر •
اوغلانخی جاهل اکندن آچی بلا ودرمت صانور
اما عاقل اولاندن آنی نعت کورر واچی کندوسه
حاضر لغی رحمت بیلور بونکا چون دیمشلردرکیم مطاع
دوستمن دانا به اژنادان دوست • وجمله خلق کندونفسنک
دوستیدر اما اکثری دوست جاهل درکیم جاهل اکندی
کندونفسینی هلاک ابدیه الترقسم ثالث
نعت دهی در وبواول نسنه درکیم لذیذ ونافع
کلور اما مالده مضر ومهلک در وبوقسم دخی ایکی
نوعدر نوع اول دنیوی وجسمانی در مثلا
سؤال عسل کیم اچمک ذهراولمله برشخصکیم آنی یلمز
دغبت ایله اکل ایدوب بعده ضرری معلوم اولور نوع ثانی آخروی ودروحانی در
زنا ولواطه وشرب خمر وسائر محرمات
کبی کیم حالیا لذتی نظر اهل غفلته نعت کورینور
اما ارباب بصیرت فتنده بلای محض محنت
معلق در زیرا یقین معلوم مدرکیم اسبابنه عذاب در
اما اعتبادی ثانی کیم انقسام نعت درخصوص وعموم
اعتبادیله بدکل ای عزیز نعت کیم عبادتده

هر نسنه دذکه لذتی اوله فی نفسه مرغوب
اوله بودخی اختصاص واشتراک وجهیله اکی نوعدن
بری عقلی بری دخی بدنی دد ● عقلی اولان علم وحکمتدرکه
حاصله نوع انساندر حیواناتدن هیچ بر نوع بونسنه
شریک دکلدر ● اما لذت بدنی اکی نوعدن بری بودر
جمیع حیوانات انسان ایله اندن شریکدر لذت
اکل وشرب وجماع کبیکه اخس مراتب لذاتدر
واعم در بری اولدرکه بعض حیوانات انسان ایله
انمع شریکدر لذت غلبه واستیلا کبی بر توحی حیوانلر
انسان ایله شریکلردر ● ونهایت مراتب بهیمی بدایت
مراتب سبعی ونهایت مراتب سبعیدن کچیجک انوار
عقل ظهور ایدر وصفات سبعیه کبه حب ریاست
انوکی تنجه سیدر بونی تحصیل ایتمک صدیقلر اوشیدر
چون بو صفت مغلوب اوله انوار حقایق عقلیه
پرده عینیدن جلوه ایدر ● بو صبح سعادت
طلوعنک علامتی اولدرکه لذت علم وحکمت
جمیع لذاتدن وزینه غالب اولور ولذت معرفة الله
ومعرفت اسرار ذات وصفات وافعال حضرت
صمدیت جمله لذاتی مقهور ایدر بو اراده روح وقلب امراض
غفلت وجهالتدن یوزی صحته تورر ● ولذات سمع وبصر
وبطن وفرج لذات قلبی وروحی تحسنده مندرج
اولور وغلبه لذت علم وحقیقی جمله لذات دنیه
ادنی ومغلوب ایدر ● بو لذت اکرچه مرتبه یوزدن

اعظم

اعظم لذاتدر ● اما وجود جهتدن اقل موجود لذتدر
زیرا که لذت معرفت وعلم وحکمتی عارف وعالم وحکیمدن
غیری کمسه بولمز ● وبو کائنه کرچه احمر کبی عزیز وکمیاب دکل
واقل ودرجات شرف علم اولدرکه آنون عز وشرفنه
دنیاده واخرتده انقطاع یوقدر ● وآنون لذت
آتادی ابدی دد که قابل فنا وزوال دکلدر ولذت
طعام وجماعدن یکرمک ممکندر اما عالم علمدن یکرمک
متصور دکلدر علم بر هزینه ودکا انوکی حفظی ایچون اعوان
وپاسبان حاجت دکلدر وکثرت انفاق وخرج ایله
نقصان پذیره کلدر ● وسارق وغاصب المعه امکان یوقدر
وعزل سلطان وحاکم ایله معزول اولمز وهرقدر انسان
نعمتدن بر صفته مخصوص درکه اکثری بولیلر دخالسا
لذتی مالدن کرییه در وبعضی مالدن نافع وحالدن مضر ولکسه
اما علم ولذتی نافع وجمیع هر هنکی حالدن وهر مالدن
وبو صفات حمیده آنوکی ذات شریفدن ابدی منفک اولمز
وشول بجهاتدرکه نعمت لذتی نافع شریف باقی
مکدر مضر خسیس فانیه مباتر نعیم سعادت
ابدیدن مغبون ومحرومدن وشقاوت وجهل وغفلت
برله مقرون اولور ● وبو شقاوت تلک مادهسی یا امراض
قلوبدرکه الایة فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا
یا موت عقولدر ● موت جهل وغفلت ایله
نسنه کرچه حی
بونکله کبی حی اولانلره میت دیرکه انک لا تسمع الموتی
ومنابعت شهوات مرض عقل وفلسفه واشتیلای جهل وغفلت

اولميه

موتدد اما عقل وقلبيه حيات ابديه ايدر بونلر
في الحقيقه دنمز در • اكرچه صورتا مرده ايسه دخي نبيه كريم
حضرتلرى شهدا حقنده بيورديغي ولا تحسبن الذين
قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون
بيتي بونك كبي اولنلر ميت اولمزلر اكرچه جاهل غافللر
بونلر ميت صانورلر غرك تابعي شو مذكور دمزن دكلدر اوله
چوق كوره جنازه مي ديه درلر واه •

آكاه درلر اولوري كه بيري جنازه اوله
آكاه درلر ديكه شياطينه صيد اولور •

عرفا سنى ايله دانشه آنوك قرآن اوله
جسمي خاكه دفن ايدنجك ديمه القرآن •

جان ايزدي وصلته يري دوتن نمان اوله
آخر كيدر بو دار جهاندن كل اكي •

كوشاه اعظم اوله چوق شكر وان اوله
اولمكدن اول اولمكه سعي ايت بو دم حيات •

جمع ايت حيات وموتي هين دمان اوله •

تصديق قل كما في ايمان بودر يقين
ضمه كه موت ودر ودر قيامت يلان اوله

اي عزيز تفاوت مراتب خلق حيات وموت صوري ومعنوي وقرب وبعده افراد نوع انساني حسبنجه عبر شاهده • اما جسموي دن قسمه راجع اولور اول محجوب ومحجوب حضرتلرى كه آنك فلسفه محبت الهيه ولسانندن ذكر الله دن غيري

اولميه • وبونك كبي كمسه نك وجودي اكرچه ممكنلر
اما اقل وقليل در تابعي مكدر ومردود ومحروم
ومطرود در كه هر كز شربت انس دن لذت
المامش وبر لحظه بحر توحيده طالما مش لذت مالك و
منصبدن غيري نسنه بلمز وشهوتدن غيري نسنه بلمز
اردنجه بلمز كرفتار غضب سر نفسانيت ونكوسار هواه
جهل وغفلت بسته بند خيال ويا واسير نفس وشوم
وهوا معاملت تو بيخ يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا
ثالث اول كمسه در كه اكثر احوالي طلب سبيل هدايت
واغلب حالي طاعت وعبادت اما بعض احوالده
علايق جسمانيه وعوايق نفسانيه اولر احواله مانع اولور
بونك كمسه دخي ارنبولور رابع اولكمسه در كه
غالب احوالي انوك تصاريف امور جسمانيه يه وتلذذات
نفسانيه يه مصروف اولور اما بعض احوالده مذاكره
علم وحكمتدن لذت وصفا تولور چون مراتب افراد
انساني بو جهاندن بلدك ايسه درجات اخرتي دخي بونله
بلزكه دنيا آخرتك مراتبي در بلدكه صورة دنيا
صورة آخرتك ظلي در • وعالم شهادت عالم غيبه تابعدر
وجوده عرفاندن دكل زيرا ترتيب عرفاني عكس ترتيب
وجودي در نته كم صورت انسانيه مرتبة وجوديه
تابع صورت اصليه در اكرچه مرتبة وجوديه ثاني در
اما اولويت داليه نظرا اولدركه زيرا ذاتي تا اول
كنده صورتنك نركيفيت اصليه ايدوكن كودكز ايدي

مرتبه عرفانيه تابع مطبوع اولوز ارباب بصيرت
هر صورتي كه صور مجازيه دن عالم شهادتدن احساس
ايدرلر اول صورتدن صورت حقيقيه حقايق
ملكوتيه دن عبور ايدرلر ○ واول حقيقتلرن
استرداد بو بيتلرن برسري مستفاد ايدرلر واول
سرك شهودي وسيلهٔ مناز قرب ○ ط
قلوزلر اما قلبلري كور اولنلر صحراي غفلتده
سركردان اسرار غيوبدن نادان جيفهٔ دنيايه مفتون
وفجرهٔ ايله مصاحبت ايدرلر شرور وفتكه نارا لله
الموقدة التي تطلع على الافئدة شعله اوره فرياد
بي فائده ايدوب ربنا اخرجنا نعمل صالحا ديرلر
اما هيهات كه ايام مهلت گچدي ○ وكار بان عمل
كوچدي بركون كومرجزا دد ○ ورد وزعنا چون فضل
شكر وشاكردن ودقايق ○ اسرار اقامتدن برثمه
معلوم اولدي ايسه حضرت حق جل وعلا نك انعام
وافضالنك كيفيت وكميتندن براشارت كلمه كوركدر
تا عاقل شاكر برتنبيه وراغب متفكره برمقياس اولم
اي عزيز بوركل كه جميع انواع وافراد مراتب وجود فيض
نعمت واجب الوجود دركه بحر جود نموج اتمدن سبي ايله
ساحل شهوده ايرشود واقسام وجودك اخص واداني
نعمت محسوسات ودر واكثر اقسام محسوسات نعمت
مطعومات دركه غذا الرود والرد اجسامه واعم
واهم اولان طعاملر رزق انسان اولان دركه

اصل

اصل معاش انسان اولان ○ واكا احتياج ضروريه دن
وبو بابده بر مقدار بيان ايده لوم ترتيب حبوبدن يعني
بيتن دانه لركه اصل معاش ومادهٔ قوام انسان وحيوانات
وحبوباتك حصولي تربيه ران ربانيه وتصرفات
ملكيه وتسخيرات اسباب سماويه وارضيه ايله اولور
يعني كون وآي وييلدزلر ويل وهوا وصوطبراق سببي ايله
حاصل اولور ايدي بدكل كه حق تعالى كمال حكمتي ايله
ذات حبوبده قوت متغذيه قرمشدركه طبراقدن وصوده
غذا الوردنته كم نوع حيوان معده سنده ونباتات
كوكلرنده قوت جزب وغذايي قرمشدر ○ ونته كم نوع حيوان
هر نسنه دن غذا التمز بلكه طعام مخصوصه غذا التمكله
محتاج بدر بو غليتن حبوب دخي هر نسنه ايله غذا التمز ممكن
بلكه نشو ونماده حاصل اولمز لاجرم نشو ونما اچون
سزل يركركدركه باغمور صوبي يا ارمق صوبي ايله
اصلمش اولدانه لراندره شيشوب وهوا انوكث
جراسنه نفوذ ايدوب وشعاع شمس حرارتي اندره ظاهر اولوز
ولطيف بيلر اسوب مزاج خاكره اثر ايده كه ارضلنا
الرياح لواقح دنته كم حق تعالى سوردر فلينظر الانسان
الى طعامه انا صببنا الماء صبا ثم شققنا الارض
شقا ○ وبوجمله ازدياد قوتده ونشو ونماء نباتده
كافي دكلدر بس كمال حكمت اني اقتضا ايلدي هر دور اده انواع
تحصيل اعذيهٔ متجدده ايچون منقسم اولله فصول اربعه
تا كه تخم اكدوكي دفعه برودت هوا ايشتا ايله

بخارات ادمنیه قوه نامیه قابل حرکت ایده وچون قوه
نامیه قابلیت حرکت بوله بخار هواسنك رطوبتی وحرارتی
سببیله نشو ونما حاصل اولوب ویغمور لوزك
کثرتی وبخارك تصاعدی ایله قوه جاذبه نباتیه حسب
اعتداله اره واجسام نباتات حرکت ایله منبسط
اولوب نموییه وچون اجسام نباتات کماله ایره هوای
صیفك یوستی وحرارتی واسطه یله لطایف عناصر تفتح بولوب
دانه لر ویمشلر اجسام نباتاتده منعقد اولوب ولونلر
ورایحه لر وطعملر یمشلرده ودانه لرده کماله اره ولونی
دخی بلکه کل نصول اربعه دن هرفصلك فصول مخلفه
نباتاتده وحیواناتده اثر خواصی اولدوغی کبی هرسیارك
ثوابتدن وسیاراتدن تدبیر تحریک وتسکین وتجمید
وتصعید وتقطیر وتالیف وترکیب وتصویر وتخلیط
وتمزیج اجسام معدنیه ونباتیه ده تاثیر خاصی واردر
برسیارده اولان خاصه برنده یوقدر نته کراجزای
عالمی قوه دمغی خاصه شمس در وتسکین وثبات
ذوات موجودات خاصه زحلدر وتحلیل عنصرات
وآتشك حریاتی مجرلرنده خاصه مشتریدر وتلطیف
عنصرباد ونفوذ لطایف هوا اجسام محسوسات
منفذلرنده خاصه مریخ در وتقطیر دکن بخار ونزول
امطار خاصه زهره در وتمزیج دکن بخار یابس رکن
بخار رطبایله وحصول اعتدال اجسام نباتاتده وحیوانا
خاصه عطارد در وترتیب مزجه وعنصرلر غلبه شدت

حفظ

حفظ اتمك وقوای نشوه مدد ایرکورمك خاصه قمر در
وبو تخلیق هرجزاء یچون اجزاء ملکدن بر اثر واردر و
هرجرم ایچون اجرام ثوابتدن بر فعل وارد ر • وهرنفس ایچون
نفوس ملائکه ارض وسماویه دن بر عمل خواص وارد ر که
غیریدن اول عمل مقصود دکلدر وکما مینا الا له مقام
معلوم چون جواهر جیوب معدن آب وخاکیدن ترتیب بولوب
ومعاونت نفوس ملکیه وتصرفات اجسام سماویه ایله
کماله ایره وقابل غذاء نوع انسان اولوب
تاشکل صورت انسان خلقتن کیه دکلو قوای طبعیه ودر
وحیوانیه وانسانیه تصرفندن بحرکه اول جمله نك شرحی مقدم
بسترد کلدر • امدی اندن ایجاز طریقی ایله بیان بولدر چون
حکمت حق جل وعلا اقتضا ایلدیکه هرموجود که
اکا برنوعه قابلیت اوله کمالات موروثه ومعنویه دن
انی اول کمالك خلقوا یله محلی ومکمل این وکمال اطعمه
واغذیه نوع انسانی موقوفدر ودرت صنفت حصول نه
کاول یومشلمق وقوی وداودولمق در وبو اقسامدن
هرقسمك ادراکی حواس انسانیه دن برحاصه نك قوتنه
مخصوص در که اول قوت حقیقتنده برملك در ملائکه
رضیه دن وبو جماعتك روحات تصرفاتی وتدبیراتی
مرتب در وبو تخلیق مذکور سماویه دن هربرملك ایچون
برعمل خواص وارد ر که برچیزی اونی عمان ایده مزایدی
بلکه کله بو تصرفات ملائکه سفلیه که مدرك منافع
ومضاردد نوع انسان وحیوانه ترتیب اودره ظاهر اولور

مثلا اول ادراك كه حيوانده ظاهر اولور خاصه لمسدر
وبوجمله حواسدن اول وادنى در • وحيوانات جمله دن
ادنى وانقص اولدن حيوانك اولدركه انده خاصه لمسدن
غيرى اولميه اول خراطين دركه تركيبه صوغلجان دير
بوخاصه لمس واسطه امتيازدر نباتات ايله حيوانات
اورتاسنده وبوخاصه مدرك در • يومشاقلغى وخشونتى
وحرارت وبرودتى بوخاصه دن صكره خاصه ذوق
ظاهر اولور زيرا بونك ايله خاصه لمسك مناسبتى
واردر ملاقات ايله ادراكده وخاصه ذوق
ومدرك طعوماتدر حلاوت ومرارت واكشلك
وطوزلولق جمعتندن وبونلردن غيرى بوخاصه دن صكره
خاصه شمّ ظهور ايدر واول مدرك دواج در •
كوك رائحه طيبه اولمون كوك رائحه كريهه اولمون بو
خاصه ايله اولكى خاصه نك اورتاسنده فرق بولدركه
خاصه لمس وخاصه ذوق ملاقات وملابسه ايتمجه
ادراك اتمزلر • اما خاصه شمّ ملابسه واتصاله
محتاج دكلدر لكن ادراك اولنان نسنه نك
قريبى شرطدر زيرا بوخاصه نك اول قوتى بوقدر كه
زياده ايراقدن ادراك ايدر • بوخاصه دن صكره
خاصه بصر ظاهر اولور بوخاصه مدرك صوَر و
اشكال وألوان در اكرامرده خاصه بصر اولميدى
حسن وقبح وادراك قلمز وعالم وألوان واشكالدن
خبرداد اولمزايدى • ومطالب مهمه دن ايراقدن معلوم

ايده مزايدى • بس حكمت الهيه بونعمتى امكدانيده
موجود قيلدى تا انوكله مشاهده اسرار غرايب
وعجايب عالم اشكال وألوان ايده ولذت آثار
حسن وجمال قله وصوَر منافع ومضار جسمانيه
يقينيدن وايراقدن ادراك ايدوب منافعه طالب
ومضردن احتراز ايده • وچون بعض منافع ومضار
حجاب ومانع سببيله كورنمز بس حكمت الهيه
خاصه سمع اقتضا ايدوب انى عباد ايلدى كه حجاب
اردنده اولنلرى انون ايله ادراك ايليوب خير و
اولانى بربرندن فرق ايده ونوع انسانى شرف
وهوده قابن كلام ايله حيوانلردن ممتاز قيلدى وچون
بوحواس خمسه دن هربرينك عوالم محسوساتدن برعالم
اختصاصى وارد ركه بريايله ادراك بريغيرايله
اولمز • نته كوقوت سامعه عالم ألوانى ادراكيدن
عاجزدر وخاصه بصر عالم اصوات ادراكنه قادر
دكلدر • وقوت شامه مذوقات ادراك ايده
وخاصه ذوق مشمومات ادراك ايليمز پس صفت
قدرت كمال حكمت مقتضاسنجه حس مشترك
قوتينى دماغ اوكنده وضع ايلدى وانى رئيس حواس
خمس ظاهره قيلدى وآكا بوبش خاصه ادراكيده
شركت ويردى مثلا صوتك دنكين قوت بصر ادراك
ايدر واوازنى قوت سامعه استماع ايدر وتوقيعين
خاصه شمّ ودير وطعمنى قوة ذائقه ادراك

ایلر و بو وده تخیل دیر لر بونک جمله سی حس
مشترک ادراک ایدر ● آنر کجوئن بو کا حس مشترک دیر لر
وجود حس مشترک اینجون حفظ قوتی یوقدر تا انک ایله
حافظ اخبار و حافظ اسرار اولسه - پس حق تعالی
حس و مشترک مقابله سنده خیال قوتن وضع ایلدی
کی آنکا قوت متخیله دخی دیر لر تا که صور منافع
و مضار حزانهٔ خیال محفوظ اولسه تا که ورود
و بلدوکی نسنه لری بعد زمان کورنجک ادراک قیله
و اکو بو ایکی قوت بدن انسان و حیوانده اولمیدی
هرگز عین محسوسی اعیان نافعه و مضاره دن که کورلوب
بیلورلر انوکله متنفر و متألم اولور بر زمان دن صکره
کورنجک بیلمز و کب جدید محتاج اولور ●
متصل مشقت چکر ایدی و چون آدمی نسنه کم جذب
منافعه و دفع مضاره ده اخذ و حفظ صور محسوساته
محتاج دیدر اخذ و حفظ و معانی محسوساته دخی محتاج
و حس مشترک و خیال بو وجه دن عاجز و عاطل لرد ر
کمال حکمتالهیه قوت رهم ایله قوت حافظه اوسط دماغه
وضع ایلدی یا قوت واهمه مدرک معانی اولوب
قوهٔ حافظه حافظ اولمه مثلا حس مشترک صورت
دوست و دشمنی ادراک ایدر و خیال اول صورتی حفظ
ایدر و هم معنی دوستی و دشمنی و معنی دوستده و معنی دشمنده
ادراک ایدر و قوت حافظه اول معانی صغار و حس
مشترک صور اغذیه مرغوبه و مهروبه ادراک ایدر و خیال

اول

اول صورتلری حفظ ایدر و هم معانی اغذیه مرغوبه
ادراک ایلر قوت حافظه اول معانیلری صغار جمیع
حیوانلرده ای مذکوره ده انسان ایله مشترکدر ● اکر ادمی
بو قوی ده دیکر غیری قوت ادراکی اولمیدی
مرتبه نفسانده غیری حیوانلر ایله برابر اولوردی
اما حیوانلرده تر خواص وار بونک برله چون حیوانی حیله ایله
دوتولرکا اول ادراک یوقدر که اول حیله
دفع ایده و کندویی خلاص ایلیه و حیوانلر هرنسنه کندویه
حالیا خوش کله آنوکله کلنه حرص اولور و مکروه
آنوک مضرتن بیلمز دیرلر بو حواس که انسان ایله مشترکدر
احساس حالدن غیری یه قادر دکللر در پس حق جل و علا
نوع انسانه شرف نور عقل ویردی که قوت
متصرفه و مدرک عاقبت در لاجرم غیری حیوانلردن
ممتاز قلدی تا عقل ایله معانی و نتایجی و آثار طعمه
و اغذیه و غیری نظر ایدوب بیلوب و منافع
و مضار حالی و مآلی ادراک قیله ● و بو احس زادنی
مراتب فوایدی عقل در و فوایدی عظمی و علیا اولدرکه
عقل ایله معانی و نتایجی و آثار اطعمه و اغذیه و غیری
نظر ایدوب بیلوب و منافع و مضار حالی و مآلی ادراک قیله
و بو احس زادنی مراتب فوایدی عقل در و فوایدی عظمی و علیا
اولدرکه عقل ملائکه اخبار الهیه و مشاهده اسرار ذات
نامتناهی ایده و بو کلواد راکات حواس و آلات ایله
اکر ذات انسانده اطعمه و اغذیه یه میل و رغبت اولمیدی

بو جمله حواس و آلات مفيد اولمزايدي وهيچ بر حس
جذب و منفعت و دفع مضرت امكه قادر اولمزايدي
ديو اكوخسته يه بو اوداراك واراما سوء مزاج ايجون
اطعمه يه ميل و رغبت برو • آنكجون اكل و طعام
امر پس كمال حكمت الهيه صفت ارادتي كه
بر ملك دد ملائكه ارضيه دن آدمه موكل قلدي
تا قدر حاجتجه تناول طعامي اقتضا ايده واكر
بو ملك كندو عملندن ساكن وليسيدي آدمي تناول طعامه
اولقدر مبالغه ايده ايدي كه هلاكه موديو اوليدي
نباتات كبي اندن صفت ارادت اولمدوغي ايجون صوبي
چوق اولان يرلرده صوبي چوق جذب ايدوب فاسد اولوز
خلق صوكسدي خرابا يتديي ديرلر • پس حكمت
الهيه صفت كرامتي انسانا ودوده موكل اليلديي
تاكه يكرنوب و صنوب قدر حاجتدن زياده يمكدن
اجتناب ايده • و بو صفت ارادتدن غيري صفت قدرت
وليسيدي مقصود حاصل اولمزايدي كورمزمسين كه
بر كمسه كوتورمراوله ديرسنه يه دغيتي اولسه اما
اول سنه كندو دن ايراق اوله يا برسنه دن نفرتي
اولسه لكن كندو قربنده اوله قدرتي اولمدوغي ايجون
نه تناول مرغوب ايده بلور ونه مكروه اولاندن فرار قيلور
پس حكمتازليه صفت قدرت انسانه موكل اليلديي
تا اعضاسني واعيه ارادت حسبنجه تناول مرغوب
و فرار مكروه ايجون كاه تحرك وكاه سكون قيله وجود

ارادت

ارادت و قدرت دن هريي برحقيقت و دقايق روحانيه
و حقايق روحانيه عالمرخصتي ده آلتجلمانيه سزعمل ايده
حكمت ربانيه باطن انسانيي بو صفات آثاري ايله
مزين قلدي ظاهر جسمني دخي آلات و اعضا و جوارح
بركه كامله ايرشدردي • اما بغي خلق قلديي طلب
مرغوب و فرار مرهوب ايجون و آلت جامعي بقاء نوع ايجون
و فرقي دخي خلق ايتديي ظرف طعام اولمق ايجون لسانه
ترجمان معاني ايجون و آلي خلق ايلديي تناول
غذا ايجون و تشريف و تكريم انسان ايجون ذكر
الا وليسيديي انسان ساير حيوانات كبي يردن اغزي ايله
يمكه محتاج اولوراديي • و آلتدن بحث مفصل لر
تركيب قلديي تاكه استرسه اوزاده و استرسه
قصه ايده و هر بر طرفه حركتا تدوملك استرسه
حركتا تدوره و آل ياسين يصحي ايدوب •
انده بش برمغي تركيب ايدوب و دورت برمقده
ايچ مفصل خلق ايدوب و دورت برمغي برصفتده
ايدوب و بش برمغي دورت برمغ مقابله سنده
وضع اتديي تاكه دورت برمغك هربريه ملاقات
ايدوب و قبض و بسط ده جلسنه معاونن اوله و
برمقلري بر وجه ايله تركيب ايلديي كه استرسه آجز
استرسه يومز و استرسه طبق كبي ايدد و استرسه
كيجه كبي ايده • و برمقلري اوجنده طرناقلر تركيب ايلديي
تاكه برمقلرك اوجني ضربدن حفظ ايده و كوچيك

ادارت

طعام آغزده معجوذ اوله بوغزده اولان اولاد تسمیه
معده یه انمز پس حق تعالی اجل وعلا حسنجه ومرتبه
خلق ایدوب وآنوک طبقاتنی بند بند ترکیب
ایدوب وبر قوتی قوای روحانیه دن آنوک اوزرنه
موکل قلدی تا اخذ طعام وفشرده انی آچه وچون
طعام آکا ایرشه کرو آنی صفرا تا قوت جاذبه
طعامی معده قوریه الته ومعده چولمك مثالنده خلق
ایلدی وآیچی کوزکوزدی ودوزت عضو
اوزره سنده وضع ایلدی که صاغ جانبنده جگر وصول
جانبنده طلاق واوکنده ایکی اتلری واردندن
اوکورقه املری اردی وقوت ماسکیه امر ایلدی
تا طعامی تیناوب بشورجك قدر زمان معده نك
آغزنی برك دوتسه تا طعام معده قوریده
قوت هاضمه تصرفی ودوزت عضو کرارلی ایله
تمام نضج بولوب مشابه الاجزا اولوب
ولوندی ورفتنه صوکی اولوب اندن صکره قوت
دافعه اول طعامك ثقلینی بزسقاره اندردی ومعده
برطرفجکن متصل درکه اکا ماسا ریقادیرلر قوة
جاذبه اول طعامك کرنین سنن اول طرفدن جگر
زیرا معده نك اول قوتی بوقدر که طعامه نضجی شول
درجه یه یتشدوره که اعضایه غذا اولمغه لایق اوله
پس کمال حکمت ربانیه طبیعت جگری طولمش قاندن
ترکیب قلدی وآنی محل روح طبیعی ایلدی که قسام

طعام

طعام آغزده معجوذ اوله بوغزده اولان اولاد تسمیه
معده یه انمز پس حق تعالی اجل وعلا حسنجه ومرتبه
خلق ایدوب وآنوک طبقاتنی بند بند ترکیب
ایدوب وبر قوتی قوای روحانیه دن آنوک اوزرنه
موکل قلدی تا اخذ طعام وفشرده انی آچه وچون
طعام آکا ایرشه کرو آنی صفرا تا قوت جاذبه
طعامی معده قوریه الته ومعده چولمك مثالنده خلق
ایلدی وآیچی کوزکوزدی ودوزت عضو
اوزره سنده وضع ایلدی که صاغ جانبنده جگر وصول
جانبنده طلاق واوکنده ایکی اتلری واردندن
اوکورقه املری اردی وقوت ماسکیه امر ایلدی
تا طعامی تیناوب بشورجك قدر زمان معده نك
آغزنی برك دوتسه تا طعام معده قوریده
قوت هاضمه تصرفی ودوزت عضو کرارلی ایله
تمام نضج بولوب مشابه الاجزا اولوب
ولوندی ورفتنه صوکی اولوب اندن صکره قوت
دافعه اول طعامك ثقلینی بزسقاره اندردی ومعده
برطرفجکن متصل درکه اکا ماسا ریقادیرلر قوة
جاذبه اول طعامك کرنین سنن اول طرفدن جگر
زیرا معده نك اول قوتی بوقدر که طعامه نضجی شول
درجه یه یتشدوره که اعضایه غذا اولمغه لایق اوله
پس کمال حکمت ربانیه طبیعت جگری طولمش قاندن
ترکیب قلدی وآنی محل روح طبیعی ایلدی که قسام

نفسه لری طریقلر ایله طوته وبوجمله یله اکرا غز
ودکش وطماق ودل وبوغزو بوغزلغی ومعده ولغز تقلر
وطاوق وآلات وجذب وهضم ودفع اولمیدی
بودکلو خوان واعضا معطل اولوردی پس حکمت
الهیه اغز خلق ایلدی تا منفذ معده اوله وآیکی
چکه لری دکرمنك کی طاشی مثالنده قلدی ودشلری
اوکتمك سانا ولسون اچون چکه ده ترکیب قلدی وچون
اطعمه نك بعضی کسملی وبعضی اوکتملی ودشلری دخی
اوچ قسم اوزره ترتیب ایلدی بعضی کسکن اوك دشلر
کبی کسمك اچون بعضی مدور زیاده دیشلری کبی صیمورتون
بعضینی دخی بعضی آرنی دشلر کبی اوکتمك اچون ولسانی
دکرمن کورکی کبی آیلدی تا طعامی جمع ایدوب
دشلرك التنه سوره ولسان التنده ایکی صوره
خلق ایلدی وبرملکی آکا موکل ایلدی تا که طعام
چینمك دن مانده قدر حاجتجه صوریره وطعامی
آنوک ایله حمیر ایدوب یوتمق آسان اولر چونکه
طعام تمام اوله کیرو آنی سدایدر مکر شول قدر که
طعامك قوردل قوریسیه ● زیرا اکر اول صو متصل
جاری اولیدی اغزدن سلیاز آقوب خلق التنده
دسوای اولوردی وغرایب صنع حقدن دورکه
خلق بنا اندوکی دکرمنلرك بوقرو طاشی متحرك واشغه
طاشی ساکن در بوجکه دکرمینی حق تعالی انوک عکسنه
قلدی بوقرو سی ساکن آشغه سی متحرك در ● وچون

غذا در شهریدنی چون طعام و اکا ایرشه آنوك محاورتی
و روح طبیعی تعریفیله قان دیمکدر طوتر • و آنوك اجزای
متشابه اجزای حیوان اولور و غذانك زیادتی بو محلده
جکرك قطاقی دیمیله و روح طبیعی تعریفیله دقت
قیلوب اولور قسم اوّل اولدرکه کمال نضج بولمامش
صافی قانلی اولور و بو اخلاط اربعه نك افضلی در و آنوك
طبیعتی حار و رطب در و قان اعتدالنك علامتی بودرکه
قزل و صافی و لطیف و قوشمز اوله و قانوك قانلی
جمیع اجزاء بدنی غذالندرمکدر قسم ثانی
بودرکه کمال نضج بولمیه خلط بلغم اولور و آنوك
طبیعتی بارد و رطب در و اعتدالنك نشانی بودرکه
قانه منقلب اولمغه متقارب اوله رقتده و غلظتده
و رنکی دخی معتدل اوله و آنوك فائده سی بودرکه
غذا بولمایجاق قانلی اولوب غذای اعضا اولور و حرکتی
و فشنده اعضاء تازه و قوی تاکه حرکتك بیوستی
سببیله اعضایه زیاده بیوشت کلمز و آنوك
دنیه سی دماغه غذا اولور و اندن زیاده اولانی
جذب ایدوب منقار قسم ثالث اولدرکه حرارت
غالب اولوب صفرا اولور کویوك کبی کیلوس اورزینه
کلور و آنوك طبیعتی حار و یابس در • و آنوك اعتدالنك
علامتی بودرکه نزلغه مایل و صاف و خفیف و ایتی
اوکه و بونك اوچ فائده سی وار در اوّلی قانی لطیف
ایدوب نفوذ ایتدرمکدر منافذ اعضایه ثانیه غذا ویرمکدر

اویکنجه

اویکنجه ثالثه بغرسقاری یومقدر قباحت وکثافت
تقلیل و امدن زیاده قلانی اودجذب ایدر قسم رابع
کیلوسك پوسه سیدرکه سودا اولور و بونك طبیعتی
بارد و یابس در و بونك دخی اوچ فائده سی وار در اوّلی
دمر دقیقی قوامه کتورر تاکه اعضا غذا لنرکه
لایق اولور ثانیه اولدرکه طبیعتنه اندن برمقدار بنی
هرکون قرمعده یه کوندررکه تا غذا اشتهاسنه متحرك
ایدر و اندن زیاده قلانی طلاق جذب ایدر
وچون جوهری مرتبه اخلاط آفاندن مصفی اولمیه آکا
کیموس دیرلر اولرکه کیموس دنیه سی در دوح نامیه
اولور و جکردن جمیع اعضایه طمرلر متصلدر غذایه
کچه جك منفذلرا ولسون اچون اول طمرلره اوزره
ویرلی پس قوت قاسمه اولرکیموسی اول طمرلر یولندن
جمیع اعضایه قسمت ایدر و بو طمرلره سوا کن دخی دیرلر
پس قوت مصوره هرجزی هرعضوك شکلنه کما یکا
مخصوص در متشکل ایدر • و قوت مولده جوهر منی بقا
نسل اچون اطراف بدندن اخذ ایدر • و هرجزء منیه
هرعضوه تا فا بلیت ویرر و اول دمر لطیفکه
بدنه غذا اولمغه قابل در منفذ جکردن یوقاریه
چیقوب تا جکرك بوغزنه اردواکی بوکرکلر اولر قانك
مائیتنی جذب ایدر تا دمرسانی طمرلره روانه اولور
و غرایب حکمت ربانیه دن بری بودرکه بوکرکلر بوغزنه
جکر بوغزنیه متصل خلق ایلمشدر • تا دمر دقیق قوت

غاذیه کیموسدن جذب ایدر چوندن مجاری عروقک
کلیه یرینه ایرشور بوکرک اول مائیتی کندویه
چکر وقانه قرار ویروب ● طمرلره کوندرر
واکر بوکرک بوغزی چکر بوغزنه متصل اولمیه
مائیتی درحال چکردن جذب ایدوب
فان غلیظ اولوب اینجه طمرلردن چکره صعود ممکن اولمزایدی
واعضای غذالندیرمک میسر اولمزایدی وچکردرمر
اولوب هلاکه کیرایدی ● ایمدی اول قانلو صوکیه
بوکرک کیموسدن جذب ایدر قوت غاذیه اول قان
بقیه سی که انده واردر بوکرکه غذا ایدر وقوت
دافعه اول مائی صولی مثانه یه کوندرر ● اکر بوکرک
برافنا یرمیه امراض مائیه ظاهر اولور ● سقوط شهوت
ووجع ظهر وارخلق واستسقاء لحمی وزقی وطبلی کبی
واکر اوده آفتا یرمیه اندن سفراوی مرض حادث
اولور وصاریلق ودق وسوداویر وجمره کبی که اکا اوده
یانغی دیرلر واکر طلاقه آفتا یرمیه اندن سوداوی
مرض عارض اولور جذام ربهق وماخولیا پس روح
نامیه چون کمال صفا ونمایه اره انک زبده سی روح حیوانی
اولور وقلبانی جذب ایدر وقوت حرارت قلب انکله
برکره دخی قلبده نضج ویرر وانک زبده سی روح
نفسانی اولور ● ودماغ آنی جذب ایدر وقلبدن
جمیع اعضایه طمرلر وارور دکه اول طمرلره شریانلر دیرلر
بوطمرلر حیات یولدری ودیدنده وبوطمرلره صوارت

دخی دیرلر پس بو روح حیوانینک بقایاسی قلبدن
جمیع اعضایه جاری اولور وقسام حیات بوندن
بو روحدر ودماغدن جمیع اعضایه عصبلر متصل در
پس روح نفسانی دماغده برکره دخی نضج بولور چون
غایت لطافت وصفایه ارر مادهٔ حس وحرکت اولور
پس حس وحرکت اعصاب یولندن جمیع اعضا وجوارحه
جاری اولور وقسام حس وحرکت بدندر بو روح در
بو روح نفسانینک ایکی حد منکاری وارر بری قوهٔ
محرکه بری قوت مدرکه وقوت محرکه نک
ایکی حد منکاری وارر ● بری قوت فاعله که اول حرکت
یی اختیاریدر رعشه وتشنج کبی بری دخی قوت
باعثه در وبونک دخی ایکی حد منکاری یاردر بری
قوت شهوانیه بری قوت غضبیه اما قوهٔ مدرکه که
اون قسمدر بعضی خواس ظاهره بعضی باطنه در
بیان اولندی وهر قوت قوای مذکوره دن برملکهٔ
اله ذکر اولنیه دن پس کمال حکیم مطلق باشلر
قبه سین روح نفسانی استفامتی اچون که عقل وظرافت
التی بش پاره کموکدن ترکیب اتمشدر ودماغ قبه سین
التی ایله یدی پاره مختلف کموکدن واوندرت
پاره دن اوست چکله وایکی پاره دن آشغه چرکه
واوتوز ایکی دش وبیون دیرکن یدی مجوف اوکرقه دن
که مطبق ومتداخل در ترکیب ایلمشدر ● وباقی اعضای
یکیوز سکسن پاره مختلف کموکلردن ● ویرسوز اوتوز ایکی

و رباطلرون وارتادون واوچيوز التمش سكزدن
والتيوز بكري طقوز عصلدن تاليف اتمشدر • وجمله
كوكلر وظهرلو وسكرلودر وتر لر وعضل لركه
بدندر ودبيك طقوز يوز طقسان اوچ عددر ورباطلرون
وبهرده لودن وكمرد كلودن غيري وهر بريته بوعددلرون
بر ملك ملائكه ارضه دن موكل دركه انلرك اسباب
صحن حفظ ايدر وعدالرك وهوالرك قبلرنده
صقلر وجن وشياطين ضررينه مانع اولور • وهر بريته
بوعضلاتدن وعظامدن وظهرلردن وسكرلردن
وكمرد كلودن وتر لردن ورباطلردن وبهرده لردن
بنجه حكمتلر وفائده لر وضع ايلمشدركه انلردن بعضي
حار وبعضي رطب وبعضي يابس وبعضي متحرك
وبعضي ساكندر اكر حارك حرارتي باردك برودتين
كسر ايلسه يا باردك برودتي حارك حرارتين منطفي
قلسه يا رطبك رطوبتيني يابسك يبوسته سيني
وطبيه غالب اولسه • يا متحركك اولدن ظهر ساكن اولسه
يا ساكن ظهر حركته كلسه شخص هلاكه قريب اولور
بي قرار اولور وعوام كالانعام حضرت حقك عجايب
صنعندن غافل اولدر بر جمله عجايبدن آني بيلور لركه
آچ اولسه لوطهار يرلر شهوتلري غالب اولسه جماع
ايدرلر وچون غضب اسه لر بوضعيفي ايزدرلر بومقداري
بيلورلركه صغر ومركب اكلاده زياده در وسر چه جماعده
كماندر وكندولرجمله عمرلرنده • حضرت حقك انعامينى

سرمايه

سرمايه معصيت قيلورلر وكرضاي جناب عزتي هواي
نفسه صاروبلر هركز برذره كندوافعال وقبيحه لريندن
اذنا نمزلر والطاف حقي ياد ايدوب انصافه كلورلر حكايت
شيخ ذوالنون مصري قدس سره دن نقل اولنوركه
بركون برصوكنارنده آبدست آلوردي برعقربي كوردي
صحرادن يورتوب كلور چون صوكنارنه كلدي دورمدي
برقهريغه صودكلشه چقوب اول عقرب بوقربغه
دنسنه بنوب اول قربغه صويك اوته كنارنه وارديوب
عقرب قربغه يك دنسندن انوب روانه اولوب
شيخ تعجب ايدوب دوي بوحاله برسر وارديكن شيخ صوده
يوزوب وعقربك آردنجه كيدوب برآغاج كوكلسي التنه
وارديوب • انده بركن كوردي يا توب اوپور وعظيم
بلاني برطرفندن كلوب اول جوانك هلاكنه قصد
ايتمش چون برطرفندن بلاني كلدي • بوطرفدن عقرب
برشوب بلاناك باشنه صوقوب بلاني اوراده هلاك اولوب
عقرب كيرودن يوزوب صوكنارنه كلوب اول قربغه
سوزن طشره چقوب عقربكرو قربغه يه بنوب
سوكي كوب شيخ كندوسنه بركت اولسون الله دن دعا
دن يوزوب اول يكت يانينه كلوب احوالن بحث اتدي • مكر
اول يكت شراب ايچوب مست اولوب ياتمش اغزندن خمر فشوري
كلور شيخه تعجب زياده اولوب برآواز شديدكه
اي ذوالنون بنجه تعجب ايدرسن اكر حماسيتمز بكي سي هما نك
انبيا واوليا دعايت ايدردي استقبالا وغائبا كمز حمايت ايدر

ایدی شیخک دفتی خوش اولوب اول اویوشش
جوانك اطرافنی طولا توب دیرایدی نظم
ای خفته کمه دوست تکهبان دور سکا ● نظم
غفلتده سن صقینجی جانان دور سکا
سندن جفا وجور اولورا ندن فاید ● ●

● کل توبه قل فجور کاوران دور سکا ●
چون اول یکت اوینوب سنجی کوروب اوتا توب دیدی
ای بزدکوا دین بوسنك نه برکندر بتیخ احوالی حکایت
ایدوب جوان نفس اوروب یقه سن چاك ایدوب
بیاقه دوشوب باقی عمرین طاعت حقه مصروف قلدی
ای عزیز بلکه انواع انعام منعم کریمه نهایت یوقدر
ذیرا جمله اعیان ذوات که هریری علی حده نعمدر
حدمت ومنفعتا نسانا چون واول خصوصنك نعملرینك
اخص محسوسات در واقسام محسوساتك اردلی نفس
اکل در که مادهٔ شهوت ومناهی ومورث نجاسات
وتباهی در وشدیده دك ذکر اولنان تدبیرات امور جمهوریه
وتصرفات ساکنان ملکوتیه وتسخیرات اسباب سماویه
وارضیه مثلا آی وکون ویلدزلر ونجوم فلکیه
وطبایع عنصریه ودقایق ادوات روحانیه والات
وجسمانیه وقوای طبعیه وحیوانیه که اکل نعمتنك
تحصیلی اسبابنك برشمه در که اجمالا ذکر اندوك
اختر اولان اقسام محسوسات وموجودات اولدقده
حکمت الهیه بوده کلوا ویحق سایرندن دخی قیاس ایدوب

اما

اما عجب ده مغرور وغافل لر احوالی که بوده کلوا انعام
مالهر که جسم جان ونبات وحیوان وطاغ وبیابان وزمین
واسمان وجن وانسان ونعم باطنه که علم وایمان ومحبت
وعرفان وکشف وایقان وذوق وجدان وآثار روح
وضوان معلوم ایکن کفران نعمه اولوب ایدی خسرانی
سرمدی وضوانده ترجیح ایدوب برندکجی صانع کامل
ومنعم ومفضل مخالفتنه کیجه وکندوسی ایدوب
غضب ربحمن طلبنده اولوز لر تمثیل عاصی ● اکر پادشاه
بنده سنه مال وخلعت وآت وقیلیج ویروب انکا
امر ایده که قدر حاجتجه بوما لدن خرج قیل بافسین بنوم
دوستلرومه نفقه قیل وبوخلعتی کی وآته سوار اول
وبوقیلیجی کوتوز برنکایله بنومده وشنلرم ایله
جلکه قیل واکر اول قول مالی پادشاهک دشمنلرینه ویروب
وآته سوار اولوب وقیلیج پادشاهک مخالفتی اوزره
اولسه هیچ برعاقله شک اولمز ● اول بنده کفران نعمت و
مستحق عذاب وقتل در بوکا بجون خوشنالی بیوردی الایة
وقلیل من عبادی الشکور ● وبو مقاوله دفیع مالکلك
مالکلرینك قلیلی دلیل در برمقاملك واهلنك عونه
وشرفنه وعادتالله برنکاوزرنه جاریدرکه اهل کفر
وضلال وکثیر واهل شکر وصلاح قلیل اوله بیت
حکمت حق بربنایه اندی انقضا ● قیلشندن دوزاولمز کدا
کودرمسین که جمله بریوزنده طاش وترك وافزدر انکچون
قدری بوقدر ● اما لعل وبافوت جهانده نادر در انکچون

فصلي چوقدد بوخليلن مقام شكركه اشرف مقامات
سالكان ومرجب مزيد انعام واحسان نادركدر ومقبول
درگاه صمديت واهل بارگاه ولايت قليل وقدري
جليل درايي عزيز طريق هدايت سالكلري اكرچه
ظاهر صورتده اقل اما معنيجه يوزندن اكثر واجلدر
واكرچه جاهللر نظرنده بي مقدار اما درگاه حقده
بيك دوادد درلو • وبوكا دليل كلام ربت جليل در كه
ان ابرهيم كان امة قانتا • يعني بخشيفا ابراهيم
امت قانت ايدي وبوخليلن هرعصرده خليل آسا اقتدا
هدي واردد واولسه كركدر كه عاصيلري صحراي
ضلالتدن مقر هدايته ايرشدرلو نظم
مرحبا كم كردون كرداندن ايرر همت عليايي مردانه ايدر
اولميدي نفس ارباب شهود • ونمرايدي دوردركار شهود
اي عزيز بلكه كه بساط شكر وملازملري ايجون
آداب حقوق شكرده اون حالت وارد حالت اولجه مرتبه
نوالي نعمتدر بي استحقاق بنده حالت ثانيه رعايت
حسن تواضع در حالت ثالثه نعمته واسطه اولانه نجي
حالت رابعه استعمال نعمتده ادب ورضاي منعمي
طلبدد حالت خامسه احتراز واجتناب نعمت وصول
نعمت تاخيراولندوعيجون حالت سادسه قليلي كثر بيلمك در
حالت سابعه حسن قبول نعمت در شهود مراد منعم ايله
حالت ثامنه شرمغلبه تكمد ونعمتك كثرتند
حالت تاسعه كندو تقصيرين كوروب عجزنه اعتراف در

حالت عشره

حالت عشره اني بلكه دركه شكر نعمت وسيخ رحمت در كه
انكجون منتاج مزيد نعمت در • وبو مرتبه نازله واصل اولنلرك
يوز درجه سي وارد در درجه اولي شكر وحصول مطلوب
وصول مرغوب ايجون وبو درجه مبتديلرد درجه سيدر كه
انس وادني مراتب شكر در وحضرت خوص جلاله وتعمم نوالم
كمال رحمتندن بو متابعي قليلي قبول ايدوب وعدة
كريمه • ولئن شكرتم لازيدنكم مقتضاسنجه
سبب زيادة قلمشدر • وسنجزي الشاكرين حسنجه
ثواب آخرت وعدسن بيورمشدر درجه ثانيه
بلا ومحنته شكر قلمق ومصايب نكبته مسرور اولمق
بو درجه مسالك طريقت سالكلرينكدركه بونلر غزنى
زمتاوزده وفقري غنا اوزده وغمي شادي اوزده
ودرجي راحتا اوزده وخفايي شهرت اوزده اخنيا ايدب
بونلرك نظرلري يري سائر ناسك نظرلري برنك عكسدر
وچون خلق امور دنيانك ظاهرنه نظرايدرلو • بونلر باطنه
نظرايدرلو • وچون عامة ناس نفوس دنيا ايله
مزينته اولور بونلر انكله مكرين بيلوب احتراز ايدرلر
وچون خلق عمارت دنيايه سعي قلورلر بونلر ويرانلغه
ساعي اولورلر هركسنه كه بونلري ترك ناسته كوركدر انك
يوزين كورمكه استمزلر • وهرنسنه كه فاني اولسه كوركدر
اندن الجكرلر بونلر ارباب درجات جنت درشتاندكي
طائفه دركه رسول الله صلى الله عليه وسلم بونلرك وصفنده
بيورمشدركه ان اهل الجنة ينعمون في نعيمهم اذ سطع لهم

نور من فوقهم احسنت منازلهم كما يضيء الشمس منازل
اهل الدنيا فينظرون الى منازل رجال من فوقهم في اعلى
عليين يرونهم كما يرى الكوكب الدري في افق السماء
قد فضلوا عليهم بالانوار والجمال والنعيم كما فضل القمر
على سائر النجوم فينظرون اليهم يطيرون على نجب سرج
بهم في الهواء يرون ذا الجلال والاكرام فيناديهم وكن
هؤلاء اخواننا ما انفسوا فصلى كما يصلون نصوم كما
يصومون ما هذا الذي فضلتهم فاذا النداء من قبل الله
سبحانه انهم كانوا يجوعون حين تشبعون ويعطشون
حين تروون ويعرون حتى تكسبون ويذكرون حين
تسكنون ويكونون حتى تضحكون ويقومون حين تنامون
فلذلك فضلوا عليكم • يعني اهل جنت بر زمان
تعيملرنده ايكن ناكاه برنور ظاهر اوله اوزرلرنده
ضيالنه انلرك منزلري نته كم شمس ضيا لندد راهل
دنيا منزللرين نظر ايدرلر نجه انلر منزللرينه اوزرلرنده
اعلى عليينده اهل جنت انلري كوردكلرنه كم كورر
نور لريلدز سما كاركنده انلرده زياده مفضل
فلمفضل اهل جنت اوزره نورلر وجمال ونعملر ايله
نته كم قمر مفضل فلنمشدر سائر يلدزلرا وزره نورلر
كوردكلرنه انلري كرنده آنلري اوزره هوده حورقالي
حضرتن مشاهده ايدرلر • اهل جنت ندا ايدرلر بريلركه
بونلر بزم قرنداشلريمز در انصاف اندريلر برنماز قيلوردق
ايوك بونلر قلدوغي كي وصايم اولورايدك بونلرقدم

اولدوغي

اولدوغي كبي نه سبب ايله تفضيل قلدك برومرا ودر عمره
ناكاه ندا اوله جانب حقدن بونلر آچ اولورلرايدي
سز توق اولدوغكز حينده وصوسز لرايدي سز صو
قنه وغكز حينكز وچپلاق اولورلرايدي سز لباسلند غكز
حينده وقايم اولورلرايدي سز اويودوغكز حينيده
درجه ثالثه شكر ودرياني احكام صفات مشابلله
اولدوغي كبي بونلر منازل جفاده زهروفا انجرلر ودا ره
وفاده زهرفنا بولدرلر وحرير يرزمرلفاده شربت بقا
دوشايدرلر فقار عزت بونلرك وجودي كيوتني
آثار تلويندن يومش • وصبغة الله كوبندن حكمت
صنعتيله دنك تمكين ايله بويامش نه بونلرده حوادث
دونركاردن خبرونه مدح ومكر اخيار واشرارده
باشلرنده اثر بونلرك ظواهرين آلام وجسمانيه دن
تغرف ونه خواطرنده اكدار وروحانيه رغبت
اول يوسف صورتلرنا اهل چشمندن مستور • واول مسيح
سيرتلرما هللرانيا رمكدن دوركه اولسائي تحت قبائي
لا يعرفهم غيري اي عزتي • بونوع شكركه برشمه
اندن ذكر اولندي سالك موفق اولسلوك عادتلرندن
برمثال در • اما قلبي كور اولنلر بوذوقدن غافلدر
وطريق شكركه منزل سعادتك اعلى طريقي در عوام اعمي لري
بوقدر نعيم ظاهره وباطنه ايجنده ايكن طريق شكره
سلوك ايمتوب كفرنعمته قالمشلردر • ودرياي جهلده طالمدردر
وجمله انعامه عامدة بريكه انسان وانعامه عامدر استغراق

اولدوغي

هوای جدید درنه کیم حیوانات بحر صوبجندن تعیش ایدر
حیوانات بر ذی هوده تنفس ایدر لرشویله که
بر ساعت برکمسه نک اغزنی وبرورسنی دوتسه لر یا برحمام
یا برقیو اچنده حبس ایتسه لرکه هوای جدید روحی اکا ایرمه
هلاک اولور چونکه جاهل اولنک کسیدن خذر اولنه
بوآن بونمک قدرین بیلور • اما علی الفور کیرو قرامز قلور
بونجه بن نعمت محتاج که جمیع نعملرک باشیدر • اهل
غفلت دن هیچ برکمسه بونعمتک قدرنی بلمز مکر اول وقتکه
خسته اوله • بوتوکمک مثالی شول براحمق قولدرکه
اطاعت ایتمه وکیجون دائم عذابده اولمغه مستحق در
بر ساعت عذاب ترک اولنسه جانسه منت بیلور •
صفا سورر اما عذاب ترک اولنسه غفلت وغرور غالب
اولوب طاغی وباغی اولور • وبوحال اکثر ناسک
حالی درکه بونلرکثرت مالدن عیری نعمت بلمزلر وشهوات
بطن وآلت جماعدن عیری لذت الممزلر بوندن خبرلری یوقدر
هربرنفسده ایکی نعمت وارد رکه ایکی ملک واسطه سیله
واصل اولورکه بری انبساط نفس واسطه سی ایله دماغ
محترقی قلبدن چکر • وبری انقباض نفس ایله
برودت هوای قلبه ایرشدورر واکر بر لحظه اول ایکی
ملک کندو عملرندن غافل اولسه لر مدد هوا قلبدن
منقطع اولوب هلاکه مؤدی اولورایدی • نته کیم
قیام نفس اغزایله ودماغ وبوغزلغی ایله در کیجه
اغزک قیامی دخی باش ایله درد وباشک قیامی بدن ایله

وبدن

وبدن قیام غذا ایله وغذا قیام صو ویل وطبراق و
آی وکون وبرلت ویمور ایله درد • ونلرولک قیامی اکمان
ورمین ایله وبو ایکسنک قیامی ملآ ذکه سماویه
وارضیه ایله درد • وبوجمله نک بربرنه ارتباطی اعضاء
آدمی ارتباطی کسیدر • نته کم اعضاء آدمیدن برعضو
بر افتاریسه مجموع اعضا درد والمدن اول عضو ایله
شریک اولورلر بونجه لین هرکیمسه که رنفس امر تکاب معصیت
ومخالفت فرمان حق ایله کفران نعمه قیله • بوجمله یله
کفران نعمه اتمش اولور هیچ برکمسه قالمز نفوس سماویه
وفلکیه وعنصریه وطبیعیه وجمادیه ونباتیه وحیوانیه دن
قیرتزیدن اوچ نرمایه وارنجیه دک انکا لعنت ایتمیه
بو معنی ملاحظه سندن موسی علیه السلام حاجاتنه دیرایمش که
الهی نجه شکر ایدرسنک نهایتسیز نعملرولک
که کمال حکمت وتصرفات قدرتک ایچون بنم تنمده
اولان هرقیلدن ایکی نعمت وارد • بری اولدرکه انلرک
کوکنه کمال حکمت ایله دوام صحت وثبات ویردک وباشنه
هوای مختلفک برودت ویبوستی ضرر ندن امن ویردک
لاجرم بونوع نظر اثر بصریتز بنیان عالم عیان حالتی
نشینان حانقاه حرفاندرکه • بونلر عین حیوان ایله
کورمشلر وبلمشلردرکه دنیا نعملرندن هرنعمت
یوز محنته منسوب وانک لذتلرندن هرلذت یوز آفته
مسلوبدر • وانک فانی لذتی المرنوافنه دکز وبیک قرحی
برخسته ایرمز ایسه بوقومر نعیم روحانیدن عیری به نعمت

ديمكلر واه دراك معاني لذتندن غيري لذتي لذت
بلمزلر • امّا جاهللرك عقول ومريضه لري بوسعادت
اه داكندن • وبونمت لذتنك ذوقندن محرومللرد ر بونمك
علتي اولدركه اهل بكا احوالنه نظراً بونلرا لرتا نمت قدرني
بلمه لر ومتيللر احوالن فكر ايدوب عمر نعمتن غنيمت صيه لر
حكايت مشايخ صوفيه دن بري هركون مقبره لره
وبيمارخانيه وسياست محلنه وارد ايدي آكا بونلك
بونمك سرّني صورمه يلر ددي بيمارخانه يه وارديب
اندن اولدن دولدوه رلو مرضلري مشاهده ايدوب مراكبه
مستغرق نعمت صحت قدرني بيله • وسياست محلنه
حاضر اولوب انواع عذابي كوروب جنايت وشناعتدن
اجتناب ايدوب عصمته اوله • ومقبره وارودوب
متيللرك احوالن وكرايه دركه بونلرك فتنه غايت
سوكلو نسنه اولدركه بونلركبرودنيايه كلوب
عاصي اولنلرك اهلرينه توبه ايدوب مطيع اولنلرك اعمالن
اردنوره زيرا يوم قيامت كه روز جزا ومحل تعاني در
عاصي درد ايله ناله ايدوب بنجون عصيان اقدم
طاعت امدمر ديوب • ومطيع بنجون بوندن دنادة عباد
امدمر ديسه كركدر بوكون كه بن حياتنده بن كركدركه
عصيانلرني ترك ايدوب طاعته سعي ايدم حكايت •
ربيع بن خثيم قدس سرّه كه اكابر تابعين دندر ايدي
كمال مجاهده سيله كندو اوندن قبر قازمش ايدي
وهركون بوينه دمور كجوروب وبدنني كفن

اول

اول قبره كيروب بر ساعت ياتوب بعده دنيرايدي
يارب بو قبره دركه بكا وعده اغميدك بوكون هركونه
دخي بكا وعده ويرسن • دنيايه وراين اولاكه برعمل ايدم
بكا دستكير اوله اندن صكره قلقار ايدي ودنيرايدي
اي ربيع استدوكلكي بولدك بوكون فرصتي غنيمت بيل
ومهلت نعمتك قدرني فهم قيل وكلكك كونكي راغنده
نفيس قلمه اندن اولكه بوفرصتي آرزو ايدن سن •
وليه سين لاجرم ربيع نمت عمر وصحت وامن كي اولسز
وهركمسه دنيايه بلر • درد زواله وبلا وبكاله مبتلا
اولور كه ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم
يعني حق تعالى تغير ايلمز بر قومه اولدني تا كه
تغير ايمه لر كندو نفسلرين اولدني بابي تابع
كه مكاره صبر بيانندن ومصايب دنيويه دين دركه
لوازم امور ولايت وسلطنت در وبو بابده حقيقت
صبر بيان اولنوب وصبرك وشكرك فضايلي وبهرينك
ترجيحي ذكر اولنور كه • علمانك اختلافي وارد ر بونلردن
هر بهرينك ترجيح وتفضيلندن وصبرك اساسيسنك
اختلافي ذكر اولنور متعلقاتنك اختلافي اصله وآثارن
مراتب ودرجاتي واقسامي بيان قلنور قوت
وضعف حسنجه واكا احتياج ذكر اولنور وانك حقايقي
تحصيلنك تدبيري بيان قلنور كه مقام صبرك شرايطنه
ملا دمت اصحاب ثروت ومروت وارباب دولت
احوالنك لوازمندن دركه هركيم كه انعام حضرت

حقه احتصاصي زيادة اولمه • رعايت حقوق آداب
عبوديتدن كا الزم اولور وجون جريان حكمت الهيه
شويله واقع اولمشدركه اغلب واكثر اصحاب
ولايته خلق ولايتي كثرت بلاده كيرورلر • وهيچ
رياب دولته كوري غنايي چوكان عنايله آلدرمزلر •
الآيه سنة الله قد خلت من قبل ولن تجد لسنة الله
تبديلا • لاجرم اهل تحقيق بلديه صبري نشان غايه
وتحمل عنايتي علامت صحت ولايت بيلورلر حق تعالى
بيورر الآية وجعلنا منهم ائمة يهدون بامرنا لما صبروا
وكانوا بآياتنا يوقنون اما ملركه هدايت ايدرلر ونتائجه
صبر اتدكلري ايچون صبر سبب دولتدر وموجب اجرت
ايمشكه انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب •
تخفيفا ويرلور صابرلره اجر لري حسابسيز وعن
جابر رضي الله عنه قال سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم
عن الايمان قال الصبر والسماحة جابر دن رضي الله عنه
روايت اولنوركه رسول الله عم حضرتنه سؤال اتدكلرنده
ايمان دن ديدي صبر ومسامحه در وعن انس ابن مالك
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا اراد الله بعبد
خيرا صب عليه البلاء صبا فاذا دعاه قال الملائكة
صوت معروف فاذا دعاه ثانيا فقال يا رب
قال الله تعالى لبيك عبدي وسعديك لا تسألني
شيئا الا اعطيتك ودفعت عنك ما هو اشر او ادع
خرت لك عندي ما هو افضل منه انس ابن مالكدن
رضي الله

رضي الله عنه روايت اولنوركه رسول الله عم دعاسكه
اجل الله تعالى برقوله خير دليله دوكرآنوك اوزرنه
بلايي چكن اول دعا اليله حقه ملكلر ديرلر صوت
معلوم ودعاسن حق تعالى لبيك عبدي وسعديك
بندن استمز سن برسنه الآبن ويرورم شكايار فعايدوم
سندن اول سنه كه شرلودر يا خيره قيلورم سك اجره
بيورم قيامده اول سنه كه بوندن افضل در • روي ان
رجلا قال يا رسول الله ذهب مالي وسقم جسمي فقال
صلى الله عليه وسلم لا خير في عبد لا يذهب ماله
ولا يسقم جسمه ان الله تعالى اذا احب عبدا ابتلاه
ثم صبره روايت اولنوركه برجل ديدي يا رسول الله
مالم كتدي وجسمفرخته اولدي • رسول الله صلى الله عليه وسلم
ديدي خير بوقدر رسول تولده كه آنوك مالي كمتيه
وجسمي خسته اولميه تحقيقا حق تعالى جن برقولي سوسه
مبتلا ايلرايدن صكره صبر ويرر آنكا قال عليه السلام
قال الله تعالى من سكنت كريمته فصبر جزاؤه الخلود
في داري والنظر الى وجهي • رسول عم سوردركه
من تعالى ديدي شول كمسه كه بن سلب ايدم تا نوك
كوزني واول صبر ايده آنوك جزاسي خلوددر دار مده
ونظر در بنوم ير زمه قال عم • يقول الله تعالى اذا
وجهت الى عبد من عبادي مصيبة في بدنه او ماله او
ولده ثم استقبل ذلك بصبر جميل استحييت منه
يوم القيامة اذ نصب له ميزانا او انشر له ديوانا

رسول ﷺ دیدی حق تعالی بیورد که بخی متوجه قلسم
قولمدن برقولومه برمصیبتی بدنده یا ملئکه یا ولدمن
اندن صکره اول قرنڈاسه اول مصیبتی صبر جمیل ایله
یوم قیامتده میزان اوزنه نورین آنوبچون ترازو نصب ایدم
یا انکایچون کاغد آچه • قال رسول الله ﷺ ان الرجل
لیکون له الدرجة عند الله لا یبلغها بعمل حتی یبتلی
ببلاء فی جسمه فیبلغها بذلک • رسول ﷺ دیدی
بنده رجل اولورکه آنوبچون درجه اولور الله فتنده
اول درجه یه عمل ایله ایره مز بربلایه مبتلا اولمیجه
اول بلا سببایله اول درجه یه ایرشور دوی انه
لما نزل قوله تعالی ومن یعمل سوءا یجز به قال ابوبکر
رضی الله عنه کیف الفرح بعد هذه الایة فقال رسول الله
عفر الله لک یا ابابکر الست تمرض الیس یصیبک
الاذی الست تحزن فهذا ما تجزون به • وروایت
اولنور وقتاکه بوایت نازل اولدی ایسه ومن یعمل
سوءا یجز به یعنی هرکمکه یرامزلی اشلیه جزا ویلنور
آنوکله دوی ابوبکر رضی الله عنه بنیچه فرح اولور بوایتدن
صکره رسول الله ﷺ بورمشکه الله مغفرتی ایلسون
سکا ایا بوبکر خسته اولمزمسین سکا اذی ایرمزی
غصه لنمزمسین بومذکور لرسزلک جزا لنور دکلمزدر • وعن انس
رضی الله عنه قال رسول الله ﷺ ما تجرع عبد قط
جرعتین احب الی الله من جرعة غیظ ردها بحلم وجرعة
مصیبة یصبر الرجل لها انس رضی الله عنه روایت اولنور

رسولم

رسول الله ﷺ بیورمشکه یوتمدی برقول هرکزکی جرعه
که سوکلو اولله حق تعالیه غضب جرعه سندن کوچراید
کنی اکا قال رسول الله ﷺ اذا کان یوم القیامة جیئ
باهل الاعمال فیوزن اعمالهم بالمیزان من الصلوة و
الصیام والصدقة والحج • ثم یوتی باهل البلاء
فلا ینصب لهم میزان ولا ینشر لهم دیوان ویصب
علیهم الاجر صبا کما کان یصب علیهم البلاء صبا
یود اهل العافیة فی الدنیا لو انهم کانت تقرض اجسادهم
بالمقاریض مما یرون ما یذهب به اهل البلاء واحی •
ان رضی الله عنه دخی روایت ایدرکه رسول ﷺ بیورمشکه
قیامتکه یوم قیامتده اولکه کثور لنور اعمال اهل الدنیا
وزن اولنور عملری اندن صکره کثور لنور اهل بلا
نصب اولنمز انلرک ایچون میزان وآچلمز انلرایچون دفتر
ودکیلور انلرک اوزرینه اجر لو • نته دوکلور ایدی
اوزرلرینه بلا پس سوز یعنی استردیلردنیاده
اهل عافیت اولمالرکه نزدیکی انلرک جسدلرینی
کیله ایدی مقراض ایله انوبچون کوردیلر اهل بلایه
آلوب کیدکلرین وعن خباب بن الارت رضی الله عنه
قال اتینا رسول الله ﷺ وهو متوسد بردائه • فی
ظل الکعبة منکنا الیه فقلنا یا رسول الله الا تدعو
الله لنا فجلس محمرا لونه ثم قال ان من کان
قبلکم لیوتی بالرجل فیحفر له فی الارض حفرة
فیجاء بالمنشار فیوضع علی رأسه فیجعل فرقتین

ما يصرفه ذلك عن دينه حباب بن الارت رضي الله عنه دن
دوايتيا اولنوركه دعيش بركلدك رسول الله عليه السلام خدمتنه
كه اول يصدق قلمشيدي دوسن كعبه كوكم سندن تكيه لنجي
اولدوغي حالده اكا بزديدك فقرون واذاء كفاردن
شكايت ايدوب يارسول الله دعا اتمزمسين اللهمه
بزه بسط وسعت رزق ايجون رسول الله عم جلوس قلدي
قزل اولدوغي حالده لونى احمر صكره دوي خفيفا سزده
اوكدين اولندن كوزلريدن ايدي بزه رجل فارزيور ايدي
آنوكجون برجيقدر قلنوز ايكي باره دوندرمزايدي آنى
بو ديندن وعن ابن عباس رضي الله عنه قال شكا
نبي من الانبياء عم الى الله تعالى فقال يارب
العبد المؤمن يطيعك ويجتنب معاصيك تزوي عنه الدنيا
وتعرض له البلاء والعبد الكافر لا يطيعك ويجري على
تزوي عنه البلاء وتبسط له الدنيا فاوحى الله اليه
انما لعطاء في والبلاء لي وكل يسبح بحمدي فيكون المؤمن
عليه من الذنوب فازوي عنه الدنيا واعرض له البلاء
فيكون كفارة لذنوبه حتى لا يلقاني بها فاجزيه
في الدنيا لاستثنائه ويكون للكافر حسنات فازوي
عنه البلاء وابسط الدنيا فاجزيه في الدنيا لحسناته
عبد الله بن عباس دن روايت اولنوركه دعيش شكا
ايلدي بني عليه السلام الله تعالى يه دوي يارب
عبد مؤمن سكا مطيع اولور واجتناب ايدر معصيتلر يكردن
سن دورسن اندن دنيايي وعني ايدرسن آكا بلايي وعبد كافر

سكا

سكا مطيع اولمز وجه ايدر معصيتلر وكي سن دورسن
اندن بلايي وبسط ايدرسن آكا دنيايي وحي ايلدي الله تعالى
اول نبي يه كه عطا بندم جملهسي تسبيح ايدر بندم ايله
ومؤمن اولان دونده كافرلر اولور دورزين برانسده
دنيايي وعرض ايدرسن آكا بلايي آنكا كفارت ذنوب
اولور تاملاقي اولمه بكا ذنوب ايله جزا ايدرسن آكا
زيادة كافرلري ايجون وكافرك حسناتي اولور دورزين
برانسدن بلايي وبسط ايدرسن آنوكا ايجون دنيايي جزا ايدرسن
زيادة حسناتي ايجون وعن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الصبر نصف الايمان واليقين الايمان
عبد الله بن مسعود دن روايتيا اولنوركه رسول عليه السلام دن
بوردشكه صبر ايمانك نصفي در ويقين جميع ايمان در
بو حديثك معناسي موقوف در برمقدمه نك تفصيلنه اولدر
بعض عكما اسم ايمان اطلاق ايدوب انوكا ايله
تصديق اولور سائر اصوله وبعض عكما اسم ايمان اطلاق ايدر
بونلرك مرادي اعمال صالحه اولوركه نتايج تصديقات در
وبعض عكما اسم ايمان اطلاق ايدر لر تصديق وعمل اولور
وحقيقت ايمان بوجمليه شامل در انوكجون رسول الله
بيوردركه الايمان بضع وسبعون شعبه وصبر نصف ايمان
اولق وجهيله اعتبار يله در وجمهور اصحاب حديث
واهل تحقيق اسم ايمان اطلاق ايدر لر وانوكله جميع
تصديقات واعمال اولور لر پس ايمانك ايكي ركني وارد ربي
يقين ربي صبر ومراد يقيندن اصول دينه تصديق وصبردن

ايمانك نصفي صبر اولدوغنك بيانى

عمل در تصدیق مقتضاسنجه وعمل اولمز الاصبر ایله
اولور اویله نصف ایمان در • وقال رسول الله ع م
من قل ما اوتیتم الیقین وعزیمة الصبر من اعطی حظه
منهما لم یبال بما فاته من قیام اللیل وصیام النهار
یعنی رسول الله علیه الصلوة والسلام دیدی
سیزه ویریلن افلی یقین وعزیمت صبر در • هرکمه که ویریله
حظ وافر بولیکی دن قایغو مزفوت اولان اندن
قیام لیل وصیام نهار • قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
الصبر کنز من کنوز الجنة • صبر جنتنه در جنت
خزینه لرندن وعن ابن عباس رضی الله عنهما دخل
رسول الله صلی الله علیه وسلم علی الانصار فقال
مؤمنون انتم فسکتوا فقال عمر نعم یا رسول الله
فما کان علامة ایمانکم فقالوا نشکر علی الرخاء
ونصبر علی البلاء ونرضی بالقضاء قال انتم مؤمنون
ورب الکعبة • عبد الله ابن عباس دن روایت
اولنوزکه دیمشکه داخل اولدی رسول الله صلی الله
الانصار اوزرینه مؤمنلر میسنز سز شاکر اولدیلر
عمر دیدی نعم یا رسول الله رسول الله ع م بیورمشکه
ایمانکزک علامتی ندر عمر دیدی شکر ایدرز معیشتده
وسعتنه وصبر ایدرز ضرر نوبلاده • وراضی اولورز قضایه
رسول الله علیه الصلوة والسلام دیدی مؤمنلر سزسز
کعبه رب عیسی حقیچون وعن عائشة رضی الله عنها قالت قال
رسول الله ع م لو کان الصبر من الرجال لکان کریما

عائشه

عائشه رضی الله عنها دن روایتا ولنوزکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم دیمشکه صبر ایدنلر دن اولیدی برکریم
کبی اولور • وعن علی ابن ابی طالب رضی الله عنه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم من صبر علی المصیبة حتی یرد
بحسن غرائبه کتب الله له ثلثة مائة درجة ما بین الدرجتین
کما بین السماء والارض • علی ابن ابی طالب رضی الله
عنه دن روایتا ولنوزکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمشکه هرکمه مصیبتا ولوزده صبرایده ویزه ایده
آنی حسن رعایتایله الله تعالی انوکجون اوچیوزدرجه
یاوزد هرایکی درجه نک مابینی برییله کوک مابینی قدر در
وعن ابن عمر رضی الله عنهما دن روایت قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم انتظار الفرج بالصبر عبادة
عبد الله بن عمر دن رضی الله عنهما روایتا ولنوزکه
رسول الله ع م بیورمشکه فرجه منتظر اولمق صبرایله
عبادتدر • وعن انس رضی الله عنه قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم الظفر مع الصبر والفرج مع الکرب
انس رضی الله عنه دن روایتا ولنوزکه یضرت
صبرایله در وفرج غصه ایله در • وعن ابی ذر رضی الله
عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم دولة المؤمن فی صبره
ونصره فی کظم الغیظ وعزه فی الاخذ بالفضل وتوزه
فی الورع عما نهی الله عنه دن روایتا ولنوزکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشکه دولت مؤمن
صبرده در ونصرتی غضبی یوتمقده وعزتی فضل اخذنده در

یعنی کورمانمیشده و نوری برحیرنده دن نبی اولنا قدده
وَدُوِيَ اذ اللّٰه تعالی اوحی الی داود عم یا داود و تحاکن
باحنده فی انی انا صبور ● و دایتا اولنور کہ حق تعالی ایلدی
داود علیہ کلامہ کہ یا داود خلق دوتن بنم خلق لرم ایله
تحقیقا بن صبور دین ای عزت بلکل کدار یا عقول
سلیمہ ایچون مقامات دین معرفتدن الکی نوع وارد دیرلر
نقلی بری عقلی اما بیان فضیلت ضرنقل جهتیندن
اهل دکایہ بو ذکر اولنان کافی در و مقام صبرک
فضیلتلرندن بری بو در کہ حق تعالی قرآن عظیمده
یمتدن و یاده یونک شرفن ذکر ایلمشدر ● و اکثر خبرلی
و اغلب درجاتی بوکا اسناد ایمشدر اما نوع ثانی کہ
دلیلی عقلی در آنوک حصول صبرک حقیقتینک فهمی ایله اولور
امری بلکل کہ صبر هر مقامده در مقامات
دینلدن و مجموع مقامات دین علم و حال و عمل ایله منتظم اولور
علم اغاجدر کوکی مثابه سنده در ● و حال بو دالرک
منزله سنده در و عمل میوه لری درجه سنده در ● پس
تحصیل صبر میسر اولمز ● الا علم ایله کہ بلکہ کدرلی در
شهوتلرک مضرتنی و هوایه متابعتک فاحشنی مالده و حالی
معرفت قلب ایله اولمقدر ● شهوات و هوادن و عمل یولیکلک
یعنی علم ایله حالک مقتضاسنجه اولمقدر و بو معانینک
معرفتی موقوفدر معرفت خلقت اصناف علویات ●
و سفلیات و ترتیب مراتب ملکیه و بهیمیه و بشریه یه
زیرا کہ صبر بلا یکدن متصور دکلدر ● و بو یکلکلرن حیوانلرده

دخی اولمز ● اما ملکده ذاتا ولمدوغی بودر کہ انلر عقول
مجرده در لر تلوثات شهوات نفسانیه دن و
ادناس لذات جسمانیه دن مطهر لردر ● اما حیوانات قدده
اولمدوغی بودر کہ انلر عقلدن عاری شهوات
محض در لر ● اما نوع انسان چون مجموعه علویات و سفلیات
اولدیغه کرا اول انشا ده حیوان کبی تصور دکہ شهوت
غذادن غیری یوقدر کہ آنکا محتاج در پس تدریج ایله
انده اوینمق شهوتی ظاهر اولور ● اندن صکره
جماع شهوتی اندن صکره مال شهوتی اندن صکره
منصب شهوتی اولور تا زمان حالنده بو معانیدن صبرلرینه مز
زیرا کہ صبر خصم مقابله سنده ثابتا و لمقدن عبارتدر
تازه لرده نفس و هوا عسکرندن غیری یوقدر کہ ایله
جنگ ایدر پس کمال حکمت ربانیه اقتضا ایلدیکه
بیوده فیه عقل زیاده اولور ● شهوات ایله خصومت ایدر
و حق تعالی آدمی الکی ملک ایله حیوانلردن ممتاز ایلدی
بری مادی بری دینی مقوی در ● انسان بر الکی ملک
عاونیله الکی صفت ایله اولور ● بری هدایت بری قدرت
صفت هدایت ایله بهایمدن ممتاز اولور اما بو صفت دفع
شهوتدن کافی اولمز بلکه صفت قدرت
دخی لازمدر کورمیسین کہ رخصه نکاح مرض
کلدوکنه علم هدایتی وارد ر ● اما چون دفعه قدرتی
یوقدر مرضک مغلوبی اولور ● و چون ملک مقوی معاونتی
بولدی هدایته منتظم اولدی طالب صادق میدان مجاهده

ایله

وت همتی پهلوان شهوته اورو ب دفع اعتکه
قادر اولور • و بو ایکی ملک وجودانسانده ملکوت
علویه دن در که همتلری تطهیر عطیهٔ روحانیه در
و نفس و هوانك قصدی تخیر قوت شهوانیه در و بو ایکی
ملك ملك بدنده منازعه و محاربه ده در ملائیکه
علویه کرحمة الله در حق تعالی مددی ایله غالب و قاهر
اولورلر و نفس و هوای مغلوب قلورلر کاه بولر حرب
شیطان در لر غلبهٔ وساوس شیطانیه ایله
غالب اولوب انلر مغلوب اولورلر • و صبر عبادت در باعث
دینی ثابت اولمسنده باعث شهوانی مقابله سنده
هرکمکه باعث دینی تقویتنه ساعی و صابر و صادق اولله
انلردن اولوب جهنم الله دن وبسته داخل اولور و هرکمکه
باعث شهوانی قهرنده اولله حزب شیطانه ملحق اولور • و
بو ایکی ملك نوع انسانده هر شخصك هر فعلنه و ترکنه
شاهد در لر و جمیع افعال و اقوال انسانی صحایف روحانیه یه
ثبت ایدرلر و بو صحایفی کی کره آچمه لرکدر
بری قیامت صغراده که موت بدندر بری قیامت کبراده که
جمیع امم در و بلکل که قرآن مجیده حق تعالی بیورور که
وان علیکم لحافظین کراما کاتبین • دیو بکی اهل کشف
و ارباب تحقیق فشنده بو ایکی ملك در که آدمی نولدرك
برینك هدایتی ایله تحصیل سعادت ابدیه یولن دوتر و
برینك تقویتی ایله دفع اسباب شقاوت سرمدیه ایدر
و بو کا ارباب یقین اکتساب سعادت اخرویه

الانملك

الاتنك استعالی بیورمده شکر دیرلر باعث دینی
اثباتی جهتنده نیجه دیرلر پس بونلرك فشنده
بر و شکر بر مقامده عبارتدر که اختلاف
عبارات بر له مختلف اولور چون بو مسئله معلوم اولدی
بلکل که علما بر ایله شکرك هیچنده اختلاف
نمشلرد • حسن بصری و ثقیان ثوری و شیخ جنید
تابعین دن بر جماعت ایله بونکلا دوزنیه در لرکه
بر افضلدر شکر دن و اصحاب رای بر جماعت ایله
صبر افضلدر صبر دن در لر • و ابن عطا اول حالده بر قول
اوزره ایدی اما آخر جمهور مذهبنه رجوع ایلدی
بعضلر صبر و شکر بر حقیقتلی اسملرید در لر
و بعضلر اولرکه حکمی احوالی اختلاف جهتیله مختلف
اولور در لر • و هر طایفه کندو مذهبنك صحتنه
دلیللر ایراد ایلدیلر • و بونك بیانی اکی اصلك
شرحنه موقوفدر اصل اول • بو در که آیات و
احادیثی ظاهرینه حمل ایلمك کرك • و بو طریق وعظ احوالنه
لایقدر که مکالمهٔ عوام انلرك قدر فهمینه کرك
نه کم والدهٔ مشفقه اول طفل رضیعی انواع مأکولات
نامولنده صقنور ضعیفی و لدن بیخبر هضم طعامدن
اجرر علماء دین دینی مخاطبه عوامی انلرك افهامی مقدارنه
تکلم کرك در انکچون رسول الله دیو بیورمشلر که
نحن معاشر الانبیاء امرنا ان نکلم الناس علی قدر
عقولهم و عوامی ناسکا فهای ظاهر شرع احکامندن

نجا وذا تنزلر اكثر اخبار صبرك تفضيلنى اقتضا ايدر
واكر فضيلت صبرده وارد اولان احاديث شكرك
فضيلتنده وارد اولان اخباريه نسبت اولنه اون كى
زيادة وبلكه بوحصرده الفاظ صريحه وارد وكه
اول جمله والدم وواياد كه رسول الله عم بيورمشكه
يوتى يوم القيمة باشاكر اهل الارض فيجزيه الله تعالى
جزاء الشاكرين ويوتى باصبر اهل الارض فيقال له انى
انجزيك كما جزينا هذا جزاء الشاكرين فيقول
نعم يارب فيقول الله تعالى الا انعمت عليه فشكر
وابتليتك فصبرت لاضعفن لك الاجر عليه
فيعطى اضعاف جزاء الشاكرين ه يعنى يوم قيامتده كورديلور
اهل ارضك زيادة شاكر اولانى جزا ايدر يعنى ثواب
ويرر اكا خوقولها شاكر لرخراسنى وكورديلور اهل ارضك
زيادة صابر اولانى ه ودخى دينلور كه اكا راضى اولورسن
شكاجزا ويررم بوكا جزا اندوكر كبى اول دخى دير
نعم يارب الله تعالى ديه كه اكا اول بنا كا
انعام ايلدم شكر ايلدى وسنى مبتلا ايلدم
صبر ايلدك بن زيادة ايدرين سنك ايجون اجرى آنك اوزرنه
پس ويررحق تعالى شاكر لرجراسنك اضعافنى وفى الخبر
عن رسول الله صلى الله عليه وسلم انه قال ابواب الجنة
كلها مصراعان الا باب الصبر فانه مصراع واحد
من يدخله اهل البلاء اما نهم اتوب خبرده
وارد اولمشدركه رسول الله عليه السلام حضرتلرى كه دى

جنت

جنت بيولرى جمله اكى قناد اولوب الا صبر بيولرى مخصوص
اولوب قناد در ه وباب صبره اول داخل اولان اهل بلاد در
اما ملرى ايتمش عليه السلام مردر ه وهر بنه كه
نقرك فضيلتى بابندة وارد در ليكن صبرك فضيلتنه
دير اكه شكر مطلق نعمت وغنا اولدوغى كبى صبر مطلق
فقر وبلادر اصل ثانى بوردركه مقام صبر
مقام شكردن اعلا در ه بلكه كرك كشف وايضاح طريقى ايله اى عزيز بركه
بوايكى امر مبهم اوزرنه سندن وزن ممكن دكلدر الا
شكر اولوك احادى بونكله افرادى مرادنه قلنه تا برينك
برندن وجهانى ظاهر اوله پس چون احاد مفايق مقام صبر
مقام شكر احادى ايله نسبت اولنه كاه مساوى اولور
كاه متفاوت اولور مثلا آحاد حقايق علوم متفاوت در
جمله دن ادفع واشرف اولان اول علمدركه انده
حق تعالى بلنه باقى علوم الآت در وبوعلمك تحصيلى ايجون
بعض علوم بر واسطه ايله واصل اولور بوعلمه علم تفسير
وحديث كبى بعضى بر نجه واسطه ايله واصل اولور هر علم كه
بوعلم شريفه آز واسطه ايله واصل اولسه اول علم
شرفه اقرب اولور عزيزدن واحكام واعمال واحوالى بوعلمين
سيل زيراكه حال عبارتدر ه وروح حقيقتى ومعنويتدن
كه كوكل يوزى شوايب امور دنيا وسخ لرندن مطهر
ومصفى ايدر وآينه قلبى تجليات ربانيه قبولنه قابل
ايلر لنه كمردمور جى آينه اشلمكدر وآنى صيقل ايتمكدر
بنجه دولو عمله محتاجدر ه هر عملدركه ضيقله قريب اولله

اول عمل غیریه عملدن اشرفدر تاثیرات احوال
قلبیه دخی بویله در هرحالکه تصفیه قلبه اقربدر
حال اخریدن اول اشرفدر • اما اعمالک صفات
قلب تقلبیی تاکیدنده اثر عظمی واردر وانوک
تاثیری الکی حالدن حالی دکلدر • یا انوک قوت تاثیری
موجب ظلمت قلب اولمه تا انوک سببیله زجاجه
دنیایه مائل اولور • ولذت انوار مکاشفاتدن
محروم قالور آکا معصیت دیرلر یا بر عمل اولاکه
انوک تاثیری قلبی ترایب علاجدن مصفی ومدنکی ایدر
وقعود موانعی همت قنادندن جوزه اسباب صفا
احضاریله آینه قلبی محل کشفه ایرشدوردکی
طاعت دیرلر • وطاعات ومعاصی تاثیراتنده متفاوتدر
قلمغله درجات متفاوتدر • احوالک اختلافی حسبیله
وچون بو معانی محقق اولدیسه بلکه هروقتده
معرفت صاحبی معرفت شاکره مقابله ایدهلر کاه بر
زجاجی ظاهر اولور برینک اوزرینه کاه برابر اولوب لیکن
آنکاره اولور هربرینک حقیقت واحدیه
وجوبی اعتباریله مثلا صبر طاعته اولور کاه معصیته
صبر اولور • بو محل صبر ایله شکرک اتحادن اقتضا ایدر
زیراکه طاعته صبر طاعت شکرکن عینی در پس بوکی
صفت متلا ذماندر وبر مسمی اکی اسم ایله تعبیر اولنمقدن
زیرا حقیقت شکر نعمت حق صرفدر مقصود اولنه
حکمت الهیه ده وصبر عبادتده ثبات تاعث

حیزدن ثبات شر مقابله سنده پس بوایکی اسم عبادت
اولور برمعیندن بر محلده وتفضیل شئی علی نفسه
محال در وبو وجه مساوات در علی سبیل الاعجاز اما
شکرک صبر اولدیغی زجاجی مثلا علامت صحت
صبر علی اولدیغکه اظهار شکر ایله نعمه ورضاء حقه
راضی اولمه • واعصی اولمق سببیله بعض معاصیه
مباشرته رخصت سمعیه وبصر اولمامق شکریدر •
اولدیغکه نور بصری معاصی قلبیه • ونفوذ بصری
طاعته استعمال ایدن چون بصیر بولکی شرطی رعایت ایده
واولمدن شکر بصر شکرانه سی ایچون کذ ونظرنی صنایع
کاینات عجایب صنعته حواله قله واسرار الهیه

سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم
انه الحق مطالعه سندن نصیب وافر بولمه • وبر شهود
واسطه سیله دولت قربه ایرشه شهده یوقدرکه بو شکر
درجات ایله صبر اعلی اولدیغی واکر بو معنی اولمیدی
درجات اسحق وشعیب ابراهیم وموسی علیهم السلام
درجاتندن اعلی اولوردیدی وبو سندن لازم کلور ایدی
کمال انسان مجموع اطرافک سلبنده اولمه اول خود محال در
زیراکه هربر عضو اعضاء انسانه بر آلت در الآت
واکتساب سعادت آخرتدن اما صبر شکر اولدیغی زجاجی
مثلا غنی شاکر نعمت مالی معین معصیت قلمیه واول فقیر
رفیق بولور وجوه خیراته صرف ایده وبا فقیر وجوه اسباب
تنعمه ومباحات صرفه صرف ایلیه شهده یوقدرکه تفکیر

صاحب بونلر كبي عنى شاكردن افضلدر پس صبر بو محلده
افضلدر شاكردن دنواكه فقير شدة مفرده وكسر نفسده
ونامراد تلك آجيلرين نوش ايتمكدر حسن رضا ايله بلديه
استقبال ايدر • اما غنى كه ارتكاب مناهيدن اجتناب
ايدر چوق عناة نفسي ميدان شهواته مصرف قلمشاردر •
ومال حلالي مرادات مباحه ايچون صرف ايتمشاردر وسعت
مباحات سببي ايله محرماتدن مستغنى اولمشاردر اكرچه
بوغنى ايچون دنيخ حرامدن صبر ايتمشاردر اما اول صبر كه
فقير صابر كدر وبوندن ناشئ وانوي در • وچوق ذكر
اولنان معاني حقايقي تمام ملاحظه اولنه معلوم اولور كه
ارباب كمال انوا لمندن هر قولك وجهه صحيحي واردر اما
بعض احوالدن اي عزيز چوق ضربيله شكر ك هر بنك
فضليتي معلوم اولدي ايسه بلكه كه ثبات باعث
دينيه كه ضرر ديرلر باعث هوا منازعه سيندة
قوة وضعف حسبي ايله غالب ومغلوبيت بولنر
ايچون واردر بو اعتبارايله اوچ حال ثابت اولور
حال اولى اولدركه باعث دين ودواعي هوا يي مغلوب
ومقهور ايدر شول وقتكه باعث هوايه
غيري قوت مقابله ايدوب آنون معاونته مجالي قالميه
پس باعث دين حزب شياطين اوزره مضور اولور و
شهر بدني لشكر هوا فتنه سندن پاك قلور وبو
فتح معركه ولايت بملوانلرندن غيري يه آلن وير مز
وبر كا يفه كه جميع عمرلرين استقامت محله تي ملاذ متينه

عرف

صرف ايتدير تا كه خلعت كرامت وكيوب حوف وحزنده
سلامت بولدقي انلرك حسب وحالي اولدي نته كم حق تعالى
بوردي لايه ان الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل
عليهم الملائكة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا
بالجنة التي كنتم توعدون • بو قوم شريف خلوق
ايچنده غايتده قليلدر واولدوجي يرده دنيخ جاهللرك
انلرك قدرني بلمز اما طالب صادق قلوبوندوك
صحبتندن صفا بولوب بلدكه نفساري مستي اكبر سعادت
ايله التوا اولور لر

رباعي

بوخرابيدن دلوسك سن كه آباد اوله سن •
بجمد قديركه تابنده فرمان آزاد اوله سن
واردل پر نوز صاحب دله بير آيت غم يمه •
تا دل پر نوزدي شوقيله دلشاد اوله سن

حال ثانيه اولدركه وداعي نفس وهوا شوينه
غالب اوله كه باعث دينه مجال منازعه قالميه ودواعي
اسباب سعادت دينيه الكليه عملدن معزول اوله
بوحال اكثر ناسك حالي در وحق جل وعلا بونلر كبي
كيمسه نك مصاحبتندن اعراض امر ايتمشدركه فاعرض
عن من تولى عن ذكرنا ولم يرد الا الحيوة الدنيا
ذلك مبلغهم من العلم وبو قومك نشاني جهل وخاتمتي
اولدركه جمله عمرلرين شهواته صرف ايدوب
عمل آخرته وتوبه وانابته نظر الله كريمه ديرلر اما حضرت حقك
كرمي ذوقه نظر الكرلر باوجودكه حق تعالى اكا كفيل

اولمشدركه وما من دابة في الارض الا على الله رزقها
بوينده سعي تبليغ ايدرلر • وچون كه برناصح بولنده
وعظ ايدوب سعادت آخرت اكتسابنه ترغيب
الله كرهنده دحميده دبرلر بونلر عقول مدكيه اسير
تصرفات قواي بهيميه وسبعيه امتمشلرده دبو توتمك
مثالي شول كمسه دركه برمؤمني بركافر اسير ايدوب نظم
كرهنك نفس امركه اوله مطيع • نهي ايده سن امريه عمل شنيع
جنت دخمي اوله يرك سنك • بويله دمكدي قمو بيورك سنك
آخرت بجون دوديشوب قل عزوه حقه قول اول اولمه كرفتار بو
حال ثالثه بوددكه بومنازعه ومدافعه باطندن
كسلمايوب كاه هوا غالب اولوب باعث دين مغلوب
اولور وكاه باعث دين تأييد خوايله غالب اولوب
هوا مغلوب اولور بوطائفه اهل سلوكك متوسط
اولنلري دركه شيطان ونفس وهوايله دايما غزا
ايدرلر اما نظفر كلي ميسر اولور ونه مغلوب
محض اولورلر وحق تعالى قرآن عظيمده خير وبردكه
واخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر
سيئا عسى الله ان يتوب عليهم وبونلرولك •
باعث دينى غلبه سيندن قوت وضعف حبيله اكي حال وارد
بري اولدركه باعث دينيه ظفر ميسر اولدوغي وقتده
دواعي هوايه وجميع مناهيه غلبه ايدوب
برجمله مقهور ومنهزم اولور لكن كرو نفس غفلت
سببيله كذوحالنه عودت ايدوب بري بوددركه

باعث دين جند شياطين اوزره غالبا ولكن نفس بعض
معصيتي ترك ايدوب وبعضني اتمز مثلا زنايي ترك ايدر
اما شرب خمري ترك اتمز • ياكذب بي ترك ايدر اما
غيبتي ترك اتمز وصابرلرودعاسنك نفاوتي صبرينك
قوت وضعفي نفاوتي حسبنجه درآدمي هر بغلدن وحالدن
صبره محتاجدر • وجميع افعال آدمي اكي قسم اوزره دربري
طاعت بري معصيت وطاعت دخي اكي قسمدر بري محظور
بري مكروه پس اتمام فرايض اوزره صبر فرضدر وبكي تحليلين
محظورات اجتنابا اوزره صبر فرضدر • اتمام نوافل
اوزره صبر نفلدر ومكروهدن احترازا اوزره صبر
مندوبدر ومكروه جهتندن ايرزاديه صبر مكروهدر
ومحذور جهتندن ايرزاديه صبر محذوردر ايدي
اقسام صبر بش اولدي فرض • ونفل • ومندوب
ومكروه • ومحذور • بونلرك اوچ اول اولنلري
صبر محمودلر دبرلي آخر اولنلري صبر مذمومدرلر ديمكدر
مطيع حالت طاعتده صبر محتاجدر عاصي ذي حالت عصيانده
صبردن مستغني دكلدر • اما مطيع بجون طاعتده
اوچ حال واردر هربرنده صبر محتاجدر حال اولي
كه عملدن اول دربرحالده صبره احتياج واردر تصحيح
نيت واخلاص ايجون برصبركه رياذن اجتنابدر اهل عشق
فتنده غايتده مشكل صبردر انكچون رسول الله صلى الله عليه وسلم
جميع اعمالي صحت نيته منوط قلمشدركه انما الاعمال
بالنيات ولكل امرئ ما نوى بيني بخصوص عملار بيني صحتي

وثوابنى نيتان ايله در وهركيم اجون نيت اندوكى وارده در
وحق تعالى قرآن مجيده بيورور الا الذين صبروا
وعملوا الصالحات صبرى عمل صالح اوزره تقديم قلمشدر
بوحالته اشارتدر حال ثانيه حال عمل در وعامله
بوحالده صبر ضرورديركه شرايطن وارکانن وآدابن رعايت
ايدوب وحضور قلبله ملاومت ايليوب
آخر عمله دك بونلره صبر اوزره اولمه وبوعبلين آفات
تكاسلدن ودواعى فتوردن صرف اوبجه رك
لاومدد وملاومت صبرى تمام قوتله احتياج وارد
واشارتى تعم اجر العاملين الذين صبروا صابرلره نثار
بوحالتده كه شرايط وارکان وآداب رعايت
خاطرى صرايدوب اتمام عمل قلبيه دك وبوجهتدن
رسول الله صلعم بيورمشكه اتمام المعروف
خير من ابتدائه يعنى تمامه ايرشدرمك فعل طاعتى
خيردر وابتداسندن حال ثانيه عملدن فارغ اولدن
صكره اولان حالده بوحالده عمل قلبى كمسنه صبره
تمام محتاج دركه كندويه عجب كورمه يعنى عملمى
بيوك ملاحظه ايتمه وعملمى باطل اولمقدن صفنه
اظهاردر ياوسعه ايله ونفسى صقلايه عمل باطل اولمقدن
وامير المؤمنين على رضى الله عنه دن روايتاً بلكه در
ان الله تعالى يقول للعباد يوم القيامة لم تكونوا
بدون بالسلام المرتكونوا تقضى اركم الحوائج لاجركم
اليوم قد استوفيتم اجوركم يعنى حق تعالى ويزر

عبادت

عبادت ايدنلره يوم قيامتده اولمه وكرمى سرسلدم ايله
ابتدا اولمق يعنى عبادتدن مقصود كزتعظيم وتكريم ايدى
ومرادلريكوزحاصل اولمق ايدى سلام واكرام اولمه كزمى
وحاجتلريكز قضا اولمقدى اجر بوقدر سيئه بركون تخفيفا
الدكزسز اجر لركز وقسم ثانى افعال آدميده كه معصيتدر
بونده صبر لازم ايدوكى محقق وكلدركه مقتضى هوا اولمله
صبر وباعث هلاكى دفع كامل متقتيلرك ومحقق وليلرك
كاديدر رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدى المهاجر
من هجر السوء والمجاهد من جاهد هواه مهاجر اولدركه
هواسيله غزايدر وبونوع صبر اقسام فرضدن ديركه
وصبر شول معصيتدن عادت اولمشدر صبر انواعنك
غايتده مشكلى در زيرا طبايعنده عادت طبيعت حامسه در
وجون شهوت بونوع معصيته قرين اولمه لذكر شيطان
بوايكى حالدن قوى اولور وباعث دين كه حزب الله
آنوك دفعندن عاجز قالور واكراول قرين شهوت
اولان معصيت كه معتادك اسبابى مهيا اوله وآنوك
استعمالندن نفسه زحمتى اولميه بونكيى معصيتدن صبر
صعب تقلدن غيرى يرممكن دكلدر وبونوع معصيتلرك
شدتى غيبت در زيرا اهل غفلت ايجون اندن اكلى حظ وارد
ركى نفى غيرينده بركى كندويى اثبات وتعيين در وبوايكى
حظك اجتماعى لسانك حركتنه زيادة سبب اولور لاجرم
غيبت تدريجيله عادت اولوب اندن صبر متعذر اولور بلكه
آكا انكار واندن نهى اهل الله قلبندن محو اولور كودر مزين

مخافل علما ومجالس فقهاده في زمانناخير نفسنارة
كيمش بشخص كورسه لواستبعاد ايدرلر • اما اكثر مضامين
غيبت ونميمه ودرآكا انكار ايتمزلر رسول الله عم بيورمشكه
الغيبة اشد من الزنا • وهركيمكه مصاحبتنده
دلني يكاندن وغيبتدن صقلماغه قادر اولميه عزلت
اتمك واجبدر زيرا عزلت وحشتي موجب صبر اساندر جهتيله
صبردن وحركت خواطر شيطانيه واختلاج وساوس افكار نفسيه
وتصورات باطله وآمال كاذبه نفسه آساندر حركت
ساندن وبرابر عزلت ايله منقطع اولمز بلكه زيادة اولور
واندن صبر ممكن اولمز مركز قوة يقين واهتمام امور دينيه
قلبده اوزه غالبا اولوب مانع اوله • وبرجاذبه جذبات
عنايتدن وبرحاطفه خطفات هدايتدن بحر حيرت
وندامته غرق ايدن واستغراقدن غيري محال اوله • ودنيي صبر
بوجملدن فرض دور اما صبر محذور اذاي محظور اورزه اولدركه
بركيمسه كندونكاهل بيتنه قصد أليسه اول كاصبر ايتمك
منهي دور يابرشخص بركيمسه ناحق يره قتل اتمك قصد ايدوب
بونكمنعي ايله دفع اولق ممكن اولسه اتمسه وبرمقوله افعال
ظالمه صبرقيلسه برصبر حرامدر • وبوكا مثابر اولان عاصي دور
وچون محكمثابر صبرده شرعدر وصبر هرحالده نصف ايمان
اولدوغي عرفنزده بلكل هرنسنه كه آدمي يه ايرديكي
قيمتدن خالي دكلدر يامرغوب نفس در يامكروه در
وآدمي اكثر حالده بيله صبر محتاجدر قسم اول كه
مرغوب نفس اولاندر صحت وسلامت ومال ومنصب

وكثرت اتباع واسباب كبيي وآدمي برنلرك هربرنده
صبره محتاج درد • وخاصيتآدميا ولدركه نفس عنانيني
شهوات وتلاقلرينه صاليويره • وخاطرين انواع دعاقه
ميل اندوده ومباحاتده رخصت طلب ايده وافسام
لذاته طالوب غفلتده قله • امابرنلر نفسانيني
نمرد وعصيانه وغرور طغيانه چكركه بيوردوغي الآية
ان الانسان ليطغى ان راه استغنى وبعض اهل معرفت
ديمشلردركه بلايه هرمؤمن صبرايده بيلور امامعنت
وعافيته صبرصديقلركدر حكايت چون ملك عراق
شام ومصر فتح اولنوب اصحاب هرديارده امير وحاكم
اولوب مصالح دنياييه مشغول اولديلر ددير ابتليناحديث
بفتنة الضراء فصبرنا وابتلينا بفتنة السراء
فلم نصبر يعني مبتلا اولدوق بلاء فقره وانكاصبر ايدوك
بوندن درحق تعالي قولكرمي آفات مال وولدون حذر
اندروب وكي كه لاتلهيكم اموالكم ولا اولادكم
عن ذكر الله يعني مشغول قلمسون سزي مالكريكوز وولدلركيكز
الله ذكريندن وچون اكثر خلق برآفته مبتلا اولمشلردر
سابقه عنايت الهيه تنبيه بيوردركه الآية
الهيكم التكاثر حتى زرتم المقابر يعني مشغول قلديكز
بيزي مال بكثير وعرض بزم ذكريمزدن تاكه زيارت
اندوكز قبرلري والحاصل فقره صبر اساندر غنايه
صبردن كورمزمسين كه آچ كيمسه طعام حاضر اولسه صبر ايتمك
آسانمي اما طعام نفس حاضر اولسه صبر غايتده عسير دوبوندن

وكرتي

ارتكاب قبيحه وبد وكي • ومن العصمة ان لا يقدر

يعني عدم مقدوريت اسباب عصمتدن در وبدكه صبر

ايكي قسمدر قسم اولي مرتبط در اختيار عبد طاعات

ومعاصي كبي بر قسمدر كه اولندي وقسم ثاني صبر ومصايب

ونوايب در وبر قسمدر دخي اكي قسمدر اول اولدركه

انوك ابتداي اختيار عبد ايله اولميه اما بعد الوقوع انك

ازاله سي اختياري اولمه ظالمدن • عفو كبي حال قدرتده

وترك انتقام موذي كبي قسم ثاني اولدركه اولي اخرى

اختيار عبد ايله اوله امراض وآجاع ومصايب نفسانيه

وجسميه ومالية كبي قسم اول كه اختيار عبد ايله دكل اما

دفعنده اختيار عبد واردر نته كه بر شخص بر كمسه حيات

ايده يا نفسنه يا مالنه يا فعلي ايله اكا ايذا ايده يا كلام

فحش ايله ايذا بوسنده جنايت قلنان كمسه ترك جزا انك

گاه واجب وگاه فضيلت اولور • اما وجنايا ولدان اولدركه

جنايتا يدن انوك والدي اوله فضيلتا ولدان اولدركه

جنايتا يدن اكا مساوي يا ادنى اوله انوكچون

حق تعالى وسول الله ع م حضرتنه تعليم امتا يجون بيورركه

واصبر على ما يقولون واهجرهم هجرا جميلا • وبونك ايجون

وسول ع م بر وقت مال غنيمت قسمتا يدر ايدي اعرابدن

بر شخص مالقوب : دي بو بر قسمتدر دكه رضاي حق رعايت

اولنمش وكلمه رسول الله ع م اشيدوب •

غضبا يدوب مبادك يكاغي قزاروب بيورركه

الله رحمتا يلسون قرنداشم موسى يه امتي اني بوندن ازيق

ه رايدي حديث ما كنا نعد ايمان الرجل ايمانا اذا المريضة

على الاذى يعني بر رجلك ايمانيني ايمان صيمرايدك

قيمتنا قرايه صبر ايلمسه وجون جبرائيل ع م رسول الله ع م

حضرتنه مكارم اخلاقه رغبتا يدر ايدي رسول الله

عليه الصلوة والسلام مجامع اخلاق حسنه دن سؤال ايدي

جبرائيل ع م ديدي صل من قطعك واعط من حرمك

واعف عمن ظلمك • يعني اصل اخلاق كريمه اولدركه

اولانش سندن كسلنه وعطا قيل سني محروم قلنه وعفو

قيل سكا ظلم ايدنلره قسم ثاني اولدركه مصايب ونوايبدن

آنوك اولدي واحفرندي • اختيار عبد ايله اولميه عكس

اوله واحباب وموت اولاد هلاك واموال واصحاب

وزوال صحت وهجوم آلام وسايرليات كبي وصبر برحمله

مقامات عليادن در عبد الله بن عباس رضي الله عنهما

ديمشكه صبر قرآنين اوچ مرتبه اوزره در اول اداي

فرايضه صبر در بو صبره اوچيوز درجه وارد در ايكنجي محارمدن

صبر در بو صبره اليتوز درجه وارد در اوچنجي مصيبتك

صدمه اولي سنه صبر در بو صبره طقوز يوز درجه وارد در

بو مرتبه نك زيادة اولمسي باوجود فرايضدن دكلدر

سائر مراتبا ودر • باوجودكه فرايضدن در اول عبدن

دركه هر مؤمن كه اداي فرايضه ومحارمدن اجتنابه

صبر ايده بيلور اما صبر مصيبت اول واقع اولدوغي وقتده

اصحاب يقينيدن اولنلردن غير اكا تحمل ايده مزلر جهتدن

رسول الله صلی الله علیه وسلم دعاسنده دیرایدی اللهم انی
اسئلک من الیقین ما تهون به علی مصایب الدنیا
یعنی یارب بن سندن دیلرین یقیندن آنی که آسان
ایده بین اول یقین سبیله بنم اوزرمه دنیا مصیبتلرین
رسول الله صلی الله علیه وسلم دیمشکه یقول الله تعالی
اذا ابتلیت عبدی ببلاء فصبر ولم یشکنی الی عوده
ابدلته لحما خیرا من لحمه ودما خیرا من دمه
فان ابرأته ابرأته ولا ذنب له وان توفیته
فالی رحمتی حق تعالی بیورمشکه بنی مبتلا قیلسم
قولمی برباده صبر ایلیوب شکایت ایمسه حسنه لکن
کورمکه وراثه بدن قیلورمن بن انوکی اتمدن
ایوات وقانمدن ایرقان اکر صاغ ایدرسم آنی
صاغ ایدرمکا هیچ واکر متوفی قیلورسم رحمته
الترمن ورروی ان داود علیه السلام قال الهی ما جزاء الحزین
الذی یصبر علی المصایب ابتغاء مرضاتک قال الله جزاؤه
اذ البسه لباس الایمان فلا انزعه ابدا وروایت
اولندی که داود علیه السلام دیدی الهی بندن راضی
سنوکه غصه لوکمسه نک که صبر ایدر مصیبتلره طلب ایدرمن
سنک رضاکی حق تعالی بیورمشکه انوکی خراب
بن آنکا کیدوردم کیاس ایمانی ونزع اتمم رانی ایدی
ای عزیز مصایبه صبرک اوچ درجه سی وارد
درجه اولی بوردرکه اکرچه صابرک طبعی مصیبتی
کرهیه کوردا مایقه سن برتمز وبوزمز اورمز وجزع

2 وفریاد

وفریاد اتمز وشکایتده مبالغه قلمز وکیاس وطعامنده
تغییر عادت اتمز وعلامات مصیبت اظهار یلکه غیرینده
کندولی فرق اندرمز بو امورکه تحت قدرتنده
داخل در دعایله بونلرده مصیبتی کرهیه کورمک ایله
صابر اولور درجه سندن دوشمز حکایت
چون رسول الله خضرنبی صلی الله علیه وسلم اوغلنجوغ اولهم
وفات اندی رسول الله علیه الصلوة والسلام خضرنبک
مبارک کوزلرینه یاش کلوب عبد الرحمن بن عوف
دیدی امانهیتنا عن هذا نهی سن بری بوسندن بیک
ترمیدرک رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدی انّ هذه
رحمة من الله وانما یرحم من عباده الرحماء رحمتی
ورحمتنه اللهدن وبدرستی رحمتایدن الله تولدیکدن
رحمتلره درجه ثانیه ولدرکه صابر فکر ایده
سؤل عوض کثیرکه حق تعالی بو مصیبته صبرک مقابله سنده
وعده اتمشدر پس ازاجر رحمت اولرچون نعمته نسبت
نسنه دکلدر چون عیان ایله ثواب عظیمی کوردب
واجر بی حسابه متیقن اوله اول منفعت عظمی ایچون
بو نفع قلیل فوتا ولدوغنه راضی اولور بونکه مثالی بودر
که بدنی برکمسه براحره بربوغی وبریکه بواکا برجوهر کرانمایه
ویرجکن بلسه اول بوغی ویرمکه هیچ تردد قلمز
وخاطرینه کراهت کلمز درجه ثالثه اولدرکه اثاب
غایت اذلیه بنده نک وجودی ذره سن قایوب
بینده نک ارادتی قطره سی دریای ارادت حضرته

خوق اولوب ودليل بدايت آيينه محبتي عين بصيرت
برابر همده طوتوب بنده عاشق اولديينه ده مراد محبوبي
كوروب وهر حادثه صفحه سنده كل ما ينقل المحبوب
محبوبك سرتي اوقيوب مراد محبوبي كوردوب
تمام رضا اوزده اولور بو درجه صديقلرك
ودرجه ثانيه زاهدلرك ودرجه اولي طالبلرك
وطالبه دفع اعداء دينده مراقبه اوقات
وصبر طاعات كبي سلاح اولمز وسوس شيطانيه نلك
قلبنده دخولي بوش ظرفه هوا نفوذي كبيدر كورمزمسين
برظرف صو ايله براولسه اكا هوا كرمز وصو دن دكلو
حالي اولورسه هرايكه مالي اولور ايمدي برقلبكه
احكام معارف ربانيه ايله مستغرق اولمق كمال اولسه
وساوس شيطانيه اجون آكا دخوله مجال اولمز ومعارف
الهيه دن نقد حالي اولورسه اول دكلو محل جولان
شيطان اولورسه كو حق تعالي بيورد الآية ومن يعش
عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين يعني شول
كمسه اعراض ايده رحمن ذكرندن بزحواله ايده رز اكا
اول آنوك يولداشي اولور بوندن دور رسول الله صلى الله
ديديكه ان الله يبغض الشاب الفارغ ديراكه
شابك قلبي فارغ اولمق ايله محل جولان شيطان اولوب
مبغوض رحمن اولور حكايت حسين منصور حلاج
سورديلركه ما التصوف ديدي هي نفسك ان لم
تشغلها شغلتك يعني تصوف اولديكه نفسكي مشغول
قيلمزسن اول سيني مشغول قيلور پس كمال صابر صبره اولديكه هر حركت كه مذموم
اندن صبر ايده وهر حركت كه محمود در آنوك ايقاعي ايجون
جهد ايده وحركت ايكي نوعدر ظاهر وباطن وحركت باطن
اوزده صبر اولمق در وبراكيه جند ملتاردر وحركت
ظاهر جند سيتاردر وبو صبر ايدركيه مقاومت قدرت
غير ايله انقطاع قبول ايدر دكلدر ومركب طالب كمال
هر حال صبر دن غيري دكلدر وصبر اكرچه شيئ واحددر
اما مراتبده بردر لو اسم ايله مسمى اولور مثلا مصايب
اوزده واقع اولسه صبر ديرلر واكر شهوت باطن
وفرج اوزره واقع اولسه عفت ديرلر واكر عزدن تحمل
بلا اوزده اولسه ضبط نفس ديرلر وانوك مقابله
يعني ضدنه بطر ديرلر واكر حرب حالندن اولسه شجاعت
ديرلر وانوك مقابله جبن ديرلر واكر غضب تيمقده
اولسه حلم ديرلر وانوك مقابله تهتك ديرلر واكر حدة
وقوعنده واقع اولسه سعت صدر ديرلر وانوك
مقابله ضجر ديرلر واكر افشاء كلامده واقع اولسه كتمان
سر در وانوك مقابله اذاعت ديرلر واكر صبر مال
كثرتندن اولورسه اكا زهد ديرلر وانوك مقابله
حرص ديرلر واكر آزدن ايله اكتفايه اولورسه
قناعت ديرلر وانوك مقابله شره ديرلر وبو قياس اوزره
جون عارف نظر بصيرت ايله فكر ايده اكثر آثار واعمالي
صفت صبره بولور بوجهتدن بركة رسول الله صلى الله عليه وسلم

ایمان دن حصول دیدی ایمان صبر در • وبچه کمسه لر
سعادت طریقیندن لرو قالدیلر نفسک غلبه سندن حفظ
حسانیه طلبیندن اولوب صبر دن مدد طلب قلمقدد
غافل اولدیلر وصبره قدرت ملاذ متاری حقدن کسلمک
علتی اولدیکه علم وعمل معجونندن ترکیبی ایله
بوعلته علاج قلمیلر وبلکه صبر مانع اولدیغی
علتلر بربچه قسمدر ومواد علل مختلف اولدیغی سببی ایله
معالجه دخی مختلف اولور • مثلا برکمسنه یه شهوت
جماع غالب اولسه طاعاته مواظبت صبر نه مانع اولوب
معاصیه مؤدی اولسه فرکمسنه نرمرضک علاجنده شهوتی
ضعیف وصبری قوی قلمق ایجون بنی نسنه یه محتاج اولدیغی
شهوتی ضعیف قلمق ایجون در • اما اول اوچ کسنه شهوتی
ضعیف قلمق ایجون در • اول ماده شهوتی تقلیل قلمقدد
که طعامی از اجتی کلایدن • انجق کوزی نرمعقله مقیدد
کوزلرک نظردن نظردن که محترک شهوت نظردر دیرلر نظر محرک
قلبدر وقلب دخی محرک شهوتدر • بونک علاجی دوام
غربت وضبط بصردر • انوبکون رسول الله صلی الله علیه وسلم
حدیث النظر سهم مسموم من سهام ابلیس • یعنی نظر زهر آلود
اوقدر ابلیس اولدیغدن وبو اوقدر هیچ قلقانی یوقدر
الا عزلت وحفظ نظر • اما انجق حلال اولنلر ایله
نفسک مطلوبی اولان جنسدن نفسه تسلی ویرلر ولیکن الفع
معالجه دیرلر اکثر خلق غدایی آز یمک ایله ضعیف
اولوب طاعتدن قالور اما شهوتی منقطع اولنلر انوبکون

رسول الله صلعم بوعلاجی غیر اوزرینه تقدیم ایلدیکی
بیوردی • علیکم بالباه ومن لم یستطع فعلیه بالصوم
باه لغتده جماعه دیرلر • بوندن مراد نکاح اولمقدد یعنی نسل
اوزره یکوزه اولسون نکاح ایلمک • وسول کمسه که قادر والیه
آنوکا اوزرینه اولسون صوم • امدی علاج اول شوکه بکزدکه
کوره حیوانکدیمن اکسک ویرلر تا ضعیف اولور وعلاج
ثانیی اولدرکه کوره حیوانه آدیه وعلف کوسترمزلر
کوره ممکن ایله صبر ایدوب قوتی مرور وعلاج ثالث
اولدرکه یمن آزدیرلر اما ضعف کلجک لبن اکسمزلر
اما اول ایکی صبری قوی ایدر • صبری ترغیب نفس ودعفت
وتقوی فائده لرین ودین ودنیا فائده لرین کوسترمک ایله
وبو تأمل ایله اولور صابرلرک حالنی که صلحا واتقیا
وخلفاء راشدین بربچه کون طاعاته مواظبت وحسنت
بلایه صبر ایدوب سعادت دنیا وآخرت بولدیلر ودخی
تفکر ایله اولور غافل وعاصی اولنلرک احوالنی برقاچ کون
مکاید شیطانیه وتلذذات نفسانیه ایله الدانوب
ذلیل لذات ومیل شهوات بزله مغرور اولوب •
آخرد ساعل تیغ فنا ایله باشلرین کسوب ندامت وحسرت
ایله کتدیلر • چون طالب سعادت دین بو معانی امثالنه
نظر ایدوب صبر که باعث دیندر قوی اولور بری اولدرکه
صبری صعب اولان امرلره صرف ایدوب استخدام صبر وانک
ممارستی ایله ملکه حاصل اولوب شهوته دخی صر ایله
غلبه میسر اولور • ذکر ممارست موجب شدت وقوتدد

انوکیجون حالی اولور ونه‌لاحلرك توسعی نفسلرنی وفضلا
قوتلنك اضعافی در زیرا آنلرون قوتی طون نماز سایله
مشاکدا اولمشدر • وبوذکر اولنان معانی حرکت ظاهر صوری
مرضلرنیک علاجی در • اما حرکت باطنی که نفسك اختلاجی
وخاطرك اضطرابی در فوتا ولان امر ماضی ایچون یا المیجق
امر ومحال وارلیجك زمان آتی ایچون وبو حرکت آئینه
قلبی مکدر وخاطری عاطری مغبر ایدر باوجودکه
آلت اکتساب کمال بنده جوهر قلب در وسرمایه کسب سعادات
عمر در وخاصیت قلب بودرکه • هرزمان سرمایه عمری
صرف ایدوب اسرار الهیه دن بر سر تحصیل قیله کیه اول
مفتاح وارایدیه • وسبب سلطنت سرمدیه اولمه وجوهر
جوهردن وآینه خاطر آثار شهوات جسمانیه • وغبار خواطر
نفسانیه ایله مکدر اولمه بوسعادت اکتسابدن
محروم ومرقالوب عیب بی ریب اولور • وبرافتدن خلاص متیسر اولمز
الا دوام انفراد وحبس نفس ایله محاسبه انفاس وارتقاده
ومراقبه آثار نخاسته • وقطع علایق اتمك ایله اهل واولادن
ومال وجاهدن واصحاب ویاراندن واحباب واقراندن
که برکوشه ده متمکن اولمه ذوایای بیوتدن واکتفا ایده
ازجونسته ایله قوتدن حالی اولیه • ذکر حی لا یموت دن
ودوام ذکر غلبه شدت سکر احتیاج واقع اولور
فکر صرف اتکه ملکوت ومین وآسمانه ومشاهده عجایب
صنع یزدانه • واسرار وقدرت حضرت خلاقه صفحات
اکوانه وجون بوفتح حمالی بوزکوستره • تخیلات نفسانیه

یوزوندن درد • وانوار تعریفات حقانیه بصیرت
سایکی تجلیات انفاس روحانیه یه ناظر ایدوب وحدایق قلب
ازهار واردات غیبیه ایله مزین اولور • وآثار ظلال
سحاب سکینه نفس اماره مطمئنه ایدوب وتنزلات
انوار ملکیه قوای نفسانیه یه کسوت روحانیه کیدوب
وبوحالات دخی ظهوری توفیق عنایت طبنك رعایتندن
صکره اولور وبوحالات حصولی صعب غنیمت کبیدوب
کنیجه کسبه سعی بلیغ ایدر • اما آزاغی نسنه اولور • ونیجه
کسبنه سعی چوق تعب نصیب وآز حاصل قیلور ونیا انبوار خزانه
ملکوتیه جزبات عنایات جناب سبحانی در واول بابدکه
مفاتیحی نفحات لطف ربانی در وانوك حصولی بندن تمامی
اختیاریله دکلدر بلکه مقدور بنده اولان اول مقدارکه
کندوی تصفیه وقطع علایقیله امور دنیویه دن قبض
ربانیه متعرض قیلور واکرچه هیچ کون وهیچ ساعت
یوقدرکه ورود جذبه جذباتدن • وهبوب نفحه
نفحاتدن خالی اوله • اما آنوك کثرتی وقلتی اسباب سماویه
ایله درکه اکا کمسه نك اطلاعی یوقدر همان بومعلوم درکه
وقات شریفه ده وجمع همتده اکثر واقع اولور نته کیم
ایام بهاره ده • واجتماع سحابده مطر نزولی غالبدر
ومجاری جریان حالات دل طالب ومطلع اشراق سعادات
روح راغب درکه بونك مهری بابی حزینه معنویه در
اما شهوات اهل بابی بغلشر • وطلب لذات اول طریقی
سد ایلمشدر نظم آب وحیات سندن وجویای آب سن •

كنج ودفينه وارلغي برله خراب سن • يا درك محله سنى اورسن عجيب برله
كندك مكان ومنزل عالى خراب سن • اول كاشف وصاله وجوده ذوق
شهوت ايله ولى سن اكا ستاب سن • خبرده وارد اولمشدركه حوصله
داود عليه السلامه • وحى ايلدى كه يا داود غفلت ايله قلبك اعمى
اولمازه ديه سن • وتمسوظهور جواهر خزاين علم كشف اسمانده
الى كيم اندن دريا تعرز ميندن • در آلى كيم چقاردن • زيراكه
بزكمال حكمت ومحض ارادت برله سزك قلوبكزه خزاين جواهر
حقايق ملكوتيه ايدوب • نقود اسرار جناب
كبريايزى اندن وديعت قومشوزدن • كندوزنفوسكزى
پاك ايدك كه محل نزول فيض اولمغه لايق اولاسكز • جعلنا الله
من عباده الصالحين • ورزقنا جزاء الصابرين بفضله
ورحمته انه قريب مجيب • باب • عاشر كه مذمت
كبر وغضبنده در وفضيلت تواضع وعفوده • دركه اول
امور حكومت واماردت اولمزندن وانلرك اقامتندن
وبوانلرك محسناتندن در • وبويابده اقسام كبر وعلامات
وجود وانلرك افاتى واسباب ظهوري وكيفيت ازالهسي
بيان اولنسه حق تعالى بيورد • سأصرف عن آياتي
الذين في الارض بغير الحق يتكبرون يعني وندن سركش
كزك ومحروم قلسم كزك ايتلرمدن شولرى كه تكبر
ايدرلر • حقسز لفظ بغير الحق اشارتدركه
كرامت تقوي ايله اولمق • اظهار عظمت كمال قباحت
بولندن دركه جعفر صادق رضى الله عنه حضرتنه • دينلركه
سن متكبرسن خواجه • ويردركه انى لست بمتكبر

ولكن

ولكن كبريائ الحق قامتني مقام التكبر • يعني
بن متكبر دكلم ولكن كبريائ حق بنده تكبر مقامنه
دردي لاجرم بو تمركه اخلاق نفسانيه مقام فنادن
محو ايدوب صفات بشريه كيدروب • انلرده كبريائ حق
ظهور ايدر • اما عاصي كالانعام بوناري متكبر
صانور • اما عارف محقق بيلوركه اول تفرد بالحق
وتجلى سلطنت كبريا مطلقدركه انلرك ابدان
ظاهره سنده ظهور ايتمشدر • لكن كندولرنه كندو بالمرتبه
مقدار وخلعت ردا وقبولي ايله اضطراب
وقرار يوقدر بلكه • يفعل الله ما يشاء ويحكم ما يريد
راوردركه امير المؤمنين على كرم الله وجهه • دينمشدر
ما احسن من ذلك تواضع الغني في مجلس الفقراء رغبة
في ثواب الله واحسن من ذلك تيه الفقراء على الاغنياء
ثقة بالله تعالى اشارتدر بو معنيه • ديرلركه تكبر غنى كبر
كبر نفسانيدركه بغير الحق در • اما تكبر فقر لله بالله
بو احسن احوال فقيردر • زيرا بو معنى والدر قوت
يقينسنه وكمال بولمزدن بيله سنكه جاهله موجب نقصان
اولان عارفه مورث كمال در • ويحيى بن معاذ رازيدن
منقولدركه • رايتين التكبر على ذي التكبر
بالمال تواضع يعني تكبر برمسكين كه مال سبيله تكبر ايدوب
تواضعدر وحمره واردا ولمشدركه اذا رأيتم المتكبرين
فتكبروا عليهم فانهم مذلة وصغارا يعني چون
كوره سيز متكبر لري تكبر ايدك انلر زيرا انلر اجوف

ذلت تحقير وارده • يعني شرك تكبر بكوذ انكرك كبريني
كسرايدوب اصلاح ابدد عن ابي هريرة رضي الله عنه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم • يقول الله تعالى
الكبرياء ردائي والعظمة ازاري فمن نازعني في واحد
منهما القيته في جهنم • ابو هريره رضي الله عنه دن روايت وثوز
رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشكه حق تعالى بيوردي
كبريا بنم اوستم قفتانم • وعظمتاج قفتانمدر لهركم
بنم الله نزاع ايلسه بو ايكيدن برينه بن آتشي جهنمه براغورين
وعن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم من كان في قلبه مثقال حبة من خردل من الكبر
كتب الله تعالى في النار على وجهه • عبد الله بن عمر رضي الله
عنهما دن روايتا ولنوركه رسول الله ع م بيوردي بركمسه تك
قلبنده خردل دانه سي قدر كبر اولسه حق تعالى آتشي
جهنمه براغوب يوزي اوزره • وعن ابي هريره رضي الله عنه دن
روايتا ولنوركه رسول ع م بيورمشكه جنته داخل
اولمز شول كمسه كه انوك قلبنده خردل دانه سي قدر
كبر اوله • وعن ابي هريره رضي الله عنه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم يحشر الجبارون والمتكبرون يوم القيامة في صورة
الذر يطأهم الناس لهوانهم على الله تعالى • ابو جعفر
رضي الله عنه دن روايتا ولنوركه رسول الله ع م بيوردركه
حشرا ولنور جبارلر ومتكبرلر قيامت كونندن كوچيك
قرنجه صورتنده ناس الرلرك چكنورلر خوار وحقير اولدقلرندن
ايجون الله تعالى يه • وعن عمر بن شعيب عن ابيه عن جده عن رسول

صلى الله

154

صلى الله عليه وسلم انه قال يحشر المتكبرون امثال الذر
يوم القيامة في صور الرجال يساقون الى سجن في جهنم
بولش يسقون من عصارة اهل النار • عمر بن شعيب
بابا سندن روده • سندن روايتا ولنور متكبرلر قرنجه لر
مثالي يوم قيامتده ازلر صورتنده صوريلوب لر بر محبسه
جهنمده كه دير لر آتشا بولش ايجوردرلر اهل نارك
صاديوصولرندن • وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
من فارق روحه جسده وهو بريء من ثلثة دخل الجنة
الكبر والدين والغلول • رسول الله بيوردي بركمسه
شول كمسه نكه كه روحي مفارقتايده جسدندن حال اوكه
اول كمسه بريء اوله • اوچ شيدن جنته داخل اولور
اول اوچ شيء كبردن ودين دن وخيانتدن • ثابت بن قيس
الانصاري رضي الله عنه انه قال يا رسول الله ان الرجل
يكون ثوبه حسنا ونعله حسنا فقال ان الله جميل يحب الجمال
الكبر بطر الحق وغمص الناس • ثابت بن قيس رضي الله عنه
دن روايتا ولنوركه ديمشلر رسول الله رجلك توبي حسن اولور
واياق قابي حسن اولورده يعني ويليه اول كمسه متكبر اولمز
رسول ع م ديدي الله تعالى جميل وجمالي سوز يعني بو مقوله اجمل
كبر كلدر بلكه مقبول حقدر • اما كبر حتى دفع الكافرة
عناد وتجبر طريقي الله وناسي كوزدن الماقدر
عنيا دقلمامقدر • وقال ع م اهل النار كل جعظري جواظ
مستكبر جماع مناع رسول الله ع م ديدي اهل جهنم هر قرنجي

سوز متكبر جمع ايدجي ومنع ايدجي در وعن ابي هريرة
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يخرج من النار عنق له اذنان
تسمعان وعينان تبصران ولسان ينطق يقول وكلت
بكل جبار وعنيد وبكل من دعا مع الله الها اخر
رواه مسلم بالمصور دين ابوهريره ده روايت اولنوركه رسول عليه السلام بيورمشدر
جهنمدن چقه بر باش بوينى ايله كه آنوك ايكى قولقلرى
وار اشيدر دلر وايكى كوزلرى وار كورر دلر ودلى وار سويلر
ودير كه بن حواله قلندم هر جبار وعانده دخى اكا كه الله ايله
برابر الهه دخى دعا وعبادت ايده ومصور دلر وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم لا يدخل الجنة جبار ولا بخيل ولا سيئ
الملكة رسول عليه السلام ديدى داخل اولمز جنته جبار وبخيل
ودعاياية دعايتا عين وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
بينما رجل مسبل ازاره في برديه قد اعجبته نفسه خسف الله
به الارض فهو يتجلجل فيها الى يوم القيمة رسول الله
بيورمشدر بر زمان بر رجل ضالنور ايدى ايكى قطعه نازنده
كندو نفسنى اكا عجب وبرمش ايدى الله تعالى آنى يره بوتدردى
اول يره طالبجى واندة كيدجى در قيامت كونينه دك
وعن ابن عمر رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
لا ينظر الله الى من جر ازاره خيلاء يعنى حق تعالى نظر رحمت
ايتمز شول كمسه كه قفطانينى سورويه كردن وقال رسول الله
صلى الله عليه وسلم لا يزال الرجل يذهب بنفسه حتى يكتب
في الجبارين فيصيبه ما اصابهم من العذاب يعنى ذليل
اولمز رجل كندو نفسنى آلوب كمر كده وتكبر ايدوب

نفسنى قالدرمغدن حتى يازيلور جبارلر زمره سنده
يرشورلر اكا جبارلره ايرن عذاب وقال رسول الله صلى
ثلثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر اليهم ولهم
عذاب اليم شيخ زان وملك كذاب وعائل متكبر
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدى اوچ كمسيه الله تعالى
كلام لطف سويلمز يوم قيامتده دخى انلره نظر رحمت ايلمز
وانلرا يچون عذاب اليم واردر ه بريسى پيركه زنا ايدر
بريسى پادشاه كذاب بريسى فقير متكبر وعن اسماء قالت
قال رسول الله ﷺ بئس العبد عبد يخيل واختال ونسى
الكبير المتعال بئس العبد عبد سهى ولهى ونسى المقابر
والبلاء اسماء بنت عميس رضى الله عنها دن روايتا ولنوركه
دعيمش رسول الله ﷺ يرامز قولدر شول قول كه بخيل اولر
ومتكبر لره تشبيه قيلمه قال علي رضى الله عنه ان الله
يوكل على كل عبد ملكا اذا تكبر قال له اخساء فقد
وضعك الله فهو في نفسه كبير وفي اعين الناس احقر
من الحقير علي رضى الله عنه دعمشكه تحقيقا الله تعالى
موكل ايدر قول اوزرنه برملكى قچن تكبر اينسه ديرا كا
تحقيرا ايدر تحقيقا الله تعالى ستنى انجق اندي ديو اول
كمسه كندو نفسنده كبير وناسك كوزلرنده حقير وحقير
اولور اى عزيز ملتكل كه كبر برصفت مذمومه در
نفس اماره سفلرندن واول اكى قسمدر بريسى كبر باطن در كه
اكا خلق ديرلر واول اصلدر بريسى كبر ظاهر در كه
اعمال جوارح در واول فرعدر يعنى باطندن اولانلر

بود اقلري وعمراني در واول اصل باطن موجب حركات
ومنشا اعمال ظاهره در انوك حقيقتي كندو نفسنك
مرتبه سن غيريلر مرتبه سندن اعلي كورمكدن حاصل
اولور كه بويله كورمكدن نفسك حقيقتي شيشه
اول شيشمك سببي ايله عينا انوك نفسنك حقير كورنور
انوك رسول الله صلى الله عليه وسلم دعاسنده ديرايدي
اللهم اني اعوذ بك من نخة الكبرياء يا رب بنا
صفتلرين كبريا شيشمه سندن حكايت بر شخص
عمر دن رضي الله عنه اجازت طلب ايلدي كه صباح
نمازندن صكره جماعته وعظ ايده عمر رضي الله عنه
ديدي اخشى ان تنتخ حتى تبلغ الثريا يعني تورقرين كه
شيشه سن تا اولكده ايرشه سن وكبر بو معنى ايله
عجب دن ممتزا اولور ونيراسفت كبر ظهوري غيري
كورمكسزين متصور دكلدر اما عجب غيري كورمكي
مقتضي دكلدر شول كمسه كه انواع كمالات دين و
دنيادن كندوده كمال مشاهده ايدن حضرت مقدس
كندويه بوكمالي انعام ايتدوكندوني غفلت ايده وكندوده
بوكمال زايل اولمسندن خوف اتميه وفرح كندويه بوكمال
سببي ايله غالب اوله اول كمسه عجب ديرلر اگرچه
انوك ايله هيچ كمسه دخي يوقايسه اما كبر عبارتدر
شول حالتدن كه كندوني غيرندن اعلي كوره وغيري كندويه
قول كبي تصور ايدن كندوسندن انوك اوزرينه واجب بيله
وجون بو صفت كماله ايرن انوك حمد ستندن غافل اولور

كندن

كندو وحدستنه لايق كورميه وبو نهايت تكبر دركه
حضرت حق جل وعلى كمال عظمتي ايله معيوب
عاصيلري كندو جنابنه دعوت ايدركه هل من تائب
فاتوب عليه وهل من مستغفر فاغفرله اما بو بدبخت
بو دكلو جنايت وخباثتي ايله بركمندو مثلنك
ستحقدامندن عار ايدر وبو مفتكر آفاتندن بري اولمكه
قوت نفسانيه كه نفخة شيطانيه ايله شيشوب
دعاء مظلوم متضاعد اولوب واول دخاننك سلطان السلام
كوكلي كوزي مستور اولور وعين بصيرتي مجموع ابواب آفات
مطالعه سندن محجوب اولوب وابواب ايمان مسدود اولمق
ايله ابواب جنان اكا مسدود اولور انوك حضرت رسول الله
عليه السلام سورمشكه لايدخل الجنة من كان في قلبه
مثقال ذرة من كبر بدركه جميع اخلاق ذميمه مثلا
غضب وحقد وحسد ورياء وجدال وكذب وغيبت ونميمه
وبخل هربري جهنم مفتاحي در صفت كبر متفرعلردر
وجون كبر مادة قوة غضبيه در وقوت غضبيه
ستر وقهر حضرت الهيه در وخاصيت آتش اولدركه
برذره سندن عالم دوتوشوب بيز لاجرم برذره كبر
موجب غلبان آتش جهنم دركه اعظم عوالم نيرانيه در
الا ان الذين يستكبرون عن عبادتي سيدخلون جهنم
داخرين وبلكل كه كبرك غايتده يرامزي اولدركه
علم ودين اوكرنمكدن وقبول حقدن وانقياد امر الهيدن
عوق ايدوب بوسعادتلردن مانع اولور وبو كبرك غلبه سيله

اشقيالر نفوس خبيثه سي مستحق خطاب قهر حق اولكه
اليوم تجزون عذاب الهون بما كنتم تقولون على الله غير الحق
وكنتم عن آياته تستكبرون • يعني بوكون كه سز بولر سز
حور لق عذابني اول سبب ايله كه سز ديرايدوكز الله تعالى
اودزه حقدن غيري • وسز تكبر ايدردوكز الله تعالى آيلرندن
بو آيت كريمه ده اشارت واردر كه كبر بر ضلالتدر كه
كاه حق تعالى يه تكبر اتدوردر كه امرني قبول اتمز كاه خلقه
تكبر اتدوردر كه كذب وبهتان ايله امري تذليل ايدر
كاه آنبيايه تكبر اتدوردر كه انلرك ايمان كتورتمز • نته كم كفار
مكه دديلر لايه لولا نزل هذا القرآن على رجل من القريتين عظيم
غايت كبر لرندن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتني يتيم ابوطالب اولدي
ديو نبوتني قبول اتمايوب • مقتدى طريقي حق دنيا
اولولرندن بري اولمكدر ديوب وشوف لخرتي عزيز ايتمايه
تصور اتديلر • وهمتلرينك دناءتندن وليدين مغيره
وابو سعود ثقفي نبي اولسه ديدلر وغايت صاغر لقلرندن
كوس نبوت محمدي اشتمديلر لاجرم بو نلرون كوكلي كوزي
كور دلكنك بيانيجون نازل اولدي كه صم بكم عمي فهم
لا يرجعون • وبر جماعت دخي غايت شقاوتلرندن وتعززو
وضلالتلرندن اصفياء امت محالسه تندن واولياء امت
مو انسه تندن عار وسلمان وبلال كبي عار ايدر لر ايدي
كه آهولاء من الله عليهم من بيننا • چون حقائق ومعالي
دو يمتندن قاصر لرايدي فقراء اصحابك ظاهر لرين كورديكي
انلردن استنكاف ايدر لرايدي زمانه غوامنك كور لريچي

وحي

دخي بويله ده جمله شرفي منصب ومال اولو لغنده بيلور لر و
اسباب دنيا وملاعبتي كمال صنور لر وكمس كبي حبيبكه دنيايه
تو نرلر اكر بصيرت نظريله بونلرده بر نيك حالنه نظر ايتسك
آقوال وافعال وحركات وسكنات ونظر وحلوس وشمائل
فرعون لكه شاهد در • اما آني اظهار ايدن نزلر بلكل كه
كبري كز لمكك واشكار ايلمكك علامتلري چوقدر اما
كبري كز لمك علامتلرينك كلي لري اوندر واشكاره
ايلمكك علامتلري بديدر علامت اولي اولدركه
او تورمقدن بندش قورو ب اوتوره يا برياغرا اول
دزي اودزه قويه ياخود طاينوب اوتوره • والكر بيا
فرنيلرينه وافر باسنه واشنالرينه واخوانه قدر وبرمين
اعتبار قلميه وجلوس شرائط ادبي رعايت ايتمه حكايت
عرابدن بركمسه كلوب • رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتني
طعام يركن ديز جوكوب اوتورمش كوروب • ودي

تماهذه الجلسة يا رسول الله يعني بونجه اوتوريش در
رسول الله ﷺ ديدي انما انا عبد آكل كما يأكل
العبد يعني بن قوللر قول كبي اوتورورين حكايت شيخ
بوجعفر حداد قدس سره كندو صحابنه درايدي ادب
ظاهر خلق ايله ادب باطن در حق ايله ظاهره كمكه ظاهره خلق ايله
رعايت حسن ادب امر كه قادر اولميه آداب عبوديت
آنادينك بركاتندن محروم اولور باطنده علامت ثانيه
اولدركه يولده يورركن صالنه وكاه آلن بركرنه قويه
وكاه فضا تنك اتكن آلي ايله دوته • وكاه آلن ارديه

ایدوب صالنه بوجمله کبر نتیجه لری وعجب ثمره لری در
ودخی خبث باطن نشانی در حکایت مطرف بن عبد الله
که اکابر تابعین دندر خلیفه مهلب که حاکم زمان ایدی
آنی کوردی فاخر لباسلر کیمش نازیله صالنور دی ای الله
قولی بو بویوردیغی در که بو فی حق تعالی سوء ظن مهلب دیدی
سن بنی بیلورسن کبی مطرف دیدی بیلورم اول نطفه ای مقعد
ایدک واخر جیفه مرداریسن وشیدی بخاست حمالی سن
مهلب اندن عذر دیلیوب اندن توبه ایلدی علامت تالله
اولدرکه کندونک قرشوسنده خلوا یاغ در دوغمسیه
علی کرم الله وجهه روایت ایمشکه رسول الله علیه السلام بویورمش
من اراد ان ینظر الی اهل النار فلینظر الی رجل قاعد
وبین یدیه قوم قیام یعنی کیمسه که اهل نار ه
نظر ایلیه نظر ایلسون بر رجله که کندو قاعد اوله
اوکنده بر قوم قیام اوله وعن انس رضی الله عنه انه قال
لم یکن شخص احب الیهم من رسول الله صلی الله علیه وسلم
وکانوا اذا راوه لم یقوموا الیه لما یعلمون من کراهیته
ذلک انس بن مالک رضی الله عنه دیمشکه هیچ بر شخص یوق ایدی
اصحابه سوکلو رسول الله دن صلی الله علیه وسلم وآنی
کورمسه لر قالقمزلر ایدی زیرا بیلورلر ایدی اول آنی
کرنیه کودر ایدی علامت رابعه اولدرکه یالکز
کیمسه دن عار ایدر اده بر ایکی کیمسه کندوکنی ستر
ابو الدرداء رضی الله عنه دیرایمش لا یزال العبد یزداد من الله
بعدا ما مشی خلفه یعنی متصل قول الله دن ایراق اولور

ما دام

ما دام که اندن اردنجه کیدیله حکایت
برجماعت شیخ حسن بصری عقبنجه کیدرلر ایدی چون شیخ بر
کودی منع ایلدی وودیعی مؤمنک قلبی بوندن برقرار
تاثر یعنی کرکلنه کبر کلور ابو امامه باهلی رضی الله عنه دیر
کنا نمشی خلف رسول الله صلی الله علیه وسلم فسمعه خفق نعالنا
فوقف ثم قال امشوا بین یدی فلنا یا رسول الله نمشی بین
یدیک قال لعلی سمعت خفق نعالکم خلفی
فخفت ان یدخل فی قلبی شیئ بزرسول الله دم اردنجه
کیدرایدک چونکه آیاق قابلرینز آوازینی اشتدی طوردی
ودی یورک اوکومجه زیرا بی اشتدم سزوک آیاق قابلرینز
آوازینی آردمدن دوردم قلبمه برشنه داخل اوله یعنی
تکبر کبره علامت حامسه اولسرکه اکابردن
اولولری زیارتلرنده کازایدر وعلماء دین واریایه
قلوب واولیا وصلحادن استکاف ایدر وکندو نفسنی کبر
سببیله نفع دنیوی دن وفائده دیندن واثواب
آخرویه دن محروم ایدر وسلف صالحین طریقتی متابعتن
تمز حکایت سفیان ثوری قدس سره مکه یه وارد یغی
ابراهیم ادهم رحمة الله علیه اتفاق ایدرکه روب
دیدی کوردکه رکن یمنی برنجه حدیث یزوم دیو یازیر یمش
وکندو روایت ایدرمش تا سنک لفظ کندن اشیتمه
تحیا دن کلدی برنجه حدیث روایت قلدی هیچ خاطرینه
غیر کلدی ابراهیم ادهم دیدیلر نجون یوندیکی اولکمسه
یولده دعوتاتدک دیدی انوک تواضعن امتحان ایتمک دیلدم

Digitized by Google

علامت سادسه • اولدرکه مسلمانلرانوزك یاینده یا
خود یقینتنده اولور مقدن عاراید و آنی استرکه اوکیده
اولور اولو ارباب حاجات جلوسی کبی ورسول الله صلی الله علیه وسلم
اصحابیله اوتوروشدیغی یری حالی اولسه اولور اید انوك
برمعین یری اولوایدی وبونجلین خلفاء راشدین وذی عزیدن
ممتازه کللرایدیلر • واعراب کبرتیه دن کلوب اولرایدی
بونلری عزیدن فرق ایدن مزلرایدی • تاصورولرایدی
خلیفه فنفیکرده دوتلدیغی وایتدیرو ایتا لمشدرکه

کان رسول الله ﷺ ثم اخذ الولید من ولاة المدینة
بیده فلا ینزع بیده منها حتی تذهب به حیث
شاءت رسول الله صلی الله علیه وسلم یوبله ایدیکله
برجاریه مدینه جاریه لرندن انکیلن ده وتراید • واول
الیغی بوندن تورپ مزایدی حتی آنی آلورکدرایدی قنده
اولسه علامت سابعه • اولدرکه حتی اولرایله
اوتورمقدن وانلرایله طعام یمکدن اجتناب ایده
واهل بلا واصحاب امراضی کورمکدن نفرت ایدن حکایت
یوکمسه رسول الله صلی الله علیه وسلم مجلسنه کلدیکی
الرنده قبرجق واریدی طعام حاضر اولوب اول کمسه
هرکیمك یانه اوتورسه چکنوب اندن احتراز قیلورلردی
رسول الله ﷺ انی کندویانه چاغروب انکله بیله
طعامی یکلرایلدی وبرکمسه انی مکروه کوروب
یکرندی حق تعالی اول مرضه انی مبتلا ایلدی ابن عمر
رضی الله عنهما محدوحی وابرصی صفر سندن منع اتمرایدی

علامت

علامت ثامنه • اولدرکه اوده لازم اولان شلرکی
اشلمکدن عاراید واهل واولاد تدن تنزه ایده
بونجه کبر ونشان حاقدر • وابوسعید خدری رضی الله
عنه دن روایتا اولدرکه • رسول الله ﷺ بیوردرکه
یعلف الناضح ویعقل البعیر ویکنس البیت و
یحلب الشاة ویخصف النعل ویرقع الثوب ویطحن
مع خادمه اذا اعیی ویاکل معه یعنی دوه یه
ودوه یی باغلر واوی سپوردر • وقویی صغر وایاق
فابن یمر وقضانه یمر وحدمتکارایله دکرمن جکرایدی
فمنکه حدمتکار یورلسه وحدمتکارایله طعام یرایدی
حکایت • عمر بن عبد العزیز برکیجه قونق کلدی
وکندوسی کتابت ایدرایدی چراغ فتیلی اصلاح اتمک
لازم کلوب قونق ودمق استیوب عمردیدیکی
قونق قوللنمق مروت دکلدر قونق دیدی حدمتکاراویدرم
عمرایدی الك اریقوده دیوکندوسی قالقوب
چراغی دوشن ایدوب کیروبرینه اوتوردی قونق دیدی
ای امیر المؤمنین سن کندك قالقدك عمردیدی بلی
قالقدم عمرایدم چراغی اصلاح ایدوب کلدم
کیرو عمر بن هبیره مرتبه اکسك اولدی • علامت تاسعه
اولدرکه بازاردن حوایجی کتوروب کندو اوینه
کتورمکدن عاراید برحال رسول الله صلی الله علیه وسلم
واصحاب وتابعین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین سیرتنه
مخالف ودخیره واردر اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم

حوائج بيتي بازاردن آلوركندوبي كوردوب • اوه
كوردوايدي چون اصحاب يولده دوشدلر توب كوتورمك
استه قميوب صاحب المتاع عجله ديرايدي وعلي رضي الله
عنه ديدي لا ينقص الرجل من كماله ما حمل من شيء الى عياله
يعني هيچ رجلك كمالندن نقصان تمز شول نسنه كه كتورور
عياله • ابو عبيدة بن الجراح رضي الله عنه شام بكايدي
چون حمامه كيدرايدي توته سن وحمام كاسن كندوسي
كتورورديي حكايت • ثابت بن ابي مالك وعمش
ابو هريرة رضي الله عنه امير ايدركن ادقيله اودون كتوزوب
اونه آلوركيدردي چون بازاره وخلق اورته سنه
اوغرايدي امير يكزه يول ويرك ديرايدي حكايت
اصحابدن بري وعمش علي رضي الله عنه خلافتي زمانيده
بازاردن ذات الوب دستمالي اوجنه صاروب
اونه آلوب كمك استيوب بن ديدمراي امير المؤمنين دنخا
وبرين كتوره ين علي رضي الله عنه ديدي ابو العيال احوج الى
علامت عاشره اولدركه يقيس لباسلر كيمكه حريص اوله
والوان لباس تحصيلنده مبالغه ايده • والمري كندويه
شرف بيله • واسكي وكرلو ورنكلو قفتان كيمكدن
عار ايده وفقير لباسنه مركوز كوره • ومعني نوع
كبر وماده عجب در ورسول الله صلعم وعمش البذاذة من الايمان
يعني آزيمك لو قفتان كيمك ايمان دندر حكايت • علي
رضي الله عنه ايام خلافتنده منبره اوزره خطبه اوقوردي
عملي قفتان كيمش ايدي اصحابدن بعضي عتاب ايدوب

دوبلر همون بونك كبي قفتانلر كيدك اول جوابي
ويرديكه قيومزبونده اوچ فائده وارديه • بري ستر
عورت كه مقصوددر • بري قلبي كبردن پاك ايدر
بري مؤمنلر بكا اقتدا ايدرلر • وعيسى عليه السلام دعش
جودة الثياب نبات خيلاء القلب يعني كه لباسه
يمكي وابو كلي كبر قلبه ستر در وطاوس يماني رضي الله
عنه ديرايدي اني لاغسل ثوبي فاذكر قلبي ما لم
يتسخ يعني بن قفتاني يورين كوكلومه كبر كلوب
كيرلنجه دك كيرين حكايت • سعد بن سويد
ديدي عمر بن عبد العزيز كوردم جمعه مسجدنده امامت
ايدر ايدي نمازدن صكره اوتوردي بركوكلك كمش يقيسي
رتلمش ويماغش بن ديدم اي امير المؤمنين حق جل وعلا
سكا خلافت ويردي يكي لباس كيمسنك نه اولوردي
هر ساعت بش اشغه ايدوب ديدي افضل الصبر عند الصدمة
واجمل العفو عند القدرة يعني صبرك اولي اولدني
حقد وغضب حالنده در • وعفوك اعلي اولدني
قدرت حالنده در ورسول الله صلعم دعش من ترك
زينة لله ووضع تيابا حسنة تواضعا لله وابتغاء
وجهه كان حقا على الله ان يدخل عبقري الجنة يعني هر
كيم اين دنيتني الله ايچون وتوبه كوكلك قفتانلري
الله تعالى يه تواضع ايچون وخصمن طلب ايچون حق اولور الله
وسر بنه كه اني توبه جبتنك اعرنها لو لباسلرينه بو معاني
ذكر اولندي امتمك واصولي در كبرك كه جبلت نفسده

مركوزدر عاجز اولدوغيچون اظهار ايدر مرجون قدرت
بوله اظهار ايدر اما اسباب اظهار كبر نفسك
استجابي در زيراكه تكبر ظاهر اولمز الا سؤل كمسه دن كم
كندوده صفت كمال كوروب معجب اوله واستعظام نفس
سببلرين كوره وكبر اسبابي بدي در بشي دنيوي وكسبي
ديني در دنيوي اولان نسب وجمال وقوت
ومال در ديني اولان علم وعمل در بو محلده اسبابك
تفصيلي ودفعنك علاجي بيان اولنسه كركدر كه كبر اسباندن
سبب اوّل نسب در سؤل كمسه كه اولك نسب شريفي
اوله كندودن نسبتده ادنى اولانى تحقير ايدوب
تكبر ايدر اكر اول كمسه علمي وعملي كندودن اعلى
ايسه ديني جاهل اولدوغنه كمسه نسب شريفي ايله
ناسك اكثرين كندولرك قولي كبي كوردكلرنه اغلر ايله
مصاحبت ايتمكدن عار ايدرلر وغضبه كلسه لرغيره
عتاب ايدوب بهي براصل وترك زاده ديرلر بو مرضك
علاجي اكي نسنه در بري اولدركه عزرك كالي واتانك
حسب حالي ايله تخمر حاصل قتدر كمال آدمك كندوده اولمق در
شعر ليس الفتى من يقول كان ابي
بل الفتى من يقول ها انا ذا لين فخرت باباء ودوي شرف
لقد صدقت ولكن بئس ما ولدوا واول كمسه كه نسب شريف
وكمال اباواجداد انك تعصباته بدل اولمز بلكه ولد
ناقصك باباسنه نسبتي سوئنه دركه آدم بولندن حادث
اولان قوردجوغنه مركب بولندن حادث اولان قوردجوغنه

تكبر

تكبر ايتمك در چون اكيسي دخي حد ذاتنده مردود اصلي
آدم اولمق ايله آصلي مركب اولمق ايله فرق اولمز وبر علاج
دخي بودركه كندو اصل خلقتني ملاحظه ايده كه
اصل قريبي نطفه مردار در وجد بعيدي خاك بي مقدار در
آنوكچون حق تعالى بيورور وبدأ خلق الانسان من طين
ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهين پس سؤل كمسه كه
يقين بيله كه اصلي خاك ذليل در پس اصلي ايله اولان
بويله تكبر اتمك روا دكلدر وبخصوص بيله كه شرف وفضل
معنيده در ورفعت وعزت اهل تقوي يه در وجزء
وارد اولمشدركه بركون اكي كمسه رسول الله عليه السلام
حضورنده نسب ايله تفاخر ايدرلردي برسي ديدي بن فلان
ابن فلان بن فلان رسول الله ديدي افتخر رجلان
عند موسى ع فقال احدهما انا فلان بن فلان حتى عد
تسعة فاوحى الله تعالى الى موسى ع فقال افتخر فلان بابائه
ان كل تسعة في النار وانت عاشرهم اكي كمسه فخر
ايدوب شريفلر موسى ع فشنده برسي ديدي بن فلان بن فلان
ناطقوزاتايه دك صايديي حق تعالى وحي ايلدي
موسى عليه السلام ديديي فخر ايدن فلان اباسي ايله
طقوزي جهنمده در سن اوچنجي سن ديه سن بونلك اچون
رسول الله صلى الله عليه وسلم ديدي ليدعن اقوام الفخر
بآبائهم وقد صاروا فحما في جهنم او ليكونن اهون
على الله من الجعلان التي تدفع بانافيها المعذور يعني
بركك المسون قورباياليري بيله فخري حال بوكه قورو اولدقلرى

جهتنده انلر یاخود اولور لا اله الا الله فشنده حقیرلر
که بورنلری ذوق وشوق ایدرلر مرداولری وکبر اسبابندن
سبب تافهٔ جمال ودر اکثر بونک ایله فخر وعورت تلرده
اولور بومقتضی درطعنی ولعنی ومودتی بغضی
وحسدی وغیبتی وبونک کبی کمسه نک اکثر اوقاتنده
اشتغالی مساوی یله وغیرلرک عیوبنه اولور وبو مرضک
علاجی بودرکه هرکمسه حیوانلق نظرین وصورت
پرستلکی قیوب بصیرت کوزیله باطنن تامل ایدوب
بودنکلو مرداولرکه بدننده واردر آنی وکرایده که
انجاست بغز سقلرنده وبول قاوغنده وبلغم بورنده
وقان طمرلرنده وصاروصولر جمله ودیسنک لتنده
اکو هرکون آکی واوچکرمه تنهایره واروب
دفع نجاسات ایتمیوب اولدوغی یرده قضاء حاجت ایله
مرداولر فقودن کمسه وارمزایدی وکندوکندوسندن
کوزایدی وچون کندونک حقیقتنه نظرایدن اولی لطافت
مرداولر وحالیا حامل اقذاره وآخرجیفه بی اعتبار
اولسه کرکدر وظاهرجمال کوپیاچن در مزبله واستنده
یتمش ویرمرض عروضی ایله اول حسن مبدل اولوب
مقبول ایکن مبغوض اولور کبر اسبابندن سبب ثالث
قوتدن وشدت بطش ایله تکبر در وبو مرضک علاجی
ملاحظهٔ مرض وعرض درکه چون مزبلری برده
مبتلا اولسه اول بی قرار اولور وآنون وغندن
عاجز قالور وحال مرضنده برمکسی کندودن مرداتمکه

قادر

قادر اولیمز وبرتونجه قولاغنه یاخود بورنه
کرسه هلاکه یتشدودر وبرکون اسمه دوتسه
جمله قوتی صنقفنه مبدل اولور وقوتن خودمرکبده
وصقرادن عاجزدر حیوانلدن مغلوب اولدوغی هنرایله
تکبر غایتده جهل وحماقتدر وکبر اسبابندن سبب
رابع مال در بوپادشاهلرده اولورکه کثرت
مزین وعسکر وآلات واسباب سفرایله فخرایدرلر
وکوپاولرده اولورکه طوارلر بینک وعقار ومزرعه
لرینک کثرتیله افتخار ایدرلر وتاجرلرده اولورکه
کثرت نقود وفرت واقمشه ایله تفاخر ایدوب
کندولردن ادنی اوله تکبر ایدرلر وافتخار ایلمزده
دیرلرسن کمیسین ونه قدرتک وارده اکرین ایستر سکز
بنجه سنک کبی تاجرلری ضایع اولور مروسنک جمیع مالک
منعم ذکر تو قدر اولمز بونک جمله سی بیتجه جهل وحماقت
وآفت مالی بلمکدر وخطر دنیالی اکلامق وفضیلت
فقردن غافل اولمقدر وبرتکبر اقسام تکبرلر
غایتده اقبحی در زیرا کاساس اسباب دنیا سیل حوادثه
تمرندر ودرهرلحظه حدوث حوادث ودوکار ایله ممکن الزوال
اموال زوال بولدقدن صکره چون نفسنده کمالات قدره
هیچ منقبهٔ قادر دکلدر نفس اچنده غایتده ذلیل اولسه کرکدر
واکرا وکابنجه تامل قلسه بنجه یهودیلر ونصرانیلر اندن زیاده
وبرهنرلرکه خرسزاده لقایله وادوه یتمق ایله زائل اوله
وکافولرانده اندن غالبا اوله وآخرتده سبب حساب

نه اول شرات جذبنه قوت ونه بو مضرات
دفعنه قدرت وار • وچون بو معاني محو اولمه شكسز
كبر منتفي اولور • وحيث عجب كه عسكر شيطان جاسوسي
سنهر واولور واسباب كبرك دينيي اولان سببلر فنده
سبب اوّل علمدر وبو سبب اعظم تكبر در واكثر علما بو
بو آفته مبتلا در • الا من عصمه الله زيرا فضايل شرع
فضايل علمه ناطق در وعظم منزلت علماء بالله زمانه
مرتسملرينك فضايلنه سابقدر لاجرم جاهل علم شعور ايله
قانع در دكلدر دركه علم ايله تعزز اتمه لر • وبونلرك
تكبرينك اعظمي بو در كه عامه خلق بونلرك نظر فنده
بهايم كبي در وكندولره صدقتي خلق اوزرنه واجب بلورلر •
وبونلرك استجدامندن غم يمزلر وكندونفسلرني عند الله
افضل واعلى بلورلر وبو صفتلرك غلبه سنه سبب كي نشئه در
براي بونلرك ابتداءً حالدن علوم رسميه يه اشتغالي در لغت
وصرف ونحو وحساب ومجوم وطب وفصل خصومات
وطرق مجادلات كبي وبو جمله موجب حرص وكبر ومودت •
حسد وعجب در وهر بنده كه بو علملرن زياده مشغول اولور
اصول خبائث اخلاق ذميمه نفوس بشريده راسخ وانوك
اولور وظرف طبيعت كبر وحسد برله ممتلى اولور وعلم
حقيقي اولدركه قوله حقيقت وماهيت نفسي وانوك عيوب
وآفاتن بيلدوره • وبو معرفتي مفتاح معرفت حضرت حق قيله
وكيفيت سلوك راه رضاي وانوك اسباب وقربتن
آكلاه تاكه خطر حجاب وحرماني وآفت شقاوتي بيله وحقارت

بدكه موجب عذاب اوله • عاقل اولاد آلي شرف وبايز
وآنوك ايله مباهات قلمزه وكبرا سبابندن سبب خاصي
كثرت اولاد وآتباع وانصار واقارب وعشاير در
واكثر بونلر ايله تكبر پادشاهلرده وحاكملرده
اولور • وبو كمنه نكته تأمل سوزيله در دركه هر شخص در
كو در دركه حكم وحكومت وامارت وسلطنت وقوت و
شوكت وجمال بولمش وخدم وحشم مال ومنال صاحبي اولمش
واول بونلر ايله مغرور ومسرور ايكن ناكاه اويانوب
كندويي برقراكو خراب اوده يا برواديي وحشتده
بولور دركه جمله حيوانين مهايم وضرر لو سباع احاطه ايدوب
آكا قصد ايدرلر وكندوسي عقربلر قرينده ويلانلر آرسنده
ونجاستلر اورتسنده ودست وپايي زنجير لر ايله
وهر بر سببا عكر حركتندن محكم حوفده وهر بر يلانك
وعقربك مجموعندن تمامر دهشتده واول بو اورتاده
مدهوش ومتحير نه دفع اتمكه الي ايرر نه فرار اتمكه
اياغي ديرر ونه حيله خلاصه يول بولور بو حالين
تخيل عاقل نظر بصيرتي ايله ناظر اوله • بو في بلور دركه
جمله قوت وشوكت واسباب وغنا ونعمت وبختمل دنيوي
خواب وخيال در دركه الكلس نيام فاذا ماتوا انتبهوا وهر
حادثه حوادث در دركه دن برسبع كبي در دركه نقد
تحريق وتمزيق نظام عيش ايدر وهر باده مواد اسقام
وآلامدن غلبه سيبي ايله مزاجي مختلف قلمقده يلانلر وعقربلر
كبي در وشهوات ولذات منزله نجاسات در وبو كمسه

امور دنیایه متیقن اولمه وخوف وخشیه ایله اکا عیش دنیا
مکدر اولمه بوندن ده کرک جل وعلا بیورمش اولدیغی علماء دین حقنده
انما یخشی الله من عباده العلماء بر علم که خوف وخشیت
وعلم آخرت وده • آینهٔ قلبی زنگار عجب وکبردن پاک ایدر
وبری اولدرکه بر نظر اول نظرتده مردی التفرد
سنی الخلق اولمر وتحصیل علمدن اول انواع مجاهدات
واصناف ریاضات بهاله تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب ایتمامش اولور
جوهر نفسک حیاتی ایله تحصیل علمه مشغول اولمه • وحرص علم کوکر
نفس طرفنده قرار ایدوب آثار خشیتدن متأثر اولمز بلکه صوبی کبی
اصلدن لذیذ وصافی ودر • اما چون جذب عروق نباتات
واسطه سیله اغاجلر بویه فلرنده منتشر اولور • اکر اغاجک
جوهری اجی ایسه بیمور صوبی دخی اجی اولور آنکجون
حضرت جل جلاله علمی بیمور صوبینه تشبیه ایدرکه
انزل من السماء ماء فسالت اودیة بقدرها پس خاصیت
علم آب حیات معنوی دوا اولدرکه هر ظرف که اشخاصک
قلبلری ظرفلرینه قرار ایدوب اول ظرفک صفتی ایله
متصف اولور • مثلا ظرف که حریص ومتکبر اولمه خباثت
وحرص وکبر ایله متصف اولور یعنی اندن بو صفات
ذمیمه زیاده اولور • واول ظرف که نجیب اولمه
طیب ایله صفتلنور پس اهل ودع وخاضع وقانع ومتواضع
اولانکسه ده اوصاف حمیده زیاده اولور وعبد الله
بن عباسدن دوایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
دیمشکه سیکون قوم یقرؤن القران لا یجاوز حناجرهم
ویقولون

وَيَقُولُونَ قَدْ قَرَأْنَا فَمَنْ أَقْرَأُ مِنَّا وَعَلِمْنَا فَمَنْ أَعْلَمُ مِنَّا
أُولَئِكَ هَمَجُ وُقُودُ النَّارِ • یعنی بندن صکره اولسه کرکدر
بر قوم که قرآن اوقیه لر • اما بو غزلرندن اشغه یکیه یعنی قو
قلبلرینه تأثیر ایدوب آنکله عمل اتیه لر دیه لر بزلر قو
کمدرکه بزدن یکرك بیلور انلری جهنم تو تر قلری اولسه کرکدر
بو افتک علاجی بودر بیله که خطر علم دن زیاده خطر جهلدن
حضرت حقک دلیلی والزامی اهل علم اولانلر اولدیغندن محکم
ودن زیاده در عوامه جهتدن کودرمسین سلاطین وحکام
خطاسیه لرین جهال عوامک دن زیاده عفو ایدرلر • امما
کندولرك مقربلرینک اول قدر عفو اتمزلر • زیرا مخالفت
فرمان علم وعرفان ایله غایتده قبیح در امما شودکیمسه که
جاهل دن زیاده ان در عفو اولنسه اولور • انکجون حوتعالی
بلعم بن عوریه که مفتدای زمانی ایدی مخالفت حق ومتابعت
شهوت اندوکجون کلبه تشبیه ایدوب • دیدی
مثله کمثل الکلب ان تحمل علیه یلهث او تترکه یلهث
وعلماء یهود حقی ضایع اندوکلری اجون مرکبه تشبیه ایدوب
دیدی مثل الذین حملوا التوراة ثم لم یحملوها کمثل
الحمار یحمل اسفارا • تعنی عالم درکه طلب لذات نفسیه ومتابعت
شهوات ایلمیه • اما چون متقی خاضع وطالب صادق وعالم
محقق وعامل مخلص کهدیانات فلاسفه دن ومجادلات
نظریه دن ومزخرفات علوم رسمیه دن اعراض ایدوب
علوم اهتمام همتنی ذاتی علوم دینیه مهمه واوزان
حقایق اسرار نفسانیه یه صرف ایدوب • وخطر عجب

علمدن غافل اولمیه امید ودکه کبر وعجب اندن منکسر اولوب
کدورات اخلاق ردیه • وصفات صفای مرضیه یه
مبدل اولمه واسباب کرك دینی اولان سیلردن سبب
تنالی عمل یعنی عبادتدر • وهرکم که عبادتدن اول علوم
دینی مادستینه مشغول اولمیه ومعرفت آداب عبودیتی
وآنوك دقایق آفاتن حاصل ایتمیه • وشیخ کامل محقق مجتهده
کمدن نفسنی مهذب ومؤدب ایتمیه • واخلاق قبیحه یلاندن
وعقربلرینك باشنی پیرهادی جفاسی چوقلرینه دوکیه
وحرارت اوصاف بشریه آب بارد یقینیله سکون ویرمیه
چون عبادت بدنیه یه مشغول اولمه وآثار اعمال قلبیه
وسریه دن محروم اولمه • هرکون انوك باطنی صفات
دنیمه غلبه سیی ظلمتی ایله زیاده قراکولور وقبایح اخلاق
وکثی آنوك نفسنده ببوب واشجار خبیثه کوکلری دیبا وکبر
وعجب وعزور کبی آنوك طبعی برزن محکم اولور • وبونلرکبی
کمسه مقبل عبادت یی حاصل ایله اهل غفلت تعزز ایدر
وعبادت غافلانه اظهاریله اهل غفلت قلوبنی کندویه
میل اتدرمکه سعی ایدر وعامه مسلمانلری نظرحقارتله
کوردوکندونك حوایج ومصالحن تمامانکی جمله خلق اوزرینه
لازم بیلور وکندویی تعظیم وتقدیم ومجلسلرده ترفیع
وتوسیع توقع قیلور وچونکه انوك سری مسکون
اخلاق مهلکه اولور • وآنوك عقلی مغلوب اوصاف
خبیثه اولوز آثار کبر وعجب وعزور اقوال وافعالی ظاهر اولوز
سرایت ظاهر اولور وخوف وعظمت مهرالهی انوك

باطنندن

باطنندن مرتفع اولور ومکر حقدن امین اولور وکندویی
نجات برلمش وغیریلری هلاکا اولمش تصور قیلوز اما بوعلامت
هلاکا یدی • ودرسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه
اذا سمعتم الرجل یقول هلك الناس فهو اهلکهم
یعنی چون اشیتسن سزکه بر رجل دیرکه هلاك اولدی
اول جمله دن زیاده هلاك اولندر • زیرا بوسوزی دیمك
امثالی تیجه عجب وغرور دن • وکاه اولورکه
غایت جهل وعنادندن کمسنی واقعه واولمش جادنه لرایله
فخرایدوب دیرکه فلانکمسه بنوحقدن سویله یدی
شونك کبی بلایه کرفتار اولدی • وبونی کندویه
کرامت بیلور وبوجاهل واحمق شوقدر بلمزکه کاهو
اغنیاء ملاصق حضرت حقه ودرسول الله علیه السلام
سبایدرلر • وبودکلر اشقیا وکفره انواع جورواهانتی
انبیا واولیایه ایدوب وبونلردن بعضی انبیادن
بعضینی قتل ایدوب حق جل وعلا بونلره مهلت ویرمشدر بلکه
بونلردن بعضنه ایمان میسر اولمشدر • جمیع برکرده فتح
دین دنیاده بونلره ایرشمشدر • اما بوبدبخت مغرور
غایتده جهل بلادندن کندوحیثیت نفسنی انبیادن افضل
ووتر وقضاء الهیی ایله واقع اولان حوادثی کندویه
کرامت عدایدر • اول محلدرکه شیطان بونکله مقلنه
کوله ویهود ونصاری ودهنالری انوك افعالی ضلالتدن
عار ایدرلر واکر برکمسه فرضا نوح علیه السلام کبی
عمر اولوب وعمرنی طاعتده کچوروب بونجه مدتدن •

بران قوتي واهمالي و واكو رمبوب برلحظه كندو نفسي
آنوك ايله سرور ايدوب باكندو بي احتراز ناس اولا ندة
يكرك كورسه آنلرك سعادت دينيه خراب ايدر واعمالنك
احيا طنده قدم عجب ايله سعي ايدر وخبره وارد اولمشدر كه
چون بوآيت نازل اولدي والذين يؤتون ما آتوا وقلوبهم
وجلة انهم الى ربهم راجعون ● يعني شول كسه لركه ايدر لر
الله كلرين وقلبلري قورقو زيرا آنلر ربلرينه رجوع
ايتمه كرهكدر عايشه رضي الله عنها رسول الله دن عم
سؤال ايتمشكه هم الذين يسرقون ويشربون ويزنون
يعني بو نلرا نلره دركه سرقه اودلر وشرب خمر ايدرلر وزنا
ايدرلر ● قال رسول الله صلعم لا يا ابنة الصديق هم الذين
يصلون ويصومون ويتصدقون ويخافون ان لا يقبل
منهم يعني رسول الله دم ديدي يوق اي صديق قزي
انلر آنلره دركه نماز قيلورلر وصايم اولورلر وصدقه ويررلر
وقورقولر كندولرندن قبول اولميه ديواي عزيز سؤل
محلده كه استغناء وجلة ملاحت ملايكه هبا اودر واول محلده
تموج ودرياي قدم دركه علوم واعمال جمله كاينات عدم
وبود وجهان كذارك علاجي اولدركه كندودن وكندو
اعمالندن كوز يومه ومعلم غيبندن علم والله خلقكم
وما تعملون اوكرنه وهب بن منبه رضي الله عنه دمش
شان كمال عقل اولدركه جمله خلقي كندودن بيكرك بيله
چون كه بويله بيله امتدركه حضرت حق جل جلاله آني يولدن
دوجه سنه البته وبر كسه كندودن زيادي اولسه ديه كه

شايد كم

شايد بونك سرندن بر صفت حميده اولا كه اول سبب
نجات اوله ● اما بنم حاكم معلومه كلكه بنجه اوله بو معا
رسوخي ايله كبريا باطلنندن زايل اولوب ●
تواضع آنوك صفتي اوله ● واول رفعتي كه اول كبرة اورايدي
او بولرا يدي وآنوك سببي ايله عند الله مذموم اولورايدي
وآني نقصان مرتبه سنه براغورايدي تواضع حالنده استدن
بولور ومحمود اولوب اكا سبب كمال اولور ● نته كم رسول الله
صلى الله عليه وسلم دوي ما تواضع احد لله الا رفعه الله
تواضع ايدن بركسه الله يجون الا الله آني رفع ايلدي
ورسول الله صلى الله عليه وسلم دوي ما نزح احد الا معه
ملكان يمسكانه فان هو رفع نفسه جذباه ثم قال
اللهم ضعه فان وضع نفسه قالا اللهم ارفعه
يعني هيچ بركسه يوقدر الا انك ايله اكي ملك واردر اني
دوتولر اكر اول كندو نفسني رفع ايدوب ●
تكبر ايدرسه اول اكي ملكلر اني چكرلر واندن مرتبه
دوبولر يارب بوني الجق قيل واكر كندو نفسني وضع ايدوب
يعني تواضع ايدرسه اول ايكي ملكلر دوبولر يارب
بوني رفع قيل قال رسول الله صلعم من تواضع لله رفعه الله
ومن اقتصد اغناه الله ومن بذر افقره الله ومن اكثر
ذكر الله احبه الله يعني شول كسه تواضع ايده الله اني
اني رفع ايدر وبركسه كه تكبر ايدر الله تعالى آني آلچق ايدر
وشول كسه كه عدل ايدر الله تعالى اني غني ايدر ● وشول
كسه كه اسراف ايدر الله تعالى اني فقير ايدر ● وشول كسه كه

الله ذکرنی چوقایدر الله تعالی آنی سوز وحبزده کلمدر
حق جل وعلا موسی علیه السلام ه وحی ایلدی یا موسی انما
اقبل الصلوة ممن تواضع لعظمتی ولم یتعظم علی خلقی
والزم قلبه خوفی وقطع النهار بذکری وکف نفسه
عن الشهوات من اجلی یعنی بن نمازی شول کمسه دن قبول ایدرم
که تواضع ایده بنم عظمتم ایچون و بیوکلیکیه بنم مخلوقلرمه
ولاد ومرقله قلبنه خوفی وقطع ایده نهاری بنی کونی
تمام ایده بنم ذکرم ایله ونفسنی شهوتلردن بنم
اجلمدن باز طوره کلمشدر که موسی ع م دعش طوبی للمتواضعین
فی الدنیا هم اصحاب المنابر یوم القیامة طوبی للمصلحین
بینی الکلس فی الدنیا هم الذین یرثون الفردوس یوم القیمة
طوبی للمطهرة قلوبهم فی الدنیا هم الذین ینظرون
الی الله عزوجل یوم القیامة نه کوچک متواضعلره
ویاده که آنلر منبرلرضا جبلری اولسه لرکرکدر
یوم قیامتده منبرلرا وستنده اولورسه لرکرک اخرتده
ونه کوچک ناسا اورتمسدن مصلح اولنلره ویاده که
انلر وارثا ولسه لرکرک جنت فردوسی یوم قیامتده
وذکر کوچک دینی قلبلری پاک اولنلره ویاده که انلر نظر الله کرکدر
حق تعالی ه یوم قیامتده حکایت ابن سماک
قدس سره العزیز هارون الرشید حضورنه کلوب
وی ای امیر المؤمنین سنک تواضعک اولولوقکدن وخلقه
اشرف وافضل دور هارون دعی نه کوزل سوز سویلدک
دینی زیاده ایله اول دخی دیدی حق جل وعلا سزل کرمسه کرکه

مال

مال ایله لحسان ایده وحجالی ایله عفت و بهینه کارلک
ایله وعظمتی ایله تواضع ایده حق جل وعلا فی مخاصمه و
مقرب اولنلره دیار دها دون امر ایلدی بو کلامی التون
یازالو ای عزیز بدکل که تواضع برمقام ده مقامات
ارباب یقینلر دن نته کم حسن وخلق بیانده معلوم اولدی
وبو مقامک الکی طرفی وارده برطرفی افراط که آکا تکبر دیرلر
وبرطرفی تفریط که آکا تذلل وتجاسر دیرلر واوسطنه
تواضع دیرلر طرف افراط وتفریط مذموم در وحد وسط
محمود در که تواضع دیدوکلرد ر وشمدیه دک طرف افراطکه
تکبر در انوک مذموم ایدوکی بیان اولندی اما طرف
تفریط که تذلل وتجاسر در اول دخی مذموم در مثلا
برپسور که حی باطباغ علماء دینه برعالمک یانه کلسه
اول عالم کشی یرینه دن تلطوب انی کندو یرینه کچورو ب
وآنوک بایوجن دیزروب وآنوک قرشوسنده اما غطور
تفریط در دکه مذموم ومقبحدر رسول الله ص لیس للمؤمن
ان یذل نفسه دیدوکی بوکا اشارتدر ومحمود اولان
حد اعتدالی رعایت در وبونک کبی تواضعی اقرانه واخوانه
کسه محمود در اما اراذل ناسه اتمک مذموم در و
اعتدالی اولدرکه افراط ناسه مرتبه لرینجه رعایتاینه
مثلا عالم کشی برکناسه باطباغه تواضع اولدرکه
کناده روی اولوب ویرمشق کلمات یازوب
سؤالنه رقعله جواب ویره وآنوک حاجتن اتمامه سعی
کنده باطمنخ اندن یکرک بلیوب وسوء خاتمه قورقوسندن

امین اولیوب و تیما فکر خطر آخرتده اولمه جوزن بو معانی
تکلف ثقلت ستر اندن ظهور ایده روبوا فعالك
رعایتی اندن سهولت ایله صادر اولمه حد وسط که
صراط مستقیمدر ترتیب اولنمشدر و هرامری کما ینبغی موضعنه
وضع ایتمشدر بو دکمه اولنان مقدمات کبر و تواضع ماهیتلرینک
و بونلرک کیفیتلرینک علی وجه الاجمال شرحی در اما شرح
مذمت قوت غضبیه و انوک حقیقتی و افاتی و فضیلت عفو
و حلم تطویله محتاج در لکن بو رساله ده هر بریک حقیقتنه
احتصار طریقیله اشارت اولنور عن ابن عمر رضی الله عنهما
انه سئال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما یبعدنی
من غضب الله قال ان لا تغضب عبد الله بن عمر رضی الله
عنهما رسول الله ثم حضرته سؤال ایتمکه نه نسنه ایراق ایدر
بنی الله غضبندن رسول الله بو ردی غضب حبسنده
غضب ایتمه سز تا حق یره وعن ابن مسعود رضی الله عنه
قال قال رسول الله صلعم ما تعدون الصرعة فیکم قلنا
الذی لا یصرعه الرجال قال لیس ذلك و لکن الذی یملك نفسه
عند الغضب حدیث ابن مسعود دن روایتیله اولنور که
رسول الله ثم اصحابه سؤال ایدوب دیمش نه نسنه بهلوانلق
عد ایدرسز یردیلر اولدرکه آنی ازلر یکمیه دیدی
بو دکلدر دیمش خیاری در حقیقتده و دیندده معتبر اولدی
او لدرکه نفسنه مالک اولوب غضب و فسنده و عن ابی جحیفة
رضی الله عنه رجلا قال یا رسول الله مرنی بعمل
افضل قال لا تغضب اعاد علیه قال لا تغضب ابو هریره دن

روایتده

روایت اولنور که بر رجل دیمش یا رسول الله بکا امر قیل
بر عمل اقل رسول ثم دیدی غضب ایلمه اون کرسه اعاده
ایلدی یعنی سؤال ایلدی کیرو یورودی غضب ایلمه و عن
ابن عمر رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلعم من کف
غضبه ستر الله عورته عبد الله بن عمر رضی الله عنهما
روایتیله اولنور که رسول الله ثم دیمشکه سؤال کرسه
غضبین منع ایده خلقدن حق تعالی ستر ایدر انوک عیبنی و عن
ابی الدرداء رضی الله عنه قال قلت یا رسول الله دلنی علی
عمل یدخلنی الجنة قال لا تغضب علی احد یرو ردد
روایتیله اولنور که دیمش یا رسول الله بنی دلالت قیل
بر عمله که بنی جنته ادخال ایده دیدی غضب ایتمه کرسه
و قال رسول الله صلعم ما غضب احد الا اشتق علی جهنم
یعنی غضب ایدن هر کرسه آچیجه نار جهنم خاری اوزره متوجه
اولدی و قال رجل یا رسول الله ای شیئی اشد قال
غضب الله قال فما یبعدنی من غضب الله قال ان لا تغضب
بر رجل دیدی یا رسول الله نه نسنه اشدر دیدی غضب الله
دیدی نه نسنه بعید ایدر بنی الله غضبندن دیدی غضب ایتمه
و قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الغضبة جمرة من النار
من اطفأها کان معی فی الجنة رسول الله علیه افضل الصلوة
دیدی غضب قور قودر جهنمدن کیمکه سیوندوره
اول بنم ایله اولور ای عزیز بلکه که غضب برقوتیدر
انسانی حق جل و علا مقتضای حکمتی اوزره دفع مضرتی چون
دفع انساندن ترکیب ایلمشدر و انوک حقیقتی نارتیه سی

جنتده

امین اولیوب دیمیا فکر خطر اتخاذ ایده اوله چونکه بو معانی
تکلف ثقیلدر سیر اتخاذ ظهور ایده روایات مالک
رحمه الله تعالی سهولت ایله صادر اولمقله حد وسط که
صراط مستقیمدر ترتیب اولنمشدر وهر امری کما ینبغی موضعنه
وضع ایتمشدر بو ذکر اولنان مقدمات کبرو تواضع ماهیتلرینک
وبونلرک کیفیتلرینک علی وجه الاجمال شرحی در اما شرح
مذمت قوت غضبیه وانوک حقیقتی وافاتی وفضیلت عفو
وحلم تطویله محتاج دکلدر لکن بو رساله ده هر بریک حقیقتنه
احتصار طریقیله اشارت اولنور عن ابن عمر رضی الله عنهما
انه سئل رسول الله صلی الله علیه وسلم ما یباعدنی
من غضب الله قال لا تغضب عبد الله بن عمر رضی الله
عنهما رسول الله ثم حقرته سؤال ایتمکه نه نسنه ایراق ایدر
بنی الله غضبندن رسول الله بو ردی غضب حسنده
غضب ایتمه سزا حق یره وعن ابن مسعود رضی الله عنه قال
قال رسول الله صلعم ما تعدون الصرعة فیکم قلنا
الذی لا تصرعه الرجال قال لیس ذلک ولکن الذی یملک نفسه
عند الغضب رواه احمد الله بن مسعود دن روایتیله ونور که
رسول الله ثم صحابه سؤال ایدوب دیمش نه نسنه بهلوانلق
عد ایدرسز یره دیدیلر شاد اولدرکه آنی زمانلریکیمه دیدی
بو دکلدر دیمکدر بلکه حقیقتده ودیده معتبر اولدر
اولدرکه نفسنه مالک اولوب غضب وقتنده وعن ابی هریره
رضی الله عنه رجلا قال یا رسول الله مرنی بعمل
افضل قال لا تغضب اعاد علیه قال لا تغضب ابو هریره دن

روایت

روایتیله ونور که بر مرد دیمش یا رسول الله بکا امر قیل
بر عمل اقتل رسول ثم دیدی غضب ایلمه اون کرتسه اعاده
ایلدی یعنی سؤال ایلدی کیرو بیوردی غضب ایلمه وعن
ابن عمر رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلعم من کف
غضبه ستر الله عورته عبد الله بن عمر رضی الله عنهما
روایتیله ونور که رسول الله ثم دیمشکه سؤال کرتسه
غضبدن منع ایده خلقدن حق تعالی ستر ایدر انوک عیبنی وعن
ابی الدرداء رضی الله عنه قال قلت یا رسول الله دلنی علی
عمل یدخلنی الجنة قال لا تغضب علی احد بورد روایتیله
ونور که دیمش یا رسول الله بنی دلالت قیل
بر عمله که بنی جنته ادخال ایده دیدی غضب ایتمه کرتسه
وقال رسول الله صلعم ما غضب احد الا اشتفی علی حلمه
یعنی غضب ایتدی مرکسه الا حلمندن نادم اولوب متوجه
اولدی وقال رجل یا رسول الله ای شیء اشد قال
غضب الله قال فما یباعدنی من غضب الله قال ان لا تغضب
بر رجل دیدی یا رسول الله نه نسنه اشد در الله غضبی در
دیدی نه نسنه بعید ایدر بنی الله غضبندن دیدی غضب ایتمه
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم الغضبة جمرة من النار
من اطفأها کان معی فی الجنة رسول الله علیه افضل الصلوة
دیدی غضب قور قودر جهنمدن کیمسه سیوندوره بنی
اول بنم ایله اولوای عزیز بلکه کیمسه غضب براقوبدر
اشی حق جل وعلا مقتضای حکمتاوزره دفع مضرتایچون
نوع انساندن ترکیب ایلمشدر وانوک حقیقتی نادر ایسه

جنته

مزاج طبیعی المتنده متضرر دنته کرانش رها واچنده
مدفون اولور • وقوه غضب سببیله نفسنی صدره انتقام
حاصل اولور • وبونک خاصیتی اولدرکه چون مقاصدی
بر مقصوده تصدایده آنوک نقصانن یا عدم حصولن احساس
ایدجک قوه غضبیه دن هجوم عرض انتشی یا لکلنور که
قلبیی وجمله طمرلوی جوشه کتورر • وبونک یوقولرینه
مرتفع اولور تاکه اول آتمنک اثری بشرک بشره سنده
کورنمیه مثابه سنده دوام ظاهر اولور وبو اثرک ظهوری ایکی
نوع اوزرینه دور نوع اوّل اولدرکه غضب کندوسن
ادنی یه اوله ومغضوب علیه اولانه انتقام اعتکه
قادر اوله بوحالده قان اثری مرتفع اولوب
ظاهر بشره یه منتشر اولوب انوک قرتلوغی کوزده وبوزده
ظاهر اولور نوع ثانیی اولدرکه غضب کندوسن
اعلی یه اوله انتقامه قادر اولمامق سببیله مرتفع اولان
قانکاثری قلب اچنه وارویب منقبض اولوب
صاریلق بشره ده ظاهر اولور • اوکی حالده قهر وبوحاله
خوف ویرلر نوع ثالث اولدرکه غضب کندوسنک
نظریه اوله وانتقامده متردد اوله بوحالده اثرنده
قالنده تردد ظاهر اولوب کاه منبسط کاه منقبض
اولوب بشره کاه قزل وکاه صاری اولور بوحاله
اضطراب ویرلر وقوه غضبیک دیکر سائر صفات
کبی اوچ درجه سی وارد بری افراط بری دیکی تفریط
بری اعتدال در امّا افراط اولدرکه بو صفت شویله

غالب

غالب اولانکه حد شرعدن وسیاست عقلدن تجاوز ایده
وصاحبینک تبصیرتن وروبوب فکریی واختیاریی
مسلوب اولیوب بو افراط غضبک علتی یا خلقی در یا اعتیادی
خلقی اولان اولدرکه تخم اصل ظلمتنده حادث المزاج
اولوب حرارت مزاج سببیله سرعت غضبه قابل اوله
وبونک علامتی اولدرکه انی کورنن صورتندن غضبناک
اولمیه بوحالک سببی تغییر مزاج واکثا علاج ایله قابل
اولور • اعتیادی اولانلرده اولدرکه برطایفه ایله اختلاط
ایدن آنلرصفت غضبه سببیله فخر ایلیوب •
وبر تجیلق وصفنه شجاعت دیوب وظلم وتعدیه
وجولیت دیو آدیوب فخر ایلدنده آنی ذکر ایده
چونکه عامی جاهللر اول طایفه ایله مصاحبت ایدوب
وبو مقوله سفیهانه کلماتی استماع ایدرلر جهللرینه
آنی کمال تصور ایدرلر صفت غضب تقویتیاتنه
اراده بی بونلرک دروننده ظاهر اولوب قوت غضب
بونلرک باطنلرنده محکم اولور • وبعضسنده غضبانی
دم یعنی قان فیناق شدتندن قره دوتن دماغه کیدن
محل ذکر وعقل در منصاعد اولوب • معده فکر
وحسی قراکوایدر • وانوک یا لکلنمه سببی شدتی کوزی
کوزی وقولاغی ادراک مصالح واستماع نصایحدن
کور وصاغر ایدر وکاه اولورکه شدت غضبدن
جهانه کوزنه قراکو اولور • وچون وعظ ونصیحت
ایدن غضبی زیاده اولور • وکاه اولورکه بوقوتک

نادیتی شویله مستولی وغالبا ولورکه وطوبت
عزیزقیه بالکلیه زائل اولوب هلاک اولور امایقریاقوة
غضبا ولمامق یاپوقوت غایت ضعیفا ولمقدر
برنکایکسی دخی مذمومدر زیرا بوندن غیرت سزلك
وده ناموس ناشی اولور هرکیمکیه اندهٔ غیرت اولمیه نامرد
اولورکیمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم ان سعد لغیور
وانا اغیر من سعد والله اغیر منی دیمشدر سعد بن عبادة
غیرتلودر وبوندن زیاده غیرتلوسین والله تعالی بندهٔ
زیاده غیرتلودر وحق جل وعلا رسول الله کم حصرینه
خطاب ایده بیوردرکه یا ایها النبی جاهد الکفار
والمنافقین واغلظ علیهم غلظت غیرت وغضب ترلزندن
در انکه عدمی محتاج لك وحمیت سزلك علامتی در ومحتاج لك
وحمیت سزلك علامتی ساکز اولوب دنیامزدر فعل منکر
کوریجك کمذ وحرمنه وناموسنه وقرابتنه تعرض کیسه
وقت اختیار اتمکدر بونلره صبر ایله وطبع طوتقلوغی
وتقص وقدر للقانی وکمال نقصانی درکه وبو نقصانه علاج
واجبدر واول بو نقصانك آفاتن بلاحظه قلمقدر
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی خیار امتی احداوها الذین
اذا غضبوا رجعوا یعنی بنم امتمك کزیده لری حد تلوالتلرین
انلر بنم جك غضب ایدجك رجوع ایدرلر وهرکیمکه
قوت غضب اولمیه ریاضت نفسدن وسلوك طریق سعادتدن
محرومدر قالور زیرا سالك بصرکاه قوت غضب
سلط وغالب اولمق دیله قوای شهویه اوزره عنان بفضی

شهوت

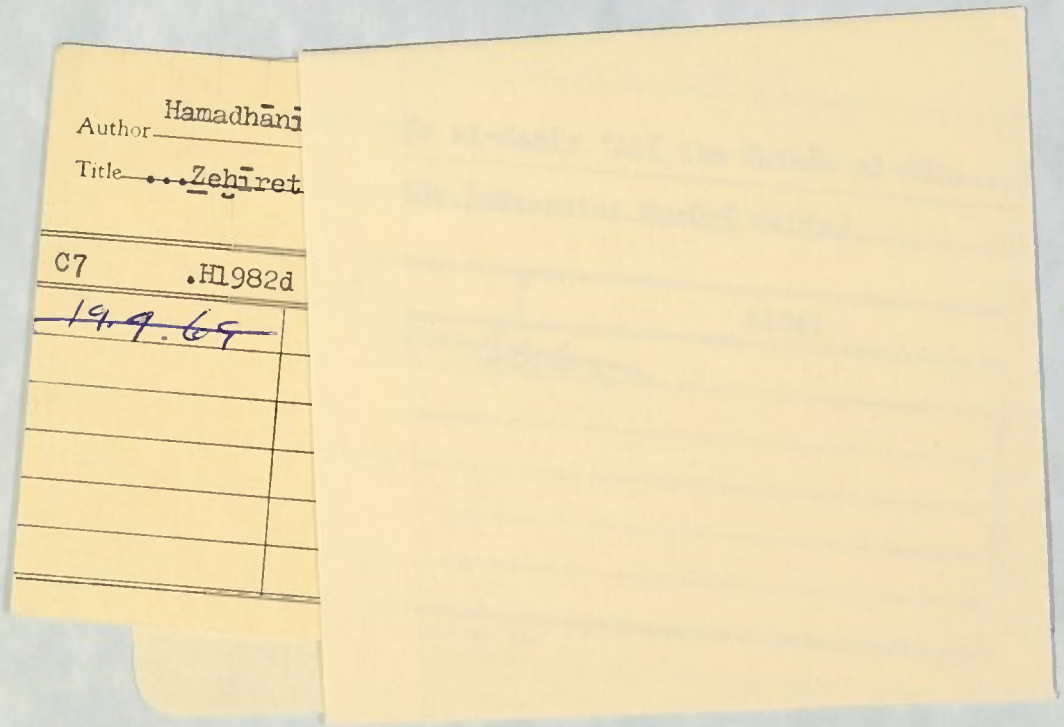
Author Hamadhāni
Title Zehīret
C7 .H1982d
19.9.69